University Ss. "Cyril and Methodius" Skopje
Faculty of Philosophy
TEMPUS Interdisciplinary joint program in International Relations-Conflict resolution

MASTER'S THESIS

THE ROLE OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATIONS IN COMPLEX HUMANITARIAN EMERGENCIES:

THE CASE STUDY OF NORTH MACEDONIA MIGRATION CRISIS 2015-2020

KATERINA GIEVSKA

Supervised by: Professor Lidija Georgiva, PhD

… “ less ***than perfect solution that saves lives is far better than the ideal solution that is never realized***.”

- Understanding of Sergio Vieira de Mello (1948-2003) , Diplomat of the United Nations

EXECUTIVE SUMMARY

„ The role of international humanitarian organizations in complex humanitarian emergencies (CHE) – The case study of North Macedonia migration crisis 2015-2020" is a master thesis research conducted in North Macedonia after the period of year 2020 when massive migration flows on the territory of the country have ended and field operations of national and international institutions and organizations have reached minimum engagements. This paper reflects to an apparent consequence of the still lasting war in Syria (Syrian Civil War) that strongly affected the European countries. Consequently, this research provides different definitions of complex humanitarian emergencies and why the migration crisis in North Macedonia in the period 2015-2020 should be determined as such. It is driven by the impulse to show the importance of international humanitarian organizations, defining lack capacities of state instruments to manage complex humanitarian emergencies. Moreover, in this thesis are briefly explained the differences by status of different international organizations delivering humanitarian services and support. The overall objective of this master thesis is to provide the significance of international humanitarian organizations and cooperation with domestic governments in dealing with complex humanitarian emergencies. Comprehensive insight in lessons learned are notified to serve governmental and international organizations to perform better and to prepare better in future occasions.

This master thesis through a case study of the migration crisis in North Macedonia (2015-2020) is examining the following topics:

- International humanitarian organization's effective response to CHE;
- Problems and challenges for providing humanitarian assistance;
- Taken activities by international humanitarian organizations in CHE;
- Impact of CHE to states, organizations and general population;
- Unpredictable future, assessment of capacities and lessons learned.

These topics have been inspected by conducted interviews with representatives from people that have crossed the countries i.e. migrants or so called people on the move, representatives from the

international humanitarian organization present in North Macedonia during the migration crisis (2015-2020) and representatives from the public institutions involved in crisis management.

Regarding the main topics covered with this research main findings are heading in support of the subsequent:

- International humanitarian organizations in complex humanitarian emergencies are playing significant role in effective response to persons in need and states bearing in mind existing lack of national coordination but supported by existing signed and ratified international laws;
- Main problems and challenges in providing humanitarian assistance whether by the international humanitarian organizations or the state are reflection to the nature of the crisis, meaning the rapidness of the flow of the people on the move, country of origin of the people on the move and their mentality. This factors are driving the needs of the people and therefore the challenges when providing humanitarian assistance. Moreover, CHE are ensuring attraction of huge donations and entrance of significant amounts of finances from different sources and this reality demands huge operations and management, mutual coordination and relevant assessment of needs and demands;
- Actions and activities provided by the international humanitarian organization in times of CHE can vary from simple to complex ones, including ground level activities and distribution of humanitarian aid to building procedures and impact on policies on national level;
- Although expected that the CHE for a certain national domesticity can bring weakening of institutions the case of migration crisis in North Macedonia (2015-2020) is certainly not this case. Potential security risks have been present and xenophobia occurrence was also the case, nevertheless state institutions have gained capacities and international expertise provided by international organization including investments and support to local communities in the countries;
- Participation of states in international movements and unions, cooperation between governments and international organizations provides opportunities entities to be early prepared and to predict movements and causes of CHE when triggered by human kind. On

the other hand, experiences make the actors more resilient to consequences caused by CHE. Unfortunately, capacities of states in different filed or area without the specialized support provided by the international humanitarian organization is never sufficient.

Accordingly, guidance underlined within this research emphasize the importance of leading coordination in response to CHE, where in absence or lack of it directly impacts the overall management and operation to the CHE. Straightforward, mandates of actors should be precisely defined. Who does what, when and why? Who is governing what? Who is giving the instructions? Who is reporting to whom? These are the questions that demand clear answers for effective response to CHE.

Furthermore, if the above is provided overlapping of activities and goods can be early prevented.

Another recommendation meeting the findings of this research, as a precondition for success in the response to CHE, are the communication protocols among the international humanitarian organization and state institutions involved in the operation. In order international humanitarian organization to be able to intervene and provide support on national level, it essential that governments are enrolled in bilateral and multilateral cooperation together with ratification of international laws and participation and membership in regional and global unions and pacts. Since, the influence in different ways of CHE to domestic population is inevitable, international humanitarian organizations should focus not only on people on the move but also to local communities and local investments. These will help the reduction of frustration and xenophobia among domestic population. Nevertheless, investments in local communities can be delivered as building capacities of municipalities and local governments. Regarding the conducted research in North Macedonia, a country that have witnessed different humanitarian emergencies, like most of the world in contemporary days, data collection and institutional memory are essential to exist. Although, unacceptable this is not the case that was met through this research. Even dough each crisis has its own nature, yet institutional memory can help in the response instead the experience and lessons learned to be dependent from individuals. In fact, this is very hard to be achieved when state institutions are weak, which is why international humanitarian organizations during CHE are investing in institutional development as well. This is one of the ways how recommendations can

be implemented. Another course of action in order suggestions to be adapted is the continuous investment in personnel in the field of humanitarian work. Recruitment can cost, and learning process can last, but international humanitarian organization should invest in preparedness in peace times in countries domestically and internationally to provide fast response. Retention of experienced staff can be a challenge along with volunteer capacity building, but this is the key to response of CHE. In the end, CHE are managed by people and therefore, interest in people in the humanitarian sector should be one of the priorities.

Overall impact of this research is focused to emphasize the importance of international humanitarian organization in CHE emphasizing the complexity caused by migration. It is to serve practitioners and institutions to strengthen institutional memory and significance of collaboration with international humanitarian organization through times in general. Most importantly it stresses the leadership and unified coordination of all factors present in one country while CHE. Key learnings of this research should generate the following good practices:

- Essential engagement of people so call constituents in this case the migrants or people on the move in the operations for response to the CHE. As defined in the approach of the IFRC: Community Engagement and Accountability (CEA) (https://www.ifrc.org/our-work/inclusion-protection-and-engagement/community-engagement-and-accountability, n.d.);
- Governments and international humanitarian organizations should face the reality that even when official crisis is over, people are not going to vanish. Therefore centers, points or any type of premises through which the response and assistance to migrants is delivered are also not supposed to disappear. This forms of humanitarian assistance can be transformed and left in heritance to domestic state institutions to serve in the times to come. Exit strategies can easily become transformation strategies for sustainability matters;
- Regarding the case of North Macedonia in the period 2015-2020, a turn of events has occurred influencing the people on the move i.e. in 2015 the domestic Law on asylum and temporary protection was changed and it introduced so called intention for asylum seeking (Stojanovski, 2018, p. 3). Access to international and temporary protection). The immediate change helped the huge flow of people to transit the country legally on their way to third countries. This intervention of the mutual cooperation between governmental

institutions secured access for service providers from the international organizations to have more time to address the needs of the migrants. This example of intervention in policies is one of the most important for future perspectives, bearing in mind the importance of fast response for saving lives.

ACKNOWLEDGEMENTS

This thesis is product of a one year research conducted in 2022 in North Macedonia among professionals, practitioners and people on the move, directly involved in the Migration Crisis in North Macedonia in period between 2015 and 2020. The paper itself is result of my enrolment in the Master's Program in International Relation: Specialization in conflict resolution, an EU funded project – TEMPUS. This is a joint Program for Interdisciplinary MA Studies with three Universities in North Macedonia: Ss.Cyril and Methodius University of Skopje, the State University of Tetovo and the Southeast European University, where the grant holder is the University of Gothenburg, Sweden and the European Union (EU) partners: the University College Dublin, Ireland and the Diplomatic Academy of Vienna. After completing the studies I was highly motivated to explore the humanitarian needs and issues connected to conflicts but moreover to stress the impact of humanitarian action and actors in managing humanitarian crises and emergencies.

Since I was in highs school I was interested in learning about programs that impact peacebuilding processes and cross cultural understandings. This is what led to my current professional involvement in the biggest humanitarian organization the globe, the Red Cross (RC) that last for thirteen year now. Through the Red Cross in Action – Promotion of Human Values (RCA-PHV) program I was taught that small actions on local level can result for better intercultural societies in post conflict surroundings and by my direct coordination on integration activities for persons under international protection I have experienced the complexity of humanitarian demanding in modern world. For all of the above I am very grateful. The many everyday people, colleagues and experts from the International Federation of Red Cross and Red Crescent (IFRC) and the International Committee of the Red Cross (ICRC) I have learned from and those that gave me the floor and confidence for me to teach others.

The credits for my motivation and endurance for this thesis goes directly to my mentor and very dear professor Georgieva, that used every single conversation of ours not o focus only on the thesis but the broader picture of consistency and professional experience that is needed to become a future expert on a certain topic. Her enthusiasm I tried to generate smartly and to go deeper and deeper in my research.

Although I made a huge gap between completing the exams and submitting the proposal on my thesis, due to maternity leave and simply life, I never even planned to “escape” the best part. This is why I am grateful to myself that I never gave up of what is only mine, and it is my work, word and products that define me as person.

Finally, I dedicate this master’s thesis to all the people on the move that crossed the territory of North Macedonia during the period of 2015-202 but especially to all the mothers and their fragile children seeking a dignity, food, seeking life.

In the end, for everyone reading my words, I make a commitment to go deeper in future researches on integration policies in hopefully doctoral or PhD studies and meanwhile I will learn from my everyday life with my lovely daughter Laura.

CONTENTS

EXECUTIVE SUMMARY

ACKNOWLEDGEMENTS

LIST OF FIGURES AND TABLES

LIST OF ACRONYMS

INTRODUCTION

TERMS AND DEFINITIONS

RESEARCH DESIGN & RESEARCH METHOD

CASE STUDY RESULTS

CONCLUSIONS AND FUTURE PERSPECTIVES

BIBLIOGRAPHY AND REFRENCES

APPENDIX

LIST OF FIGURES AND TABLES

Figures

Figure 1. Geographical expression of the migratory route

Figure 2. Management of CHE

Tables

Table 1. Humanitarian aid for Syria, 2015 (Organizations)

Table 2. Humanitarian aid for Syria, 2015 (Countries)

Table 3. Topic: International humanitarian organizations' effective response to CHE

Table 4. Topic: Problems and challenges for providing humanitarian assistance

Table 5. Topic: Taken activities by international humanitarian organizations in CHE

Table 6. Topic: Impact of CHE to states, organizations and general population

Table 7. Unpredictable future, assessment of capacities and lessons learned

Table 8. Questions for interviewees - representatives from state institutions and international humanitarian organizations

Table 9. Questions for interviewees - migrants

Table 10. Questions for interviewees - field representatives

LIST OF ACRONYMS

CHE: Complex Humanitarian Emergencie

IHO: International Humanitarian Organization

IFRC: International Federation of Red Cross

CEA: Community Engagement and Accountability

UN: United Nation

UNHCR: United Nation High Commissionaire for Refugees

IOM: International Organization of Migrants

RCA-PHV: Red Cross in Action – Promotion of Human Values

RC: Red Cross

ICRC: International Committee of Red Cross

NGO: Non-Governmental Organization

RCRNM: Red Cross of the Republic of North Macedonia

EU: European Union

JRS: Jesuit Refugee Service

MYLA: Macedonian Young Lawyer Association

SEP: Secretariat for European Affairs

ECHO: European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations

SOP: Standard Operating Procedure

INTRODUCTION

Global setup is living serious shifting caused by natural disasters or disasters caused by human factor and these events make significant reflection in local context. Deep crises are being triggered and even highly developed societies are not ready in all to act and anticipate demands and needs of affected population.

Recent history has coached for human suffering and deaths on global level in times when human kind is facing modernization and scientific progress at its highest level. In comparison, Atomic Bombing of Hiroshima in 1945 caused 140 000 deaths (Hiroshima bomb: Japan marks 75 years since nuclear attack, 2020) and in bombing of Nagasaki 74 000 people died (Morris, 2020) or together in total 214 000 people and on the other hand 585 000 people (Reid, 2023) were killed in Syrian civil war.

According to World Humanitarian Data and Trends of the United Nations Office for Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), humanitarian crises are increasing in number and in duration. Between 2005 and 2017, the average length of crises with an active inter-agency appeal rose from four to seven years. In that same period, the number of crises receiving an internationally-led response almost doubled from 16 to 30. Most of these crises are complex emergencies, bearing elements of conflict and natural disasters that, more often than not, cause mass displacements (OCHA, 2018, p. 2).

Humanitarian emergencies around the world are becoming longer and more complex and this is clearly underlined by the European Commission proved by the INFORM Severity Index (https://www.acaps.org/methodology/severity, n.d.). The INFORM Severity Index shows that over a third of all countries in the world are currently dealing with at least one internal crisis that causes human suffering and necessitates humanitarian assistance. In total, there are 132 crises going on in 73 countries. In 13 countries, the crises have reached levels of extreme severity. These include Syria, Nigeria and Libya. In 2019, nearly 132 million people around the world were in need of humanitarian assistance. Many sudden-onset conflicts have led to long-term humanitarian emergencies. The average length of humanitarian crises has almost doubled over the past five years. An average humanitarian crisis now lasts for over nine years. Nearly three quarters of the

people who receive assistance are in countries that have been affected by a humanitarian crisis for seven years or more (Humanitarian crises around the world are becoming longer and more complex, 2020).

Having lack of capacities or current inability to face humanitarian needs, governments have to rely on impartiality of international humanitarian organizations in order people to survive. International organizations have the possibility to stand out between the crises, population and governments, since governments often, especially in conflict situations are not in the positon to keep the impartiality and therefore the international organizations are here to act.

It is to be underlined that humanitarian emergencies are more complex to be solved and it is more difficult for international organizations to respond. On the other hand it is expected international humanitarian organizations to face this challenges and respond effectively.

This complexity is characterized by: extensive violence, loss of life, displacement of populations, damage to societies and economies and therefore this situations demand high level and comprehensive approach of humanitarian assistance.

The human mobility dimension of humanitarian crises is becoming more relevant, as crises produce increasingly complex and often large-scale migration flows and mobility patterns, which typically expose affected populations to significant vulnerabilities and generate serious and longer-term migration management challenges (Addressing the mobility dimensions of crisis: IOM's migration crisis operational framework).

According to USAID the crisis in Syria is a complex emergency and the largest emergency of our time. The International Federation of Red Cross and Red Crescent in the latest Emergency Appeal for Syria through the Syrian Arab Red Crescent has stated the following: „Syria is entering the 10th year of the crisis which has devastated the country compounded by multiple displacement of people, with hunger reaching record levels and increasing inter-factional fighting. The worsening economic crisis is deepening the poverty and pushing more Syrians into humanitarian needs. According to the latest Global Humanitarian Overview 2021 report, 13 million people are in need of humanitarian assistance in Syria. Throughout 2020 we have witnessed the evolution of

the Syria crisis in all its complexity. (IFRC, 2020, p. 6)" Bearing in mind this complexity and the fact of about 5.6 million Syrians being refugees, and another 6.1 million people displaced within Syria (Reid, 2023), it can be assumed as one of the biggest migration crises of all times.

This migration crisis influenced other countries in variety of issues. This crisis issued the topic of economic growth and direct impact to countries' economies. To make it more clear, over 5.6 million registered refugees in: Turkey (3.6 million), Lebanon (880,000), Jordan (662.000), Iraq (242,000), Egypt (130,000) and the total EU assistance provided to Syria since 2011 estimated to 24 billion euros and in 2021 inside Syria 130 million euros (https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/syria_en, n.d.).

Better understanding of humanitarian aid in United States Dollar (USD) by 2015 given by countries and organizations is listed below (https://en.wikipedia.org/wiki/Refugees_of_the_Syrian_civil_war#In_the_Asia-Pacific_region, n.d.).

United Nations agencies	
Food and Agriculture Organization FAO	42,103,122
Office for the Coordination of Humanitarian Affairs OCHA	412,587,348
United Nations Children's Emergency Fund UNICEF	1,339,721,581
United Nations Development Program UNDP	76,904,986
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization UNESCO	16,275,456
United Nations Higher Commissioner for Refugees UNHCR	2,928,091,009
United Nations Population Fund UNPF	51,352,953
United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East UNRWA	687,533,705
World Food Programme WFP	3,127,400,730
World Health Organization WHO	225,102,831
Intergovernmental Organizations	
International Organization for Migration IOM	169,490,783
International Non-Governmental Organizations	
CARE International CARE	50,733,320
Handicap International	50,857,464
International Committee of the Red Cross ICRC	119,327,373
International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies IFRC	28,615,689
International Medical Corps IMC	44,176,262
International Rescue Committee IRC	40,880,550
Mercy Corps Mercy Corps	79,182,554
Oxfam Oxfam	53,150,962
Save the Children International	89,549,837
International Religious Organizations	
ACT Alliance (Ecumenical) ACT	17,301,378
Caritas International (Roman Catholic) CARITAS	44,291,764
National Organizations	

Danish Refugee Council (Denmark) DRC	111,383,440
IHH Humanitarian Relief Foundation (Turkey) IHH	84,026,099
Islamic Relief Worldwide (UK) IRW	63,951,290
Norwegian Refugee Council NRC	160,106,509
Première Urgence (France)	44,403,652
Red Cross (7 branches)	47,535,819
Red Crescent (6 branches)	145,198,574

Table 1. Humanitarian aid for Syria, 2015 (Organizations)

Donor	Funding to December 2015 (in USD)
World	17,029,967,564
Turkey	8,000,000,000
United States	4,662,407,369
European Union	1,834,305,296
United Kingdom	1,553,345,642
Germany	1,296,228,090
Kuwait	1,035,624,326
Private	1,017,484,080
Canada	969,710,000
Saudi Arabia	737,120,785
Japan	447,688,208
UAE	435,868,141
Norway	356,803,764
Netherlands	338,491,157
United Nations	247,344,198
Qatar	236,891,320
Switzerland	211,962,092
Denmark	203,691,497
Sweden	193,258,749
Australia	176,605,888
France	150,236,015
Italy	111,443,572

Table 2. Humanitarian aid for Syria, 2015 (Countries)

Syrian migration crisis opened different routes leading people from Syria to everywhere or simply to The World. These routes are geographically expressed below.

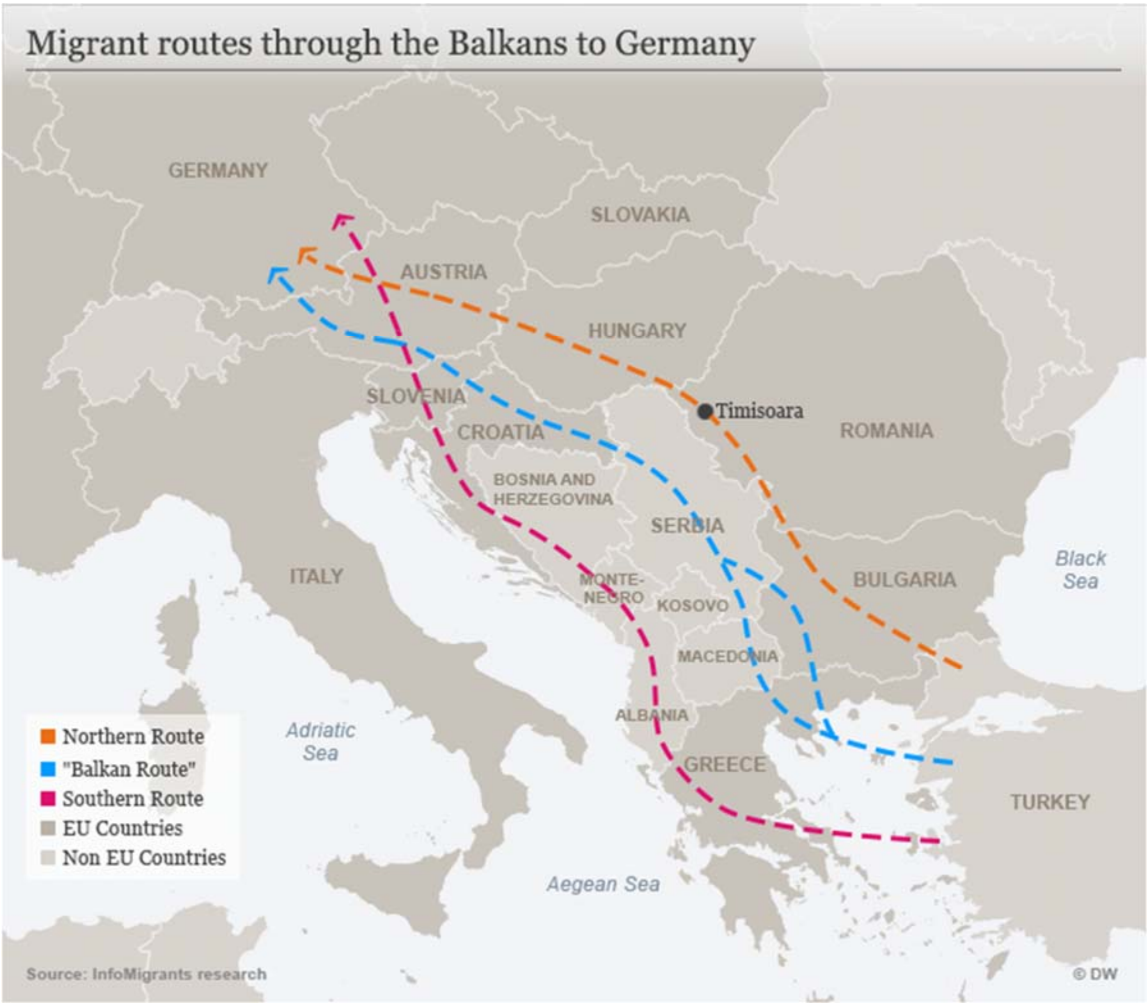

Figure 1. Geographical expression of the migratory route (Dockery, 2018)

North Macedonia is one of the countries directly affected within the so called: "Balkan Route" . In financial terms, by statistics of the Red Cross National Society of North Macedonia, in the period 2015-2017, the description is as following: from the IFRC using the Emergency Appeal and the National Plan for migration provided humanitarian aid is estimated to 5.6 million and 369,279 CHF and additional 532,867 euros provided by Red Cross Luxemburg and German Red Cross (Paunovska, Vukelic , Vlakanovska, Gievska, & Tomovska, 2021, p. 167). This amount does not includes other donors or governmental finances in the response to migration crises that affected North Macedonia managed by the Red Cross National Society. It is assumed that the Balkan Route including North Macedonia was crossed by over a million refugees. (Oruc, Raza , & Santic, 2020, p. 2) . Though, being closed in 2017 through the Balkan Route in the period of 2018-2020, 102,631 people have been provided with humanitarian assistance by the Red Cross National Society of North Macedonia as irregular migrants (Paunovska, Vukelic , Vlakanovska, Gievska, & Tomovska, 2021).

North Macedonia as part of the above mentioned "Balkan Route" responded to the needs of migration crises, both concerning migrants and domestic population. Since the opening of the Balkan route when thousands of people from Syria, Iraq, Afghanistan and North, West and East Africa were trying to reach Northern and Western Europe, North Macedonia together with Turkey, Greece, Serbia, Bosnia and Hercegovina, Croatia and Hungary (Prtoric, 2021) were extremely effected by unstoppable flow people. Further, in August, 2015, the Government of North Macedonia proclaimed crisis situation in the region of Southern and Northern borders of the country, due to surge of migrants (https://vlada.mk/node/10918, n.d.).

North Macedonia has signed and ratified the Geneva Conventions (https://www.icrc.org/en/document/geneva-conventions-1949-additional-protocols, n.d.), as basic source of international humanitarian law, United Nations Convention on the Rights of the Child (https://www.unicef.org/child-rights-convention#Learn, n.d.) and the Universal Declaration of Human Rights (https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights, n.d.), and being member state of the United Nation since 1993 (https://www.mfa.gov.mk/mk/page/428/obedineti-nacii, 2020) was enough reason in the period after 2015 international humanitarian organizations to be directly activated in providing

humanitarian assistance for the migration crisis. Under the domestic Law of Red Cross (Закон за Црвен крст на Република Македонија), National Society of Red Cross of North Macedonia since the earliest beginning of migration in 2015 initiated field humanitarian assistance. Under an emergency response the office of Save the Children, Mercy Corps, Oxfam, Danish Council and already existing UN missions of the UNHR, UNICEF and the IOM activated their platforms for contribution to humanitarian aid in North Macedonia.

Bearing in mind the history of North Macedonia and migration crises that took place on its territory, such as the Kosovo refugee crisis (Macedonia: Towards Destabilisation?: The Kosovo crisis takes its toll on Macedonia, 1999) or Bosnian war (Lampe), it was unexpected the response to the migration crisis in 2015-2020 to incorporate mistakes and system unpreparedness. Nevertheless, none of the previous did not matched some of the main specifics featuring CHE.

This document is structured in several units as the the **executive summary and acknowledgments** followed by the **list of figures, tables and acronyms**. The **introduction and the terms of definition** are providing brief insight in the research subsequently in details examined the **research design and research method**. Core of the document are the **case study results** distributed in topics of concern that further provide the **conclusions and future perspectives**. The reader can identify the sources of information that are provided in the **bibliography and references** with highlight on the most significant part of this thesis i.e. the transcriptions of the conducted interview in the **appendix.**

Accordingly, this research defines the massive migrations as a complex humanitarian emergency with regard on Syrian crises and its impact to the world order. Consequently it magnifies the role of international humanitarian organization in complex humanitarian emergencies through the live practice of international humanitarian workers and present organization in North Macedonia managing migration crises. Conclusions are delivering biggest issues raising in the events for providing effective response to the migration crisis in North Macedonia 2015-2020.

Key sense of purpose and curiosity for this research and the elaborated case study is the inverse proportionality between the state of North Macedonia, its capacities and the massive migration crisis with huge impacts and the fact that 201 million people needed international humanitarian assistance as number for 2017 (Clarke, Stoddard, & Tuchel, 2018).

TERMS AND DEFINITIONS

The topic of this thesis is relating two main terms i.e., International humanitarian organizations and Complex humanitarian emergencies. In between additional terms have a raised, including migrant, refugee, migration crisis, migration cycle, country of origin, transit country and destination country.

Further in the text is provided insight to definitions and clarifications on terms.

INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATIONS

The history of humanitarian aid by many authors goes to the battle of Solferino and Henry Dunant back in 1859 (Andreson, Becknell, & Taliano), the event that initiated the establishment of the International Red Cross and Red Crescent Movement. This refers that the history remembers humanitarian organizations since 19th century (https://en.wikipedia.org/wiki/Humanitarian_aid, n.d.).

Currently on the ReliefWeb (ReliefWeb, n.d.) of the OCHA there are noted 3029 organizations (https://reliefweb.int/organizations, n.d.) that matter the international aid. Bearing in mind historical development of humanitarian organizations, there is a growing number of organizations world-wide that concentrate on humanitarian aid (Schweitzer, Howard, & Stieren, 2007). International humanitarian organizations have a key position in humanitarian assistance. This applies for instance to the UN's humanitarian organizations and the International Committee of the Red Cross (ICRC) such as: United Nation Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations International Strategy for Disaster Reduction (UNISDR), The International Committee of the Red Cross (ICRC), - International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC), International Organization for Migration (IOM), Global Forum for Disaster Reduction (GFDR), United Nations Central Emergency Response Fund (CERF), World Food Programme (WFP)

(https://um.dk/en/danida/partners/humanitarian-organisations/international-humanitarian-organisations, n.d.). This list should be broadened with the organizations such as Caritas (https://www.caritas.org/, n.d.), Save the Children (https://www.savethechildren.org/, n.d.) and Danish Refugee Council (DRC) (https://pro.drc.ngo/, n.d.).

Many different organizations are working in the field of development, aid and conflict transformation. Many of these organizations also run development programs (Schweitzer, Howard, & Stieren, 2007). Referring to IFRC's role described *as to carry out relief operations to assist victims of disasters, and combines this with development work to strengthen the capacities of its member National Societies its work focuses on four core areas: promoting humanitarian values, disaster response, disaster preparedness, and health and community care* (https://oldmedia.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/2018/09/IFRC-understanding-a-unique-role.pdf); and to ICRC's mission *to ensure humanitarian protection and assistance for victims of armed conflict and other situations of violence and to take action in response to emergencies and at the same time to promote respect for international humanitarian law and its implementation in national law* (https://www.icrc.org/en/who-we-are/mandate , n.d.), as largest humanitarian organization (https://www.dfwworld.org/media-resources/charity-organizations, n.d.).

Following what professor Philippe Ryfman described in "Non-governmental organizations: an indispensable player of humanitarian aid"(2007) : „ *Even without non-governmental agencies there would still certainly be humanitarian action in the world today. But it would lack the contours, the standing and the influence to which (with the necessary reservations) it owes its strength and effectiveness in assisting vulnerable or suffering populations*." it is undoubtedly that international humanitarian organizations are a significant factor in dealing with human suffering and therefore a whole scope of work they do to significantly impact and globally.

There can be a confusion in the categorization of international organizations whether they are organizations with international scope or international humanitarian organization tackling their political or non-governmental background of establishment. For instance the UN agencies in its bases have the UN as a non-profit organization with political formation from governments i.e. states being members in order to increase political and economic cooperation (Hayes, 2021). On

the other hand organizations such as the Red Cross or Save the Children which in their foundation have the above all humanitarian perspective. Nevertheless, a broader term for all would be humanitarian actors.

"Humanitarian actors are a wide range of organizations, agencies and inter-agency networks that all combine to enable international humanitarian assistance to be channeled to the places and people in need of it. They include UN agencies, the International Red Cross/Red Crescent Movement, non-governmental organizations (NGOs) such as Humanitarian Coalition member agencies, military institutions, local government institutions and donor agencies. The actions of these organizations are guided by key humanitarian principles: humanity, impartiality, independence and neutrality (The humanitarian system, n.d.)." These humanitarian actors or agencies operate with in a "humanitarian space" (Guidance for Evaluating Humanitarian Assistance in Complex Emergencies, Evaluation and aid effectivness, 1999). Consequently, "Humanitarian organizations help to ensure that there is swift, efficient humanitarian assistance available when sudden natural disasters strike or wars occur or in connection with long-term conflicts (https://um.dk/en/danida/partners/humanitarian-organisations, n.d.)."

Therefore, **this research is address the international humanitarian organizations as pillars for provision of humanitarian aid, focusing on their impact and role in complex humanitarian emergencies**.

COMPLEX HUMNITARIAN EMERGENCIES

Referring to the migration and migrants as an occurrence and main actors in this occurrence, according to the United Nation a migrant is: "an individual who has resided in a foreign country for more than one year irrespective of the causes, voluntary or involuntary, and the means, regular or irregular, used to migrate" and this definition formally encompasses refugees, asylum seekers and economic migrants (Metcalfe-Hough, 2015).

Lowest common denominator for the terms: migrant, refugee and asylum seeker, related to crisis is the vulnerability. This is the common group elaborated for the purposes of this research.

Defined as short of “crisis with migration dimension” the “migration crisis can generate population movements within or outside the borders of a country. This may occur suddenly or gradually, and is affected by migratory movements prior to the crisis, as well as changes in subsequent migration patterns. The term migration crisis describes complex and generally large-scale migration flows, as well as the mobility patterns caused by a crisis that often lead to considerable vulnerabilities for affected people and communities, and pose serious migration management challenges in the long term (https://rosanjose.iom.int/en/blogs/what-migration-crisis-and-how-address-it-integrally, n.d.).

Character and context of humanitarian aid and complex humanitarian emergency has evolved during times. The term “complex emergency” was coined in Mozambique in the latter half of the 1980s. An important factor influencing its coinage and usage was the need for international aid agencies to acknowledge that the “emergency aid” or humanitarian assistance needs were being generated by armed conflict as well as by periodic “natural disaster” events, such as cyclones and droughts, whilst avoiding mentioning use of terms such as “war”, “civil war” and “conflict” which were sensitive terms in the Mozambican context at the time. As a consequence the term “complex emergency” has entered widespread usage as a way of differentiating those situations where armed conflict and political instability are the principal causes of humanitarian needs from those where natural hazards are the principal cause of such needs (Guidance for Evaluating Humanitarian Assistance in Complex Emergencies, Evaluation and aid effectivness, 1999). Therefore, United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) and the International Federation of the Red Cross and Red Crescent (IFRC) are officially promoting accepted definition for Complex Humanitarian Emergencies(CHE) of the Inter-Agency Standing Committee (IASC) : “a complex emergency is “a humanitarian crisis in a country, region or society where there is total or considerable breakdown of authority resulting from internal or external conflict and which requires an international response that goes beyond the mandate or capacity of any single agency and/ or the ongoing United Nations country program and such “complex emergencies” are typically characterized by:

- Extensive violence and loss of life; massive displacements of people; widespread damage to societies and economies;
- The need for large-scale, multi-faceted humanitarian assistance;

- The hindrance or prevention of humanitarian assistance by political and military constraints;
- Significant security risks for humanitarian relief workers in some areas. (Definition of complex emergencies, 1994)”.

Professor Barry Pakes on the other hand for the Britannica defines the CHE as: “type of disaster event that is caused by and results in a complicated set of social, medical, and often political circumstances, usually leading to great human suffering and death and requiring external assistance and aid. Complex humanitarian emergencies (CHEs) are associated with a variety of factors, such as war, poverty, human-caused environmental destruction and change, and natural disasters (Pakes, 2023).”

Both definitions agree on consequences of the emergency but the cause is slightly different whether it does or does not includes the natural disasters. **This research in defining the CHE is focus on the consequences, excluding propose and trigger for the happening a certain CHE and it puts the focus on the inability, of different reasons, states to deal independently on dealing with the CHE and the necessity for international assistance.**

It is evident that complex humanitarian emergency has in its outcome a displacing process and/or causing a migration crises.

Whether migration crises is defined as cause for complex humanitarian emergency or the consequence of a complex humanitarian emergency North Macedonia was part of the “migration cycle” following the Syrian crises. This migration cycle refers to stages of the migration process encompassing departure, in some cases transit through a State, immigration in the State of destination and return (https://www.iom.int/key-migration-terms, n.d.).

Migration cycle, divides countries in three main groups: countries of origin, transit countries and destinations countries. A country can be in the same time a transit and a destination one, or in one period can be related to transits of migrants and in another period as a destination for the migrants.

RESEARCH DESIGN & RESEARCH METHOD

The research conducted for the purposes of this thesis is based on the qualitative research form using mixed methods. The interview method and secondary data analyses are the ground methods under which outcomes of the study are presented. In the process of framing the research approach on the impact of international humanitarian organizations in CHE with accent on migration crisis in North Macedonia for the period of 2015-2020, results are delivered using these different research techniques based on qualitative analyzes.

In order to prove hypotheses and bring answers to this study, was used data collection and content analyzes of reports on humanitarian assistance provided for North Macedonia in migration crisis 2015-2020. Interview method is conducted on country representatives of different International Humanitarian Organization in North Macedonia, including governmental representatives. For better insight of the global situation of CHE, analyses of international documents and legislative is delivered within the study, including analyzes of existing strategies of International Humanitarian Organization on building up capacities and current resources. The research provides primary sources through interviews and secondary through data analyzes of international legislative, reports and other documents.

Since this research is dealing with aspects of complex humanitarian emergencies sharing example of migration crisis in North Macedonia triggered by the Syrian crisis, besides the analyzes of interview of service providers, separate interviews were done with people on the move i.e. migrants from Syria with current residence in North Macedonia and other persons that crossed and stayed within the borders of North Macedonia from other countries of origin.

These analyzes are providing the research a full comparative picture of different perspectives and statements of key actors representing governmental institution and international organizations, and in the end key source the migrants itself. This broad insight that includes content analyzes of documents and papers, provides further a realistic perspective of events and organizational matters

of the complex humanitarian emergencies including the migration crisis in North Macedonia 2015-2020.

When complex humanitarian emergencies happen to be reality it is an earliest question that triggers the latter ones i.e. when do international humanitarian organization start to intervene and therefore is the response timely and structured in order to keep the peace and interrupt human suffering or to soothe people's tragedy?! Bearing in mind the repetitive history and challenges that North Macedonia has faced throughout the history, domestic (Topalova, 2019) and internationally provoked crisis, in providing humanitarian assistance while migration crises, it was extremely intriguing to learn if the international humanitarian organizations reacted urgently and if the state possessed capacities to intervene with recent migration crisis 2015-2020.

Along development process of the concept for the research following set of questions became apparent:

- How international humanitarian organizations will respond more effectively?
- What are the key measures to be taken in order international humanitarian organizations to respond effectively to a migration crises, acknowledging the Syrian crisis example defined as complex humanitarian emergencies?
- Which problems international humanitarian organizations face in order to reduce effects and consequences of complex humanitarian emergencies?
- What problems and challenges did international humanitarian organizations faced in providing aid while Migration crisis in North Macedonia in period of 2015-2020?
- Does North Macedonia experience a system for integration of refugees and asylum seekers and whether the international humanitarian organization have role in that system?
- How did international humanitarian organization contributed to the Government of North Macedonia and its local authorities in order to better respond the migration crisis?
- Did international humanitarian organization took participation in implementation activities for integration of refugees and asylum seekers in North Macedonia?
- Was it the state of North Macedonia with its institutions or the international humanitarian organizations that took the leading role?
- Where from and who applied for emergency appeals and donations?

- Which steps to respond Migration crisis in North Macedonia taken by international humanitarian organizations brought to biggest results?
- How Syrian Migration Crisis did reflected the world order and which states are/were affected, including involvement of governments, local authorities, international humanitarian organizations and Non-Governmental Organizations (NGO)'s?
- Was it done sufficient and relevant actions were taken in North Macedonia for the migrants and domestic population in terms of xenophobia?
- If similar scenarios happens "tomorrow" is North Macedonia going to have the mechanisms, learned lessons, prepared institution and relevant cooperation with international humanitarian organizations to act immediately?

In order these dilemmas to be answered and to provide better understanding of the study and further structuring by divisions, this research is focused on the following hypotheses:

- International Humanitarian Organizations must establish direct cooperation with state governments and local authorities before and while Complex Humanitarian Emergencies happen to be reality, in order relevant humanitarian assistance to be provided;
- Proper and satisfactory international legislatives and tools exist (are adopted) for International Humanitarian Organizations to intervene timely and respectively in countries when Complex Humanitarian Emergencies;
- International Humanitarian Organization should build up capacities in peace time in order to answer Complex Humanitarian Emergencies respectively;
- The state of North Macedonia does need a recognized system for migration and integration rolled by an NGO or International Humanitarian Organization as service providers for better coordination, humanitarian and social intervention of migrants;
- International Humanitarian Organizations played significant role in providing humanitarian assistance in North Macedonia migration crises 2015-2020;
- States and people need the intervention of International Humanitarian Organizations when Complex Humanitarian Emergencies occur;
- Timely and proper humanitarian assistance done by International Humanitarian Organizations is essential for decreasing human suffering;

- International humanitarian interventions in North Macedonia while the migration crisis 2015-2020 was based on the knowledge, experience and human capacities of International Humanitarian Organizations;
- Balkan Countries and Western Europe Countries were impacted by Syrian Migration Crisis in terms of economical, safety and environmental issues;
- International humanitarian organizations programs and activities were determinate by Syrian Migration Crisis;
- Domestic population in North Macedonia issued xenophobia and fear while facing and contact with migrants from Syrian Migration Crisis;
- North Macedonia does not have the relevant capacities to act immediately in dealing with Complex Humanitarian Crisis such as massive Migration Crisis without the support from International Humanitarian Organizations.

Further development of the research concept and defining of sources for data analyses led following research design:

MA RESEARCH LOGICAL FRAME

<table>
<tr><td colspan="2">TOPIC: INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATIONS’ EFFECTIVE RESPONSE TO CHE</td></tr>
<tr><td>RESEARCH QUESTIONS</td><td>RESEARCH HYPOTHESES</td></tr>
<tr><td>• How international humanitarian organizations will respond more effectively?
• What are the key measures to be taken in order international humanitarian organizations to respond effectively to a migration crises, acknowledging the Syrian crisis example defined as complex humanitarian emergencies?</td><td>• International Humanitarian Organizations must establish direct cooperation with state governments and local authorities before and while Complex Humanitarian Emergencies happen to be reality, in order relevant humanitarian assistance to be provided.
• Proper and satisfactory international legislatives and tools exist (are adopted) for International Humanitarian Organizations to intervene timely and respectively in countries when Complex Humanitarian Emergencies.
• International Humanitarian Organization should build up capacities in peace time in order to answer Complex Humanitarian Emergencies respectively.</td></tr>
<tr><td colspan="2">INDICATORS</td></tr>
<tr><td colspan="2">• Number of existing and adopted international treaties and conventions on humanitarian help by stated and International Humanitarian Organizations.
• Number of agreements and established offices of international humanitarian organizations in countries.</td></tr>
</table>

• Number of adopted protocols and mechanisms by international humanitarian organizations for intervention in humanitarian emergencies.
SOURCES
• Signed and ratified international legislatives for humanitarian emergencies and similar by state governments and officially published. • Programs, plans and reports of international humanitarian organizations. • Interviews with country representatives of international humanitarian organizations in North Macedonia.

Table 3. Topic: International humanitarian organizations' effective response to CHE

TOPIC: PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE	
RESEARCH QUESTIONS	**RESEARCH HYPOTHESES**
• Which problems international humanitarian organizations face in order to reduce effects and consequences of complex humanitarian emergencies? • What problems and challenges did international humanitarian organizations faced in providing aid while Migration crisis in North Macedonia in period of 2015-2020? • Does North Macedonia experience a system for integration of refugees and asylum seekers and whether the international humanitarian organization have role in that system?	• The state of North Macedonia does need a recognized system for migration and integration rolled by an NGO or International Humanitarian Organization as service providers for better coordination, humanitarian and social intervention of migrants.

INDICATORS
• Number of documents in North Macedonia that ensure activities and policies on migration. • Number of people from state institutions engaged in response to Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Statistic on refugees that applied for asylum and refugees that received the status of international protection in North Macedonia as a result from the Migration crisis in North Macedonia 2015-2020.
SOURCES
• National laws and programs of North Macedonia for migration and integration. • Interviews with country representatives of international humanitarian organizations in North Macedonia. • Interviews with field responders from international humanitarian organizations engaged in the response on the Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Interviews with refugees and asylum seekers in North Macedonia from the Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Interviews with governmental agencies representatives related to migrations. • State reports and data on response to Migration crisis in North Macedonia 2015-2020.

Table 4. Topic: Problems and challenges for providing humanitarian assistance

TOPIC: TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE	
RESEARCH QUESTIONS	**RESEARCH HYPOTHESES**
• How did international humanitarian organization contributed to the Government of North Macedonia and its local authorities in order to better respond the migration crisis?	• International Humanitarian Organizations played significant role in providing humanitarian assistance in North Macedonia migration crises 2015-2020.

<table>
<tr><td>

- Did international humanitarian organization took participation in implementation activities for integration of refugees and asylum seekers in North Macedonia?
- Was it the state of North Macedonia with its institutions or the international humanitarian organizations that took the leading role?
- Where from and who applied for emergency appeals and donations?
- Which steps to respond Migration crisis in North Macedonia taken by international humanitarian organizations brought to biggest results?

</td><td>

- States and people need the intervention of International Humanitarian Organizations when Complex Humanitarian Emergencies occur.
- Timely and proper humanitarian assistance done by International Humanitarian Organizations is essential for decreasing human suffering.
- International humanitarian interventions in North Macedonia while the migration crisis 2015-2020 was based on the knowledge, experience and human capacities of International Humanitarian Organizations.

</td></tr>
<tr><td colspan="2">INDICATORS</td></tr>
<tr><td colspan="2">

- Number of International Humanitarian Organizations present and involved in North Macedonia while migration crisis 2015-2020.
- Number of people-humanitarian workers involved in providing assistance in migration crisis in North Macedonia 2015-2020.
- Amount of funds driven by state of North Macedonia and by International Humanitarian Organizations during migration crisis in North Macedonia 2015-2020.
- Number of migrants assisted in North Macedonia in migration crisis 2015-2020.
- Quantity of distributed humanitarian help and delivered services.

</td></tr>
<tr><td colspan="2">SOURCES</td></tr>
<tr><td colspan="2">

- Interviews with country representatives of international humanitarian organizations in North Macedonia.
- Interviews with field responders from international humanitarian organizations engaged in the response on the Migration crisis in North Macedonia 2015-2020.

</td></tr>
</table>

• Interviews with refugees and asylum seekers in North Macedonia from the Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Interviews with governmental agencies representatives related to migrations. • State reports and data on response to Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Report of international organizations present in North Macedonia while the Migration crisis 2015-2020.

Table 5. Topic: Taken activities by international humanitarian organizations in CHE

TOPIC: IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION	
RESEARCH QUESTIONS	**RESEARCH HYPOTHESES**
• How Syrian Migration Crisis did reflected the world order and which states are/were affected, including involvement of governments, local authorities, international humanitarian organizations and NGO's? • Was it done sufficient and relevant actions were taken in North Macedonia for the migrants and domestic population in terms of xenophobia?	• Balkan Countries and Western Europe Countries were impacted by Syrian Migration Crisis in terms of economical, safety and environmental issues. • International humanitarian organizations programs and activities were determinate by Syrian Migration Crisis. • Domestic population in North Macedonia issued xenophobia and fear while facing and contact with migrants from Syrian Migration Crisis.
INDICATORS	
• Number of activities and campaigns on local and national level implemented in North Macedonia on the issue of xenophobia. • Statistic of online media for presence of news connected to fear, violence and hate speech towards migrants in North Macedonia.	

• Number of countries in the world impacted directly and indirectly by Syrian Migration Crisis. • Number of international humanitarian organization involved in Syrian Migration Crisis worldwide. • Amount of money dedicated to dealing with Syrian Migration Crisis.
SOURCES
• Interviews with country representatives of international humanitarian organizations in North Macedonia. • Interviews with refugees and asylum seekers in North Macedonia from the Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Interviews with governmental agencies representatives related to migrations. • State reports and data on response to Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Report of international organizations present in North Macedonia while the Migration crisis 2015-2020. • EU reports on Syrian migration crisis and other relevant institutions.

Table 6. Topic: Impact of CHE to states, organizations and general population

TOPIC: UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED	
RESEARCH QUESTIONS	**RESEARCH HYPOTHESES**
• If similar scenarios happens “tomorrow” is North Macedonia going to have the mechanisms, learned lessons, prepared institution and relevant cooperation with international humanitarian organizations to act immediately?	• North Macedonia does not have the relevant capacities to act immediately in dealing with Complex Humanitarian Crisis such as massive Migration Crisis without the support from International Humanitarian Organizations.

INDICATORS
• Number of policies and developed programs for migrants in North Macedonia by Government. • Number of institution and employees dedicated to migration in North Macedonia. • Number of local governments educated and informed on their role in migration crisis. • Amount of state budget dedicated to migration programs. • Number of international humanitarian organizations present in the country after the Migration Crisis in 2015-2020 in North Macedonia. • Amount of funds on migration by international humanitarian organizations dedicated to migration after the Migration Crisis in North Macedonia. • Developed infrastructure for fast response on the field by international humanitarian organization or the government in North Macedonia. • Quantity and type of governmental and non-governmental resource for response to migration crisis.
SOURCES
• Interviews with country representatives of international humanitarian organizations in North Macedonia. • Interviews with refugees and asylum seekers in North Macedonia from the Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Interviews with governmental agencies representatives related to migrations. • State reports and data on response to Migration crisis in North Macedonia 2015-2020. • Report of international organizations present in North Macedonia while the Migration crisis 2015-2020. • National laws and programs of North Macedonia for migration and integration. • Annual and long term programs of international humanitarian organization in North Macedonia. • Annual programs and operational plans of relevant ministries and other state institutions.

Table 7. Unpredictable future, assessment of capacities and lessons learned

The research was conducted with 21 respondents or more precisely:

- 8 respondents from governmental institutions and international humanitarian organizations present in North Macedonia during the migration crisis from 2015 – 2020, among which secretaries, coordinators, country representatives, head of sectors etc.;
- 5 respondents – migrants that crossed and/or stayed in North Macedonia during the migration crisis and directly experienced the services provided by state institutions or international governmental institutions;
- 8 respondents - representatives of international humanitarian organizations or non-governmental organizations that were directly in the process of field response to the migration crisis in North Macedonia.

Overview of the implemented research is providing the picture of representatives from the following organizations, institutions and countries: Red Cross of North Macedonia, Save the Children, UNHCR, IOM, La Strada, Danish Regugee Council, Ministry of Labor and Social Policy of RNM, Crisis Mengement Center of RNM, JRS, MYLA, Afghanistan, Iran, Syria and Congo.

Questions in the interviews were divided in topics and are presented below.

Questions for representatives from state institutions and international humanitarian organizations with coordinative and management roles in the interviews were the following:

Total number of questions: 42
First group of questions – General and Demographics ▪ Please introduce yourself? ▪ Which is your current workplace position? ▪ How long are you part of this institution/organization?
Second group of questions – related to topics: IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED ▪ What was your personal role and responsibility in the period of the migration crisis 2015-2020, and what was the role of your organization/institution? ▪ What is the experience of your organization /institution in crisis management (positive/negative)? ▪ Whether and how the experience of responses and interventions in other crisis did influenced the response to the migration crisis in North Macedonia in the period 2015-2020? ▪ Under what documents and mandate you were as organization/institution enrolled in the intervention for response to the migration crisis? ▪ Which conditions and what were you demanded by the state institutions in order to begin activities for response to the migration crisis 2015-2020?
Third group of questions – related to topics: PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE ▪ What was the response of your organization/institution that you represent in the migration crisis 2015-2020 i.e. what activities were taken? ▪ Which intervention during the crisis taken by your organization/institution you would identify as an example or explain it?

▪ Which intervention or type of activities you considered to be most complex during the crisis?
Fourth group of questions – related to topics: PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION ▪ How would you describe the cooperation with the state institutions before the migration crisis 2015-2020? ▪ What was like the cooperation with the state institutions, line ministries and organs during the crisis? ▪ Did you collaborated with local authorities (which ones) and how was the communication protocol organized with them? ▪ Were there difficulties in the communication or working protocols with the state institutions and which were those? ▪ What was like the collaboration with the international humanitarian organizations? ▪ Were there difficulties in the communication or working protocols with the international humanitarian organizations and which were those? ▪ Was there an international humanitarian organization that you had best collaboration that you would point out?
Fifth group of questions – related to topics: PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED ▪ Which funds were the activities of the institution/organization you represent financed by during the migration crisis in North Macedonia 2015-2020? ▪ Were these funds direct donations or upon requests and open calls for financing? ▪ During the migration crisis in North Macedonia 2015-2020, was there usage of finances from the budget of the state and what was the amount of finances through which the response to the crisis was provided? ▪ Were the funds from the budget of North Macedonia enough to be provided response to the migration crisis 2015-2020?

▪ By how many finances did your organization/institution contributed to the response of the migration crisis 2015-2020?
Sixth group of questions – related to topics: PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED ▪ Can you describe the staff from your institution/organization that was enrolled in the activities for management of the migration crisis, meaning number of people, the structure, expertise, professionalism? ▪ How many people from your organization/institution were engaged for this matter? ▪ Was the recruitment of human resources difficult for engagement in the management of the migration crisis? ▪ According to you, how difficult is to recruit human capacities for response of complex humanitarian emergencies?
Seventh group of questions – related to topics: PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED ▪ Was there national coordination and who played this role during the migration crisis 2015-2020? ▪ To whom did your organization/institution reported during the migration crisis? ▪ Was there monitoring conducted by state institutions during the migration crisis 2015-2020? ▪ Was there a national mechanism for following and monitoring of overall humanitarian aid during the migration crisis 2015-2020?

▪ According to you, were there overlapping in reported numbers within the reports of the organizations and institutions for assisted people and distributed humanitarian aid? ▪ According to you, did state institutions/bodies/ministries in charge could have manage the migration crisis 2015-2020 in North Macedonia on their own?
Eight group of questions – related to topics: -TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE -IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION -UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED ▪ According to you, did the provided response to the migration crisis 2015-2020 managed to prevent human suffering? ▪ According to you, whether the basic human rights of the migrants were practiced and respected during the migration crisis 2015-2020? ▪ How many migrants i.e. people on the move were assisted from your organization/institution according to your reports and insight, during the migration crisis 2015-2020? ▪ Have you been implementing activities dedicated to domestic population for better understanding and acceptance of the crisis and the migrants, including the tangerine of the question on xenophobia?
Ninth group of questions – related to topics: IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED ▪ If tomorrow happens a new migration flow, how many steps as a country we are ahead in fast intervention and response startup? ▪ If tomorrow happens a new complex humanitarian emergency/crisis are we ready as a state with all available resources, governmental and nongovernmental to provide suitable response? ▪ According to you, does Republic of North Macedonia needs changes and adjustments of legislation for better response and of complex humanitarian emergencies?

▪ Which are your recommendations regarding the previous question? ▪ What will you take as experience and impression from the migration crisis 2015-2020?

Table 8. Questions for interviewees - representatives from state institutions and international humanitarian organizations

Questions for migrants were the following:

Total number of questions: 35
First group of questions – General and Demographics ▪ How old are you? ▪ Do you have a family and how many members are in your family? ▪ In which year did you flee from your home and which is your country of origin? ▪ Is your country poor and is there is armed violence going on? ▪ Which is the reason because you left your country? ▪ What influenced the most your decision to flee? ▪ How many states did you cross before coming to North Macedonia? ▪ Can you describe the road to North Macedonia? ▪ Would you do the same road again after your experience?
Second group of questions – related to topics: INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATIONS' EFFECTIVE RESPONSE TO CHE TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE ▪ In the other countries you have crossed, whom did you communicate with and who was taking care for you? ▪ Did you receive help in the other countries and what kind of help? ▪ Who provided this help and support?

Third group of questions – related to topics: TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE ▪ What is was your experience like when you arrived in North Macedonia? ▪ Did you arrive from Greece? ▪ Who was your first meeting with in North Macedonia? ▪ What happened after? ▪ Were you accommodated in Transit center Vinojug or in Transit center Tabanovce? ▪ Were you accommodated in Center for asylum seekers in Vizbegovo? ▪ Which was your first residence in North Macedonia? ▪ Where and from who did you receive your biggest support in the beginning?
Fourth group of questions – related to topics: TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATIONS' EFFECTIVE RESPONSE TO CHE ▪ What is your situation like currently? ▪ Who is working with you the most? ▪ What is your experience with state institutions? ▪ What was needed in the previous period that you didn't receive (ex. psychological support, place for residence, administrative support, food, clothes etc.)? ▪ Were you somehow informed and is the cooperation between humanitarian organizations and state institutions clear enough? ▪ What are the problems you are facing on a daily basis? ▪ Who is representing and providing you with legal counseling? ▪ Is the state providing you with legal assistance?
Fifth group of questions – related to topics: PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE ▪ In which way you consider the migrants can have bigger support in the process before and while integration in state where they reside?

▪ What was most difficult before you receive the legal status of international protection? ▪ Since you have arrived in North Macedonia who do you trust most from all the organizations/institutions you have been assister and supported? ▪ What was the biggest challenge you have faced so far since you are on the territory of North Macedonia? ▪ What is so far the biggest support you have received and from who? ▪ Are you engaged in process of integration and how? ▪ Is there a professional focal person that guides you in the process of integration and which organization/institution is providing this for you?

Table 9. Questions for interviewees - migrants

Questions for the field representatives as direct service providers were the following:

Total number of questions: 41
First group of questions – General and Demographics ▪ How old are you? ▪ Degree of completed education and which studies? ▪ Were you involved in the crisis on volunteer bases or professionally? ▪ If the answer is professionally, was it engagement existing before the crisis or upon contract conducted for the purpose of the response of the crisis? ▪ In which institution/organization were you engaged?
Second group of questions – related to topic: UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED ▪ When the migration crisis from 2015 -2020 is mentioned, what feelings it brings? ▪ Did you feel save and secured while performing your tasks? ▪ Do you consider that you were protected enough by your organization? ▪ Did you have previous experience in engagement in other crisis and what type of crisis? ▪ Did you have previous experience in working with migrants and refugees?

Third group of questions – related to topics: UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE ▪ Were you previously trained on humanitarian assistance and field activities? ▪ Were you offered during the response education and trainings for more successful management of the migration crisis? ▪ In your opinion, did the staff possessed enough capacities, knowledge and previous experience for successful management of situations on the field? ▪ In your opinion, were the human resources sufficient? ▪ Which measures would have improve the condition and your field preparedness?
Fourth group of questions – related to topics: TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE PROBLEMS AND CHALLENGES FOR PROVIDING HUMANITARIAN ASSISSTANCE INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATIONS' EFFECTIVE RESPONSE TO CHE ▪ Which were your obligations, name some concrete activities? ▪ Who did you take directions from for action? ▪ According to you, were there existing national coordination and compliance of activities? ▪ Who was the national coordinator of the overall operation for you? ▪ How the communication on the field among international humanitarian organization was running and how would you characterize it? ▪ How did the communication with the state institutions and organs present on the field was running? ▪ With which international humanitarian organization you had easiest cooperation? ▪ In filed context and point of view, what kind of factor were the international humanitarian organizations in management of the migration crisis 2015-2020?

▪ Was there anyone and if yes who was leading the statistics and monitoring of distributed humanitarian aid? ▪ Was there control of the distribution of humanitarian aid (if yes, who was doing that)? ▪ Who/What was according to you the key factor in implementation of field activities? ▪ Which were the most relevant steps that were undertaken in dealing with the migration crisis and by whom? ▪ What do you think was improperly managed by the organizations and the state institutions? ▪ What did you bother most in the field work?
Fifth group of questions – related to topics: INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATIONS' EFFECTIVE RESPONSE TO CHE TAKEN ACTIVTIES BY INTERNATIONAL HUMANITARIAN ORGANIZATION IN CHE IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION ▪ Which from the undertaken activities provided biggest and most suitable results for the migrants? ▪ Do you think that a proper/relevant response and assistance was provided on the field? ▪ Were human rights respected and there was access for practicing of human rights? ▪ Do you think that there was enough humanitarian aid? ▪ According to you, was there sufficient humanitarian assistance provided at the time being? ▪ According to you, whether human lives were saved, explain?
Sixth group of questions – related to topics: UNPREDICTABLE FUTURE, ASSESMENT OF CAPACITIES AND LESSONS LEARNED IMPACT OF CHE TO STATES, ORGANIZATIONS AND GENERAL POPULATION ▪ If we look back, was it provided a relevant, timely and successful response to the migration crisis 2015-2020 (How would you grade it on a scale 1-10)? ▪ Do you think that the state institutions were sufficient and prepared to respond the crisis? ▪ What would you change?

▪ What mistakes must not repeat? ▪ Which lessons are learned? ▪ If tomorrow happens a new wave/flow of migrants, is the state prepared to respond fast and efficiently (enclose your opinion on the state mechanism and international humanitarian organizations)? ▪ If another complex humanitarian emergency occurs, are we prepared as a state to respond (enclose opinion to the state and international humanitarian organizations)?

Table 10. Questions for interviewees - field representatives

Each interview was conducted through directs communication in person. The research is supported by statement for consent of each respondent and further the interview is recorded. Only one respondent representing one of the governmental institutions did not gave the permission for recording and did not sign the statement for consent. Provided reason for this circumstance was explained as protocol measures and procedures given by the institution that have to be obeyed. Nevertheless, this representative answered all the questions and gave the permission notes to be taken, which appeared to be of great significance for the research. One of the interviews was conducted online due to meeting the interviewee specific time schedule. Interviews conducted with field representatives i.e. people that directly participated in the migration crisis as service providers, were planned to be a focus group but due to covid-19 pandemics (https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19 , n.d.) and post covid pandemics period, separate interviews were organized. Each recorded interview was further transcribed by an official professional transcriber.

In 242 transcribed pages of interviews for this research are pre-defined, as previously mentioned, main topics. Outcomes of the interviews have raised other sub-topics regarding the answers of the responders. Therefore, this research is using the deductive approach to qualitative

analyses where categories were built in advance. For better acknowledgement of the research and attraction for readers, transcribed interviews in language of conduction are provided in appendix.

For the purpose of this master thesis, qualitative analyzes of official documents and media of the United Nations (UN) agencies is conducted, with stress on the United National High Commissionaire for Refugees (UNHCR) and the International Organization of Migrants (IOM). Special insight in documents and media releases is provided from the Red Cross and Red Crescent Movement i.e. the IFRC, ICRC and Red Cross of the Republic of North Macedonia (RCRNM).

Technical approach in this Master Thesis writing is to APA style (https://apastyle.apa.org/, n.d.).

CASE STUDY RESULTS

By using the deductive approach to qualitative analyses, results of the research are divided in previously defined five main topics:

1. International humanitarian organizations' effective response to CHE
2. Problems and challenges for providing humanitarian assistance
3. Taken activities by international humanitarian organizations in CHE
4. Impact of CHE to states, organizations and general population
5. Unpredictable future, assessment of capacities and lessons learned

Research has shown that migration crisis in North Macedonia had few phases in which different actors took place in the response. This phases were determined by the flow of migrants, their country of origin and therefore political decisions of the Government of North Macedonia, the EU and domestic policies of separate EU countries. Briefly described, although there is not consensus on when particularly the migration crisis begun, 2013 is a year when already severe human suffering and loss of lives was identified. First irregular migration movements were identified on the territory of North Macedonia in the second half of 2015. In the first period irregular migrants were headed to the Center for Foreigners of North Macedonia and in the first period highly vulnerable migrants were accommodated in shelter a so called safe house of the JRS. During this period the Red Cross of North Macedonia was present on the field literary on the road to provide basic needs for people crossing the country. These activities are defining the so called first phase of the migration crisis. Next phase is defined with recommendation for building two transit reception centers on the southern and northern border of the country. In the same period the Law on asylum and temporary protection changed in terms that a new opportunity was present for the migrants to legally stay and cross the country within 72 hours if they request intention for asylum. In this period migrants had enough time to decide if they want to continue the road or to request asylum in North Macedonia as a destination country. But his period was suitable for institutions and organizations to provide basic needs and humanitarian air for people on the road. Third phase is initiated by the decision of the EU in the first half of 2016 to completely close the free flow of migrants towards Europe. This meant that only people from war areas are allowed to enter North Macedonia and therefore migrants from Afghanistan, Pakistan, Bangladesh and other countries

from Middle Asia were not forbidden to cross the country. This was also affected by the act of Hungary that despite being an EU member state set up a wire fence along its border. The period was followed by irregular migration that continued until present times in North Macedonia regardless of the official closure of the Balkan Route in 2017.

Huge impact to the overall crisis was the agreement between EU and Turkey in March 2016 and official closure of the border between Greece and North Macedonia by which migrants coming to Greece will be returned in Turkey (Weber, 2017). Another decision during the migration crisis that impacted the European stated was the quota enrollment or more precisely, the European Union relocation scheme (https://www.unhcr.org/news/stories/2015-year-europes-refugee-crisis, n.d.), (Rigert, 2017).

On the other hand, in North Macedonia the respond and the migration crisis management generally, was highly influenced by the Decision of declaration a state of crisis in August 2015 in parts of state, according to which the practice of the Law for crisis management started to take place. This law explains the role of the crisis management bodies i.e. the Center for Crisis management as lead in the overall support to the bodies for crisis management (Закон за управување со кризи).

Further in the text are elaborated statements of interviewees regarding the different topics.

A) **Some call them migrants, some refugees, some persons under international protection, some asylum seekers, but they are all people on the road that crossed or stayed in North Macedonia. People that transited the country and have been interviewed are at average 25 years age where the youngest flee from home at 17 and elders at age of 27. All of them came to North Macedonia through Greece and prior through Turkey. Most of the people traveled by land and sea to reach North Macedonia. Half of them have suffered severe injuries for a life time, such as amputation or breathing issues due to long time spent on sea. Some of them traveled pregnant or with a child under the age of 3. None of the interviewees is together with all the members of the family but rather alone and all the families are apart. While traveling, most of them faced hunger, sometimes 5 days without any food, faced crimes and serious security issues. Most of them would never do the same road again.**

International humanitarian organizations' effective response to CHE

- All of the migrants have answered that in the countries where they have transited before entering North Macedonia i.e. Turkey and Greece, they have not received any support by anyone, neither by the public institutions neither by international humanitarian organization, except for violent attitude some of them have faced by the police in Greece.
- Migrants' needs that haven't been met enough are more than the basic needs, such as job or job related activities and mental health and fear facing activities. There is the existence of the perception that some demands and issues are taking too much time to be met.

Problems and challenges for providing humanitarian assistance

- People on the move consider a challenge to be the proper help that should be provided and that sometimes organizations are offering more food rather than information on their rights or bigger support for language barriers, education and school, medical supplies and acceptance from domestic population especially regarding employment.
- Long procedures of state decisions on legal status is a struggle.

Taken activities by international humanitarian organizations in CHE

- Migrants that entered North Macedonia in the very beginning had the police to face the first and further the international humanitarian organizations. They found that the security

was at a higher level than Greece but also international humanitarian organization present for the first time on their road. The interviewees start to recognize and define international humanitarian organization upon arrival in North Macedonia. They are naming different and same organizations that confirms the presence of all, namely UNHCR, Red Cross, JRS, and MYLA. Some of them experience the safe house of the JRS and some of them transit centers and reception center for asylum seekers. Regarding the transit center on the southern border with Greece, basic need had been provided but not good overall conditions.

- People on the move are more familiar or have direct support from the IHOs than the state institutions. Accordingly, migrants have received help from RCNM, UNHCR, JRS, La Strada, MYLA for legal advice, psychosocial support etc.
- MYLA and JRS are providing legal assistance to the migrants and the state is not offering such support to the migrants.
- Migrants are underlining that biggest trust from all the institutions that have provided any kind of support have in the Red Cross, the UNHCR and the JRS from which they were most assisted. This support was especially meaningful regarding transportation to hospital while train accidents and support provided for children.

Impact of CHE to states, organizations and general population

- Persons under international protection in North Macedonia are aware of the support by the MLSP of RNM on housing and their rights but some have never been contacted by the Center for Social Work regardless their confirmed status of international protection even after 1 year.

B) Field representatives, those are people that provided direct services to the people on the move. All of them during the migration crisis were engaged professionally and only 2 of them without previous contract with the organization they represent. Each of the interviewees except for one, are with high education (graduate studies) and more or less relevant field of study to the implemented tasks. The average age of the service providers is 30 years old, where the youngest was 21 and the eldest 41 years old during the migration crisis.

International humanitarian organizations' effective response to CHE

- Field representative are very clear to define that all the directions they have been receiving during the crisis were within their organization, by the coordinator, team leader superior or the donor to their activities.
- Defining the type or factor the IHOs were during the crisis, field representatives consider the IHOs to be significant or key factor in crisis management without which there wouldn't have existed the transit centers and will be no coordination. Some of the reasons for this characterization of the IHOs, are the fast mobilization of the IHOs and the financial background of IHOs and field representatives find meaningful in comparison to the state mechanism.
- Regarding the key factor for implementation of field activities and the most proper undertaken activities for the management of the crisis, field representatives consider to be the mutual informal agreement on delivering aid and who to do what along with the establishment of system for this purpose. On the other hand some find the most useful the direct support that have been provided by the Red Cross, medical interventions and the security undertaken by the state institutions. Setting the system for proper flow and protocol for the movement of migrants, assessments of needs and communication between the IHOs is pointed out also as significant related to prevention of duplications of aid. Also, it was stated that most important was that any bigger incidents and life threatening events have been prevented in times where millions are crossing the country. Very important undertaken activity or more possibility is that the state opened the floor for IHOs to be present in border regions since this is significant for the migrants to feel support rather than military interventions by the police or and similar environment.

- Field representatives regarding the most important activities to the migrants are state to be the timely distribution of food, fast access and transit, the access to health protection and access to legal information, restoring family links, underlining the non-existence of militant environment as very important for the migrants.
- In general if the broaden picture is seen a proper response to the crisis was provided, according the field representatives, along with sufficient humanitarian aid and assistance provided by the IHOs.
- Regarding the practice of human rights, there are very different opinions on how much the human rights migrants we able to practice. Nevertheless, it is common that in most cases basic rights were practiced, but meaning that basic needs were covered but not more than that. One of the examples is heading towards the period when a profiling was done at the border and only some people from certain countries were allowed to submit intention for asylum which is not according to the domestic law but rather a political directive and demand for the police to act.
- The average grade on scale of 1-10 if the response to the migration crisis was proper, prompt and successful is 7, according to field representatives.
- Each humanitarian filed representative is confirming the evident live saving approach and that regardless of obstacles, lives have been saved during the migration crisis. Some of the stories are witnessing the following: electrical chock and urgent transportation to hospital; train accident; transportation and urgent surgeries; labor assistance, many family reunions and many more.

Problems and challenges for providing humanitarian assistance

- Each of the field representatives considers that during the response to the migration crisis there was not national coordination and compliant of activities, but rather overlapping of credentials and mandates in simple way a very chaotic approach in the beginning of the crisis. Some of the staff fined it as typical since the state and IHO's did not know the nature of the crisis in the very beginning.
- It is the general opinion that there was no national overall coordinator and in most of the cases the MLSP and the Center for Crisis Management had overlapping of coordination.

Nevertheless, the Red Cross and the UNHCR are pointed out as filed coordinators especially the Red Cross regarding the overall distribution of humanitarian support.

- Communication between IHOs is characterized as fair. Better after a certain period in comparison to the beginning of the crisis when it went chaotic, which some of the field representatives found it difficult because of not clearly defined roles of the many present organizations. On the other hand the communication with the state institutions was either not existing at the field level or it is anticipated as hard especially regarding the practice of rights for procedures of asylum seeking etc. Interviewees mostly point out the very good communication with the Red Cross and the UNHCR.
- Communication or lack of communication and coordination is certainly something that most field workers find irritating and unsuitable. This communication is described on several levels including public institutions especially the railway stations agency and the Center for Crisis Management in relation to IHOs and demanded assistance. More precisely, field representatives have witnessed situation where same good are asked to be donated from each organization and therefore duplication of humanitarian supplies is happening. Miscommunication is identified among field workers and administrative and decision makers within the organization or coordinative bodies, when insight to field needs and real situation has been sometimes skipped. A source of disappointment among filed representatives is startled situation which is completely unexpected for a country that faced several refugee crisis and other emergencies.

Taken activities by international humanitarian organizations in CHE

- Overall perception is the very little of the staff that were engaged have trained for migrations crisis before they were engaged in the crisis, usually they were offered trainings after a while or very late. Generally trainings were offered on different topics but not in the relevant time and practitioners find it overdue.
- It is a huge set of activities performed by IHOs i.e. the field representatives, namely: team coordination, training of staff, planning of camps, maintenance of infrastructure, interviews with migrants, collecting data from migrants, first aid, distribution, warehouse maintenance, logistical support, interpretation, psycho-social support, support for children and mothers, social activities with children, legal advice and registration of migrants.

- According to the field representatives in the beginning there was no one to do the statistics of the distributed humanitarian air or to make the control, but afterward mostly each organization took the responsibility for the donation they provided and usually donors were making control of it. Nevertheless, most of them have stated that the Red Cross was performing the statistics and control of humanitarian supplies.

Impact of CHE to states, organizations and general population

- There is segregation of opinions if the state is prepared to act better if tomorrow a new migration crisis occurs or another CHE. While some believe that the state is more prepared and that with additional financial support from the IHOs can perform and respond effectively, other believe that the system itself no matter the experience is not well settled. One of the biggest issues for the last is the lack of institutional memory of public institutions. Nevertheless, there is mutual perception that jointly IHOs and state institutions can respond better and the impact that was already done to coordinative bodies will take its place.

Unpredictable future, assessment of capacities and lessons learned

- Field representatives as voice of the direct implementation of activities taken by IHOs describe their feelings about this CHE as excitement, a momentum of learning lessons and nice feeling of supporting and unity. It is interesting that they had the real insight to the situation that some of them pointed out in comparison to what was presented in media and what domestic population was informed.
- Practitioners in most of the situations felt safe and protected while performing, except for situation when some of the organizations did not provide good enough preparation to act or in situations when massive flows were present and tense situations have been the case. Some of the service providers did not have health insurance during the crisis which they find to be disadvantage in their work and should have been regulated by the organization they have represented.
- Only one person of the interviewed had prior experience in crisis, and just few previous experience in direct work with refugees and migrant.

- Each interviewee is considering that the human capacities in number were more than enough to respond to the crisis, but the needed knowledge, experience and quality of staff was insufficient.
- In order to perform better, filed representatives find the better coordination among IHOs and training of staff as relevant, accompanied by the proposal for staff to exercise practical activities in camps together with more experienced practitioners before they are officially recruited.
- During the migration crisis it was a case that one worker would engage in more than 3 different organizations in circumstances of deficit of personnel for interpretation.
- There is a common opinion that the state itself was not sufficient and not prepared enough to respond on its own to the migration crisis.
- Recommendations on what should be different now or what should have been undertaken differently is related to sustainability and long term investments in public premises and sector and policies, as an example: the maintenance of the already established transit centers; or revision of the law for asylum and international protection on the intention for asylum which not a days has never been in use since the migration crisis; or the public service providers to be provided with proper equipment to deliver their expertise. Some of these examples have shown the inability of the state to act and how in the past period before the crisis some sectors have been forgotten. Very well spotted is the need for bigger monitoring and insight to separate cases managed by social workers in the transit centers in order violence and abuse to be prevented.

C) **Representatives from state institutions and international humanitarian organizations with coordinative and management roles. These interviewees have an average experience in the institution they represent of 17 years, which presents significant knowledge of the institution and the issues these institutions and organizations are dedicated to.**

Problems and challenges for providing humanitarian assistance

- Most complex to state institutions and IHOs during the migration crisis appeared to be the following: coordination of IHOs; recruitment of social workers that were delivering activates they didn't have the mandate to do; the communication with IHOs and the spirit in which they act as the one who has the biggest funds sets the rules of the game; the overall field coordination; the presence of IHOs with similar or same mandate and overlapping of activities; the inability to follow the humanitarian assistance in other countries that resulted in providing a lot of same humanitarian supplies that is of great financial and ecological cost and the inability to develop a track of the health condition of the people while transiting i.e. the lack or absence of cross border cooperation on different issues; the non-existence of a plan for distribution of roles and main coordination on state level that resulted in situations such as difficulties in decision making on where to set a location for transit centers or their legal background which is now a days still unsolved; the management of huge number of migrants sometimes daily 14000 and the lack of interpreters.
- There is a general statement that the first period was marked without protocols for communication between all the actors, governmental and non-governmental. In lack of capacities the state to take the leading role, some IHOs overtook the leading role and in many case this was done in a manner to underestimate the significance of the state institutions. After setting the system for coordination of IHOs by the MLSP general communication and collaboration was improved.
- Some of the interviewees are defining the communication and collaboration with the Red Cross, the UNHCR and JRS as most productive.
- Maybe the most important factor about the response to the migration crisis are the human resources and IHOs and state institutions have faced several challenges and difficulties in recruitment and management process of human resources. Some of the most difficult staff

to be recruited have been the interpreters and cleaners. Very crucial human capacities was the medical staff which was mostly either a Red Cross staff or overtaken from this organization as a source for this profile of human resources. There is a general perspective that during the migration crisis it was not difficult to recruit personnel. Except that sometimes people were not even aware what is the complexity of the work and the working environment. In general terms on the heaviness of staff recruitment, interviewees believe that a strong challenge in a CHE is the pricing i.e. which organization is offering more especially for personnel in deficiency?! Another issues that IHOs have faced is regarding the post CHE period, and the difficulty to recruit personnel for lower wages or nationally defined scales when during the CHE people have used to very high salaries. Another challenge on the human capacities is related not to the number of people that should be recruited but the qualification they should possess, and during a crisis there is no time for prior training and everything should go fast, the selection, training, the overall recruitment process. Also heavy to mitigate is the fact that during a CHE the contracts are temporary and is another challenge for the IHOs. Some interviewees note the tiredness, physical and psychological exhaustion of the filed works, usually present in long and more shifts in the transit centers. There exist the opinion that people that engage as staff in a CHE usually it is not driven by humanitarian reason but rather motivated by incomes.

- A challenge of the management of the migration crisis are the reported numbers for assisted people and humanitarian support. It is clear among the interviewees that this is common and overlapping was present. On the other hand, Ministry of Interior, Center for Crisis management and the MLSP did have unification in reported numbers.

Taken activities by international humanitarian organizations in CHE

- Activities provided on institutional coordinative level, state institutions or IHOs, are the following: reception, hosting, psychosocial support, education for children, management of social workers, coordination of IHOs, development of Standard Operative Plans (SOPs), coordination of overall activities in transit centers, recruitment of staff, providing basic needs for children, child friendly spaces development, training of personnel, restoring family links, assisting for child's surgery, first air, mobile teams coordination, transportation and logistical support on the road, advocacy on adaptation and change of

law, procurement of equipment, support to public institutions with equipment, building infrastructure capacities etc.

- Some of the most significant delivered activities according to representatives on coordinative level from the state institutions and IHOs are the following: establishment a system of coordination with the IHOs to prevent overlapping of activities and signing a MoU with the MLSP as a precondition for engagement in field work; fast assessment of needs; change of the Law for asylum and temporary protection in order people to be able to stay in the country legally for 72 hours by giving statement for intention for asylum; the construction of the transit centers; interventions in hospitals for renovation of surgery room and donation of vehicle for a hospital.
- During the migration crisis the Center for Crisis Management was present with open offices in the transit centers 24 hours 7 days a week.
- Looking back if the human suffering was prevented and the human rights were respected, most of the interviewees hold the opinion that despite complex situation rights were respected and people were prevented from human suffering. Migrants had access to food, water, health protection, mechanism for unaccompanied minors etc. But some IHOs have detected violation of rights in detention centers and transit centers and the Convention for the Rights of Children. There is also the statement that during the migration crisis only 3 deaths are noted and due to acute infarct conditions.
- During the migration crisis over a million people crossed the country and only by the Red Cross around 60% received direct assistance.

Impact of CHE to states, organizations and general population

- In absence of legal solutions some institutions were in the process of developing standard operative plans during the crisis in order to act and highest Governmental bodies were delivering solutions for institutions to operate on ground level in this CHE. Other institutions were obliged to act according to Law for Crisis Management.
- In order IHOs to act state institutions have demanded signing of Memorandums of Understanding (MoU) with each, in cases this documentation were existing before. In case of the Red Cross of North Macedonia, the state had previously ratified the Red Cross Law in the time being. In case of the UNHCR the state had signed the Refugee Convention from

1951 (https://www.unhcr.org/uk/about-unhcr/who-we-are/1951-refugee-convention, n.d.) , under which the collaboration with this UN agency is mandatory.

- None of the IHOs have mentioned preconditions the organization have to fulfill in order to have the permission to act, as an example minimum standards.
- When the capacities of a state are overcome IHOs start to act.
- IHOs representatives define the cooperation and communication with the state institutions as very good before the crisis 2015-2020, where this question is not answered by the representatives from the state institutions regarding the communication among them. On the other hand the communication and collaboration during the migration crisis is differently described from the representative of the state institutions and IHOs. This is due to insufficient clarification of the mandated of the MLSP and the Center for Crisis Management triggered by the coming to force of the Law for Crisis Management under which the Center for Crisis Management has the leading roll but the nature and scope of the work is more related to MLSP. In many cases the communication and collaboration was done upon personal connections and relation of the main role players in the crisis.
- There is not a unified statement of representatives from state institutions and IHOs on collaboration with local authorities i.e. municipalities. Some consider that municipalities have been engaged coordinately in every step and their contribution has been meaningful where as other this collaboration consider to be a one way approach and local municipalities have been beneficiaries of donations and support was provided to them. As an addition to the previous the municipalities did not take their role at the level they should have had but rather related only to cleaning and hygiene service around transit centers. The engagement of the municipalities happened very late on the initiative for construction of transit centers.
- Activities for targeting xenophobia have been delivered through IHOs in collaboration with local governments and state institutions. Most of these activities been conducted as campaigns and infrastructure investments on local level and also through the police that worker on calming the people.
- The migration crisis in North Macedonia has recognized need for adjustment and revision of legislative. Some of the recommendations are related to the Law for Crisis Management where migration as a term is not included, others are expressing the need for more specific

division of credentials and roll of the different state institutions and process of procurement during crisis when simply 6 month process to provide basic needs for people is too long in a CHE. Also the cooperation between public-private enterprises and state institutions on needs such as electricity and water supplies should be revised in case of CHE especially when establishing humanitarian service points such as transit centers. Adaptation should also go in direction to tackle the budgets and funds for crisis and the organization of fast funds for emergencies. Appears that there are two option for the legislation on CHE in North Macedonia, the adoption of the European way and the contingency plan or an individual plan of the country with support of the IHOs.

- Impact of CHE to a state related to impact to all the personnel involved despite the position and role. Coordinator and head of departments or organizations and state institutions, refer to the crisis except for gained knowledge and experience but also talk about frustration for unsolved issues and how previous experience in other crisis was not used and incorporate enough in system and practice. The complexity of this migration crisis created the feeling of pride for the worked out and the humanitarian dimension but sometimes this feeling expires within a day since the complexity begins with each day and creates the momentum to do everything all over again. The phenomenon CHE is context of North Macedonia impacted people on daily bases to adapt and balance between IHOs and state institutions that sometimes performed with repression. It is also evident that despite the high position of interviewees in the migration crisis, people were reminded that at some point in life a person can be a very high put in another moment a refugee on the road.

Unpredictable future, assessment of capacities and lessons learned

- During the migration crisis leading role player took different responsibilities holding different positions namely: expert support to public institutions; coordination of activities related to psychosocial support, hosting etc.; coordination of transit center and coordination through main headquarter through which the Government is directly informed; team leader of an international emergency office; coordinator of overall operation for the migration crisis; project manager, legal protection and asylum manager. All of them in very high decision making positions.

- Most of the interviewees have experience in other crises and even more precisely to crises related to migrants and refugees such as the so called Bosnian crisis, the Kosovo refugee crisis, the crisis caused by the internal conflict in North Macedonia with internally displaced people, crisis in Africa and the Middle East. Their personal experience is the experience of the institutions they represent according the long period of their previous engagement in the same institution or organization. Some of them these experiences are characterized as very positives in sense to be easily manageable in comparison to the migration crisis in North Macedonia 2015- 2020.
- The overall experience in other crisis some of the representatives are mentioning in context of defining gaps and deficiencies in the respond provided to the crisis namely the inability of a small country in peace and in Europe as North Macedonia is to manage better this emergency. On the other hand, the perception of institutions and organization previous to this crisis that everything is seen and experienced has shown that yet noting is learned enough. It is also evident that in some IHOs with domestic offices previous crisis have learned how to mitigate and prevent parallel system and nevertheless, fast operation and setting premises is a result to previous experiences.
- Regarding the funding of the migration crisis there is not unified answer if state budget funding was provided for the response of the migration crisis. Nevertheless, state budget was also funded by external donors and supporters namely the Council of Europe Development Bank, EU, IOM, UNHCR, ECHO and others. On the other hand the IHOs were funded by IFRC, Council of Hope, Japanese aid, Swiss Development Cooperation and others. It is specific to notify that IHOs provided funding among each other during the crisis regarding the different services each can deliver on the field. Some of the funding were provided upon request and some through emergency appeals and other special funds of the IHOs on Global level. Most of the representatives are not accurate or do not have relevant information on overall funding provided for the migration crisis. Only the Red Cross of North Macedonia is clear on funds with which responded to the crisis i.e. around 18 million euros. IOM for instance without accuracy is referring to 9 million euros in a year or another 4 million euros, but without any precise information. The state in the meantime has been organizing donor conferences with the embassies and the SEP along

with relevant ministries to inform on expenditures exceeding planned budgets. Insufficiency of funds was never the case.

- Describing the human resources in context of defining capacities by which IHOs and state institutions responded to the migration crisis it is clear that state institutions did not have enough existing capacities to relocate field workers, such as social workers for an example, whereas on the other hand there were enough people with expertise to be offered. But nevertheless additional human capacities have been recruited on the field with additional projects funding and support by the IHOs. In some cases related to social workers these people were connected to the local centers for social work within the local authorities of the territory of the transit centers i.e. the towns Kumanovo and Gevgelija, and in that context local municipalities played significant role. On the other hand IHOs responded to the crisis with around 500 staff, nationals and internationals. Internationals have been mostly experts from the emergency units of the IHOs. There is a fascinating comparison expressed by the representative from the IOM stating that before the crisis there were 5 staff members and on 1st of January 2016 150 employees.
- The coordination on national level of the migration crisis marks two periods, one before the proclamation of crisis situation and the other period is management in crisis situation. The more organized way is the one when the government proclaimed the crisis situation. In this context responsible for the filed activities management have been the Center for Crisis Management. The overall coordination was managed by the Management Committee and Crisis Headquarter in which there were representatives from all the IHOs and state institutions involved in the crisis response. The reporting process have been managed within each organization and at the Crisis Headquarter and to the MLSP. Regarding the monitoring of the delivered activities and track of humanitarian support, there is not a unified statement who did this role. In some points that was the role of the Center for Crisis Management and to others the MLSP, and some even define that activity as such was not existing.
- Assessing the capacities of the state institutions and the ability to have responded the migration crisis on their own, there is a common understanding that this wouldn't be possible i.e. that without the external support from the IHOs either was going to be extremely difficult or not possible. A realistic reason for this statements is the inability due

to deficiencies in human resources and finances, but nevertheless that it is not characteristics only for North Macedonia but for most of the countries since none is having the equipment of expertise needed in crisis management.

- If tomorrow a new migrants flow would occur or another CHE, there is mutual opinion from the interviewees, despite the institution they represent whether IHOs or a state one, that the North Macedonia is not prepared to respond effectively. Nevertheless, many lesson have been learned and institutions have improved but IHOs would be again first to respond fast and effectively because of yet no clear roles of state institutions on one hand and the fact that IHOs took the bigger load in the crisis 2015-2020 and so experience they have heavier. But, there is the statement that North Macedonia as a country is nothing less prepared than other countries which again refers to general preparedness of the state to respond on their own without IHOs.

CONCLUSIONS AND FUTURE PERSPECTIVES

Approaching Sergio Vieira de Mello (Mello, 1998) understanding, quoted in the very beginning of this paper, any further conclusion of this research, milestones and failures of act within the response to the migration crisis of the state institutions or international humanitarian organizations in North Macedonia for the period 2015-2020, have to be seen as preparedness to undertake solutions. People that took participation in the respond, despite the institution or organization they present, including the very important local population of North Macedonia should have a tremendous pride for taking actions, serving community and for the attempt to deal a CHE.

This is because, International humanitarian organizations face many challenges in this complex and changing context. Among these, implementing local humanitarian capacity-building activities is at the top of the list. (Audet, 2011) The face of humanitarian aid today is complex, with hundreds if not thousands of NGOs and other organizations from many countries providing a variety of aid and development efforts. Today, both armed conflict and natural disasters affect an ever increasing number of people. …. Today, aid workers face an increasingly complex environment fraught with controversy, political battles and multiple international organizations. (Rysaback-Smith, 2015).

This further refers to greater complexity in the work of international humanitarian organization and so the context in which the humanitarian community work is constantly evolving and becoming more challenging, with a sharp increase in the numbers of people moving both internally and across borders.

According to the research results following conclusions are underlined and recommended:

- CHE demand higher level of security in order IHOs to be effective. This can be an opportunity for the IHOs to do their job and humanitarian workers to feel safe, but also a challenge to decrease the face of military circumstance that can relate the migrants to their country of origin Nevertheless, performance of police and military that are controlled by state institutions and political decisions can become a challenge;

- The effective response of international humanitarian organizations should be standardized and unified in all the countries especially neighboring ones. The inability of international humanitarian organizations to act accordingly in each state along the route can be listed as one of the features that makes this migration crisis CHE;
- The practice that international humanitarian organizations are the first to establish relation with the migrants and the presence of international humanitarian organizations in the border region or in service points which is related to help and support, should be a common activity in CHE; presence of IHOs in place of emergency is very relevant for the people in need despite the cause of CHE, migration or not;
- Insufficient staff of the state institutions on one hand and the effective presence of IHOs in integration activities defines the role of the state at a very low level and leaves an open floor for migrants to underestimate the support they receive under specific laws;
- Legal assistance is one of the key activities that IHOs should keep on their lists in CHE;
- Long procedures on legal status of migrants is a challenge that IHOs face while providing humanitarian assistance and activities for this reason can be limited.
- In order to perform better, IHOs need to adjust assessment of needs faster and more effective;
- IHOs are experiencing biggest trust from people on the move in comparison to state institutions;
- Enrollment of humanitarian workers in CHE is by itself capacity building of IHOs, field experience is irreplaceable;
- Since IHOs respond through their staff it is essential that timely trainings and preparation is provided in order to provide effective response to the CHE;
- Relevant staff in providing humanitarian assistance in CHE should not be counted in numbers but the relevance is calculated in experience to confront the very demanding unpredictable situations. Recruitment of reliable staff is the key to success that depends directly from the IHOs;
- IHOs have to focus seriously in staff recruitment for service providers in CHE with prior assessment of needs for type of profiles is needed. Recruited staff should go through psychological tests, trainings and should fulfill minimum standards of training and performance;

- Mutual coordination and communication among IHOs in CHE is crucial in terms of profiling of each organization that will lead towards division of activities and not overlapping and mixing of mandates of IHOs;
- Work of practitioners on the field demands clear communication channels within each IHOs that influence the overall performance to the CHE;
- Whether the CHE management will be driven by the state institutions or IHOs, for humanitarian workers on the field it is crucial that they the face of coordinative system and delegation of responsibilities;
- If the field workers are witnesses of miscommunication and lack of coordination between two or more different state institutions it diminishes the position of the state that can further contribute to lack of trust to public institutions, insecurity and is very inconvenient environment during a CHE;
- IHOs are the most significant player in management of the CHE mainly for capacity reasons such as personnel, funding opportunities, experience and fast mobilization;
- Distribution of humanitarian aid is related to the effectiveness of the management of the CHE, therefore either one system for monitoring and statistics of delivered supplies should be implemented or very detailed communication among present IHOs and state institutions to be performed in order overlapping to be prevented on one hand and proper satisfaction of needs;
- Decisions during a CHE should always respectfully take in consideration the sound of the field unless political decision are driven globally or regionally;
- Communication protocols are essential for effective response of CHE that affects human rights and provision of humanitarian assistance;
- Enough of the basic items for migrant in humanitarian aid and assistance does make the picture for general effective support to the CHE;
- Regardless of the intentions of IHOs to be more successful some opportunities are limited in CHE due to international or domestic political decisions;
- Inputs and investments during the CHE is a benefit to the systematic approach of a domestic state and therefore the maintenance should be driven by states;
- In places and times when there are no existing laws, public institutions are limited to act or authorities and leaderships are mixed;

- CHEs show that despite experience the state institutions and IHOs have on a certain territory yet it is not enough to perform effective response;
- Experience in other crisis is not a relevant experience to provide effective respond to CHEs;
- The ability of IHOs to operate massive procurements in short period is an asset to effective respond to CHE;
- IHOs strongly recommend the existence of contingency plan within the state for effective response to a CHE;
- CHEs demand urgent decision making on highest level if not existing legal solutions or intervention in legal systems during the crises;
- The cooperation between IHOs and state institutions demands legal documents to be signed in order to define the mutual role and protocol of communication;
- In order to be provided effective response to a CHE a minimum standard of a an IHO to engage or other organizations to perform should be demanded by the state;
- IHOs in CHEs provide variety of assistance and support to people in need and state institutions on nation and local level in order to reach effective response, this is multisector multifunctional complex system of support;
- Effective response to CHEs demands cross border cooperation on different level for different issues in order to prevent financial and ecological costs and to increase a targeted support on people in need;
- CHEs are usually spread on wider territory and therefore municipalities and local authorities have to be involved from the beginning of the crises for effective response;
- Lack or inadequate communication and collaboration between different stakeholders in a CHE can cause severe damage to needs of people in need such as health issues and overall environment damage;
- Response to CHEs is inevitably driven by great funds;
- During a CHE staff recruitment is not difficult in terms of quantity but in terms of quality and the inability timely trainings to be provided;
- CHEs are characterized with large group of people in need, sometimes over a million;
- State institutions are not sufficient to respond to CHE without the support of IHOs;
- Xenophobia should always be targeted during a migration crisis and activities for local population are mandatory to be delivered for effective response to CHEs;

- Effective response to CHEs understands diverse activities dedicated to primary beneficiaries but also local population living on the territory where CHE is taking place;
- CHE inevitably impacts legislative on national level and sometimes on international level;
- Human suffering in CHE brings sensitization to every person engaged in the response;
- Regardless the experience state have in CHE, yet IHOs emergency response system is faster to act and more effective;
- IHOs are more experienced in managing CHEs;
- Saving lives is the ultimate approach in any CHE.

Ultimate outcome of this research is the importance of consistency of IHOs in empowering states and their own capacities in times when CHE is not the case. This is the first step and precondition for effective response to CHEs. It is inevitable the fact that IHOs have significant role in any CHE, but it is the scope's dimension in which they act that matters. Temporary generations would like to perceive the equivalent input of states and IHOs in management of CHEs and strong state institutions prepared to lead and govern. The world is facing different challenges where IHOs are demanded to intervene which is why states should be reliable source of support for people in need during CHEs. An example of preferred setting during a CHE is shared bellow.

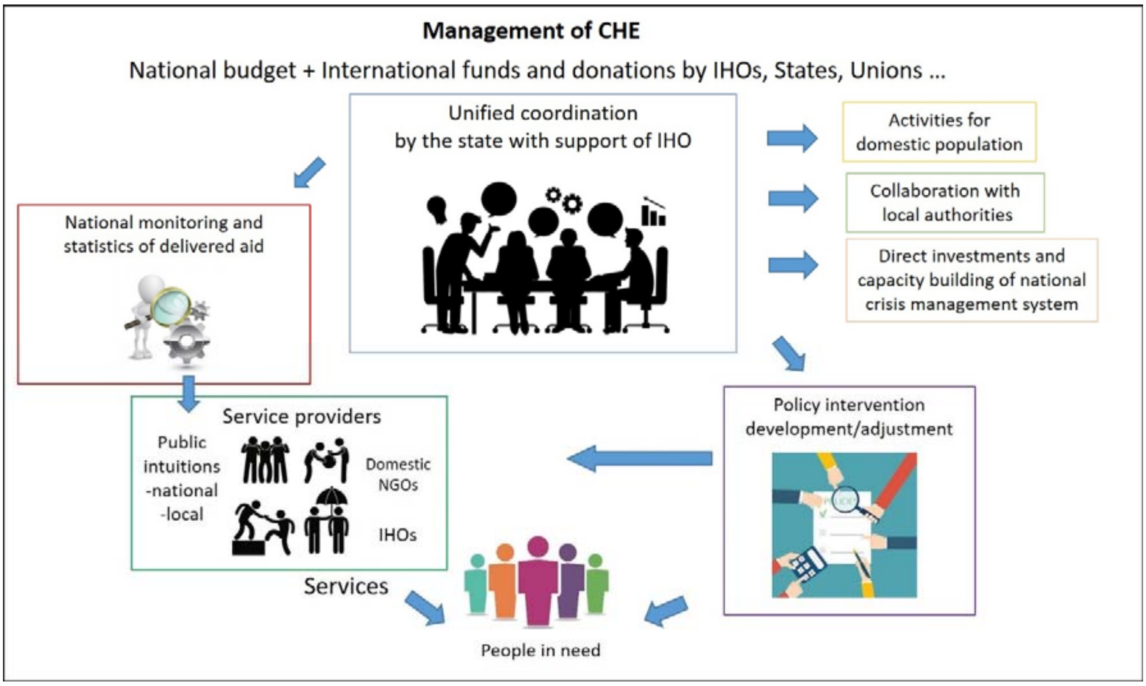

Figure 2. Management of CHE

Each recommendation, finding and confirmation in this research, raises the question on future perspectives of states and IHOs in CHEs. Therefore, further researches in the area of CHEs should focus on impact of CHEs to resilience and sustainability of state institutions to mitigate outcomes of CHEs with special focus on integration pillar in case of migration crises.

BIBLIOGRAPHY AND REFRENCES

(n.d.). Retrieved from https://apastyle.apa.org/.

(n.d.). Retrieved from https://www.caritas.org/.

(n.d.). Retrieved from https://www.savethechildren.org/.

(n.d.). Retrieved from https://pro.drc.ngo/.

(n.d.). Retrieved from https://www.icrc.org/en/who-we-are/mandate .

Addressing the mobility dimensions of crisis: IOM's migration crisis operational framework. (n.d.). Retrieved from https://www.iom.int/mcof

Andreson, M., Becknell, K., & Taliano, J. (n.d.). History of Humanitarian Emergencies.

Audet, F. (2011, December). What future role for. *International Review of the Red Cross, 93*, 14. Retrieved from https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irrc-884-audet.pdf

Clarke, P. K., Stoddard, A., & Tuchel, L. (2018). *The State of The Humanitarian System, SOHS report.*

Dockery, W. (2018, March 14). The Syrian conflict and its impact on migration. InfoMigrants. Retrieved from https://www.infomigrants.net/en/post/8077/the-syrian-conflict-and-its-impact-on-migration

Guidance for Evaluating Humanitarian Assistance in Complex Emergencies, Evaluation and aid effectivness. (1999). OECD.

Hayes, A. (2021, December 20). United Nations (UN): Definition, Purpose, Structure, and Members. Retrieved from https://www.investopedia.com/terms/u/united-nations-un.asp

Hiroshima bomb: Japan marks 75 years since nuclear attack. (2020, August 6). Retrieved from https://www.bbc.com/news/world-asia-53660059

https://apdim.unescap.org/knowledge-hub/reliefweb. (n.d.). Retrieved from https://apdim.unescap.org/.

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east-and-northern-africa/syria_en. (n.d.). Retrieved from https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/select-language?destination=/node/1.

https://ckrm.org.mk/wp-content/uploads/2020/07/ZAKON-ZA-CRVENIOT-KRST-NA-REPUBLIKA-MAKEDONIJA.pdf. (n.d.). Retrieved from https://ckrm.org.mk/.

https://en.wikipedia.org/wiki/Humanitarian_aid. (n.d.). Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page.

https://en.wikipedia.org/wiki/Refugees_of_the_Syrian_civil_war#In_the_Asia-Pacific_region. (n.d.). Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page.

https://interagencystandingcommittee.org/system/files/legacy_files/WG16_4.pdf. (1994, November 30). Retrieved from https://interagencystandingcommittee.org/.

https://oldmedia.ifrc.org/ifrc/wp-content/uploads/2018/09/IFRC-understanding-a-unique-role.pdf. (n.d.). Retrieved from https://oldmedia.ifrc.org/ifrc/.

https://reliefweb.int/organizations. (n.d.). Retrieved from https://reliefweb.int/.

https://rosanjose.iom.int/en/blogs/what-migration-crisis-and-how-address-it-integrally. (n.d.). Retrieved from https://rosanjose.iom.int/en.

https://um.dk/en/danida/partners/humanitarian-organisations. (n.d.). Retrieved from https://um.dk/en.

https://um.dk/en/danida/partners/humanitarian-organisations/international-humanitarian-organisations. (n.d.). Retrieved from https://um.dk/en.

https://vlada.mk/node/10918. (n.d.). Retrieved from https://vlada.mk/ .

https://www.acaps.org/methodology/severity. (n.d.). Retrieved from https://www.acaps.org/.

https://www.dfwworld.org/media-resources/charity-organizations. (n.d.). Retrieved from https://www.dfwworld.org.

https://www.humanitariancoalition.ca/the-humanitarian-system. (n.d.). Retrieved from https://www.humanitariancoalition.ca/.

https://www.icrc.org/en/document/geneva-conventions-1949-additional-protocols. (n.d.). Retrieved from https://www.icrc.org/en.

https://www.ifrc.org/our-work/inclusion-protection-and-engagement/community-engagement-and-accountability. (n.d.). Retrieved from https://www.ifrc.org/.

https://www.iom.int/key-migration-terms. (n.d.). Retrieved from https://www.iom.int/.

https://www.mfa.gov.mk/mk/page/428/obedineti-nacii. (2020, November 23). Retrieved from https://www.mfa.gov.mk/mk.

https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=5d31a61f4. (n.d.). Retrieved from refworl.org.

https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights. (n.d.). Retrieved from https://www.un.org/.

https://www.unhcr.org/news/stories/2015-year-europes-refugee-crisis. (n.d.).

https://www.unhcr.org/uk/about-unhcr/who-we-are/1951-refugee-convention. (n.d.). Retrieved from https://www.unhcr.org/.

https://www.unicef.org/child-rights-convention#Learn. (n.d.). Retrieved from https://www.unicef.org/.

https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19 . (n.d.). Retrieved from https://www.who.int/.

Humanitarian crises around the world are becoming longer and more complex. (2020, November 20). Retrieved from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/humanitarian-crises-around-world-are-becoming-longer-and-more-complex-2020-11-20_en

IFRC. (2020). *Revised Emergency Appeal Syria: Complex Emergency.*

Lampe, J. R. (n.d.). War crimes and trials. Retrieved from https://www.britannica.com/event/Bosnian-War/War-crimes-and-trials

Macedonia: Towards Destabilisation?: The Kosovo crisis takes its toll on Macedonia. (1999, May 18). Retrieved from https://reliefweb.int/report/serbia/macedonia-towards-destabilisation-kosovo-crisis-takes-its-toll-macedonia

Mello, S. V. (1998, May 5th). Interview with Sergio Vieira de Mello / by James S. Sutterlin. (J. S. Sutterlin, Interviewer)

Metcalfe-Hough, V. (2015, October). The Migration Crises, Facts, Challenges and Possible Solutoins. ODI.

Morris, S. (2020, August 3). How Many People Died in Hiroshima and Nagasaki? Retrieved from https://www.newsweek.com/how-many-people-died-hiroshima-nagasaki-japan-second-world-war-1522276

OCHA. (n.d.). Retrieved from http://www.humanitarianreform.org/.

OCHA. (2018). *https://www.unocha.org/sites/unocha/files/WHDT2018_web_final_spread.pdf.* Retrieved from https://www.unocha.org/.

Oruc, N., Raza , S., & Santic, D. (2020). *The Western Balkan Route (2015-2019) Analytical Report.*

Pakes, B. (2023). complex humanitarian emergency. *Britannica*.

Paunovska, S. T., Vukelic , V., Vlakanovska, A., Gievska, K., & Tomovska, S. (2021). *Analysis of the response of the Red Cross of the Republic of North macedonia to the migration crisis in the Republic of North Macedonia (2015-2020).*

Prtoric, J. (2021). *https://www.equaltimes.org/along-the-balkan-route-refugees#.ZHZEenZBzIV.* Retrieved from https://www.equaltimes.org/.

Reid, K. (2023, March 16). Syrian refugee crisis: Facts, FAQs, and how to help. Retrieved from https://www.worldvision.org/refugees-news-stories/syrian-refugee-crisis-facts

Rigert, B. (2017). Квотите за бегалци мора да се почитуваат. *Deutsche Welle* .

Rysaback-Smith, H. (2015). History and Principles of Humanitarian Action. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4910138/

Schweitzer, C., Howard, D., & Stieren, C. (2007, November). The role and potential of Humanitarian aid and development organizations : characters, goals, activities, outcomes and impact. Brussels.

Stojanovski, T. (2018, / /). *http://maclc.mk/publicationyear/11*. Retrieved from http://maclc.mk/: http://maclc.mk/Upload/Documents/Trpe%20Stojanovski.pdf

Syrian Civil War. (n.d.). *Britannica*.

Topalova, K. (2019, July 3). North Macedonia's Conflict-Displaced Families Still Waiting for Homes. Retrieved from https://balkaninsight.com/2019/07/03/north-macedonias-conflict-displaced-families-still-waiting-for-homes/

Weber, B. (2017, June). *https://library.fes.de/pdf-files/bueros/sarajevo/13436.pdf*. Retrieved from https://www.fes.de/.

APPENDIX

Below are shared transcriptions of interviews. Language of transcription is the one used while the interview and the language that each interviewee found most suitable. All personal data are anonymous including other information that might cause damage to interviewees in alignment with scientific research etics.

Transcribtion no.1

Место: Скопје

Датум: 11.4.2022

К.Г.: Океј, значи само ако може да се претставиш со име и презиме?

XXX: Мое име е XXX, XXX од XXX.

К.Г.: Тоа е вашата моментална позиција, така?

XXX: Да.

К.Г.: Добро, колку долго време сте во оваа институција и организација?

XXX: Од 2008.

К.Г.: За време на мигрантската криза две и петнаеста-две и дваеста која беше твојата лична улога и функција?

XXX: Експертска поддршка на XXX во нивната улога како дел од институции кои управуваа со криза на некој начин, во своите ингеренции.

К.Г.: Какво е личното искуство во други кризи? Ако има. Дали си учествувал?

XXX: У однос на?

К.Г.: Без разлика, било какви други кризи. Не мора да се работа за мигрантска криза, значи било која друга криза...

XXX: Генерално.

К.Г.: Да, генерално. Дали си учествувал, си била дел и дали имаш едно позитивно искуство во разрешување на истата или можеби некаков колапс на систем. И во Македонија и надвор.

XXX: Да. Јас лично бев дел од работење со меѓународни организации во кризните состојби кои беа последици на војните во Босна и Херцеговина од деведесет осма година. Потоа бев дел од интервенции на Косово по конфликтот од деведесет деветта година, како и кризните

состојби во Африка и Блискиот исток во периодот последните десетина години и заклучно со оваа две и петнаеста кризна состојба за која бев тука во Македонија.

К.Г.: Дали и како искуството во одговор во интервенција во другите кризи кои што ги споменавте влијаеше за справување со мигрантската криза, оваа две и петнаеста-две и дваеста што ја збориме?

XXX: Од мојот личен аспект најмногу во доменот на препознавање колку беше оддалечена Македонија од справување со кризната состојба, најмногу поради тоа што беше многу спора во координација со институциите поради што меѓународни организации презедоа улога на држава што не смееше да се случи во две и петнаеста година, во една мирнодобска европска земја, што покажа најголеми слабости во одговорот на... на системот како одговорил на кризната состојба. И моето искуство од другите делови на светот ми беше најмногу... ми помогна во таа смисла. Да видам дека има многу голем недостаток во справување со кризната состојба.

К.Г.: Каков беше одговорот кој што го даде институцијата која што ја претставувавте во тој момент, односно кои активности ги превземаше? Институцијата...

XXX: За бегалската криза?

К.Г.: Да.

XXX: Пред сè од почеток на таа криза беше нејасно со која криза државата се справува. Исто така институциите се обидоа да делуваат слично како што делуваат во некои други нормални ситуации. Во доменот на XXX кое е надлежно за прифат ајде да речеме, со еден збор, прифат на барателите на азил, интеграција на бегалците беше... зеде улога токму таа. За сместување на луѓе кои тогаш поминуваа низ државата, за организирање некои активности околу психо-социјална поддршка, образовни активности за деца, социјални работници... Ангажман на социјални работници на теренот и така натака. Тоа некако беше најслично на тоа што XXX би работело во нормални услови но не беше вообичаена постапка затоа шо тие луѓе немаат никаков статус во државата. Така што тоа беше улога на XXX. Моја улога беше да дадеме поддршка на координација со невладини организации, организирање на состаноци. Направивме мислам четири сопа, стандардни оперативни процедури кои излегоа од XXX за регулирање на сите овие активности кои ги спомнав во

рамките на транзитни центри. Водев целосна координација на недостатоците во рамките на потребите кои се идентификуваа на терен и тоа све негде до... не знам, две и шеснаеста мислам. Тогаш веќе све премина во нон-емрџнси и не беше веќе иста ситуацијата.

К.Г.: Дали има некоја интервенција која што ја работевте во тој период и која што би сакале да ја одвоите како типична или па како соодветен пример да се раскаже, активности на XXX...

XXX: Мислам дека најбитна беше оваа координација со невладини организации и домашни и меѓународни. Воспоставување на тој механизам каде XXX склучи меморандуми за соработка со секој одделно во рамките на кои беа дефинирани теми и активности кои секој одделно ќе ги спроведува и со тој начин да одбегне преклопување на активностите на терен, мислам беше најдобра лекција која може да се искористи во било која друга област. Од содржината особено зборувам пошто на почеток тоа беше помешано со напорите на XXX да прави фанд рејсинг. Значи додека се тоа разјасни, дека тоа не е фанд рејсинг, него е координација на активностите, после тој механизам беше многу добро искористен и во координација на активности и во бргу дознавање на потребите и некако тоа беше добар пример на...

К.Г.: Дали тоа значи дека една организација... меѓународна хуманитарна организација пред да стапи на терен беше потребно да го има тој меморандум за соработока со XXX.

XXX: Да, во некој момент тоа беше предуслов за некој да работи во транзитни центри, да има склучен тој меморандум.

К.Г.: Им бараше XXX и некои други документи?

XXX: Како?

К.Г.: Дали XXX им бараше некои други документи на организациите?

XXX: Не.

К.Г.: Не.

XXX: Не. Не бараше никакви документи, плус мислам дека... не знам дали беше некој период кога треба да поднесуваат некои извештаи можда имаше тако некој период.

К.Г.: Што се чинеше... или што од оваа перспектива се чинеше најкомплексно за време на кризата? Од активностите кои што се превземаа од страна на XXX. Најтешко шо беше?

XXX: Па мислим дека најтешко беше оваа координација помеѓу институции на терен затоа што социјални работници кои беа ангажирани во рамките на транзитните центри немаа мандат да го прават тоа шо би го правеле во нормални услови. И таа координација помеѓу XXX, XXX и другите организации, со XXX и во некои делови со XXX во некои делови беше многу проблематична.

К.Г.: А тие луѓе кои што ги имаше XXX на терен беа ад хок вработувања...

XXX: Да, да, да. Проекти.

К.Г.: Аха, така, значи нови повици, нови... или беа луѓе...

XXX: Не. Мислим дека дури и за време на имрџнси беа на XXX извини.

К.Г.: Аха.

XXX: Од XXX проекти, мислим две и петнаеста-две и шеснаеста, после од XXXM. Пошто XXX се извече онда...

К.Г.: Како и да е, не се користеа луѓе кои што веќе беа вработени негдека па само се релоцираа, туку нови луѓе беа. Како ќе ја опишете соработката со државните институции пред кризата?

XXX: Може да видим тема која ти е за... Не, овде ми е. Чекај.

К.Г.: Да, значи Role of International Humanitarian Organizations in Complex Humanitarian Emergencies.

XXX: Добро. Јас мислев дека тема ти е интеграции.

К.Г.: Не, не, не. Тоа е за докторски.

XXX: Не, стварно јас мислев дека...

К.Г.: Не, не. Само case study, ја третирам значи мигрантската криза како комплексна хуманитарна итност по многу индикатори и зашто е доста неистражено уште.

XXX: Не, стварно јас не знаев... мислев интеграција, затоа сакав да те праша.

К.Г.: Ако. За што се прашањата. Значи ме интересира како беше соработката со државните институции пред кризата? Твое искуство. Дали си имала лесна соработка... Со државни...

XXX: Мислам дека беше сосема коректна. Значи претходно искуство беше воглавно врзано за... токму за процесот за интеграција за бегалците. Првата стратегија што беше усвоена... Значи говорим сега надвор од имрџнси или сакаш за имрџнси?

К.Г.: Не. Надвор од имрџнси. Ќе го има и прашање за имрџнси.

XXX: Надвор од имрџнси од 2008 кога беше усвоена првата стратегија за интеграција на бегалци, па све до 2015, токму пред почеток на оваа криза и таа соработка беше сосема коректна. Сосема коректна, да.

К.Г.: А како се одвиваше истата таа соработка за време на кризата?

XXX: Таа беше отежната токму поради тоа што не се знаеше кој... и сега не се знае исто тоа, кој управува со што. За жал од две и петнаеста до две и дваес втора сѐ уште тоа прашање не е решено и утре да имаме иста оваква ситуација пак нема да се знае што кој треба да прави.

К.Г.: Имавте ли соработка со локална самоуправа?

XXX: Тогаш мислим дека толку касно се вклучиле, мислим дека се сеќавам на првите состаноци во општина во Гевгелија дека... ние таму направивме и еден... во нивната ен-џи-о рум направивме состаноци со локални ен-џи-о-а и тогаш ни кажаа дека они за кризата гледаат од вести. Значи они врска немаа што се случува во Винојуг, после тоа шо има... Како?

К.Г.: А им е дома.

XXX: А им е дома. И тоа беше најбитен показател дека не ни е вклучена ни локална самоуправа и дека и невладини организации и организации кои работат доле сѐ доаѓаат од Скопје.

К.Г.: Кога се почна соработката со локална самоуправа имаше некаков протокол? Дали тоа одеше преку ЗЕЛС или директно институцијата кон општината?

XXX: XXX немаше. XXX немаше никаков директен... јас не се сеќавам на никаков директен договор со општината Гевгелија или Куманово. Како и што беше вклучени... знаеш дека не се сеќавам. ЗЕЛС... мислим дека ЗЕЛС не беше дел од ова... ЗЕЛС е дел од ова тело на влада шо е за криза?

К.Г.: Мислам дека не.

XXX: Дека не е.

К.Г.: Не, јас мислам дека не е.

XXX: Па не, мислим дека не.

К.Г.: Ќе го испитам јас секако.

XXX: Да. Испитај пошто мислим дека ЗЕЛС исто не беше. Мислим дека можда на општинско ниво, општински XXX на ниво на општина беше вклучен и некако можда преку тој механизам беше вклучена општинската перспектива ај да кажем.

К.Г.: Како течеше соработката со меѓународните хуманитарни организации за време на кризата?

XXX: Катастрофално. Затоа што...

К.Г.: Тоа е следното прашање, дали постоеја потешкотии при комуникација и обавување на протоколите со меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Апсолутно. Значи XXX се поставил како да е во... како да е... како да ги наречем, нон стејтс, значи како да е во земји каде нема држава и каде XXX ги активира тие свои имрџнси протоколи и се понаша као држава. И токму тоа се случува со бегалската криза и поради тоа што институциите многу бавно, многу бавно, многу бавно се вклучуваа во... Но кога беа вклучени XXX веќе беше држава и беше онда многу тешко тоа да се... Мислим многу, многу тешко ни одеа тие преговорите, состаноци, координација, беше многу, многу тешко. Но после, нели се вратија сите таму на своите позиции каде треба да се, но беше многу, многу, многу тешко.

К.Г.: Дали имаше меѓународна хуманитарна организација со која што идеше наједноставно соработката или соработка која што би ја издвоиле? Со кого државата како XXX најлесно комуницираше од организациите?

XXX: Мислим дека со сите беше одлична комуникација. Еднаш кога поминавме овој момент, кога... што го спомнав сега, значи кога успоставувме некакав механизам на координација, сите организации, вклучително нормално и XXX беа вклучени во тоа што е нивниот домен на работење. Природно нормално XXX имаше најголема улога во доменот на некои теми. Помали организации едно време беа вклучени, после нели се...

К.Г.: Немаше.

XXX: После тоа и не беше повеќе криза во таа смисла. Ама останува да се прогласува криза из некои други... од некои други причини.

К.Г.: Јасно. Од кои фондови се финансираа активностите за време на кризата кои што ги работеше XXX? Значи своите активности.

XXX: Од XXX. Првично од XXX, а после од XXX. И... извини, извини, и од оваа многу голема соработка и многу голема соработка беше со ова... со фонд за бегалците од XXX.

К.Г.: Банка за развој.

XXX: Не, не XXX, него оваа XXX.

К.Г.: Сентрал...

XXX: Не, не, не, не... XXX.

К.Г.: Да, ова и XXX го спомна.

XXX: Да.

К.Г.: Дали овие фондови се реализираа по претходно доставени барања и апели или па директно се влеваа во XXX, преку XXX ли, како одеше? Овие странскиве ме интересираат.

XXX: Да, да, да.

К.Г.: Или они се јавија – имаме да ви дадеме толку, ви даваме толку. Или требаше некој да го сработи тоа.

XXX: XXX... XXX веќе од деведесет деветта секоја година склучува договор со XXX. Значи то е природна една... тек на природно работење, секоја година се склучува нов договор за нови активности. Тако беше и со кризата. Кога почна криза се отвори ново поглавје ама во исто... во постојни механизам на соработка. XXX попосле се приклучи, инаку и XXX исто тако имаше соработка и порано. Ама они после со европски средства се вклучија. А со банка мислим дека они сами се ангажираа преку XXX... Они имаат големо портфолио на инвестиции во Македонија и њихов фокал поинт је XXX. И кога они отворија свои специјални фондови за бегалската криза, од XXX ги префрлиле во XXX за да разговараат на овие теми и тако се вклучија. Не се сеќавам, мислим дека во некој момент мислим дека и XXX беше назначен као некакав координатор на меѓународни донации, ама тоа стварно не се сеќавам детални...

К.Г.: Ќе испитам тоа.

XXX: Мислим дека XXX собираше информации што, кој, какви проекти има и беше некаков координатор на меѓународни донации.

К.Г.: Дали се користеа и буџетски државни средства за справување со кризата?

XXX: Во XXX не.

К.Г.: Што значи дека следното прашање што вели: дали беа доволни финансиските средства од буџетот... Со колку средства се вклучи XXX на терен? Колку средства беа акумулирани и искористени за справување со кризата? Ако ја знаеш бројката. Ако не ќе барам по извештаи.

XXX: Од донаторски проекти?

К.Г.: Да. Ќе видам, ако има, ако постојат податоци.

XXX: Не, не, не. Може XXX да...

К.Г.: XXX да. Ќе видам во извештаи или нешто. А можеби и XXX нешто кажа веќе. Ќе проверам.

XXX: Да. Пошто... да.

К.Г.: Во однос на кадарот ми се следната група на прашања. Кадарот кој што беше вклучен во активностите со кризата од XXX, во делот на број, структура, експертиза и за професионалност, ја имаше, ја немаше?

XXX: Во мене сигурно имаше експертиза за... во све шо спомнав.

К.Г.: А другите?

XXX: После XXX мене ме веднаш повлече иначе јас тогаш бев на сириска граница овај... за токму тој ангажман, така што внатре во институција имавме капацитет за ово што збориме на ниво на полисис, на координација. А за теренско работење немаме кадар во XXX кои можат дополнително да обавуваат теренска работа во транзитни центри. И за тоа мораше да се ангажираат социјални работници во рамките на проектот кои беа на еден начин поврзани со XXX Гевгелија, односно Куманово. Пошто имаа добиено од нив полномоштво за старателства и така натака за постапување со деца и некои специјални други услуги од социјална заштита. Така што тако некако функционираше...

К.Г.: А колку луѓе беа на терен вклучени? Колку луѓе работеа на проблематиката?

XXX: Па мислим дека на почеток беа четворица кои работеа некако во смени. Можда беа шест, седам, осам луѓе укупно ангажирани кои се ротираа некако во сменско работење и во рамките на XXX тука јас би кажала и за одделението на XXX цело беше активирано. Да. Да речам нас плус шест во рамките на XXX.

К.Г.: Ако се соберат сите овие луѓе и ако требало нови да се бараат, еве рековте дека имаше и преку XXX, преку XXX, со донации или слично кои што луѓето требаше да стапат на терен. Колку во време на криза беше тешко тоа што можевте да забележите да се ангажира кадар?

XXX: Колку беше тешко.

К.Г.: Да.

XXX: Сега да не биде (се смешка)... да не бидеме смешка ама најтешко беше да се ангажираат чистачите, тоа ми остана (се смее)...

К.Г.: Па добро, да, и тоа е битно.

XXX: Ми остана како најголемо прашање од кадровската политика. Пошто некако овие што се теренци побрзо се... побрзо се организираа него не знам, дваесет чистачи да работат во смени. Тоа беше многу комплицирано. Ама од друга страна за стручните служби кажувам дека тие што беа ангажирани некако побрзо беа и истренирани за некои работи, нашите нели колеги од XXX идеше редовно на терен за да ги обучува социјални работници на терен шо треба да прават, како да прават. Така што некако се... не ми останало во паметење дека беше нешто страшно компликовано.

К.Г.: Сега зошто го имаш целото претходно искуство можам дополнително да те прашам. Според тебе во вакви големи кризи, јас можеби во дел ќе ги наречам и комплексни хуманитарни итности, колку е воопшто тешко да се регрутира кадар?

XXX: Регрутира кадар?

К.Г.: Да.

XXX: За сега збориме?

К.Г.: Не. Во сè што имаш до сега од искуство општо. Тешко ли е да се најдат луѓе да се вклучуваат во кризи мислам... со шо си се соочила досега од искуствово како проблем, како спорно? Се плашат? Или немаат експертиза? Или не знам, немаме доверба во луѓето за да ги ангажираме?

XXX: Во две и петнаеста не се сеќавам дека тоа беше... сега...

К.Г.: Ако го тргнеме, сè друго што го имаш како искуство, знаеш, за луѓе кога треба да се ангажираат за време на... да работат на кризни ситуации.

XXX: Јас многу ретко сретнав некој да тоа го работи од некакви хуманитарно-етички желби, мислим сите беа... тоа го правеле ради плата. Така што немам... можам само да кажам во таа смисла.

К.Г.: Да, да, добро.

XXX: Професионално беа ангажирани луѓе, не знам дали би сега било исто тоа возможно со моментално... Мислим сега е веќе поголем проблем да се ангажираат луѓе на разно-разни други проекти, но тогаш мислим дека...

К.Г.: Така.

XXX: Мислим имаше пари за плати од проекти и луѓе беа ангажирани за плати. Не мислим дека беа мотивирани посебно од...

К.Г.: Од други побуди. Да. Дали постоеше национална координација во Македонија две и петнаеста – две и дваеста за справување со кризата? И ако да, кој ја правеше таа улога?

XXX: Координација за справување со криза беше формирана во како се вика...

К.Г.: Штаб.

XXX: Да. Во кризни штаб или како се вика, така? Штаб со кој мислим координираше XXX. А на терен, тој кризен... на терен XXX беше назначен како координатор на транзитните центри. И посебно исто така имаше состаноци на ниво на XXX тука во Скопје кои координираа ајде... оперативно, значи овој штаб беше као политичка координација, а XXX беше како оперативна координација.

К.Г.: Мхм, така. До кого известуваше XXX? Дали кон донаторите, дали кон...

XXX: Кон донаторите секако, но мислим дека во рамките на... во тоа време секој транзитен центар за себе известуваше кон XXX и XXX правеше сублимат на извештаи и тако информира и ЦУК... учесниците во системот на ЦУК преку тој један извештај кој беше сублимат на сите извештаи.

К.Г.: Правеше ли некој мониторинг и следење на севкупната операција што се случуваше на терен?

XXX: Не памтам дека некој посебно правел. Како едно државно тело немаше.

К.Г.: Тоа е. Тоа е. Дали имаше некаков можеби национален механизам да се следи бар хуманитарната помош? И дали тука одма ќе се надоврзам, дали според тебе постојат преклопувања во цифрите кои што се известуваат и бројите за доделена и дистрибуирана хуманитарна помош и асистенција?

XXX: Види, не знам што кој известувал, не можем да кажем што се преклопувало пошто XXX не беше институција кон која се поднесуваа извештаи. Но можем да кажем дека имаше обиди за подобрување на таа координација веднаш после криза. Првата беше иницијатива

на XXX каде беше посебно ангажиран експерт за менаџирање со миграции па и оттука претставници од разни институции отидоа на една или две стади визитс во Италија за да виде како се менаџираат транзитните центри преку XXX со намера да се изготви тај овај... документ, стратегија за...

К.Г.: Се изготви?

XXX: Се изготви ама не беше формализирана. Значи процесот не беше комплетиран.

К.Г.: Кого можам за ова да дораспрашам уше малце, до каде е и шо е. Некој во XXX или? Зашто тој експерт ваљда е заминат...

XXX: Да завршам па ќе видим. Не знам кој да го... Пошто тоа беше значи ние сите учествувавме во тој процес. Таа девојка, жена, полица... жена, XXX беше од XXX назначена за таа активност. Ние многу добро соработувавме со нејзе, особено во доменот на... не само на пишување и изготвување на документот, но и објаснување на нејзе да не трчи многу брзо без да влада ѝ каже дека документот ќе биде усвоен, дека ќе биде... и така натака. На крај тоа не се случи за жал. И они утепаа многу време и многу пари во тој процес кој пропадна. Документот остана незавршен, неформализиран. После тоа преку не знам кој друг проект, XXX тоа го зеде, зеде да го прави, па XXX има изготвено таков еден документ за кој искрено јас документ го имам читано и гледано, а дали беше усвоен како формален, е тоа не знам. Тоа мораш да прашаш... прашај XXX. Јас стварно не знам дал то беше после... ама знам дека они посветено работеа и ние и на тој документ правевме импути, се правеше, доправеше, па имаше опет некои работилници. Ама дали беше усвоен, стварно не знам. Процес... значи имаше неколку озбилни процеси да се подобри оваа координација. И сега со оваа најава на можно... на можен прифат на украински избеглици е назначен XXX тоа да го координира. Значи имаш читав један сега чекор кој го прави ова све претходно ирелевантно, а и не дека имаше нешто претходно ама...

К.Г.: Нешто имало.

XXX: Сакам само да ти даднем пример дека таа координација, нели ваму имаше...

К.Г.: Јасно е. Да. Јасно ми е. Дали беа доволни државните институции сами да се справат со мигрантската криза? Ако ги исклучиме сите други организации.

XXX: Ммм, не можам... мислам зависи што. Ако гледаш од финансиска положба...

К.Г.: Па и од финансиска и од логистичка, во делот на човечки капацитети исто, на ресурси.

XXX: Апсолутно... мислим види сега, во тој момент на терен немаше ништо доволно. Значи во тој момент ние не можевме во цела држава да најдеме еден агрегат во државна сопственост кој можеме да го ставиме на Гевгелија за да (неразб.). Еден агрегат. Па дури молевме приватни фирми XXX... Значи не можам да говорим дека во логистички ресурси во две и петнаеста има. Барем нема за таа намена. Дали негде некој ги имал, не знам. За намена... како одговор на таа ситуација нема. Немаше логистичка... значи без надворешна поддршка не знам како тоа би се...

К.Г.: Се успеа ли да се даде одговор со кој што ќе се спречи човечко страдање?

XXX: Тоа да. Тоа да. Тоа да, затоа што тоа стално го велам, без оглед на сите овие комплексни прашања со кои ние се бавевме во позадината, мислим дека нема ниеден човек кој поминал низ Македонија да не беше на најдобар можен начин истретиран.

К.Г.: Помогнат.

XXX: Стварно. Е тоа дефинитивно. Без оглед што е позади... се случувало.

К.Г.: Се задоволија човековите права на мигрантите?

XXX: Тоа ти е многу тешко питање дали се... што тоа значи?

К.Г.: Па оние основните дали...

XXX: Можеме да збориме дека во доменот на одговорот на основните моменти, храна, вода, здравствена интервенција, некаков импровизиран шелтер...

К.Г.: Да не бидат дискриминирани.

XXX: Да. Тоа мислим дека беше со овие механизми за заштита на непридружувани деца, колку – толку социјални работници делуваа во тој момент кога имавме по десет хиљади луѓе што поминуваа преку граница во ден, во дваес четири саата, тоа беше мислим адекватно направено. Сега...

К.Г.: Колку луѓе поминаа? Колку луѓе беа асистирани всушност? Имаме ли некоја таква приближна бројка?

XXX: Па сите што поминаа сигурно беа преку милион, колку на крај беше, преку милион луѓе, мислим дека поминаа. Сите сигурно добиле повеќе од една услуга. Дури имавме стварно во почеток кога немаше доволно координација па имавме и премногу храна која беше фрлена, облека која беше фрлена. Имавме читави ливади со фрлена храна и облека што...

К.Г.: Така, така, така.

XXX: Што луѓе не можат да...

К.Г.: Да ја носат со себе.

XXX: Да ја носат со себе, а невладини организации им ја даваа.

К.Г.: Дали за домашното население XXX правеше некакви активности во делот на справување со ксенофобија или пак разбирање на мигрантите?

XXX: Не.

К.Г.: Ако утре се случи нов бран на мигранти, колку чекори сме понапред како држава да дадеме одговор?

XXX: Многу.

К.Г.: Дали ќе успееме брзо да се екипираме за да стартуваме на терен ако имаме потреба да прифатиме нов број на бегалци или па мигранти кои што транзитираат?

XXX: За имрџнси сетинг мислим дека во овој момент единствено XXX може да одговори веднаш на тие потреби што се однесува на логистика, ресурси и знаења. За првичен... првичен одговор. После тоа не знам што би се случувало пошто... мислим да можеш и овој процес да го провериш пошто колешка мислим XXX е вклучена во таа тема. Мислим дека преку проект на XXX исто прави некаква стратегија за справување со кризи. Можеш и тоа XXX да ја прашаш и таму е сигурно вклучена и она во таа работна група. И они прават некоја стратегија пошто мислим дека и ту, не знам дал су јасни ингеренции помеѓу XXX и XXX. И утре да имаме некаква криза, јас пак не знам кој би бил за што надлежен. Така што

може тоа да го провериш што документ они правеа, пошто они правеа исто тако некакав документ за одговор на криза.

К.Г.: Дали има во нашата држава...

XXX: Сакам да ја исфрлам само XXX.

К.Г.: Ако, ако. XXX...

XXX: Не, не, имам.

К.Г.: Уште две прашања имам и тука негдека завршуваме. Прашањето ми е дали има Македонија потреба по измени и дополнувања на легислатива за да се даде подобар... значи побрз и подобар одговор на вакви комплексни хуманитарни итности или кризи и кои се твоите предлози во таа насока?

XXX: Дал ти беше лично вклучена во ова?

К.Г.: Не бев. Мислам на терен не. На терен не.

XXX: Мислам дека е прво убаво да ти испратам јас овие сопови кои ти спомнав пошо ние направивме како...

К.Г.: Да, си запишав – XXX сопс да ми прати. Мислам ако можеш, ќе те прашав на крај.

XXX: Не, имавме, напраивме ние брошура со (неразб.).

К.Г.: Е супер.

XXX: И на англиски и на македонски.

К.Г.: Е супер шом е на англиски.

XXX: Ќе ја најдем, ќе ти ја испратам. Пошо ние мислим тамо имавме еден огромен... тоа ќе го пронајдем. Ние направивме со XXX еден... XXX и XXX... XXX ги покани XXX да финансира една работилница lessons learned. Можда би тоа исто сакала да го издвојам како добар момент.

К.Г.: Ги имаш?

XXX: Јер XXX е единствена институција XXX која сама направи за себе евалуација и lessons learned со сите стејкхолдерс и мислам дека е тоа позитивен фидбек во справување со кризата где XXX сакаше од сите да слушне што беше добро, што не беше добро, што треба да се поправи. Излеговме со некои препораки кои сакам да ти ги...

К.Г.: Супер.

XXX: Да ги споделам. Ќе пронајдем негде тој извештај пошто ние бевме многу... сите невладини организации што беа... мислим сите беа дел од таа работилница и секој работеше на одделна тема и од сите теми излезе препорака. Што треба како да се направи. Пошто тоа ќе ти биде мислим тачно од луѓе што тоа го правеле на терен, фидбек што беше...

К.Г.: Јасно, јасно.

XXX: Што недостасуваше. А од аспект на оно првично пак ќе кажем, тоа што беше... значи оно од страна на ресурсите, од аспект на брзата интервенција токму тоа недостасуваше. Значи не можевме да приклучиме струја на кампот без да платиме на XXX не знам колку веќе пари, додека собравме да платиме струја, да платиме вода, да се плати собирање на...

К.Г.: Смет.

XXX: На ѓубре, значи тоа не е нормално за да имаш прогласена кризна состојба, државни инситуции да не... со учество, со давање ресурси кои беа побарани од нив. Така што дефинитвно законските измени би требало да одат во таа насока за да има законските решенија кои веднаш ќе ги обврзат давателите на услуги за да што точно треба да прават и да даднат на терен, особено тие кои се во државна сопственост, од една страна. И од втора страна исто тако да се забрзат механизми на... ово што се постапките за јавни набавки. Значи не може за... ако имаш имрџнси, сакаш храна да купиш или вода, да тоа трае шес месеци јавна набавка. Значи мора да има некое законско решение кое на некој ќе му дадне ингеренција тоа да направи...

К.Г.: Да.

XXX: Па да. Тако некои работи, тоа се сеќавам дека беше. Ама ќе се обидам да најдем овај извештај пошто тамо ги има многу...

К.Г.: Јас ќе те потсетам, баш и тоа си запишав.

XXX: Да.

К.Г.: Затоа што јас не бев на терен вклучена, повеќе дополнителни активности што требаше им давав поддршка тука од канцеларија. Последното прашање: што ти лично ќе понесеш од целата криза и како искуство и како впечаток?

XXX: Ќе понесем фрустрација дека не беше решено ово што сега зборев, дека све што сме научиле не сме имплементирале во пракса за да се донесат измени. Значи нити е усвоен некаков документ, нити друге институције су се искоординирале за да биде усвоен тој документ... пак се не знае кој што би правел.

К.Г.: Јас...

Transcription no.2

Место: Скопје

Датум: 5.4.2022

К.Г.: Ова ми е првото само за да си знам кој за кого е. Име и презиме?

XXX: XXX

К.Г.: Која е сегашната позиција на работното место?

XXX: XXX.

К.Г.: Дали истата позиција беше и за време на мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста?

XXX: Од девеес деветта е истата позиција.

К.Г.: Од девеес деветта значи колку...

XXX: Од девеес деветта сум во Одделението, од две илјади и шеста сум XXX.

К.Г.: Добро. Значи од девеес деветта во XXX, така?

XXX: Така.

К.Г.: Добро. Која беше личната улога и функција во периодот на мигрантската криза?

XXX: Во периодот на мигра... ја бев тој што ги координираше сите активности во делот на психо-социјална помош и сместување, згрижување и задоволување на потребите на мигрантите, имајќи предвид бидејќи со законот е дефинирано дека XXX се грижи за лица со статус кои побарале меѓународна заштита. Меѓутоа две илјади и петнаеста-шеснаеста бевме некоја специфична улога каде што не знаевме што се и не знаевме што да правиме со нив. И имавме проблеми сè додека не се договоривме дека во овие случаи ќе работиме нешто помеѓу каде што и ден-денес останува тоа помеѓу, а имаме два транзитни центри кои што се без правен статус во државата, имаме лица кои што транзитираат и кои што не се ни лица со нерегуларен... нерегулиран престој, ниту пак лица со регулиран престој во државата. И затоа ова се токови кои што не се само проблематични во Македонија туку на... почнувајќи од првата држава од кај што тргнуваат овие лица, до последната држава каде

што реално, дефинитивно сакаат да стигнат и каде што го поднесуваат тоа барање за меѓународна заштита или барање за регулирање на било каков статус во таа крајна дестинација.

К.Г.: Искуството на XXX за време на кризи генерално ако го земеме со сите претходни вклучувања го дефинираме како позитивно, негативно... личното видување ме интересира.

XXX: Значи искуството на XXX во делот на згрижување на овие лица, интервентно згрижување и задоволување на нивните потреби во периодот до надминување на кризата. Значи бевме вклучени, да тргнеме од кога јас знам за... од кога сум во XXX, значи девеес деветта од косовската криза, две илјади и прва внатрешниот конфликт во државата, имавме две илјади и петнаеста мигрантската криза, претходно две илјади и шеснаеста поплавите кои што се случија во непосредна близина на Скопје. Така да во сите тие кризни состојби XXX е задолжено за задоволување на потребите на овие лица кои што се нашле во таква состојба не по своја вина.

К.Г.: Колку искуството во тие кризи влијаеше да се даде соодветниот одговор за време на мигрантската криза во периодот две и петнаеста-две и дваеста?

XXX: Значи мигрантската криза е специфична самата по себе. Значи до две илјади и петнаеста година ако мислевме сè видовме, сè знаевме, видовме дека ништо не знаеме и дека ништо не е како што е. Значи ако девеес деветта и две илјади и прва година имавме лица кај што викаат – да, дајте ни сега овдека сакаме да останеме, сега каде треба да учиме, каде треба да се сметиме и така натаму; во две илјади и петнаеста беше – дајте ни превоз да заминеме. Значи имавме специфика каде што ние трчавме по лицата кои што транзитираа, а не лицата да доаѓаат до институциите каде што би побарале одреден тип на услуга или сервис. Значи ние трчавме да видиме да не евентуално некој е жртва на трговија, да не е некој евентуално жртва на некаков тип на насилство... Значи имавме тимови каде што требаше во тие петнаес минути, пола час, час кој што лицава од едниот до другиот транзитен центар чекаа да бидат префрлени, требаше да детектира што се случува во група од не знам, од сто луѓе, од пеесет луѓе и така натаму. Дали е некој тргуван – нетргуван, претепан – непретепан, уценуван – неуценуван и во таков... во такви вонредни состојби беа откриени одреден број на лица кои што беа жртва на насилство.

К.Г.: Добро. Каков беше всушност мандатот на XXX не во однос на активности туку правниот момент. Сега веќе споменавте дека нели е малку... било недефинирано во моментот ама се излезе и така натака. Како е тоа решено правно?

XXX: Значи... значи правно е решено ако е нешто законска материја. Сè она што ни беше недоречено, ние во тој период измислувавме... не измислувавме, создававме стандардни оперативни процедури каде што на некој начин ги регулиравме правилата на игра бидејќи не бевме сами играчи во настанот. Значи имавше еден куп невладини организации, имаше други меѓународни организации, имаше други институции каде што ако не е нешто законски дефинирано имате недоречености. Имате нејаснотии. И во такви случаеви значи користевме стандардни оперативни процедури, задолженија од влада, одлуки на влада, заклучоци на влада, интерни инструкции од страна на XXX, од XXX потпишани. Значи креиравме пишани документи за да ги дефинираме оние работи кои што не беа допрецизирани или не биле предвидени со закон бидејќи никој не ни помислувал дека такво нешто може да се случи.

К.Г.: Само неколку активности да наброите како тип со кои што бевте ангажирани како XXX за...

XXX: Како мислиш тип на...

К.Г.: Па кои активности ги превземаше XXX, на дневна основа кои беа активностите?

XXX: Значи првично една од главните работи беше, бидејќи во тој период се јавија еден куп меѓународни и домашни невладини организации, наша беше координацијата. Бидејќи имаше пренатрупување односно оверлапинг. Преклопување на активности кои што сите сакаа да ги прават бидејќи донаторите беа заинтересирани за поддршка на таков тип на активности. Па една од улогите на XXX беше токму таа координација и воспоставување на... ние ги уредивме меморандуми за соработка каде што секој имаше во рамки на меморандумот ние имавме што сакаме да направиме, па невладините организации од тоа што ние сакаме да направиме, зимаа, одбираа каков тип на активности они ќе покриваат и во таков меморандум беа пропишувани нивните активности со цел да нема преклопување на активности и да нема проблеми на терен.

К.Г.: Тоа и со меѓународните организации кои што сакаат да...

XXX: Со сите, со сите.

К.Г.: Као на пример еве сега карикирам „XXX“.

XXX: Со сите. Значи „XXX“, XXX, XXX и така натаму.

К.Г.: Што се чинеше најкомплексно за вас во целата интервенција?

XXX: Координацијата. Значи ние сите викаме дека сѐ знаеме и сѐ... и така натаму, меѓутоа во такви кризни состојби секој сака да биде главен и никој не сака да слуша никого и секој сака да му наредува на некого и тоа е најпроблематичното имајќи предвид дека во такви... праиме муабет за кризни состојби каде што ќе имаме големи можности за да добиете средства од донаторот, организациите кои што ќе добијат поголеми средства мислат дека они се тие кои што треба да ги креираат правилата на игра во такви кризни состојби што мислам дека не е коректно.

К.Г.: А што е со другите институции државни со кои што... како течеше комуникацијата и соработката?

XXX: Значи во случај на криза значи имаме Закон за кризи каде што е уредено и пропишано кој што и како прави. Не беше предвидено мигрантска криза во тој закон меѓутоа беше прогласена кризна состојба имајќи предвид со прогласената кризна состојба одредени институции беа вклучени во тој кризен штаб каде што ги координирвме активностите. Имаше повторно кажувам, нејаснотии значи и самиот закон уредува дека он ги координира меѓутоа надлежностите дадени со закон на едно министерство не можат да му ги довериш во таква состојба на кризниот штаб. Значи исто е како да му ја одземеш ингеренцијата на XXX. И тука имавме одредени нејаснотии кои што ги надминувавме со заклучоци, одлуки на влада и така натаму каде што беше сѐ повторно допрецизирано, допојаснето.

К.Г.: А каква беше и дали имаше комуникација со локалната самоуправа и XXX?

XXX: Задолжително. Задолжително. Значи имајќи предвид дека тие транзитни центри ги правевме во локалната самоуправа, значи вклучувањето на локалната самоуправа беше од клучно значение и без нивна помош мислам дека немаше да се одработи тоа како шо треба да се одработи. Бидејќи повторно праиме муабет дека таму шо требаше да се обезбеди пристапни патишта, требаше инфраструктура и така натаму, понатамошно нормално

функционирање на тие транзитни центри, вклучително и на сè, како и во секоја криза значи секако локалната самоуправа треба да биде вклучена во било што.

К.Г.: Ајде еден генерален опис и личен впечаток, како беше комуникацијата и соработката со меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Па затоа реков, на почетокот кога државата... XXX, не си ја презема улогата која што ѝ е дадена, меѓународните организации го заземаа просторот кој што беше отстапен од страна на државата додека државата не се вклучи со својот капацитет за менаџирање на таквата состојба. Штом државата се вклучи, значи имавме одреден краток период каде што кажавме дека сега државата е вклучена и бевме благодарни за периодот каде што ние бевме... како да кажам, малку позаспани, што ги преземаа нашите обврски и ги завршија коректно. Кога се поставија правилата на игра, кога се сфати кој што треба да прави функционирањето беше мислам дека одлично. Затоа беше Македонија една од земјите на рутата каде што имаше најмал број проблеми, каде што мигрантите кажуваа дека беше малтене горе-доле добро организирано све.

К.Г.: Би издвоиле ли некоја хуманитарна организација со која што течеше најлесно соработката и комуникацијата?

XXX: Па мислам дека сите организации кога више го воспоставивме системот беа коректни. Значи на самите координации беше договорено кој, што, како прави, се договаравме тука, сите однапред знаеја што државата има потреба и така си ги креираа своите идни апликации према донаторите и имплементирање на одредени програми.

К.Г.: Кога сме веќе кај донаторите, како се финансираа активностите на XXX кои што ги превземаше две и петнаеста-две и дваеста?

XXX: Па XXX грото од активностите ги финансираше од сопствениот буџет. Значи не треба да изоставиме дека имавме и поддршка од XXX каде што одредени средства мора да кажам бидејќи во тој период проблематично беше обезбедувањето на храна за лица кои што на дневна основа транзитираа низ државата, беше спремна да ни помогне во тој дел и таа обврска понатаму ја преземаа меѓународните и домашните невладини организации. Меѓутоа во тој првичен период додека се консолидираа нештата добивме и поддршка од XXX.

К.Г.: Значи имаше директни буџетски средства кои што се користеа.

XXX: Имаше директни буџетски средства.

К.Г.: Дали тие во даден момент ќе беа само доволни или сепак беа неопходни овие кои што се дополнително обезбедени?

XXX: Значи државата со потпишување на сите оние меѓународни ратификувани договори, протоколи и така натаму си зела за обврска дека ќе се грижи за лица кои што се на нејзина територија кои што доаѓаат од кризно подрачје. Така да секоја донација е добредојдена во насока на необременување на домашниот буџет. Меѓутоа доколку не се обезбедија тие средства секако државата ќе мораше да ги обезбеди од сопствените буџетски линии.

К.Г.: Дали тие дополнителни буџетски... еве на пример како што ја спомнавме XXX се реализираа со претходни барања, повици, директно финансирање...

XXX: Значи две илјади и петнаеста година беше специфична самата по себе, значи може да кажеме и две илјади и прва година европската заедница гледа која држава има потреба од нешто, доаѓаат одговорни лица таму, на одредени конференции и состаноци. Затоа реков во тој период XXX и XXX организираа месечни донаторски конференции каде што беа поканети амбасадите и ние како XXX ги искажувавме потребите и трошоците на XXX. Значи јас тоа го зборам во делот на аспект на XXX. Меѓутоа таму беше вклучен и XXX и XXX, како и XXX и други институции кои што ги искажуваа своите трошоци надвор од буџетски планираните трошоци за домицилното насление.

К.Г.: Дали сега во моментот ќе ви текне можеби со каква буџетска бројка значи дека се вклучи XXX за одговор на кризата?

XXX: Не би можел да ви кажам.

К.Г.: Или отприлика.

XXX: Па не би можел да кажам. Не би... затоа реков, како се јавувало потреба, така се вклучувале, се побарувале средства.

К.Г.: Во однос на кадарот кој што беше вклучен од страна на XXX некој генерален опис, по број, структура, експертиза, професионалност...

XXX: Значи морам да кажам дека ние немаме вишок кадар каде што во таков случај овој вишок кадар би го префрлиле таму. И дека тогаш беа ангажирани лица кои што ги најдовме, кои што беа спремни да бидат вклучени во таквите процеси. Беа исто така грото тие лица беа... финансиското плаќање на тие лица беше потпомогнато од разно-разни програми и голем број од тие лица и ден-денес функционираат во тие кампови согласно своите надлежности кои што ги добиваат од надлежните XXX.

К.Г.: А една бројка за вкупен човечки кадар преку XXX ангажиран за оваа проблематика?

XXX: Во минатово не знам. Значи во еден период имавме преку сто и кусур лица кои што беа ангажирани во рамки на кризата две илјади и петнаеста-две илјади шеснаеста за кој што одговаравме ние. Меѓутоа како таа се намалуваше, така да во овој момент негдека се околу осумнаесет лица за кои што имаме потпишани одредени договори каде што вршат одредени услуги за потребите на XXX.

К.Г.: Колку беше тешко да се регрутираат и да прифатат луѓето да работат нешто такво и генерално за кризи...

XXX: Значи мора да кажам дека имавме поддршка од локалната самоуправа, значи се потпиравме за XXX и на локалната самоуправа каде што ние грото од лицата, значи најголемиот дел беше ангажиран од локалната самоуправа, односно локален стаф каде што местото каде што ја апсолвиравме кризата ги ангажиравме. Значи дали било во Куманово, дали било во Гевгелија.

К.Г.: Кај кого репортираше XXX за својата работа?

XXX: Согласно закон кај XXX.

К.Г.: Кај XXX. Дали постоеше национална координација и кој ја играше таа улога? Една институција дали постоеше?

XXX: Значи на почетокот две илјади и петнаеста пред прогласување на кризната состојба таа улога на национален координатор му беше доделена на XXX и сите министри имаа координативни состаноци каде што беа договарани сите чекори во рамки на XXX. Со прогласувањето на кризната состојба, согласно законските надлежности, таа улога ја

презеде XXX и координацијата на техничко ниво ја правеше XXX, а на министерско ниво каде што е уредено дека XXX е претседател на управ... на... како го викаат сега не ми...

К.Г.: Комитетот?

XXX: Да. На... на...

К.Г.: Кризниот штаб?

XXX: Кризниот штаб, да, на кризниот штаб... кажи го... ги координираше и на министерско ниво активностите и соодветно на тоа се донесуваа и одлуки на влада.

К.Г.: Дали вие правевте мониторинг како XXX на невладините организации и следење...

XXX: Значи меморандумот наш кој што го потпишавме и го донесовме како одреден документ кој што секоја невладина организација која што сакаше да дејствува во рамки на транзитните центри мораше да го потпише со XXX автоматски значеше дека тие мораше да ни доставуваат соодветен број на извештаи за што е сработено, како е сработено и така натаму. Секако на дневна основа лицата кои што беа ангажирани од страна на XXX во тие транзитни центри доставуваа дневни извештаи за која - што организација има направено, како има направено.

К.Г.: Дали тоа значи дека XXX беше националниот механизам за следење на севкупна хуманитарна помош?

XXX: Севкупна хумнитарна помош во рамки на транзитните центри, да, меѓутоа одредени невладини организации како и хумани луѓе даваа помош на овие лица и надвор од транзитните центри кое што ние не можеме да го следиме.

К.Г.: Дали мислите дека постоеше преклопување во известувањата во цифрите од различна организација...

XXX: Па вака... различни организации може за своја потреба си генерираа бројки, цифри и така натаму меѓутоа официјалните цифри и ние како XXX се договоривме дека ќе ги добиваме од XXX бидејќи тој требаше да ги координира активностите. Односно XXX му рапортираше и ние за нашите бројки према XXX, а тој излагаше во јавноста со една бројка која што беше званична за државата.

К.Г.: Државните институции вклучувајќи го и XXX дали можеа сами да се справат со мигрантската криза?

XXX: Не.

К.Г: Колку успеа на крај да се даде одговор на мигрантската криза да се спречи човечкото страдање?

XXX: Мислам дека затоа и претходно напоменав...

К.Г.: И човековите права да се задоволат.

XXX: Македонија беше една од земјите на рутата која што во голем дел ги апсолвираше овие прашања односно имајќи предвид дека имавме еден куп организации кои што им дадовме разно-разни мандати и дека овие организации... затоа реков дека сами како држава не ќе можевме да се справиме, ги задоволуваа потребите на луѓево. Од аспект на храна, интеграција, значи имавме во одреден период образовен процес вклучено во транзитните центри каде што организиравме школи и беше предвидено да тие деца добијат соодветни дипломи за ко ќе заминат понатака да се докажат дека биле вклучени во образовен процес. Така да начинот... каков-таков начин на приближно нормално функционирање во тие транзитни центри беше воспоставен.

К.Г.: Колку лица вкупно беа асистирани како бројка во тој период?

XXX: Она што државата... бидејќи има разно-разни бројки она што државата кажува дека низ Македонија во тој период транзитираа околу милион лица. Околу.

К.Г.: Дали XXX имплементираше активности за домашното население? Не знам, справување со ксенофобија и слично.

XXX: Значи таа ксенофобија се јави две илјади и петнаеста година и мислам дека и ден-денес ја имаме, меѓутоа мислам дека не е одлика на македонското население туку повеќе е одлика на некои наметнати размислувања и сфаќања за овие лица. Значи ние имавме девеес деветта година па немавме ксенофобија, две илјади и прва година тоа нешто што се лучи па немавме ксенофобија. Две илјади и петнаеста година беше наметната ксенофобија што не е карактеристична за овие простори. Ама дека се работи за домашното население, да, значи голем број на проекти и активности беа вклучени во насока на подобрување на условите

послем таа две илјади и петнаеста-шеснаеста кога заврши таа официјално, се затвори балканската рута на осми март. Значи за подобрување на условите на локалното население и за оние штети кои што ги претрпеа при тој транзит од скоро милион луѓе преку тие имоти.

К.Г.: Ако утре се случи нов бран на мигранти, колку сме чекори понапред?

XXX: Пак сме неспремни.

К.Г.: (се смее) Добро.

XXX: Пак сме неспремни. Значи еве го, имате сега украинската криза каде што сè уште во овој момент државата каска со донесување на конкретни мерки, конкретни активности. Значи ние чекаме да ни дојдат луѓето па послем да ги преземаме активностите. Ваљда така сме научени да функционираме годиниве наназад. Значи сè додека не ни се јават првите луѓе со конкретни барања, тоа е негдека далеку таму ама утре кога ќе ни се јават значи знаеме... Ваљда сме учени да работиме под притисок, не знам.

К.Г.: (се смее) Многу ми се сега битни овие прашања со вашето лично мислење. Долго време сте во XXX, работите со легислатива и слично, дали според вас се потребни Македонија да има законски измени и дополнувања за да се даде подобар одговор и личните не знам совети, насоки, во која... како треба да се движиме. Што фали во легислативата?

XXX: Моето размислување е секогаш дека мора да имаме законски решенија за било што. Значи дали ќе имаме еден, стои и еден, илјаду и еден, милион и еден значи законското решение мора да остане како пишан траг. Зашто јас сум долги години во XXX. Утре ќе си заминам, значи тој што ќе дојде послем мене не треба да очекува дека ќе седне со мене и дека јас ќе му раскажувам за тоа како девеес деветта ние сме измислувале не знам си што, туку треба едноставно да отвори одредено законско решение, да го прочита и да каже – аха. Значи државата одлучила вака. Дали тој бил XXX, XXX, XXX не е битно. Значи државата требала да одлучи, одлучила и од денеска па натака вака ќе се работи ова прашање. Не зборувам дали е тоа исправно, неисправно. Значи имплементацијата ќе каже дали тоа законско решение треба да се менува. Ниеден закон не е свет. Значи ние закониве ги менуваме на дневна основа. Како ќе видиме дека нешто не штима, па донеси измена на закон, измена на закон, измена на закон. Едноставно затоа реков, грото од законските решенија ги препишуваме, да бидеме искрени, ова вака се решило у Србија, она онака се

решило у Хрватска, малку ќе земеме германско искуство и сето тоа ќе го комбинираме без да видиме како ќе се имплементира реално на терен. Ко ќе видиме како имаме проблеми на терен па послем нешто измени на закон. Меѓутоа законски решенија мора да има. Она што и преекса го разговаравме, дај да воспоставиме значи стандарди за сè живо и диво, па ќе ги менуваме. Значи не реков дека сите се добри. Ама да имаме пишан документ од каде што ќе идеме нанапред или наназад во насока на... кога ќе дојде некој после мене или после било кого да каже – аха, значи ова вака се решава додека не се смени законот.

К.Г.: Преески спомнавте дека ние немавме Закон за кризи, мислам имаме Закон за кризи ама немаме Закон за мигрантска криза или... Дали тука треба нешто дополнително да се смени?

XXX: Не. Законот за кризи е генерален. Значи прогласувањето на криза дали била мигрантска или не знам си каква, значи ние имаме криза од природни катастрофи, криза од војна, криза од вакво... меѓутоа никој не очекуваше дека ќе имаме мигрантска криза. Значи за бегалска криза сме слушнале, значи во непосредна близина имате војна па луѓето бегаат, бараат заштита. Девеес деветта го имавме на лице место. И се справивме горе-доле. Ама ваква мигрантска транзитна криза каде што грото од луѓето не сакаат да побараат било каква заштита од државата туку сакаа едноставно непречено да транзитираат и во тој период значи изнаоѓањето... измените на законот за азил и привремена заштита тогашен овозможи таков транзит од три дена, седумдес два часа, за да бидат тие на некој начин легални во поминувањето на тие три дена низ државата. Значи...

К.Г.: Тоа значи државата беше многу брза во тој период.

XXX: Значи затоа кажав, секое решение она што сега ме прашувате... секое нешто мора да биде уредено со закон. Нема дали сум сакал или не сум сакал. Законска материја е, ја почитуваме сите.

К.Г.: Што ќе понесете како лично искуство од целата криза?

XXX: А?

К.Г.: Што ќе понесете како лично искуство? (се смеат)

XXX: Па не знам, лично искуство.

К.Г.: Убаво беше, тешко беше, напорно, да не се повтори, ни донесе памет...

XXX: Вака, памет треба да имаш за да ти донесе (се смеат).

К.Г.: Точно.

XXX: Дека беше период каде што остави одредени впечатоци, беше. Дека се стекнавме со одредени искуства, се стекнавме. Дека научивме одредени лекции, ќе видиме. Значи секоја наредна криза ќе каже колку нешто сме направиле добро или лошо, но да оставиме место за тоа.

К.Г.: Само да стиснам стоп.

<u>Transcription no.3</u>

Место: Скопје

Датум: 26.8.2022

XXX: Работев ја на магистериуми на ваши колеги баш сега.

К.Г.: Стварно?

XXX: Да.

К.Г.: Еве ја и одлуката.

XXX: Датум на спроведување на интервјуто. Денеска сме дваес шести, осми. Ова е името и презимето мое. Го имате горе веќе?

К.Г.: Не... да... Мое име...

XXX: Вашето требаше да го напишам?

К.Г.: Јас си го измислив форматот (се смее).

XXX: А ти го измисли?

К.Г.: Ја го измислив, немаа тука. Ете ја одлуката. Сега сакам да ве прашам значи...

XXX: А магистерски труд.

К.Г.: Магистерски е, магистерски, да. Како беше презимето само? XXX?

XXX: XXX.

К.Г.: XXX. Која е вашата сегашна позиција на работното место?

XXX: XXX.

К.Г.: XXX?

XXX: XXX.

К.Г.: Колку долго време сте во XXX?

XXX: Од самото формирање, од две и петта. Да. А претходно шеснаесе години во XXX. Севкупно триесет и четири години стаж, професионален.

К.Г.: Вашата лична улога и функција во периодот на мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста?

XXX: XXX, XXX. Избегавам да го викам прифатен. Тоа за прифатен центар, ама називот му е тој.

К.Г.: Аха. Каква е...

XXX: Пошо види сеа, кога се формираа, самото прогласување на бегалскава криза две и петнаеста година, август месец се формира еден транзитен центар. Тоа беше Винојуг, Гевгелија. Ова не беше транзитен центар Табановце. Беше дефиниран како центар за пружање на помош при транзит на бегалци.

К.Г.: Пружање помош...

XXX: Да, поддршка и пружање помош.

К.Г.: При транзит.

XXX: При транзит на бегалци. Отпосле се формализира и отпосле се трансферира во транзитен центар. Отпосле мислам... тоа веќе од следните два месеци, три месеци. Ама не беше така замислено.

К.Г.: Да, да. Каква беше улогата на XXX во целата криза?

XXX: Види сега, ќе почнеш од зародиш, од почетокот. Значи кога вие имате прогласено кризна состојба тогаш имате потреба од функционирање на еден систем. Значи не можете индивидуално, сами како институција да носите одлуки него ќе мора да имате да кажеме... кога веќе органите и тела на Република Македонија прогласуваат кризна состојба мора да имате соодветно согледување како тоа ќе имплицира на... генерално на севкупната безбедносна состојба на територијата и просторот на Република Македонија. И тогаш носите соодветна одлука или предлог за прогласување на соодветна состојба. Тоа може да биде кризна состојба, кризна ситуација, вонредна состојба, воена состојба и така натака и

така натака. Органи и тела на влада се Главен штаб, Група за проценки и Управувачки комитет. Групата за проценка проценила дека со самото влегување во периодот две и четрнаеста... бегалскава почна некаде од две и четрнаеста. Со нивното одење по патишта, велосипеди, се сеќаваш...

К.Г.: Да, да, да.

XXX: Така во групи или поединачно и така натаму...

К.Г.: Да, да, јас сум тринаес години у XXX. Сите овие работи ги пратев.

XXX: Сето тоа глобално гледано претставува загрозување на безбедност на државата, животот, здравјето на граѓаните, севкупната состојба и така натака, материјалните добра. Од тој аспект... од тој аспект... (звук од телефон)... мојот е, тоа ќе... у континуитет. Од тој аспект согледува државата односно владата согледува дека ќе има проблеми. Тие проблеми не може индивидуално да ги надмине, него ќе треба организација на институции за да може да одговори на потребите, на предизвиците у однос на движењето на бегалците по рутата, баланската рута, нели. И тогаш балканска рута, две и петнаеста почнаа масовно, организирано, со превоз и така натака, да се движат кон европските земји. Тоа траеше до... мислам дека април две илјади и шеснаеста година беше. Значи со самото прогласување кризна состојба тогаш имате... ние ги викаме стандардно – оперативни процедури и постапки.

К.Г.: СОП-от,

XXX: Да, СОП-от кој што укажува на тоа која институција како ќе се однесува, што ќе превзема и каква обврска ќе има, нели. Но сето тоа требаше некој да го координира. По закон сето тоа го координира XXX со кризи преку XXX, има обврска да ја информира владата за сите превземени мерки и активности за надминување на моменталната состојба. Сега полека ќе објаснувам за да може да ти влезе у глава...

К.Г.: Ако, да, да. Не, не, не, нема никаков проблем. Јас сите прашања кои ги имав... Сите прашања што ги имате одговорени, јас ќе ги прерипам.

XXX: Да. И од тој аспект одлуката на XXX до XXX како предлог одеше да се формираат овие транзитно-прифатни центри во кои што буквално ќе бидат сместени сите оние што ја

пробија границата на југ, горе, привремено, затоа што се работи за отворена балканска рута, затоа што се работи за транзит низ просторот и територијата на Република Македонија. Организиран транзит. За да направи безбедност не само на граѓаните туку и на самите бегалци, нели и нивниот живот е загрозен, и ние имаме криминогени групи во Македонија кои само чекаат...

К.Г.: Ситуација.

XXX: Ситуација. Да ги остаиш луѓето слободно да... па нели ги тепаа, малтретираа, им крадеа и така натака. Ако зборуваме и од тој аспект...

К.Г.: Да, да, да.

XXX: И нивната безбедност на самите бегалци е приоритет по однос на транзитот што го прават низ Македонија, додека се тука. И затоа...

К.Г.: Практично мандатот на XXX за да стапи на терен или за да започне со својата работа во мигрантската криза беше во прогласувањето на состојба во државата.

XXX: Ќе ти дадам ја еден добар материјал сега што го работев...

К.Г.: Ако.

XXX: За украинските бегалци...

К.Г.: Супер, супер.

XXX: Ама нема да го експонираш надвор...

К.Г.: Не, не, да си читкам.

XXX: Да го користиш за твоја потреба, целиот систем ти е претставен како изгледа.

К.Г.: Супер. Баш ќе ми биде...

XXX: Сè конкретно. Имаш стикче или немаш стикче?

К.Г.: Аааа немам во мене ама може на меил или?

XXX: Ааа тежок е. Шеес два е.

К.Г.: Добро. Обично носам ама ете баш денеска не носам (се смее).

XXX: Тоа е материјал што јас го припремав за XXX за Украинците.

К.Г.: Ау баш убаво.

XXX: Он е наменет сега трансфериран за Украинците. Тоа е контингенси план.

К.Г.: Да. И може да се... уствари е тоа тоа.

XXX: Ти објаснува како која институција дејствува, која ѝ е задача, што ѝ е работа, кој координира, кои се тие органи и тела на влада, сѐ ти стои.

К.Г.: А искуството на XXX во претходни кризи и кризни состојби колку влијаеше во справување со оваа? Долго време сте во XX, долго време сте во државава со обезбедување и со грижа за безбедноста на државата.

XXX: Види сега, ова е прва мигрантска криза, XXX е формиран две и петта година, ако зборуваме од аспект на институциите од кои ние доаѓаме, нели од XXX зборам, секој од нас претходно работел, не му е ново вработување во XXX него...

К.Г.: Веќе со некое искуство...

XXX: XXX и XXX се формираа од XXX, значи девеесет проценти од вработените...

К.Г.: Се повлечени таму.

XXX: Практично се повлечени таму што значи имаат горе-доле соодветни искуства во справување со ваков тип на состојби бегалски, со оглед на бегалските кризи кои настапија, актуелни, нели. Зборувам прво босанската, па...

К.Г.: Косовска.

XXX: Косовската, па... и така натака, и така натака, да не ги бројам. Значи долг период работиме со овие проблеми...

К.Г.: Што сѐ активности превзема ако може... (ѕвони телефон). Океј јас пауза ќе стиснам. Значи прашањето ми оди следно во насока на кои активности сѐ ги превземаше XXX за време на кризата?

XXX: Вака сега, значи во тој момент на справување со таква состојба, со наплив на бегалци кои дневно, транспортот, транзитот доведуваше до бројка од осум, десет, дванаес, па

некогаш сме имале и четрнаес илјади луѓе во тек на дваесет и четири часа бара комплетна внатрешна организација. Што тоа значи? Тоа значи сите аспекти треба да бидат запазени. Безбедноста, здравјето, зборувам и на луѓето кои помагаат и на луѓето кои транзитираат, психо-социјалната поддршка, сето она што претставува опскрба или помош, хуманитарна помош во храна, облека и... мислам тоа е... тоа е поширок аспект на хуманитарна помош. Сето тоа некој требаше да го организира. Требаше да има некој кој ќе го координира, кој ќе ги насочува институциите, кој ќе им дава соодветни задачи. Тие и самите согласно закон, позитивните законски прописи нивни, реагираа адекватно онака како што треба. Секој, секоја институција за она што е наменета. XXX, XXX од аспект на социјализација, од аспект на грижа за бегалци, од аспект на овај... грижа и медицинска помош и поддршка, да кажеме јавно-здравствените установи, грижа за бегалците од аспект на здравјето. Невладините организации секако грижа од аспект за хуманитарната поддршка и храна, вода...

К.Г.: Сето тоа го координираше XXX.

XXX: Да, сето тоа го координираше XXX. Знаете не е едноставно вие сега да имате осум илјади луѓе. Вие треба да имате минимум осум илјади оброка обезбедени за тие луѓе. Минимум, ако не повеќе, пеесет посто, ќебиња... Тие се движат, тие пешки се движат низ граничните премини.

К.Г.: Да, за деца, за жени...

XXX: Треба да има... да. Треба да им обезбедите, доаѓаат измачени, со плускавци на нозе, шо ја знам, на раце, повреди вакви, онакви, кашлици, здравја и така натаму...

К.Г.: Имаше некоја интервенција што XXX ја правеше или некоја конкретна активност што вие би ја издвоиле како најкомплексна во периодот?

XXX: Нема поголема од да ги координираш сите активности. Нема помомплексна. Тука е способноста. Вие капацитети во такви состојби ќе најдете, ресурси ќе најдете. Но како тоа ќе...

К.Г.: Ќе се искоординира.

XXX: На терен како тоа ќе го воспоставите како редовен процес и постапка. Ако немате добра координација, значи мора да имате разбирање за мигрантската криза.

К.Г.: Каква беше соработката со државните институции во тој период? И една паралела ако може, пред кризата и за време на кризата. И XXX и XXX, значи генерално дали постоеше непрекината, лесна комуникација?

XXX: Видете сега, во првите моменти на прогласување на кризна состојба, од институциите дел работеа само својата проблематика, повлечено ја работеа. Што значи на терен беа многу мал дел од институциите, зборувам за првите триесет дена, во стартот на самата прогласена кризна состојба. Мал дел од институциите, XXX, XXX си ја вршеше својата работа додека не беше формиран транзитниот центар, нели конкретно зборувам за Табановце. Гевгелија исто така беше и у Гевгелија. Немој да мислите поразлично било? Не било. Тоа се први моменти, кога вие во моментот градите, кога правите инфраструктура, кога правите зафати, кога внесувате објекти, кога размислувате дали ќе ви требаат пет, десет или четириесет и пет објекта да кажеме, за сместување и така натака. Кога ќе ви требаат објекти за храна делење, за кујни и што ја знам...

К.Г.: Тоалети.

XXX: Тоалети и така натака. Знаете, тоа не е едноставно. Тука имате забуна, збунка. Целиот си... Зборувам за институциите. И сите си се тргаат на страна, тоа е работа на XXX. XXX тоа треба да го организира. Како? Државата не ви определила буџет. Вие немате финансиски средства односно вие за оваа бегалска криза немате финансиски импликации на буџетот единствено за потребите на самите институции, служби кои биле на терен. Покривањето на трошоците од аспект на горива, храна... што ја знам дневници, без разлика...

К.Г.: Основните работи.

XXX: Основните работи. Така да понатака се средија ситуациите. Кога веќе дојдоа институциите на седница на XXX, XXX изготви акционен план. Тоа е во основа потребен елемент кој што дава насоки како понатака која институција ќе се однесува. Тие имаат стандардно-оперативни процедури и секој си знае својата работа согласно стандардно-оперативните процедури да си ја работи. Тука се клучни... има клучни елементи. Многу е битна размената на информациите. Вие ако немате размена на информации помеѓу

институциите на главните, меѓународните, што сте направиле? Како ќе успеете да раководите или да водите? Не можете тоа да го направите.

К.Г.: Сите доаѓаа во XXX?

XXX: Апсолутно. Се формираа... XXX излезе со сопствени канцеларии, сопствен простор во кој што координираше дваесет и четири часа. Значи тука се одвиваа внатрешните координации...

К.Г.: Сè уште постои тоа?

XXX: Да, сè уште постои. Сали за состаноци во кои што се одвиваат... не е ни координација, тоа се утрешни и вечерни координации каде што секоја институција добива задача и секоја инсистуција во текот на вечерта искажува или дава извештај за извршените задачи, за она што сработила, со што се сретнала и така натака. Што е...

К.Г.: Сега ете зборевме и како се поставени државните институции и така натака. Каква беше па од друга страна соработката со меѓународните хуманитарни организации? Зборуваме од аспект на тоа дека со некои нели се тука, постојано присутни како што е XXX, редовна комуникација. Ама имаше многу кои што тогаш дојдоа.

XXX: Вака да ви кажам, значи јас сум изненаден од почитта и организираноста на меѓународните организации. На моите координации во Табановце на секоја координација присуствуваа по еден до двајца претставници од секоја меѓународна организација. Значи ние имавме извонредна соработка. Ако јас кажев дека ова мене ми треба, ова е од интерес за бегалците, некој некаков објект или некаква задача да се заврши...

К.Г.: Потреба.

XXX: Потреба. Јас ја барав тоа вчера да биде завршено, уште утре се завршува од страна на меѓународните. Како наоѓаа средства, како тоа го вршеа и изведуваа не знам.

К.Г.: Они знаат.

XXX: Они си знаат, но беа екстра експедитивни и во комуникацијата и во координацијата и во однесувањето и одговорот кој го даваа тие.

К.Г.: А со локалните самоуправи имавте комуникација?

XXX: Значи јас не можам да кажам, јас имав дваесет и осум невладини организации присутни. Значи шес или седум меѓународни организации у Табановце. Знаете XXX, XXX, XXX, XXX...

К.Ф.: XXX...

XXX: XXX да, да. Сега уште ми стојат во глава.

К.Г.: Да, да, да. Ме интересира со локалната самоуправа зашто сепак и тие беа некако...

XXX: Локалната самоуправа ја вклучивме веднаш. Што тоа значи? Тоа значи дека сето она што е таму како државно земјиште, како земјиште на РМ да се користи за таа намена, треба да се опслужува. Тоа можат да го прават исклучиво јавните комунални претпријатија кои се формирани во самите локални самоуправи. Од аспект на тоа XXX изрази поддршка и побара и самиот да учествува на своите јавни комунални претпријатија за помош и поддршка на кампот, односно на бегалците.

К.Г.: Значи беа респонзивни.

XXX: Да. Беа респонзивни. Сепак имаше некои услуги кои се плаќаа, секако тоа се јавно-комунални претпријатија и тие работат во трговски услови на некој начин, мора да обезбедат личен доход за луѓето. Второ таму дневно се изнесуваа по шеесе, седумдесе кубни метри отпаден материјал, отпад. Дневно се изнесуваше по пет до шес цистерни фекален отпад. Тоа нормално дека кошта, тоа треба да се плати. Секако дека еден дел им се плаќаше, еден дел тие го работеа као...

К.Г.: Про боно.

XXX: Про боно, хуманитарно од нивен аспект. Тогаш беше... мислам дека беше XXX, XXX, да. Имавме многу добра соработка, многу блиска соработка. И од аспект на таа блиска соработка меѓународните утврдија дека динамика постои. И едноставно сакаа да им излезат во пресрет на јавно-комуналните претпријатија, преку XXX кредитираа соодветна механизација за поддршка баш на камповите. Така да мислам дека донираа два камиона за ѓубре, за износ на ѓубре, една цистерна за вода за XXX. Донираа возила други, донираа мислам дека градежна машина за растргнување на ѓубрето или тргање на ѓубрето на...

К.Г.: Па тоа се значи трајни вредности што останаа за...

XXX: Тоа се вредности. Едно комбе за потребите на локална самоуправа. Тоа сѐ го договоривме. Понатака одеа во смисла на подобрување на квалитетот на живеење на месното население во делот на транзитниот центар. Тоа се правеше од аспект да не се сфати погрешно дека ние помагаме исклучиво на бегалците. Нормално дека и на средината која е околу кампот требаше да се... на некој начин имаше потреба од уредување. И за самите бегалци беше потребно тоа, па оградивме простори за безбедност од железничка пруга. Тука имавме жртви знаете, па расветла поставивме на бандерите, нели светла.

К.Г.: Едноставно инфраструктура значи.

XXX: Па доставивме во делот на инфраструктура направивме контејнери, на секои сто метра контејнери во селото Табановце кое е од расфрлан тип селото нели. Па асфалтиравме два километра улици, па бекатонизиравме одредени други улици, па правевме водовод, па прочистителна станица донесовме и така натака. Направивме многу за местото за подигање на квалитетот на живеење на месното население. Се водеше грижа за секој аспект барем додека јас бев таму се водеше грижа.

К.Г.: Ако треба да одвоите и ако може да одвоите една организација со која што... значи не државна, правиме муабет од хуманитарните организации со кои што имавте наједноставна комуникација, најлесна, најглатка или најголема соработка, дали би можеле да издвоите и која би било тоа? Не прејудицирам.

XXX: Би рекле дека би бил простpoсен ако кажам дека тоа е нашиот партнер од XXX. Би бил пристрасен, но навистина е така. Далеку од тоа дека сум пристрасен. Јас имав најдобра соработка со XXX. Тоа беше под XXX.

К.Г.: Да, XXX е за миграции и бегалци е одговорен за цела држава.

XXX: XXX е XXX, имавме многу големо разбирање со XXX и секогаш ни се наоѓаше во моментот кога ни беше суштествено битно да некој биде покрај за да можеме да успееме да функционираме... безбедно да функционираме.

К.Г.: Значи е непосредна комуникацијата...

XXX: Меѓутоа имаше и добри невладини организации, овој „XXX“, „XXX“, тие се одлични. Би го спомнал тука и „XXX“, и „XXX“ беше добар, „XXX“ исто така. Не можам да одвојам некој посебно...

К.Г.: Сите си дале инпут.

XXX: ...оти чувствувам проблем, ќе ги навредам другите затоа што сите си дадоа свој инпут што велите вие, максимално се заложија оваа приказна да биде успешна во секој случај. Успешна за Република Македонија. Не е...

К.Г.: Апсолутно, така е. Точно. Не е за XXX или за XXX.

XXX: Не поединечно за институција и за... Да.

К.Г.: Од кои фондови црпеше XXX за да може да ја работи својата работа?

XXX: За жал од никакви фондови не црпеше. Од сопствен буџет на институцијата.

К.Г.: Кои што се регуларни. Немаше дополнителни фондови.

XXX: Апсолутно регуларни. Сите институции црпеа од сопствените буџети за да се справат со состојбата. И ден-денеска црпат од сопствените буџети. Кога имате прогласена кризна состојба и се справувате со одредена состојба, дал тоа било бегалска криза, дал било пожари, поплави, земјотреси или било какви техничко-технолошки катастрофи, електро-енергетски и така натака, да не ги набројувам.

К.Г.: А колку ве кошташе... колку XXX го кошташе отприлика во буџет дали би знаеле?

XXX: Никогаш не сум водел грижа за тоа и не ми е спецификата на работата да водам грижа за буџетот. Тоа мислам дека колегите од финансии...

К.Г.: А беа ли доволно средства за да се справи XXX со...

XXX: Знаете, кога нема средства тогаш барате дополнително од XXX, од буџетот. Нели имате можност во таква состојба да побарате дополнително средства. XXX, односно XXX има можност да одвои дел од таквите средства, не мора во целина она што вие го барате, но по нејзина пресметка, онолку колку што смета дека е... дал тоа ќе биде во горива, деривати, што јас знам, тоа ќе биде финансиски средства, апсолутно небитно. Но сепак тоа се средства

од буџет. Вие и гориво да добиете, тоа кошта пари, треба некој да го плати и се плаќа од буџетот на XXX.

К.Г.: Имаше такви барања кон XXX во тој период за дополнителен...

XXX: Да, да, имаше за доплнително зголемување на буџетот на институцијата затоа што оваа институција е кревка. Од самото постоење оваа институција има ист буџет. Нема промени во буџетот. Тоа не може да го сфатат ни XXX дека оваа институција е една од водечките институции во дадени состојби кои не би сакал никој да ги преживее...

К.Г.: Да, да. И се повторувачки секоја година...

XXX: Таа е таа инситуција која го крева системот. Е сега колку системот ни е функционален не зависи само од оваа институција, затоа што тоа се збир на разно-разни институции. Тоа се тие национални капацитети и ресурси...

К.Г.: И на крај ако треба да кажеме повторно дали беа доволни или можеби и ќе беа добродојдени и други средства за се справиме...

XXX: Секако дека ќе беа добродојдени и други средства, секако дека... да ви кажам нешто, ја немав некоја оскуда. Од она што мене ми беше приоритет и потреба у транзитните центри да биде воспоставено како процес, за да одговорам на потребите на тие транзитно-прифатни центри. Значи јас го добивав тоа од меѓународните и од невладините. Секогаш кога ќе побарав, не пари, но да се направи нешто. Нели да се направи во смисол кујна.

К.Г.: Да, детско катче.

XXX: Детстко катче да се направи, јас тоа го добивам од самите невладини. Тие располагаа со средства. Впрочем и парите од меѓународните беа насочени преку невладините. XXX не доби од невладините...

К.Г.: XXX со колку луѓе се вклучи во справување со кризата? Отприлика дали знаете?

XXX: Па видете сега, XXX, сега јас што го водам овој сектор е тој сектор кој што ги води сите операции и координира со сите институции. Така да XXX беше вклучен комплетно во кризата, бегалската криза. И практично целиот процес на координацијата поаѓаше од XXX. XXX беше тој кој што во континуитет заседава, донесува одлуки и заклучоци. Ние таму во

Табановце... поздрав XXX!... или во Винојуг Гевгелија спроведувате одлуки и заклучоци на XXX. XXX го сочинуваат не само од XXX. Го сочинуваат претставници од други институции. Од XXX. Од XXX, од XXX, од XXX, XXX...

К.Г.: А на терен свои луѓе XXX?

XXX: Секој од нив има.

К.Г.: Секој од нив значи. Така, така. Беа ли доволно човечки капацитети?

XXX: Лично мислење да. Да. И институционално и лично, како сакате сфатете го, сосема доволно...

К.Г.: Имаше потреба од нови луѓе да се вклучуваат, да се регрутираат?

XXX: Понекогаш се чувствува замор. Не замор заради физичкиот интензитет.

К.Г.: Долгото траење...

XXX: Знаете вие се соочувате со судбини на луѓе таму. Онаа глетка, оној разговор кој го обавувате со нив, секако дека ќе дојде до комуникација со самите бегалци. И самите приказни се малку лошо психолошки дејствуваат и оптеретуваат во секој случај. Тоа е поентата, ајде...

К.Г.: Да се замени тој...

XXX: Да. Кога ќе се почувствува таков замор... (ѕвони телефон)... XXX

К.Г.: И зборевме дека некојпат можеби требаше да се замени персонал.

XXX: Е да, да. Се почувствува тој психички замор понекогаш. Јаа го немав, да кажам искрено јас издржав од две и петнаеста до две и дваес прва комплет. Но моите колеги го имаа секако и затоа имав уште двајца заменици кои во континуитет се менуваа. И истото тоа го правеа и XXX и...

К.Г.: Нови вработувања се случуваа за време на кризата?

XXX: Не.

К.Г.: Не.

XXX: Кај нас во институцијата, во XXX не. Верувам дека и во другите. Времено имаше нешто XXX, тоа се времени.

К.Г.: Времени, да.

XXX: И сите дури невладини организации акумулираа нови договорни времени вработувања.

К.Г.: Дали вие го гледате, според ова сѐ што кажавте XXX како XXX за справување со кризата?

XXX: Види сега, XXX има државава и тој е платен од државава ама тој е за воспоставување концепт и стратегија соодветна за одговор на државата. XXX тој е по функција XXX. Значи затоа е створен, за да биде XXX не само за таа бегалска криза него за сите категории на...

К.Г.: А до кого известува тогаш XXX? До кого репортира?

XXX: XXX. XXX.

К.Г.: До XXX. Директно до XXX.

XXX: Значи секојдневно се изготвуваат извештаи за тековните активности. Во извештајот кој можеби е десетина страни ви стои колку луѓе влегле, кој што направил, колку сте поделиле храна, вода, облека.

К.Г.: Што сѐ било направено.

XXX: Мора да се води грижа за сето тоа, нели. Државата мора да знае, односно XXX мора да знае што влегло, што дошло, што прошло од тоа нели.

К.Г.: Мене ова ми се најбитните работи и отсекогаш ме тангирале и како вработена во XXX ама и сега за проектот значи. Дали XXX правеше своевиден мониторинг врз...

XXX: Апсолутно.

К.Г.: Врз организациите, за дистрибуција...

XXX: Апсолутно.

К.Г.: За до кого има контакт, со кои луѓе...

XXX: Апсолутно. XXX-оима комплетниот попис на материјално-техничките средства што влегле...

К.Г.: Го добивате извештајот...

XXX: XXX го има комплетниот попис на влезот на сето она што значи хуманитарна помош, храна, облека и така натака, нели. Значи ние сме... таа институција тоа го работи, ние го работиме овој дел да кажеме. Затоа имаме такво нешто.

К.Г.: Репортираа до вас организациите, значи баравте такво нешто...

XXX: XXX и тоа има, која меѓународна организација што им дава, колку им дава од тоа и така натака. Да, тоа се рапортира во дневните извештаи...

К.Г.: А дали на XXX некој му правеше мониторинг?

XXX: Оди во XXX и до XXX секогаш е така.

К.Г.: А така, така. Дали кон вас некој правел мониторинг за време на кризата две и петнаеста – две и дваеста?

XXX: Па поголем мониторинг од XXX нема.

К.Г.: Така. Добро.

XXX: Значи вие одговарате пред XXX за сето она што го правите. XXX носи одлуки на ниво на државата. XXX не ги носи.

К.Г.: Така. Дали мислите дека постојат преклопувања на цифри помеѓу различните државни институции и организациите во делот на дистрибуирана хуманитарна помош или донирани средства и така натака и така натака. Кога ги гледате на пример кај вас тоа што стига секако. Не можете да зборите за другото. Секој си репортира за своето.

XXX: Знаете сомненија секогаш постојат. Невладините организации се невладини организации. Вие не можете и немате право да им навлезете во делот што тие донеле и што тие даваат. Тие кон вас доставуваат соодветен извештај. Вие воспоставувате процес на надзор. Вие гледате дека тоа што го прикажале се дава, нели...

К.Г.: Така. Тоа е битно, да.

XXX: Но никогаш не можете... не можете вие пред да дава во магацинот да му влезете и да му ги преброите парчињата колку имаат, нели.

К.Г.: Да, да, точно.

XXX: Нон сенс е тоа. Тоа нити сме компетентни да го праиме, нити смееме да го правиме законски така да сето она што се случуваше во центрите одеше со голема почит и голема верба, големо доверие. Но тие беа под надзор на меѓународните да знаете, секогаш! Оти меѓународните им даваа пари на невладиниот сектор.

К.Г.: И регулираат.

XXX: И нормално тие ја координираа распределбата на добрата што ги даваа...

К.Г.: Можеа ли државните институции да се справат сами со кризата? Без поддршка од меѓународните хуманитарни организации. Сама државата со своите министерства, со своите ресурси?

XXX: Види сега, нашава држава како и сите други има потпишано меѓународни договори и протоколи. Начинот на постапката се знае каков е. Вие во Македонија имате Закон за азил и Закон за странци. Се знае како постапувате согласно Законот за азил, како постапувате согласно Законот за странци. Едниот едно ви кажува и ви ја опишува начинот на постапката и обврските и задолженијата на тие што влегле, а другиот ви кажува како постапувате према странците. Значи мислам дека самата Европа, самата меѓународна заедница најде една златна солуција како да ги згрижи овие луѓе во делови од земјите од Европска унија и тие само да пројдат овдека без многу да влијаат на севкупната состојба на просторите низ кои транзитираат, односно проаѓаат. Од тој аспект воведоа некои новини во начинот на постапување да кажеме во транзит. Вие во законот немате како постапувате со транзит на бегалци. Кај пишува тоа како постапувате? Знаете шо е бегалец? Знаете шо е мигрант, така? Бегалец се знае, бега од воени дејствија и така натака кои што го ставаат во животозагрозувачка состојба и мора да побегне. Но мигрантот е... економски би рекол бегалец...

К.Г.: Мигрира поради различни причини, да.

XXX: Има низа причини да кажеме, е сега во еден момент меѓународната ви одлучува дека имате две категории. Едната категорија ви се бегалци, па ви дефинира земји, па вика: Авганистан... не! Вика Сирија, па ќе го прошириме со Авганистан, па сега и Ирак ќе го додадеме, нели. Ако земете здраворазумски да размислувате која е логиката да има... значи вие детерминирате начин на игра како меѓународна организација. Тоа значи вие сносите трошоци на постапки на државата која ја иритира овој проблем во моментот, така? Така да меѓународната заедница тоа прекутно си го дисперзира, си ги заврши работиве како што ги заврши и тоа ќе праиме.

К.Г.: Во случајов ги ис... да не речам ги искористи ама ги употреби организациите меѓународни за да ги исканализира средствата кои што беа...

XXX: Да, ги исканализира средствата, тоа ми беше зборот.

К.Г.: Јасно, јасно, да.

XXX: А меѓународната не веруваше на... сега ова нека не влегува во тоа...

К.Г.: Не, не, не. Ова си се мои лични заклучоци, да.

XXX: Меѓународната не веруваше во капацитетот. Ако средствата, тешките милиони ги даде на државата дека тие ќе бидат употребени за таа намена и затоа одлучи да оди преку невладиниот сектор и директно да им помага на институциите.

К.Г.: Да. Ама повторно се повикува на тие државни, меѓународни конвенции и така натака, и така натака врз основа на кои што... Ваше лично мислење ме интересира, се успеа да се спречи човечкото страдање?

XXX: Па да ви кажам... човечкото страдање никогаш не може да го спречи. Вие можете да влијаете на тоа.

К.Г.: Да се ублажи.

XXX: Да го ублажите (неразб.) психичкиот нели, духовниот у секој случај. Или да влијаете да му го зголемите. Ние успеавме во Македонија на некој начин и благодарни беа самите бегалци кои се движеа низ Македонија, самите го кажуваа во интервјуата во Германија, во Аустрија и така натака, горе во европските земји дека поминале низ една мала земја која

многу се грижела за нив. И благодарност изразуваа за тоа. Значи настојувавме да им ги ублажиме маките и страдањата.

К.Г.: Се почитуваа ли човекови права во камповите или во периодот на транзиција?

XXX: Можам со сигурност да ви тврдам дека да. Максимално. Дури и определив еден објект за обреди. Нели имаа обред, сака да се клања. Океј. Обезбеден. Повелете!

К.Г.: Како бројка знаете ли колку луѓе беа асистирани од страна на XXX, мислам добија поддршка од XXX?

XXX: Над милион и пол.

К.Г.: Над милион и пол.

XXX: Одговорно тврдам иако бројките и на меѓународните и нашите државни бројки... некаде над милион. Со тоа што ги немаме бројките пред прогласување на кризната состојба. Ние ги имаме бројките во екот, во периодот кога кризната состојба се прогласи, првите дваесетина дена, триесетина дена.

К.Г.: Затоа што сѐ уште во тој дел важи кризната состојба, дали со тоа мислите дека ќе се смени во идно, во скоро време?

XXX: Како мислите, во кој дел да се смени? Во кој однос?

К.Г.: Моите сознанија се дека сѐ уште нели...

XXX: Да, да, да. Кризната состојба е продолжена.

К.Г.: Да, дали мислите дека тој дел ќе се интервенира нешто или до кој период ќе трае? Вашето мислење.

XXX: Видете, не мислам дека ќе се смени.

К.Г.: Да?

XXX: Мислам дека ќе има уште поголеми проблеми. Јас тоа и на времето го кажував, ова е само некаков си вовед. Бидејќи имате еден куп луѓе бегалци или мигранти од разни други причини. Значи пред и сѐ зборувам климатските промени си носат свое. Ќе ги почувствуваме...

К.Г.: Да, тоа е сега нешто кое што многу се...

XXX: Ние ги чувствуваме и оваа година и претходната, ќе ги почувствувавме уште посилно наредните години. Милиони тони експлозив се употреби во војната помеѓу Русија и Украина. Тоа се проблеми кои допрва ќе нè закачат нели во смисол на промена на температури, суши и така натака и така натака. Еден куп работи кои што ќе ни се случуваат. Мислам дека ова нема да биде... (ѕвони телефон) имам обврска... Ова ќе се случува и понатака.

К.Г.: Да, баш сега на оваа школава...

XXX: Ќе имаме уште. Далеку од тоа дека ќе се среди ситуацијата со промените. Вие ги имате на Блискиот исток, афричкиот континент, ги имате. Така да јас би сакал да бидам оптимиста ама не сум.

К.Г.: Не го поставувам ова прашање: што се направи за домашното население и како се превенираше ксенофобија зашто кажавте веќе колку многу било направено за локалната самоуправа односно за општината каде што... општините кои што беа најмногу афектирани од цела ситуација, така што се работело и се правело. Јас знам од аспект на XXX што се правеше. Ме интересира ако утре се случи нов бран дали и колку чекори сме понапред да се справиме со ситуацијата од пред две и петнаеста?

XXX: Видете ние се справуваме... ова ни е четврта или петта бегалска криза. Секоја нова криза сама по себе значи научени лекции, нели. Мене ми импонира да кажеме што многу млади беа вклучени за овој период за оваа кризна состојба, бегалска криза многу млади луѓе беа вклучени. Ентузијасти кои сакаат да помогнат, сакаат да направат нешто. Некои и од економски аспекти...

К.Г.: И нека е само за тоа, би рекла јас така.

XXX: Така. Но научија една приказна која доколку утре ни се случи, може да рачунаме на нив да воспоставиме еден процес за одговор кој што ќе даде резултат. Искуството ќе даде резултат. Ние веќе остаруваме, нели, оние што сме во институциите. Ние сме веќе во период кога заминуваме во пензија. Ни треба млади, ни треба нова сила која шо ќе учи лека – полека и ќе се соочува со проблеми. Мада верувам дека... јас сум...

К.Г.: Тоа е целта на овој програмот шо сега го праиме муабет.

Г.С: ...во тој дел оптимист, верувам во младите, верувам во луѓето. XXX...

К.Г.: Значи имате непосредно... непосредна информација за влијанието врз нејзе што го оставило.

XXX: Да. И знам како тоа влијае на нејзе, знам со каков елан го работеше тоа, со каква заинтересираност за да помогнеш. Не е...

К.Г.: Преку XXX да не се вклучи?

XXX: Не економскиот аспект, немаше некој економски аспект ама беше битно да се помогне. Тоа е сатисфакција кај одредена категорија на луѓе. Тоа треба да се цени, да се почитува. Институциите пак ќе си го направат своето, нели? Меѓутоа...

К.Г.: А ако се случи друга хуманитарна итност што не е мигрантска криза, дали искуството од оваа би влијаело на некој друг тип на хуманитарна итност која што не мора да биде предизвикана од миграција?

XXX: Секако дека би влијаело. Секако дека би влијаело. Може и нам да ни се случи сè и сешто во Република Македонија. Можете вие денеска да имате не знам каква природна катастрофа и да евакуирате стотици илјади луѓе.

К.Г.: И сите луѓе да интервенираат, сите тимови...

XXX: Треба да се грижите за тие луѓе кај ќе ги сместите. Треба да им обезбедите што ќе им обезбедите, нели и така натака.

К.Г.: Дали нашата држава...

XXX: Можат тие постулати.

К.Г.: Ова ми се сега... ова ми е последно прашање и многу ми е важно. Значи дали во нашата држава се потребни некакви законски измени или регулативи кои што ќе направат државата полесно да се справува или организациите со хуманитарни итности? И што е ваша лична сугестија, кога вие би можеле нешто да промените или па мислите дека океј е, мислам сè?

XXX: Не сум баш јас од тие што мисли дека сè е океј. Јас сум специфичен. Прво сум... не сум специфичен, многу сум специфичен затоа шо сум гласен и затоа шо кажувам сето она што сметам дека...

К.Г.: Супер е тоа.

XXX: ...е исправно по мене да го кажам. Самата држава, самите институции треба прво да го променат односот. Институциите се поради луѓето, поради граѓаните. Институциите сами за себе и немаат потреба да постојат, нели. Тие треба да бидат сервиси. Никогаш не треба да се стават во ситуација да бидат индиспонирани во смисла на тоа – јас сум претставник на оваа институција и тоа е тоа, нели. Јас сум битен. Никогаш не сте битни вие во приказната. Битни се сите заедно. Битни се и невладините, битни се и меѓународните, битен е и XXX како партнер на државата. Секако дека институциите имаат капацитети, имаат ресурси, имаат финансиски средства, имаат моќ на еден начин да покренат, механизмот да го покренат. Но е многу битно... (ѕвони телефон)... јас се извинувам!

К.Г.: Нема проблем.

XXX: Повели! XXX... шо ќе пиеш? Еспресо или макијато?

К.Г.: Не, не, ништо. Фала, фала.

XXX: Водичка барем?

К.Г.: Ништо, ништо, ништо.

XXX: А?

К.Г.: Ништо, ништо, ништо.

XXX: Добро, добро, ништо. Ништо колешке. Да, земи го тоа, да. Фала! Ајде.

К.Г.: Ќе пиеме кафе во Струга ако дојдете. Дојдете во Струга ако...

XXX: (неразб.) значи не ги фалам... не мислам дека институциите се екстра експерти во начинот на делувањето, напротив сметам дека само забуна ќе створат и дополнителни проблеми. Сметам дека многу институции треба допрва да учат, многу работи да учат за да би рекле – да, ние сме спремни, можеме сами да тераме без поддршка од меѓународната... без поддршка од невладиниот сектор и така натака.

К.Г.: А оној период кога дозволија седумдесет и два часа да има...

XXX: Ќе ти објаснам и за тоа.

К.Г.: Дали го поддржувате тоа? Дали е океј, дали добро ни дојде?

XXX: Видете сега, тоа е една солуција која ја најде државата во вакуум период согласно... јас ви одговорив преска, имате Закон за азил и Закон за странци. Ако постапувате вие во моментот на влезот или ќе го носите на суд прекршочно, да го очерупате и да го вратите назад на граница, тоа ви е Законот за странци или тој мора да влезе и да поднесе барање за азил. Немате транзит. Немате вие движење низ земја.

К.Г.: Визбегово и...

XXX: Толку ви е. Заедно со меѓународната најдовме златна солуција заради организиран транспорт, седумдесет... регистрација, биометрија и така натака, седумдесет и два часа се сосема доволен број на часови кои овозможуваат регистрација, биометрија, храна, одмор, организиран транспорт и проаѓање низ Македонија. Така да тоа... мислам тоа е веќе оправдано за мене нели? Значи не подлежат на тој дел од законот...

К.Г.: Затоа што дел од институциите со кои што на пример еве досега разговарав тоа го доживуваат како најголемиот успех.

XXX: Да?

К.Г.: Да.

XXX: За седумдес два часа? Јак успех, ајде, нема врска. Мислам тоа беа проценетите потреби. Сега јак успех, ако отидеш XXX. Беше у XXX?

К.Г.: Сегдека бев. И XXX и...

XXX: Ќе ти XXX – ееееј ние и тоа бегалците ова... Ако отидеш у XXX, тука па друго ќе ти кажуваат – да не бевме ние и така натака. А кога ќе дојдеш кај мене, ќе ти кажам дека сите тие ние ги координиравме (се смее). Прво тоа.

К.Г.: Да, да. Точно, точно.

XXX: Се шалам.

К.Г.: Не, ама на крај стигнав кај главниот. Тоа е најинтересно, значи на крајот, последното онака денеска. Многу напраив, околу дваесет и нешто...

XXX: Тоа да ти кажам, не верувам дека институциите можат сами. Колку и да се удараат у гради и да глумат јакост не може ова сама една институција, две или повеќе не можат сами да го истераат.

К.Г.: XXX, што понесе ти лично од кризата да прашам? Какво чувство, не знам...

XXX: Да ти кажам јас се ставив во ситуација, во улога и тоа толку сериозно го сфатив, кој ме знае, така ме цени. Се ставив во улога да превземам многу обврски и одговорности на сопствен грб. Да бидам татко дневно на пет – шес илјади луѓе кои транзитираат, преди сè да бидам татко на оние луѓе кои што се доле како персонал. Да се грижам за нив, да се грижам за тие што проаѓаат, да се грижам за севкупната состојба, да не дозволам да има ескалација на проблеми, состојби и така натака. Притоа да држам под контрола и XXX и XXX кои ите како можат да користат репресивни методи и средства и да држам под контрола едно XXX кои секогаш се XXX дека XXX. И ако не се оние меѓународни и невладини организации, тие се нула на терен. Ти го кажувам ова јавно, ме снимала, не ме снимала, како сакаш, небитно.

К.Г.: Не, не, не, нема врска.

XXX: Ама ти кажувам ако си учествувала во центрите многу убаво знаеш.

К.Г.: Све знам, да. Не уствари све знам ама... вака убаво ми е да се запознаам со сите.

XXX: Значи јас бев човек кој што бев широкогруд. Сакав да гледам и за месното население, селото преди сè...

К.Г.: Тоа е многу битно значи. Тоа е многу, многу битно...

XXX: И тоа да ужива во одредени благодети, затоа се залагав прво...

К.Г.: Па и организациите тоа го збориме дека мора месното население...

XXX: Прво да се прашаат месното население дали им треба работно место, работна позиција...

К.Г.: Така е, тачно!

XXX: На тој начин да го договори...

К.Г.: Нема јас сега да идам од Скопје да ги влечам.

XXX: Второ, тој човек нема канализација, нема вода...

К.С.: А ти тука...

Г.С:: Нема асфалт, гази у земја. Ако тоа не му го обезбедам као приоритет, а сум му ставил транзитен центар, зошто сум таму.

К.Г.: Да, ќе земе ќе ти протестира, мислам...

XXX: Ќе ти напраи проблем. Ќе проба...

К.Г.: Ама тоа е слухот...

XXX: Ама ги смирив, им реков – не може ова кај мене, не проаѓа... тоа е тоа.

Transcription no.4

Место: Скопје

Датум: 23.3.2022

К.Г.: ...нека тече. Сега кај тебе ми е кец у десетка зашо и сега работиш на тоа поле и плус... плус тогаш. Ти благодарам пуно! Значи само ако можеш да се претставиш со име и со презиме за да го имам јас...

XXX: Добро. XXX XXX, а претходно за време на бегалската криза XXX.

К.Г.: Добро. Колку време си сега во ова и колку време беше во XXX?

XXX: Во XXX сум од ноември две илјади дваесет и прва вработена точно за поддршка на авганистанските евакуирани граѓани кои што работеле за XXX Авганистан и со одлука нели на нашата влада да ги прими, да прими негде околу илјада евакуирани граѓани, дел од тие евакуирани се поранешни вработени на XXX и на XXX. Од ноември две илјади и дваесет и прва сум тука. А претходно работев како XXX за време на бегалската криза во XXX, од две илјади и петнаеста беше до две илјади и деветнаеста, кога се затвори канцеларијата тука затоа што беше отворена како имрџнси риспонс.

К.Г.: Добро. Тоа сакав да прашам. Значи твојата улога кажа дека била тим лидер, а на XXX која беше?

XXX: Значи XXX беше отворена како имрџнси риспонс на... ја викавме сириска бегалска криза затоа шо најмногу имаше бегалци од Сирија, меѓутоа имаше и од Пакистан, имаше и од Авганистан тогаш. Меѓутоа беше сириска бегалска криза затоа што нели директно беше афектирана Сирија и бидејќи бевме на рутата на движење за да може да одат до западните земји, Македонија беше дел на рутата на движење. XXX го поддржа финансиски отворањето на канцеларијата во Македонија. Бек стоп беше канцеларијата од Косово.

К.Г.: Бек стоп? Тоа е...

XXX: Бек стоп. Да. Тоа значи да можеш да го поддржиш почетокот на основањето на... да го воспоставиш имрџнси риспонс затоа што е имрџнси риспонс и тоа све треба хитно да се направи.

К.Г.: А уште постои во Косово?

XXX: Во Косово да, сè уште постои затоа што таму има и други програмски активности кои што не се занимаваат само со имрџнси риспонс ама е дел од нивното портфолио, за после... Значи прво XXX кој што беше како срч, така го викаа они, на ниво на XXX кој што беше тука донесен за да може да ја воспостави мисијата ама бараа локалец. Јас на почеток бев примена како XXX. Со мене работеше и мониторинг евалуешн лрнинг анд акаунтабилити офисер, фајнанс офисер, потоа имавме ејџ-ар, прокјурмнт и драјвер.

К.Г.: Колку беше тоа, значи колку луѓе во тимот?

XXX: Прво значи беше тим лидер XXX, јас бев XXX, XXX мониторинг офисер, XXX фајнанс, XXX ејџ-ар, XXX прокјурмент и XXX шофер.

К.Г.: Три, четири, пет, шес, седум. Добро. Какво е уствари искуството на XXX во кризи од тоа што ти си можела да го видиш и што го кажувале твоите колеги што можеби подолго работеле во XXX? Позитивно, негативно, во шо сè се вклучувале...

XXX: Дефинитивно позитивно затоа што они имаат специјални програми дури со процедури интерни бидејќи XXX е исто меѓународна невладина организација. Имаат воспоставено систем како сето тоа се воспоставува и како еден имрџнси риспонс се отвора и како се делува и се работи во земјата. Значи имаат специјални процедури за да одговорат и имаат специјални флај тимови кои што им се посебно обучени за да можат да работат имрџнси.

К.Г.: Како ги кажа? Флајт?

XXX: Флај тимови.

К.Г.: Флај или флајт?

XXX: Флај, флај. Да.

К.Г.: Флај тимови као летечки тимови.

XXX: Летечки тимови.

К.Г.: Флај тим.

XXX: Да. Тие работат на пример, тоа беше многу интересно што да речеме регионалниот мој директор тогаш во XXX, XXX он исклучиво работеше како директор на флај тимови и он претходно работеше на Сирија, во Сирија и после беше поставен за Балкан како регионален директор ама исклучиво за имрџнси риспонс. Ниту една друга програма не работеше. А имрџнси риспонс програмите што опфаќаа? Значи прво и основно беше чајлд протекшн затоа шо...

К.Г.: И на терен исто работеа?

XXX: Да, и на терен работеа со тоа што акциите највеќе ги имплементираа преку партнери. Значи париве се обезбедуваа преку меѓународни фондации, преку меѓународни донори. Најчесто се поврзуваа... се поврзуваат да речеме со XXX, да речеме со XXX, нели оној на XXX што е посебниот фонд за катастрофи, не ми текнува како се викаше сега... Леле на врв на јазик ми е...

К.Г.: XXX нешто?

XXX: Не XXX, има посебен за катастрофи. Ќе ми текне, ќе ти го кажам. Значи одма се поврзуваат и парите генерално од таму доаѓаат.

К.Г.: Преку XXX?

XXX: И преку XXX, и преку XXX и преку разни други фондови, меѓутоа XXX си има и свој борд на директори кои што прават фанд рејзинг од разно-различни работи. Како и да е, за имрџнси риспонсис имаат посебни фондови кои што им се достапни и кои што можат да бидат... значи ако воспоставуваат канцеларија во Македонија, парите ги одобруваат за еден саат.

К.Г.: Така. А дали на пример сега тимот што беше на XXX излегуваше и на терен, а некојпат и своите активности ги спроведуваше преку партнерски организации на терен? Мешовит начин беше или само еден принцип на функционирање?

XXX: Вака сега, значи активностите во делот на чајлд протекшн, на сервиси, значи како услуги ги спроведуваше преку „XXX“ и преку „XXX“ во двата бегалски кампа. Сега како... они беа транзитни центри, прифатни тогаш... ама за мене...

К.Г.: Ама и кампови ги викаме.

XXX: Така да преку „XXX“ и преку „XXX“ парите и активностите беа во однос на заштита на децата и нивните семејства со посебен фокус на деца кои што не се придружувани.

К.Г.: Добро. Сега морам да се вратам малце неколку прашања зошо отидовме у другите веќе ги одговараме. Врз основа на... мислам... Прво ајде генерално што значеше искуството на XXX во други кризи за искуството да се реплицира во Македонија? Мислам дали беше употребливо искуството, колку влијаеше?

XXX: Скроз. Значи јас по професија сум социјален работник, од босанската криза навака сум била учесник во делот и на услуги, давање на услуги од типот на психо-социјална помош и поддршка и психо-социјална интервенција, не само помош и поддршка. До типот на спроведување на сервиси од регистрација на деца, основни човекови права и така натаму, значи XXX како на ниво на искуство во однос на имрџнси риспонс можам да ја издвојам како организација која што е многу спремна, особено во делот на заштита на деца и во делот на адвокаси за правата на децата кога се... Значи тоа беше специфична криза, беше он д мув. Да речеме оваа сега е многу различна. Сетапот е скроз поразличен.

К.Г.: Овие за флај тимови, за брзите стандардни оперативни процедури кои што ги има XXX, дали можам нешто да најдам на интернет објавено или ако имаш нешто да ми споделиш било шо?

XXX: Може, ќе проверам. Ќе проверам шо има.

К.Г.: Мислам било кај има. И на интернет дали пишува нешто за брзото стартување кое што го имаат, зашо ми е битно уствари. Затоа што ќе дојдеме до еден момент во кој што пак државните институции им недостасуваат тие брз начин на интервенција во оваа ситуација, ама ќе дојдеме до тоа. Мене ме интересираше државата кои документи или што сè бараше, какви активности да превземе XXX за да XXX дојде во Македонија и според каков мандат

стапи XXX? Кои документи ги побараа, каква беше процедурата да дојде тука да се отвори канцеларија?

XXX: Значи претходно исто била регистрирана канцеларија. Се регистрираше како XXX Македонија. Значи таа беше во мирување фирма, за време на босанската криза мислам дека ја имаше. И после тоа кога се реотвори целата програма бидејќи имаше нови правила, процедури и така натаму најголем предизвик за регистрација беше банкарските сметки.

К.Г.: Аха. Што беше специфично?

XXX: Специфично беше затоа што не можеа... немаше банки кои што... со кои што можевме да соработуваме за определен временски период како... да нѐ третираат како нерезеденти.

К.Г.: И да бидете ослободени од данок.

XXX: Да. Затоа шо имаше голем прилив на пари. Да речеме, не знам, за време на кризата која што беше шо се случија и поплавите.

К.Г.: Две илјади и шеснаеста.

XXX: Да. Пеесет илјади евра беа дадени на „XXX" на XXX.

К.Г.: За поплавите?

XXX: За поплавите, да. Така да... мислам како организација она си постоеше, само се возобновија контактите. Е сега требаше да се регистрираме во XXX.

К.Г.: Во XXX значи.

XXX: Да. Нели пријавување на надворешни лица во XXX, во XXX влеговме во регистарот на тие хуманитарно и се претставивме пред XXX, пред XXX, пред сите тие...

К.Г.: Значи постои некаков регистар.

XXX: Да, регистар, тоа можеш од кај XXX да го дознаеш.

К.Г.: Да, да, сигурно. Ќе се видам и со него, да. Регистар на...

XXX: На организации кои беа присутни. И XXX исто беше од...

К.Г.: XXX од XXX, значи она исто така има... мислам беше таму, присутна беше и они ги правеа сите координативни состаноци на сите присутни домашни, меѓународни и државни институции кои беа вклучени во одговорот на бегалската криза.

К.Г.: Кои сè активности ги превзема XXX? Што сè правеше за време на...

XXX: Значи прво даваше поддршка на децата во смисла на обезбедување на оние базични...

К.Г.: Основни потреби.

XXX: ...потреби, да. Чајлд френдли спејсис и во Табановце и во Винојуг беше комплетно опремено од XXX. Беа платени луѓето на „XX X“ и на „XXX“ кои што директно работеа со децата и со семејствата. Правеше набавки по однос на облека, храна и други потребштини, дури имаше и плаќање за медицински потреби за деца и нивни родители, членови на нивно семејство. Посредуваше при сместување, посредуваше доколку има потреба од адвокаси за правата на некое дете кои што беа нарушени. Најмногу делуваше во онаа безбедната куќа. Тука даваме и пари меѓутоа многу имавме и...

К.Г.: Безбедната куќа беше од страна на XXX...

XXX: Да меѓутоа XXX таму ја работеше XXX. Тука ние многу... сите, сите присутни меѓународни фактори многу, многу, многу влијаевме да тоа стане како да кажам, тотално неповрзано со религиозен момент.

К.Г.: Апсолутно.

XXX: Услови имаше во религиозната, имаше многу пари и они имаа како XXX пари шо ги добиваа, меѓутоа тука исто XXX помагаше многу и во однос на персонал и во однос на обука на персоналот. Инаку сите вработени кои што беа, значи кои што XXX ги даваше парите за вработување на тимови на „XXX“, на „XXX“, задолжително ги поминуваа обуките за заштита на правата на децата и политиките за заштита на правата на децата. Сејв гард полисис кои што мораа да ги потпишат како организации, и „XXX“ и „XXX“ мораше да ги потпишат. И потоа поминуваа обуки за пружање на прва психолошка помош за работење со деца, за сите волонтери кои што беа вклучени. Редовно се правеа мониторинг посети од страна на XXX, она беше акаунтабилити и лрнинг така да собираше податоци, даваше предлози, така и дизајниравме останати проекти. Значи се работеше и со... да речам

постарите малолетници, за нив имаше специјални програми. Заедно со XXX преведовме многу голема литература додека децава седат во детските катчиња, додека да им се обезбеди пошто беше он д мув, преведовме многу голема литература, направивме клипови, цртани филмови се преведоа...

К.Г.: На нивни јазик.

XXX: Да. Имаше на нивни јазик и плус авганистански, дари, пашту и не знам таму кој...

К.Г.: Ако треба некоја активност да ја издвоиш и да ја раскажеш како приказна која шо XXX ја реализирал што ти остава вака во меморија.

XXX: Бидејќи го поддржувавме и ристоринг фемили линкс на „XXX“, значи плаќавме таму сето тоа и во Винојуг и во Табановце, би издвоила спојување на неколку семејства, успешни спојувања со посредство на „XXX“ и на XXX и тоа како XXX ги организираше работите, меѓутоа морам да кажам стварно и „XXX“ и XXX беа вклучени. Тоа така би го издвоила како еден од посебните моменти. Друг момент би издвоила несебичноста на организацијата во однос на заштита на децата, имаше тука една тешка операција на едно детенце. Тоа го изорганизиравме со „XXX“, ние, тогаш ние, значи XXX плати комплетно. Би издвоила моменти што многу се внимаваше на стандардите особено во делот на џендер икуалити и културолошките моменти. Значи сепак се почитуваа тие како да кажам...

К.Г.: Тоа е многу тешко да се спроведе.

XXX: Да. Значи многу, многу. Дури и кога правевме набавки за купување на играчки, имавме посебни стандарди како играчките треба да изгледаат. И во однос на културолошките разлики и во однос на родовите, родовата еднаквост. Да не ги учиме децата, да не ја поддржуваме стереотипноста на децата во однос на што е машко, што е женско.

К.Г.: Од типот на девојчињата џогер да им се купува и правосмукалка.

XXX: Да, да, да.

К.Г.: Некоја најкомплексна за вас задача што ја имаше XXX или активност за време на целата криза?

XXX: Комплексно беше шо на ден имаше мислам ненормално многу луѓе кои што доаѓаа и понекогаш беше комплексно со толку многу партнери да ги изорганизираш на терен присутни зашо донаторите сите се ориентираа кон нели поддршка на овие луѓе. И со право беше тоа. Меѓутоа некако беше многу тензично кога ќе се измешаат лончињата. Значи од сите. Ако сега XXX... немаше некако координација соодветна. XXX финансира чајлд френдли спејсис, влегува и XXX. Па после сфативме дека треба партнершип да направиме, па го направивме тој партнершип, па се договоривме кој, што и како да финансира и зашто да финансира и така. Имаше... некогаш сакајќи многу да помогнеш настануваше хаос.

К.Г.: Следните прашања ми се баш во делот на соработката.

XXX: Е најголем предизвик беше, немаше проблем во имплементација, немаше проблем со еве со XXX, со сите тие работи, со партнери... Најголем проблем беше координацијата на сите присутни во бегалските кампови, институционална.

К.Г.: Едно од прашањата ми е дали постоеше лидер во целата ситуација кој што ги координираше сите останати? Дали беше тоа државата, дали беше тоа друга организација...

XXX: Државата беше лидер, беше труд и социјала ама они беа до тука. Па после XXX беа до тука. Па XXX беа до таму. Па XXX до онаму. Значи нигде немаше некој вака да седне... на крај XXX го фати моментот као да ги праи тие координативни состаноци со цел да разменуваме податоци...

К.Г.: Комуникација, да.

XXX: Да имаме комуникација и од тогаш малце од малце се... така поднапраија работите како да кажам.

К.Г.: А генерален впечаток личен за соработката со државните институции и надлежните министерства и органи за време на кризата? Државните институции. Соработката каква беше?

XXX: Лично немав. Сега дали ми олеснуваше тоа шо имав многу лични познанства и лични контакти затоа шо доаѓав од XXX па лесно ми одеше сето тоа, луѓето ги знаев.

К.Г.: Добро ама тоа е значи многу битно затоа што XXX ангажира локален човек. Значи не донеле некој од Британија или од друга... зашо тука ги познава луѓето. Тоа е стратешки добро.

XXX: Да. Значи првиот момент има странец ама по моето доаѓање, по три месеци она си замина. И мене ме назначија за тим лидер. Така да мене тоа не ми беше голем проблем. Значи како да кажам, познавајќи го локалниов контекст ми беше лесно да ги решам работите.

К.Г.: Дали имавте соработка со локална самоуправа и како течеше протокол за комуникација со локална самоуправа? Одеше директно со локална самоуправа или преку надлежно министерство или преку друга организација?

XXX: Нели XXX беше као надлежен за камповите и менаџирање на камповите така да имаше таму поставени као одговорни и за Гевгелија и за Табановце, така да... Мислам се трудеа луѓето иако беа партиски поставени...

К.Г.: Од општините?

XXX: Да, да. Од институцииве мислам дека беше.

К.Г.: Дали имаше некакви други потешкотии во однос на... мислам спомнавме потешкотии ама дали постоеја потешкотии при комуникација и протоколи за работа, доколку постоева протоколи за работа во делот на државните институции?

XXX: Немаше протоколи, немаше ништо тогаш. Тогаш се правеше. Тогаш XXX ја ангажираше XXX...

К.Г.: А стандардни оперативни процедури дали имаше државата, сопови?

XXX: Ма ништо немаше. Немаше ништо. Ние почнавме, направивме сопови заедно со XXX за непридружувани малолетници како се постапува.

К.Г.: Добро. Дали може ја да добијам нешто од тие...

XXX: Мислам дека ги имам, да. Напраивме...

К.Г.: Тие се интерни ама чисто да знам дека ги има, може ќе се повикам на некој дел.

XXX: Не, не, не. Мислам дека направивме прирачник...

К.Г.: И тоа ми треба.

XXX: Прирачник за работа на професионалци со бегалци. Тоа го имам.

К.Г.: Да ми го пратиш.

XXX: Да.

К.Г.: Ќе те потсетам.

XXX: Да. Пиши ми што треба да ти пратам оти ќе забораам ја.

К.Г.: Ќе ти пишам. Ќе ти пишам. За државните институции спомнавме, што е со хуманитарните организации? Каква беше соработката со другите хуманитарни организации и кои сè ги имаше?

XXX: Ох кои сè, значи имаше една табла (се смее) ако ја најдам ќе ти ја испратам...

К.Г.: Ќе си запишам јас сега што све треба да побарам.

XXX: Значи имаше табла ко ќе одиш во Гевгелија или на Табановце, напред на таблата ги имаше сите. XXX…

К.Г.: Беа и XXX?

XXX: XXX на XXX брат ѝ, он беше одговорен.

К.Г.: Од XXX?

XXX: Да.

К.Г.: Ааа не знаев. XXX од XXX?

XXX: XXX од XXX.

К.Г.: Што беше. Мислам и сега ваљда е.

XXX: Она е сега шефица на кабинет на XXX XXX.

К.Г.: Добро. Можам и нејзе да ѝ се јавам. Да го добијам тој братот. А тој у државава е?

XXX: Да бе, тука е, работи за XXX. Е, си го исклучив. Чекај бе вака... Не овде не би требало да го барам. Ќе го најдам...

К.Г.: Ќе ја најдеш, мислам ќе ти остане време, јас ќе ти запишам, и таблата ја запишав за да ми ја пратиш. А генерално комуникацијата и соработката со меѓународните, со сите тие шо беа на таблата?

XXX: Океј беше. Океј.

К.Г.: Да?

XXX: Да.

К.Г.: Сите беа френдли? (се смее)

XXX: Сите беа френдли зошо беше стварно многу комплексна ситуација и затоа шо имаше многу луѓе и ако не си дававме поддршка не знам како ќе издржевме.

К.Г.: Дали тука имаше некакви протоколи за работа и кои беа тие?

XXX: Не. Ништо.

К.Г.: А со која имавте меѓународна хумнитарна организација најдобра соработка? Ако можеш да издвоиш и ако има потреба да издвоиш мислам...

XXX: Со XXX добро соработувавме, со XXX добро соработувавме...

К.Г.: Добро.

XXX: Табановце XXX беа тука присутни.

К.Г.: Шерни ги одма, селект и шер.

XXX: Детско село беа присутни.

К.Г.: XXX?

XXX: Да. Еве ти како изгледа, ние ова све расчистивме, ова беше последниот шатор у Табановце кој што беше...

К.Г.: Ќе ми шернеш нешто? Шерни ми на...

XXX: Ќе ти шернам.

К.Г.: Само уште еднаш едно сумирање да направиме зашо веќе зборевме за финансирањето, овој цел дел го кажавме, од кои фондови се финансираа активности за мигрантската криза, XXX...

XXX: Еве ги.

К.Г.: Супер. Шерни ми молим те. Значи од кои фондови се финансираше?

XXX: XXX си имаше свои фондови.

К.Г.: Свои фондови и тие на XXX шо ги користеше.

XXX: Да. Ќе ти ги кажам и тие на XXX само ќе ми даеш време, сеа знаеш сум ги...

К.Г.: Ќе запишам и тоа.

XXX: Чекај сега како да ти го шернам?

К.Г.: Селект и шер одма ќе ти излезе доле.

XXX: Чекај сега вака...

К.Г.: Фондовите беа по пртеходно барање...?

XXX: Да, да.

К.Г.: Е тоа, процедурата ме интересира.

XXX: Претходно бараш, правиш проект и праќаш.

К.Г.: И за колку време тоа биднува?

XXX: Значи многу брзо.

К.Г.: А каде праќаа?

XXX: XXX се викаа фондовите.

К.Г.: А XXX.

XXX: Ние ги праќавме во XXX, праќавме во XXX, праќавме во XXX, па XXX на повисоко ниво бараше...

К.Г.: Мхм. Дали тоа значи дека и XXX користеше средства и од XXX?

XXX: Да.

К.Г.: Значи и од XXX агенции исто.

XXX: Да. И XXX. XXX беше.

К.Г.: Значи XXX, XXX и сопствени фондови.

XXX: Мхм.

К.Г.: И брза реализација.

XXX: Да, брза.

К.Г.: Дали се користеа за време на мигрантската криза во Република Северна Македонија финансиски средства од буџетот на државата и колку средства?

XXX: Имаше. XXX не користеше такви средства ама имаше. Точно тоа сеа јас не знам.

К.Г.: Добро, ќе ги прашаме нив. Дали сметате дека тие беа доволни?

XXX: Не. Тоа беше алоцирано нешто колку... Мислам дека имаше ишјус на крај околу струјата, па XXX превзема да го... значи по камповите тие работи кои шо требаше државата практично да ги плати, е тоа беше струја, вода, местото за воспоставување на камповите, па контејнери немаше доволно...

К.Г.: Немаше интерес од приватните фирми или тука шо се јавни претпријатија да ве ослободат од тие средства?

XXX: Не.

К.Г.: Да сумирам. Колку средства... со колку средства се вклучи XXX во мигрантската криза?

XXX: Ооо не се сеќавам.

К.Г.: Отприлика?

XXX: Значи многу. Многу. Милиони беа тоа.

К.Г.: Добро. Има ли извештај негдека нешто шо можам да најдам да прочитам?

XXX: Тоа не знам, на веб страната да видиш. Јас можам да проверам, да видам дали нешто...

К.Г.: Во некои... при затварање на канцеларијата можеби имало некои...

XXX: Имавме, да, да, тоа предававме све. Сега на Босна предадовме, инаку...

К.Г.: Мислам отприлика бар, не...

XXX: Инаку XXX е планот да се врати со други програми. Значи јас ќе треба да почнам да правам асестмент некаде од мај месец за состојбата со детските права во Македонија и да видиме дали ќе можеме да успееме да се врати канцеларијата, да се реотвори со регулар програми надвор од имрџнси.

К.Г.: Кажавме дека седум луѓе биле вклучени во XXX. Каква беше експертизата нивна, професионалност...

XXX: Сите релевантни.

К.Г.: Релевантни.

XXX: Сите релевантни со соодветни скилс на позицијата која шо беше барана.

К.Г.: Дали беше тешко да се регрутираат?

XXX: Јас регрутирав само двајца. Пред мене... во исто време со мене беа регрутирани фајнанс и (неразб.). Така да...

К.Г.: Така. А дали се чини тешко да се регрутира кадар за време на комплексна хуманитарна...

XXX: Апсолутно зашо тука кој поише пари ќе даде (се смее).

К.Г.: Да. Тој ги превзима луѓето. Значи дали постоеше национална координација и како изгледаше тоа?

XXX: Таа национална координација беше XXX мислам од XXX дека нешто беше одговорен. XXX мислам така се презиваше и он беше одговорен за таа координација на ниво на држава. И XXX.

К.Г.: Да?

XXX: Да. XXX беше вклучена.

К.Г.: XXX.

XXX: Мхм.

К.Г.: Може ќе го барам и него. Он од каде е? Од полиција?

XXX: Не, он е од XXX.

К.Г.: XXX.

XXX: Али он ги има тие контакти...

К.Г.: XXX имам ја еден.

XXX: XXX бе, ја па XXX од кај ми дојде не знам.

К.Г.: Хед оф дипартмент од оперејшнс анд координејшн.

XXX: Е така.

К.Г.: Добро. И него ќе го барам. До кого известуваше и репортираше XXX?

XXX: Дававме извештај до државата, до труд и социјала, до XXX и до донаторите и кај нас во XXX.

К.Г.: Дали постоеше следење и мониторинг на XXX од државата?

XXX: Не.

К.Г.: Не. Дали постоеше национален механизам за следење на севкупната хуманитарна помош?

XXX: Јас не се сеќавам на такво нешто.

К.Г.: Дали според вас постојат или постоева преклопувања во цифрите кои што се известени во бројки на извештаите на хуманитарните организации и институциите за тоа колку асистирани лица се... колку асистирани лица и која хуманитарна помош?

XXX: Секогаш... секогаш имаше различност... дискрепанца и начин на тоа како се калкулираат тие работи. Значи секогаш! „XXX“ секогаш рапортираше поише. Ние имавме секогаш проблем со тоа. XXX помалце. XXX ги криеше. Мислам ние ги зимавме порелевантни податоци на невладините организации.

К.Г.: Дали според тебе државните институции и органи, надлежни министерства, значи државата можеше сама да се справи со мигрантската криза?

XXX: Не. Нема шанси.

К.Г.: После сѐ, дали успеа да се даде соодветен одговор на мигрантската криза за да се спречи човечко страдање?

XXX: Ја мислам дека се помогна, а дека се спречи човечко страдање, не.

К.Г.: А што се случи со основните човекови права, дали беа задоволени кога беа во Македонија? Дали беа загарантирани, дали беа сочувани?

XXX: Значи од аспект на XXX можам да кажам да. Ама како било и што било значи стварно... стварно не знам. Меѓутоа имаше од аспект на XXX можам да кажам дека имавме многу адвокаси рипортс по однос на кршење на правата на децата особено кога беа во детеншн сентар и имаше многу ишјус по однос на транзитните центри, дали се детеншн, дали се транзитни и отворени центри.

К.Г.: Што значи штом сте имале рипорти значи дека имало кршење на човековите права. Детски човекови права.

XXX: Да, да. За децата имаше, мислам беше грубо нарушена конвенцијата на правата на децата, мислам.

К.Г.: Беше?

XXX: Да, затоа шо немаа они основно право на... немаа аксес до пропер едјукејшн, немаа аксес до пропер хелт сервисис. Значи требаше да се бараат донации. XXX тука не... бараше пари да се наплати за да се даде хелт сервис кој шо е покомплексен.

К.Г.: А колку... ако ти текнува, колку луѓе беа вкупно асистирани?

XXX: Ооо не знам, многу.

К.Г.: Ќе провериме и тоа во тој некој заеднички вкупен извештај за дадениот период. Мислам мора да има негдека бројка.

XXX: Види на XXX страната...

К.Г.: А дали имаше активности кои што...

XXX: Или на... извини, на... особено на... Имаше XXX, најди ја таа веб страната. Таму имаше директор XXX се вика, во Белград е и они се баш за миграции на вестерн Балкан. Така да они сигурно имаат некој рипорт похеви.

К.Г.: А дали имаше активности кои шо ги имплементираше XXX за локално население?

XXX: Да. Се случи две илјади и шеснаеста поплавата, XXX направи интервенција со пеесет илјади евра на „XXX“. Потоа по однос на локално ниво...

К.Г.: Во делот на ксенофобија нешто?

XXX: По однос на локално ниво каде што беа нели и највише транзитираа луѓево се помагаше на ресурсите таму, на човечките ресурси, материјално им се помагаше со некаква набавка на компјутери не знам, на такви работи. После за Лојане и „XXX“, за ирегуларната миграција нели се направи посебен програм кој што се сензибилизираше населението да ги прифаќа. Така да го правеше тоа, да.

К.Г.: Ако утре се случи нов бран на мигранти колку сме чекори ние понапред за да имаме брза интервенција како држава?

XXX: Лекции научени многу има ама не знам дали тие лекции научени некаде ги има ставено како во писмен документ за да може тоа да...

К.Г.: Да се види.

XXX: Да се испроцесира, тоа е една работа. А друга работа е што ако се случи повторен таков бран, човечките ресурси ќе бидат само поискусни, а од аспект на одговор на државата мислам дека ќе биде исто.

К.Г.: Дали се потребни дополнувања и измени на легислативата за подобро да се дејствува и да се даде одговор на комплексни хуманитарни итности како оваа криза што беше во делот на државата?

XXX: Апсолутно да. И најбитно по мене одговорностите на институциите и координацијата. И пари.

К.Г.: Буџетски, буџетирање.

XXX: Да, да. Интервентни фондови мора да постојат кои шо... или ќе ги дадат дали на „XXX", дали на не знам кој... (неразб.) на државата за да може тоа да го работи. Така да да постои таков интервентен фонд за да може да напраи брз имрџнси риспонс.

К.Г.: Добро. Следното прашање ми беше кои се предлозите, ама еве ги имаме. И за крај, што ќе понесеш ти од вклучувањето во одговорот на мигрантската криза како впечаток и како искуство лично на крај да споделиш?

XXX: Ух беше многу различно искуство. Јас видов многу различни човечки судбини. Од тоа нели да бидеш господин до тоа да не знаеш каде ти е следната дестинација и дали семејството ќе ти остане здраво и живо. Прво живо па после здраво. Ама од аспект на работа само ми допринесе да уште поише бидам свесна и за човекови права и за... ме изгради многу како личност и уште поише сензибилна ме напраи по однос на правата на луѓето, а највише на децата.

Transcription no.5

Место: Скопје

Датум: 22.2.2022

XXX: Значи нешто што посебно сакам да го истакнам е дека од вкупниот број на лица кои што беа вклучени, значи освен професионално ангажирани лица, негде околу четириесетина, зборуваме за двеста десет волонтери во првата фаза заради тоа што... Значи во оваа фаза интересно е да се каже дека шеесет и три поценти од луѓето што беа волонтери на „XXX“ не беа со „XXX“ бекграунд него ги понудија своите професионални знаења за да го унапредат всушност реализирањето на активностите на терен меѓутоа преку „XXX“. Што зборува нели за добриот имиџ на организацијата и желбата да ја носат униформата и амблемот на „XXX“. А останатите триесет и седум проценти беа лица кои што веќе беа волонтери и имаа свој бекграунд. За нас посебно е важен овој процент на луѓе кои што за првпат се среќаваат со активностите на „XXX“ мислам им беше потребна одредена мала дисеминација. И тоа е всушност... тие шеесет и три проценти за нас во иднина ќе бидат луѓето кои што ќе треба да ни бидат база на податоци за понатамошно ангажирање на лица во кризни ситуации.

К.Г.: А ако треба нешто на ова да се додаде што се исцрпило од искуство во претходни кризи?

XXX: Да. Значи нешто што може да се спореди со претходните кризи е дека... на пример ако се анализира босанската криза кога имавме околу пеесет илјади бегалци сместени во Македонија, зборуваме за една криза која што беше новина во нашето делување бидејќи бевме една држава. Луѓето кои што доаѓаа и бараа нели сместување во државата, немавме јазични бариери, живеевме во една заедничка држава, сочувствуваме со сѐ тоа што се случуваше и зборуваме исто така за криза која што се реализираше со поддршка... значи имавме присуство на XXX во државата и на XXX и XXX. Тогаш нешто како негативен аспект што би го истакнала е паралелниот систем кој постоеше. Значи не постоеше...

К.Г.: Тогаш?

XXX: Тогаш. Значи за врме на босанска криза имавме паралелен систем. Имавме систем што го градеше XXX и XXX беше користено повеќе во делот на дистрибуција. Тука сметам дека имавме добра... Значи „XXX“ XXX отвори канцеларија тука, го поддржа националното друштво во секој поглед меѓутоа излезната стратегија беше многу лоша. Едноставно мислам дека тука националното друштво не беше во состојба да направи некој голем исчекор во делот на градење на сопствените капацитети. Потоа дојде втората криза, тоа е косовската криза каде што негде околу четрсто четириесет илјади луѓе беа згрижени во државата. И тука имавме паралелен систем затоа што сè уште беше XXX и XXX присутни во државата. Тука можеме да зборуваме за некоја да кажам истакната улога на „XXX“ неколку скалила погоре во споредба со босанската криза. И да кажам учеството на „XXX“ во делот на координација со државните институции. А веќе мигрантската криза, оваа што беше последната во две илјади и петнаеста, комплетно сами тоа го направивме. Значи во периодот од кога заминаа последните бегалци од Косово, тоа беше негде две илјади... после меѓу... оној домашниот конфликт што го имавме две илјади и прва, значи од две илјади и четврта до две илјади и петнаеста нашето национално друштво бележи голем развој. И тука мислам дека тоа беше причината зошто ние бевме на некој начин префрлени во оној нов кеш трансфер систем што го вика XXX“ што значи дека менаџираме сè сами на терен преку средства, преку приливи кои што доаѓаат директно од XXX. И потоа се врши нели одит на целокупната наша активности и мислам дека и одитот што се направи по завршување на кризата со некои технички забелешки зборуваше за тоа дека навистина добро го изменаџиравме сето тоа.

К.Г.: А врз основа на кои документи и врз основа на каков мандат „XXX“ пристапи кон одговор на кризата? Сега го знам одговорот ама...

XXX: Да. Ние сме значи XXX која што е регистрирана со XXX во државата и во рамките на XXX“ си постојат одредени јавни овластувања кои што „XXX“ ги има и меѓу другото тука е програмата за одговор и дејствување при катастрофи. Потоа „XXX“ е дел од XXX, значи ние сме тука со име и презиме во тој XXX каде што се на некој начин регулира учеството на „XXX во кризниот менаџмент, односно сме членка на тој кризен штаб. И исто така „XXX“ е во Законот на заштита и спасување, меѓутоа тука не влегуваме како „XXX“ него како дел од невладиниот сектор.

К.Г.: Некакви документи побараа од „XXX“ за да може да пристапиме на терен?

XXX: Не, не, ништо.

К.Г.: Или XXX

XXX: XXX“ е доволен и сè она што мислам го имаме во тој закон и нормално нашите стратешки документи, програми и планови, сè она што си го изготвуваме регуларно на годишно ниво.

К.Г.: Во делот на активности кои што кажавте дека неколку фази беа, односно три фази и дека генерално бевме препознаени нели во ова што го кажувате хуманитарната помош на терен, прва помош, транспорт... Дали нешто друго дополнително правеше „XXX освен овие активности кои...

XXX: Значи во една криза, ние што... она што се научи да кажеме од претходните кризи е дека во почетокот на кризата, зошто бевме успешни во оваа криза? Во почетокот на кризата е добро да се дефинира позицијата на една организација. Значи ние предвреме кажавме на XXX и на XXX во кој дел ние можеме да превземеме комплетна одговорност и тогаш е многу полесно да се менаџираат сите работи и да не се случуваат дуплицирања на активностите, да се пополнуваат празнините и на некој начин комплетно да се излезе во пресрет на потребите на корисниците. „XXX“ ја одигра важната улога како лидерна агенција во делот на хуманитарната помош значи заедно со XXX и XXX во државата. Значи ги координиравме сите активности, бевме присутни на терен дваес четири – седум, нешто што може да се каже дека во време на имрџнси кога имаме кризна состојба имаме голем број на невладини организации присутни на терен, XXX, меѓународни организации и слично. По завршување на кризата единствен кој што останува на терен и сè уште на терен сме повторно ние што зборува за една лонгтрм и една одржливост, односно почитување на мандатот и мисијата на организацијата. Сакам...

К.Г.: Што од активностите би издвоиле дека е најклучно за справување со кризата, а што го направи „XXX и што е најкомплексно?

XXX: Најклучно е брзата проценка на потребите на корисниците, значи брза реакција, значи брз одговор на тие потреби заради тоа што за оваа последна криза да кажеме, луѓето се

задржуваа во државата многу кратко, седумдесет и два часа. И во рок од седумдесет и два часа требаше да се направи проценка, интервенција и луѓето да продолжат понатаму. За време на претходните кризи, косовска и босанската криза можеме да зборуваме за подолг период кога луѓето беа сместени во кампови и тука можеше нели да се реализираат програми и проекти согласно нивните потреби така како што треба во зависност на периодот на престојот. Комплексно... во целата оваа приказна комплексноста ја гледам пред сè во... поготово за последната криза значи зборувам, во неможноста да се следи процесот на хуманитарна поддршка значи од почетната дестинација на мигрантите, да речеме од Турција, па Грција, па низ целата балканска рута. Значи имавме многу слаб систем на комуникација меѓу државите што предизвика оваа криза да биде... да многу чини и да не биде кост ефективна заради тоа што луѓето добиваа помош и во Турција, па добиваа помош во Грција, за кратко време влегуваат во Македонија, добиваат помош, па добиваат во Србија. Тука имавме толку големи количини на хуманитарна помош, пакети, храна, облека, ќебиња, чевли и сè друго шо се дава на тие луѓе, да тие мораа од граница во граница да се ослободуваат, бидејќи одеа пешки и тука се соочувавме со многу големи загуби во делот на финансиски импликации на една криза. Значи тоа е нешто што во иднина кога имаме ваков вид на криза, балканска рута, како што беше од една во друга држава, значи мора да постои еден систем на добра координација. Ако некој добива нешто во Грција, да добива различно во Македонија, да не се повторуваме. И делот на медицинската заштита исто беше комплексен момент заради тоа што не знаевме што е тоа што му се дава во Грција на луѓето како лекови и поддршка, што кај нас, што во Србија. „XXX“ единствено во делот на ар-еф-ел (RFL) имаше добар систем развиено за да се следат нели тие врски на раскинати семејства. Меѓутоа пак генерално земено, моето искуство, бидејќи бев дел од босанската криза, бев дел од косовската криза, бев дел од домашната криза две илјади и прва година и оваа последната. Генерално кога ќе ги споредам сите мои активности и моето учество во сите претходни кризи, оваа криза беше најдобро искоординирана, најмногу се оче... најмногу можевме да се... едноставно да застанеме на сопствените нозе, едноставно да си процениме кој ни е капацитетот, што можеме и сè, односно да бидеме вистински партнер на XXX. Заради тоа што ако се споредиме ние со XXX, кај нас постои институционална меморија. Значи ние имаме...

К.Г.: „XXX“.

XXX: „XXX“ организацијата наша има институционална меморија бидејќи дел од луѓето кои што биле во претходните кризи сè уште се во движењето, се тука, дали се професионалци или волонтери, така да постои една одржливост и една да речам можност да не се прават истите грешки. Што не беше случај со XXX. Кај XXX...

К.Г.: Е тоа ќе биде следното. Каква беше комуникацијата со државата, како беше...

XXX: Па не, сакам да кажам дека... сакав само да го истакнам тоа дека кај XXX имавме непостоење на една институционална меморија. Така да тоа што XXX го работела за време на босанска, косовска криза и мигрантска криза сега едноставно никогаш нема пренесување на знаењата заради тоа што претпоставувам дека нема добар хенд овер од една во друга гарнитура кога се менуваат политичките партии на власт. И тоа е нешто што по мене треба да се менува XXX заради тоа што XXX е таа што треба да биде постојана и која што треба да ги памети тие искуства, научени лекции и слично.

К.Г.: А имаа протоколи за работа државните институции?

XXX: Имаше стандардни оперативни процедури кои што ги изработија... кои што ги изработи XXX...

К.Г.: Во моментот или постоева од претходно?

XXX: Па не. Мислам дека во моментот ги изработуваа. Значи за секоја криза си имаше посебни. Они имаат... даречеме XXX го има Законот за кризен менаџмент, имаат план и стратегија за прифат на бегалци и странци во државата. Меѓутоа сепак тие документи треба да се обновуваат често, треба да се следат новините на светско ниво за да можеме да бидеме поподготвени. Мислам дека нешто што посебно ме импресионираше за време на оваа криза е дека соработката со државата беше на одлично ниво, координацијата беше одлична за разлика од претходните кризи и нешто што... А тоа радува заради што сметам дека ние како „XXX“ од две илјади и четврта до две илјади и петнаеста година, ако во две илјади и четврта година на прашањето – што ве асоцира за хуманитарна организација во државата?, број еден беше XXX тогашен или XXX, веќе за пет години одговорот беше „XXX“. Тоа зборува значи за нашиот развоен процес. Јас не викам дека ние сме совршена организација меѓутоа ако се споредиме со институциите на системот, сметам дека најмногу сме дале во тој дел. Нешто што ние треба да го направиме во иднина е повторно пред државата да излеземе во делот

на одговори и дејствување при катастрофи со сервиси што ние исклучиво ќе ги даваме. Нема да се поклопуваме со другите институции. Значи тука очекуваме подготвеност од државата да го прифати нашиот предлог дека ние во време на криза ќе работиме тоа, тоа, тоа и тоа и државата да го работи тоа со нас. А не да имаме дуплицирање на активностите. Потоа немаме подготвен... невладиниот сектор во државата наша не е добро подготвен за работа во кризи. Значи тука ако веќе сакаме невладиниот сектор да го искористиме треба да одлучиме дали ќе работиме на негова едукација или во случај на имрџнси нема да го вклучуваме невладиниот сектор за работа на терен затоа што не е само важно да имаш хумана димензија во себе него треба да знаеш сето тоа да го работиш. И нешто што мислам дека е исто така важно за нас како „XXX“ е дека мора да си ги... мораме со државата да ги излистаме сите оние работи кои што ќе му бидат на некој начин делегирани на „XXX“ во некоја идна криза.

К.Г.: Кажете ми само сега во однос на другите меѓународни хуманитарни организации. Имаше и други присутни.

XXX: Да, да, да.

К.Г.: Каква беше соработката со нив, каков беше нивниот учинок, комуникацијата со нив, каква е нивната улога...

XXX: Во делот на оваа криза значи целокупната координација на хуманитарна помош одеше преку нас. Значи XXX одеше комплетно преку „XXX“.

К.Г.: А што правеа тогаш XXX?

XXX: XXX беа... немаа значи посебно вработувања на луѓе. Значи целокупната поддршка ја дадоа кон „XXX“ и финансиска поддршка на активностите на „XXX“ на терен. Значи они го координираа моментот со државата, со институциите, бевме на заеднички состаноци и сè. Дадоа свој импут со искуство, со сè. Меѓутоа комплетно поддршката ја даваа во домашната организација, пред сè на „XXX“. Они финансираа и други организации во помал обем заради тоа што да речеме се фокусира на поддршката на XXX и XXX, за работа со деца кои што се непридружувани, малолетници, потоа на невладиниот сектор кој што работеше на правна помош, на XXX за регистрација на лицата кои што влегуваат во државата, за унапредување на тој систем. Потоа работа со XXX и XXX и XXX во

донесување на план за акција во случај на нов прилив на мигранти. Така да XXX во тој дел беа фокусирани. Мислам дека сите XXX работеа...

К.Г.: Со кои агенции имавте најдобра соработка, ако би одвоиле онака од организациите. Или со сите?

XXX: Па со сите. Немавме ние со никого... сите XXX одеа преку нас. Имаше и други меѓународни организации кои што работеа на терен посебно со партнери локални, меѓутоа тие беа многу помали операции и помала активност на терен.

К.Г.: Во однос на фондовите спомнавте, ме интересира од каде се финансираше „XXX во периодот на мигрантската криза? Спомнавте дека XXX, значи XXX...

XXX: XXX, значи XXX, значи тоа беше преку appeal, emergency appeal што го правеви XXX. Потоа преку XXX, потоа го правевме тоа билатерално со XXX со XXX, со XXX, со XXX. Сите оние XXX кои што сакаа да го поддржат и преку XXX комплетно бевме поддржани и во некои помали меѓународни организации кои што сакаа да имаат свој придонес во поддршка на овие лица.

К.Г.: Претпоставувам дека за одредени од овие фондови постоева барања, а дел стигнуваа обратно. Значи некои беа без барања, туку се јавуваат донаторите.

XXX: Да, да, да. Значи emergency appeal-от што си го правевме ние беше комплетно изработен од наша страна и поддржан од XXX, а останатите беа согласно потребите на терен. Имавме некогаш ние барање, меѓутоа исто така имавме понуда од другите за да подготвиме апликации.

К.Г.: А следното прашање не се однесува само на „XXX“ туку генерално на вашите сознанија за севкупните средства кои што се користеа дали постоеја буџетски средства кои што државата ги вложи во справување со мигрантската криза?

XXX: Па не сум толку сигурна колку буџетски средства државата дала...

К.Г.: Дали воопшто имаше?

XXX: Мислам дека повеќе во човечки и материјал и добра кои што ги имаше како континценси сток.

К.Г.: А генерално преески ми кажавте една сума, само ако може да повторите за да (неразб.) прашањето...

XXX: Нашето?

К.Г.: Вкупната сума за справување со мигрантската криза.

XXX: Во рамките на „XXX“?

К.Г.: „XXX“ само.

XXX: Па мислам дека осумнаесет милиони евра. Тоа беше само нашата, на „Црвен крст“. На другите нели не им ги знам...

К.Г.: А еден генерален опис за кадарот кој што се вклучи кај нас, не знам, дали беа тоа млади, искусни, неискусни, дали беше повеќе логистика, доктори...

XXX: Па јас го имам тој процент во анализата што ја имаш, тука баш ги имаш сите детали. Значи тука можеш да видиш дека се вклучени медицински лица, доктори, социјални работници, психолози. Точно има и години и проценти имаше, од толку до толку. Статистиката, да.

К.Г.: И статистиката ќе ја земам од таму. Вкупно рековте двеста и десет вие ги нарекувате волонтери, но тоа беа и генерално хонорарно ангажирани...

XXX: Значи го имаме...

К.Г.: Двеста десет беа?

XXX: Двеста десет волонтери мислам во трите фази и тука ги има исто така во таа презентација, ќе ти ја дадам, ги имаш прва, втора, трета фаза со колку луѓе и со возраст.

К.Г.: Ќе ги најдам, да.

XXX: Меѓутоа значи кога зборуваме за волонтаризам зборуваме за нешто што можеби треба да правиме разлика. Кога имаме волонтери кои што ги ангажираме на саат, два, три може да зборуваме за волонтерска работа. Во случај на имрџнси луѓето значи ги нарекуваме волонтери меѓутоа за тоа добиваа одреден надоместок. Значи тие беа на некој начин платени волонтери заради тоа што времетраењето на нивниот ангажман на терен беше

пресуден. Значи тоа е тоа, на пример ако некого ангажираш дванаес саати на ден мораш секако да му одредиш и одредена сума на пари за да го плати. Е сега мора да водиме сметка дека тоа има две страни медалата. Значи во случајот на криза кога имаме многу можности да плетиме, да купиме, да се унапредиме, значи тука луѓето се навикнуваат на тој систем на поддршка и потоа е потешко да се помине периодот по завршување на криза да луѓето повторно сфатат дека во „XXX“ треба да се волонтира и треба да се добива надоместок за сендвич и за пат. А дека не може да се добива надоместок за тоа што се вложува во целото тоа...

К.Г.: Ефектот е ова од мигрантската криза, шо се навикнаа луѓето.

XXX: Да, да, да. И мислам дека тоа е нешто на што треба следно да работиме ние и...

К.Г.: А тешко беше да се најдат луѓе?

XXX: Па не. Не. Интересно беше тоа што навистина имаше голем наплив на луѓе кои што едноставно ги понудија своите знаења, мислам поготово медицинскиот персонал, психолози и социјални работници. Исто така сакав да го истакнам и оној момент на... значи нешто што ние треба да работиме во иднина е тој менаџмент со XXX, тоа се... Пошто имаме ние XXX во „XXX“ кои што едноставно остануваат и се активни, дали за време на криза или пост криза, или рехабилитационен период, меѓутоа имаме и волонтери кои што... луѓе кои што го даваат своето професионално знаење само во време на криза и сакаат само тогаш да бидат активни.

К.Г.: Фер инаф.

XXX:И тие се тие... таа е таа база на податоци која што ние мора да ја поседуваме како би можеле да бидеме поефективни.

К.Г.: Размислува наионалното друштво наше во тој контекст?

XXX: Па да, тоа е оној нов проект „XXX“ што го викаме каде што ќе се прави тој систем.

К.Г.: Така. А во делот на национална координација, кој беше национален координатор на целата операција?

XXX: Значи кога се прогласи кризна состојба XXX на ниво на држава е тој што ги координира активностите на терен согласно Законот за кризен менаџмент.

К.Г.: А „XXX“ до кого рапортираше и известуваше? До кого сè? Претпоставувам не само до еден. Финансиски до донаторите...

XXX: Па ние извештаите ги поднесувавме до XXX, до XXX, XXX XXX и до донаторите.

К.Г.: А XXX вклучително?

XXX: Донаторите, да, да.

К.Г.: Дали постоеше следење и мониторинг од страна на државните органи?

XXX: Па преку тие координативни состаноци.

К.Г.: А на состаноци, тоа е повеќе ко евалуација на...

XXX: Да, да, да.

К.Г.: Дали постоеше механизам национален, значи државата праиме муабет да ја следи хуманитарната помош?

XXX: Па имавме две нивоа. Значи едниот дел беше насочен преку нас, ние го координиравме целокупниот дел на хуманитарна помош што беше наменет директно за корисниците, а сè останато што беше за капасити билдинг на државата во вид на опрема, континџенси стоки и залихи си одеше директно во XXX или XXX или XXX, зависи кој каков вид на помош има добивано. Мислам дека тука имаше малце хаотично... мислам дека тука беше сето тоа хаотично заради тоа што не постоеше да речам една група на координатори за да мо... мислам најважно од сè во време на една криза треба една организација максимално да ги искористи капацитетите затоа што во време на такви кризи многу пари се добиваат во државата. И ако си умен тие пари можеш да си ги искористиш комплетно за капасити билдинг. Значи ние како „XXX“ многу добро ги искористивме овие пари заради тоа што го обновивме магацинот, изградивме нов магацин, купивме нов возен парк, комплетно направивме нова опрема ај-ти, надградба на системот за ај-ти комплетно, значи сè она што ни беше потребно...

К.Г.: Што сега ќе ни трае подолго...

XXX: Што сега ќе ни трае. Ако за време на босанската криза добивме сè, сега со... дваесет години го користевме тоа, сега повторно направивме комплетна надградба на сето тоа. Значи добрите менаџери и добрите луѓе кои што се на позиции во овие институции треба тоа правилно да го искористат. Мислам дека државата не го искористи тоа како што треба. Тоа е мое лично мислење.

К.Г.: А дали можеше сами да се справат со мигрантската криза, државата?

XXX: Не. Не, мислам тоа не знам... сепак мислам дека државата...

К.Г.: Доколку немаше никој. Ниедна организација, немаше „XXX“, дали организациите, државата, агенциите...

XXX: Не, не, не.

К.Г.: А дали сметате дека постоева некакви своевидни известувачки преклопувања во цифри, во хуманитарна помош?

XXX: Има, да. Да.

К.Г.: Дали е тоа приказна за секоја криза? Очекувано нешто.

XXX: Па мислам дека да. Да. Е очекувано затоа што секој пред секој донатор сопствен...

К.Г.: Си известува.

XXX: Известува, да си прикажува одредени...

К.Г.: А што би предложиле вие како модел? Ова не ми е во прашањата. Ме интересира.

XXX: Како модел значи сепак треба да постои координативно тело на ниво на држава, како што беше XXX меѓутоа да биде поефикасен.

К.Г.: Само тоа.

XXX: Значи треба да биде мала група на луѓе кои што ќе го работат тоа или една група на луѓе која што ќе си добие одредена задача. Една група за информирање, друга за координација, трета за тоа... затоа што вака ние состаноците на XX, тоа е една гломазна машинерија од триесет луѓе така да се состаноци кои што понекогаш е губење време мислам без потреба.

К.Г.: А дали после сѐ се успеа да се спасат луѓе и да се спречи човечкото страдање?

XXX: Да. За оваа криза интересно е дека ние имавме само три смртни случаи од скоро милион луѓе што поминаа и тие три се завршија смртно поради инфаркт, акутна состојба на инфаркт. А сѐ останато значи немавме ниту една епидемија, немавме некакви појави на такви болести за време на нивното транзитирање и тоа е навистина за респект.

К.Г.: А се задоволија човековите основни човекови права?

XXX: Мислам да, да, комплетно.

К.Г.: А дали се...

XXX: Мислам во почетокот не, до донесувањето на оној указ од државата за седумдес два часа нели престој...

К.Г.: А кажете ми само дали знаете сега како цифра без да ја гледам анализата, колку луѓе беа асистирани од страна на „XXX"?

XXX: Па реков, ако биле осумсто пеесет илјади шо транзитирале, негде шеесет посто беа асистирани од „XXX".

К.Г.: Дали некако „XXX" го тангираше прашањето за ксенофобија?

XXX: Да. Заради тоа што во времето на... ние преку нашата активности што ги правевме на терен имавме вклучено и авернес рејзинг кампејн, значи „стоп на насилството"... како беше? Како беше тоа?

К.Г.: Не ми текнува ама ја знам кампањата, како и да е ќе ја извадам сигурно цела, ќе ја споделам. Доколку утре се случи нов бран на мигранти, колку чекори сме понапред како Република Северна Македонија зборам, не како „XXX".

XXX: Па да. Сме повеќе, во однос на претходната дефинитвно да. Заради тоа што мислам дека тука не сите подеднакво си ги научивме лекциите, меѓутоа сепак ќе предњачат повторно организациите кои што многу подобро го совладаа тој терет.

К.Г.: Повеќе домашните зошо ваљда на тие од страна ќе им треба време додека да дојдат.

XXX: Да. Јас мислам дека повторно „XXX" ќе биде тука главен носител на тоа.

К.Г.: А дали според вас се потребни измени и дополнувања на легислатива за дејствување во вакви ситуации?

XXX: Да, да, да. Дефинитвно треба да се изготви реален контингенси план за нов масовен бран на бегалци.

К.Г.: Како ќе го преведеме контингенси сега за... на англиски ќе ми биде ова ама пак.

XXX: Па тоа е нешто како план за прифат.

К.Г.: Прифат. Прифат. Да, уствари тоа ми беше следно прашање кој е вашиот предлог и... Што ќе понесете со вас од случувањата во мигрантската криза како впечаток и како лично искуство? Да заокружиме.

XXX: Па пред сè комплетна... мислам сега зборувам од аспект на координатор во „XXX“, мислам комплетна реализација на мисијата и мандатот на „XXX“, тоа е посебна гордост за некој кој што е професионалец во оваа организација. А како човек навистина таа димензија хумана која што ја имаме во нас, која што се декларираме дека како нација ја поседуваме, можам да зборувам дека негде во седумдесет проценти беше комплетно реализирана.

К.Г.: Добро. Не сум сигурна дали вака ќе ми оди со...

Transcription no.6

Место: Скопје

Датум: 5.5.2022

К.Г.: Ова ќе го вклучам. Значи прво ако може име и презиме за јас тука да си запишам, тоа не оди нигдека.

XXX: XXX

К.Г.: XXX XXX, XXX.

XXX: Ете, може.

К.Г.: Не, дека XXX сега го спомнавме во моментот и ми се врзаа работите. XXX ми е XXX и има XXX: XXX, XXX, XXX се. XXX... XXX одамна е XXX, а XXX доктор беше на Клиника, а XXX работеше у „XXX" и го има XXX возено на времето. Ама добро, они се XXX, како и да е.

XXX: Јас сум од XXX. Ние XXX, таму значи сите, XXX работеа тука...

К.Г.: Е па овие у „XXX.

XXX: Ако го знае, да.

К.Г.: Сигурно.

XXX: Такво било времето.

К.Г.: А чекај кое XXX извини?

XXX: Јас XXX.

К.Г.: Две години XXX е XXX.

?: Шеќер не ви стаив.

К.Г.: Ни на едниот, ни на другиот?

?: Да. Пошо...

К.Г.: Добро. Да не утнеш.

?: Да. Пошо...

К.Г.: Гледаш, како XXX. Немој да кажеш дека XXX. Имаш. XXX или XXX. Чао! Добро, да продужам понатаму. Не, претходно морам нешто друго да прашам. А после на факултет каде продолжи?

XXX: На XXX.

К.Г.: На XXX?

XXX: Да.

К.Г.: Кај XXX и овие...

XXX: Кај сите. XXX...

К.Г.: XXX и овој како се викаше, амбасадор што беше на Македонија во XXX, исто татко му беше за XXX? Лелеее, не може да ми текне. Која е позицијата сега на работното место.

XXX: XXX. Или тоа се вика XXX на англиски ама кај нас ако кажам XXX, они мислат дека...

К.Г.: XXX.

XXX: Да де, по нашки е некој тој еквивалент на XXX.

К.Г.: Колку време сте дел од институцијата или организацијата која што ја претставувате?

XXX: Дваес шес години.

К.Г.: За време на мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста која беше вашата улога и функција во рамките на која организација? Знам ама...

XXX: Значи во рамките на XXX, XXX, така ја викаат, од... значи за нас почна тоа уште пред кризата. Улогата моја беше обрзбедување на XXX преку таканаречена evidence based protection, што значи идеш на терен, праиш мониторинг, гледаш. Од ко ќе увидиш ситуација, ако имаш докази прибираш и интервенираш за заштита на лицата кои веќе се движеа. Значи две илјади и петнаеста беше само аутбрејкот. Инаку веќе пред тоа почнаа да се движат многу луѓе.

К.Г.: Добро ама дали тоа беше мониторинг на вработените или директно и со луѓето?

XXX: Ние немавме мрежа на мониторинг, директно луѓето гледавме. Значи не на вработените. Идевме на терен идевме по гранични премини и на... со вработените прашуваш само: дали имавте некој, дали дојдоа некои? – Не дојдоа. И онда ќе видиш таму дваесе, ќе видиш пеесе луѓе, им приоѓаш и гледаш да добиеш информација (ѕвони телефон). Ова мора да се јавам.

К.Г.: Ако, ако.

XXX: Добар ден! А извини ова...

К.Г.: Нема гајле. Какво е искуството на... личната улога и после тоа...

XXX: Значи ја ја претставував тогаш тогашната канцеларија и XXX таканаречена или XXX и тоа подразбира значи ние имавме тим наш мал и XXX кои директно на терен секој ден идевме, на граничниот премин, по правци каде што се очекуваше да се движат лица и во разговор директно со лицата, со локална заедница, со другите се обидувавме да дознаеме дали се тие лица што имаат потреба од меѓународна заштита, дали имаат... И на тој начин интервениравме, адвокатиравме или така ги упатувавме за движењето вклучително и со „XXX“ кога се зголеми бројот на... нивниот број, се појави голема потреба од таканаречена прва помош, значи медицинска помош. И тогаш во партнерство со „XXX“ ние значи соработувавме и така натаму.

К.Г.: Какво е искуството на XXX во организа... генерално во справување со кризи? Мислам ајде да се осврнеме на Македонија.

XXX: Значи едно треба да биде, како да кажам... од искуството на XXX ниедна држава самостојно не е спремна да одговори на кризни состојби со миграции, односно службите, структурите секогаш се димензионирани за редовна состојба. И секогаш кога ќе се надмине капацитетот, као што се случи кај нас, им ускокнуваат у помош сродни да речеме организации и кога и тоа ќе се надмине, ускокнува меѓународната организација. За таа цел, знаејќи ја таа состојба, XXX има свој посебен оддел за вонредни состојби кој помага исто на пример на нашата XXX која беше многу мала во тоа време, да ги зајакне нашите капацитети и доколку има потреба XXX да се обрати значи да се пружи поголема заштита.

И тоа е секогаш така бидејќи не може ни да се димензионира пошироко бидејќи тие состојби поминуваат брзо. Во нашиот случај од петнаеста година до кај негде март шеснаеста да речам заврши како таква таа што ја викаме вонредна состојба и се врати на нормалните капацитети приближно да речам. Кај нас клучно е што во суштина државите мора да имаат. Имаат као кај нас да речеме тој XXX и треба да има планови. Основен проблем кај нас беше што немаше план за вонредна состојба.

К.Г.: Како стандарден оперативен план нешто, така?

XXX: Значи тоа се вика континџенси план така, односно имаше еден огромен документ кој вклучуваше разни компоненти, но не компоненти кој ќе одговори во вонредна состојба. Тоа е значи план со кој се одговара за првите три до шес месеци, кога ќе ти имаш време и сознанија од кога тие луѓе три месеци ќе бидат тука, онда да напраиш прав план. Тој план не постоеше и тоа беше проблем. Тоа беше проблем за координација, за одговор, за...

К.Г.: Ако треба да го спoредиме генералното искуство кое што XXX го имаше во Македонија со претходните кризи, како тоа влијаеше на ова справување со оваа криза?

XXX: Многу беше... другите кризи беа многу по... полесно менаџирани затоа што у суштина тогаш немаше воопшто изграден да речеме систем таков за одговор и многу рано властите се обратија на меѓународните организации, на XXX, на „XX X“, на... колку шо беа присутни, да им се помогне да напраат план и да одговорат на планот. Затоа што може да кажам одговорот во девеес деветта година кога дојдоа триста пеес илјади лица навистина беше... освен еден краток период, беше навистина успешен, немаше никакви забелешки од никој.

К.Г.: Што има XXX како правни документи со XXX кои што повикуваат да се стартува во време на криза? Какви се доку... дали беше нешто претходно на пример побарано од XXX пред да пристапи на теренот, од страна на XXX?

XXX: Значи ние... XXX секогаш доаѓа во државите на покана на XXX. Така се случи кај нас поради конфликтот во бивша Југославија, некаде девеесе и втора година беше повикана XXX на XXX... (ѕвони телефон). XXX. XXX! И некаде девеесе и трета година всушност се потпиша тој меморандум за соработка со кој што се утврдуваат точно значи правата и обврските и од тогаш нашата цел е... тоа е основната улога, да ѝ помогнеме на XXX во справување и во одговор на состојбите со XXX. Македонија као потписник на XXX за XXX

од пеесет и прва година има обврски од таа XXX да соработува со XXX на XXX, меѓутоа преку овој договор се договори соработка конкретно како може да помогне. И ние некаде од кога забележавме движење со мешани миграции, така ги викаме, луѓе кои што заедно се движат бегалци, мигранти и други и побаравме да се утврди тој план за... континџенси план да се направи. Не само ние. Тоа го бараше XXX, го бараше XXX, сигурно и други го бараа, меѓутоа тој никако... Се изготви еден голем документ на ниво на држава. Имаше еден помал план на ниво на XXX, меѓутоа тоа не е у суштина правиот документ кој треба да го... И ден-денеска мислам тој план на постои кај нас.

К.Г.: Не е донесен.

XXX: Не.

К.Г.: Дали други држави го имаат, што можеби ја би можела да побарам, да ѕирнам?

XXX: Да, имаат. XXX има свој план, на XXX, значи има стандарден план. И потоа имаат да речеме модели нудат сите поголеми меѓународни организации, на пример XXX, шо знам XXX... било кои големи, сите имаат такви модули, а има и држави што имаат свои планови. Можам да побарам да ти пратам.

К.Г.: Ќе видам ја и дополнително ќе пребарувам нешто.

XXX: Да, да.

К.Г.: Кои сѐ активности ги превзема за справување со кризата XXX две и петнаеста – две и дваеста?

XXX: Првично и основно, најпрвичен одговор е значи да се спасат животи. И треба да се направи сѐ оние што доаѓаат, тие ако се некои загрозени... животно загрозени да им се помогне. Тоа е првиот одговор. Вториот од коа ќе... следи е да се луѓето... да се види за кого се работи, се профилираат и кои потреби ги имаат првенствено почнувајќи од ранливите категории. И нормално се наметна веднаш потребата за итна медицинска помош на многу ранливи случаи. Се наметна потреба за интервенција во случаи на трговија со луѓе или криумчарење и екплоатација. Имаше многу од тие лица кои беа екплоатирани, изнудувани им беа пари и така натаму и беа изложени на насилство за да ги дадат парите. Значи такви... соработка да речеме, тоа може само XXX да го направи нели и тоа мора да има добар

мониторинг и координација. И после одговор на оние основни човечки потреби, а тоа значи храна, сместување и основна... basic needs.

К.Г.: Тие работи ги правеше XXX сам со свои луѓе или преку договори, партнерски договори со организации?

XXX: Да, ние работиме преку XXX и нашиот статус откога Македонија го донесе... ние да речеме за таа разлика девеесет деветта година ние бевме таканаречено се вика оперативно вклучени каде што ние бевме на терен и ние сами ги дававме услугите на почетокот. Делевме храна, не знам регистрација ние вршевме во камповите и све тоа. Значи ја заменуваш XXX. Меѓутоа откога се донесе законот и понатаму откога стана земјата кандидат, нашата улога прејде во улога на надзор така се вика, supervision, каде што дејствуваме надзор на состојбата и помош, дали е стручна, техничка, финансиска на државата. Значи дававме директно да речеме на XXX директно дававме опрема за вршење на регистрација на лицата. Компјутери, принтери, хартија за копирање, обрасци, било што да е. Им дававме техничка помош за да се смени законот, како треба да се формулира за да се регулира нивниот статус, како да се регистрира. Преку XXX значи правна помош, да им дадат совети, да направат брошури, да ги консултираат, па после психо-социолошка помош исто преку XXX. Значи исклучиво преку XXX и директно на XXX. Меѓутоа XXX XXX имаат ограничен капацитет. На пример XXX значи во погранично место може да има еден социјален работник. Ако вие имате илјаду души што пристигаат дневно, државата не ни може да запосли шеснаесет, дваес шес социјални работници. XXX… се вклучуваат меѓународни организации, невладини организации, локални и други кои имаат искуство и помагаат.

К.Г.: Има ли некоја интервенција што вие би ја одвоиле што XXX ја направи и ја сметате за особено битна, важна, во периодот на две и петнаеста – две и дваеста што би ја раскажале?

XXX: Најважна интервенција беше во легализирање на нивниот статус. Значи луѓето претходно кои доаѓаа беа враќани назад... беа враќани назад. Ние, нашата интервенција значи обезбедување лица да не бидат враќани, да им се признае тој статус што доаѓаат, да изјават намера дека сакаат да бараат азил, да им се даде простор да размислат...

К.Г.: Тоа е периодот на седумдес два часа кој што им се даде време да...

XXX: Да. Порано беше... и сега е додуше, значи ако некој побара азил треба XXX на пример од Неготино, од било каде да те однесе во Визбегово. Со таа измена што ја имаше, беше дозволено на XXX да им дозволи на лицата сами да стигнат до XXX за...

К.Г.: Ова беше директно лобирање, адвокаси што го направи XXX кон XXX преку своите тела во XXX?

XXX: Ние сме член на работното тело што работи на законодавство за азил и кога се случи да се разгледува ова прашање, како да се одговори, да не се враќаат луѓе, да се легализира нивниот статус ние бевме вклучени потполно во целата работа. Првично со тоа се обезбеди стварно една... ред се донесе, се организира можноста да се регистрираат и најбитно да се профилираат луѓето дали имаат потреба зашто пак ќе кажам, тогаш и сега, значи по истите патишта доаѓаа луѓе со различни потреби или причини. Значи имаше луѓе и сега има, кои имаат потреба од меѓународна заштита, меѓутоа меѓу нив има и луѓе што немаат потреба. Да се знае, ние сме одговорни само за тие што имаат потреба од меѓународна заштита. Требаше да има систем да можеш да ги идентификуваш тие луѓе и да им помогнеш.

К.Г.: А од сите активности генерално во целата интервенција, што сметате... или во вашата перцепција беше најкомплексно? Што беше комплексно во целата криза?

XXX: Комплексно беше непостоење на тој план заради тоа што не се знаеше кој е одговорен за што. Имено начелно се знае нели, XXX е за безбедност на сите лица, за статус, XXX и све... меѓутоа кога дојде моментот да се изградат капацитети за нивно прифаќање на лицата, за пружање помош немаше како да се организира кој да донесе одлука да се определи локација, па кој ќе гради, па кој, што, каде да биде, па кој ќе биде назначен, со какви решенија, па кој ќе биде таму главен. Така да и ден-денеска, на пример главниот центар за прифат што е на јужната граница, Винојуг е нелегална. Значи нема ниедна законска одлука за негово формирање. И сега не е проблем што нема законска одлука, него непостоење на таква законска одлука нема можност за вие да направите на пример house rules.

К.Г.: Дали тоа можеби зашто очекуваа дека ќе се тргне едноставно, ќе се дислоцира.

XXX: Па да, тој беше привремен океј, беше привремен, така и се нарекува и сега као привремен или транзитен, меѓутоа повеќе не е ниту транзитен, ниту е привремен. Значи повеќе не може да се транзитира освен ако... значи од тамо ве враќаат назад. Не можеш да

транзитираш као тогаш. Ако побараш азил ќе ве префрли XXX у Скопје. Значи не е транзитно, не е ни привремено. Тоа е работата. Ако има легален статус тоа ќе значи мора да се има статут, мора да се има куќен ред, кој е одговорен за што, кои стандарди ќе се применуваат. Вака сѐ уште нема и начелно ние знаеме XXX е за безбедност, за регистрација, XXX е за помош хуманитарна, XXX за здравствена, меѓутоа тоа сѐ така виси да кажеме.

К.Г.: А како ќе ја опишете соработката со државните институции и органи пред кризата и за време на кризата?

XXX: Како да ја опишам... знаеше што... директно со секој поединечно орган ние имавме супер соработка и пред тоа и после. На пример ко ќе разговарате со еден орган, ајде да го речам XXX, ние имавме разбирање и пред тоа и после тоа. Ко ќе разговарате на пример со XXX, исто. Меѓутоа во вакви кризни ситуации значи не да се работи еден на еден, него мора заеднички сите цело време да бидат на една маса, што недостасуваше во суштина. Така да од коа помина оваа кризна ситуација исто продолжи соработката добро на билатерално ниво меѓутоа сѐ уште недостасува таа како да кажам, на хоризонтално ниво...

К.Г.: Дали имаше протокол за комуникација со државните организации во време на криза пошто нели...

XXX: Па не може да има затоа што немаше, како да кажам, структура, на пример еве имаше неколку обиди, на пример во XXX, XXX. Тој би требало некако да е некој координатор. И одржа неколку состаноци меѓутоа нема... нема овластувања нешто да одлучи. Да, може да свика и да координира меѓутоа немаше никакви овластувања. Да речеме XXX ќе си напраи тоа што мисли XXX, XXX што мисли XXX, така да... И ден-денеска има значи ако прашате државни органи, сигурно ќе ви кажат: да, супер е, ние имаме XXX... И они се среќаваа, тој XXX, договараа, меѓутоа таму беа измешани работи. Значи таму се дискутираше од безбедност до превенција кој да влезе, а јас и ние инсистиравме секогаш за овој дел тие веќе што влегле, што имаат потреба од меѓународна заштита и ние баравме тоа да се одвои у суштина. Значи таму XXX има двојна улога. Не може на исти XXX да дискутираат што ќе напраат, како ќе стаат жици да не ги прифаќаат ама кога ќе пројдат знаеш да видиме и... Така да тоа е измешана работа. Значи тие работи требаше да бидат одвоени. Начелно во принцип и беа одвоени по опис и попис на органите што им е задача меѓутоа на една маса они кога седнуваат меѓу нив тоа... имаше... затоа и на почетокот се случуваа многу немили

сцени кои гледаа или имаа забележано на јутјуб, по медии, какви насилства имаше, какви обиди. Тоа мислам не само кај нас, сите светски медиуми го регистрираа. Тоа се должи на комуникацијата. Не се повикуваа да речеме, не учествуваа така овие некои јавни претпријатија. XXX си праеше шо сака, пуштаа стари возови, наплаќаа како сакаат, шо сакаат. Така да у суштина ако видите, не постоеше никаква координација иако некако ете си ја избуткавме заедно сите кризата.

К.Г.: Дали имаше соработка со локалната самоуправа? Било која локална самоуправа. XXX директно со некоја локална самоуправа. Дали имаше воопшто потреба? Мислам ако немало, океј.

XXX: Секогаш има потреба и тоа не се сфати, сè уште не се сфаќа дека иднината е всушност... најголемиот предизвик е на локалната самоуправа. И локалната самоуправа да речеме во случајот на XXX они мислеа дека тоа нив не ги тангира освен... или така им било кажано. Освен тоа да не се праи ѓубре, да нема некој криминалитет зголемен или слично.

К.Г.: Повеќе свртени кон домашното население.

XXX: Па да, така некако. Иако немаше никакви поводи, ние одма ускокнавме да речеме ете... меѓутоа ние (неразб.) двеста чистачи плаќавме тамо. Не знам... и све тоа стоеше чувството значи локалната самоуправа да не бевме ние они така ќе го оставеа ѓубрето, да им седи... како да кажам. И дури после, после веќе, кога заврши кризата они малце почнаа да разбираат каква би можела нивната улога да биде и да бидат повеќе вклучени и одговорни и всушност да помогнат. Ама ете за жал не се препозна тоа навреме. Инаку тие се клучните чинители и денеска и во идно време, локалните, значи урбаните средини, локалните, општините тие се носители на идните акции.

К.Г.: Ако ги реплицирам сега истиве прашања за соработката со меѓународните хуманитарни организации, каква беше комуникацијата, дали постоева тешкотии при соработка, комуникација... И кого евентуално или која организација би ја издвоиле како некој со кој што можеби наједноставно, најглатко... Имаше тука многу присутни и да речам домашни, ајде тие да не ги ставам во кошот на меѓународни организации, но сакам да кажам канцеларии отворени тука. XXX, „XXX“ преку XXX дејствуваше локално, XXX и така натака, и така натака. Имаше и други. XXX…

XXX: “XXX“ не би ги вбројувал во тие од еден аспект што бидејќи од осамостојувањето оваа состојба некако првите кризи, ранливи некои државата се потпира на „XXX“ и „XXX“ се мислам најискусната организација, најспремна на одговор на вакви состојби. Имаат одлична структура, систем на организација, обука и сѐ. Додека кога се работи за другите, имаше... у суштина меѓународните организации супер соработуваат, се искусни, не беше ова прва криза. И секаде кај што дејствуваме се знае кои се да кажам играчите кои имаат искуство, кои имаат можност, кои имаат експертиза, финансиски средства...

К.Г.: Соработуваше XXX со сите тие...

XXX: Да, да, да, да. Се активираше и таканаречени тие работни... разни тие групи, тоа е по модел значи...

К.Г.: Добро ама тие модели се баш онака битни уствари за да функционираат работите на терен.

XXX: Да. Меѓутоа непостоењето на институционална координација доведе можеби па до некои дуплирања, до некои гапови, затоа што на пример вие денеска ако немате координација, не ја праите заедно, е сеа вие сте XXX и ќе дојде у девет XXX: - Што ви треба? – Ќебиња немаме и чаршафи. – Океј, ќе видиме што може да направиме. У десет ќе дојде XXX и ќе им рече – ни требаат ќебиња и чаршафи. Стварно им требаат. И тогаш нема координација, нема ти каде што ќе речеш – ти ќебе, го решивме. Следно што е? И онда ти имаш десет илјади ќебиња, сите ќе земаат ќебиња ама немаат тенџериња, пример. Тоа беше еден голем проблем како тоа да го искоординираме, како тоа да го... Сега и другите организации се наоѓаат – чекај ама јас се сретнав сега со директорот, се сретнав со министерот, ми кажа ова треба, она треба. Така да имаше неколку, кај големите организации во главно беше океј, кај помалите меѓународни невладини имаше разни состојби, инциденти, кај што моравме да интервенираме. Особено осетливо во вакви состојби, не може значи некој да пружа медицинска заштита, да дели антибиотици, да дава инекции доколку тоа не е во соработка со XXX. А имаше такви обиди. Имаше такви обиди од некои организации.

К.Г.: Инсулинска терапија на пример. Многу опасно е.

XXX: Или некои кои вршеа и некоја пропаганда можеби меѓу... и тоа се среди, така да помина доста време да се усогласи тоа кој може да влегува, кој може што да дава. Така што... така у главно, среќа што е мала државата и ние имавме само две критични точки, значи тоа е југот и северот, две... Табановце и се стигаат двете за два саата со автомобил, за два и пол саата и можеше многу бргу да се комуницира. Инаку да беше поголема државата, поише центри ќе имаше многу големи проблеми.

К.Г.: Сега малку во делот на финансиите ме интересира, од кој и како се финансираше XXX за спроведување на активностите за време на кризата две и петнаеста – две и дваеста? Дали тоа беа веќе средства кои што си ги има XXX, дали посебно се требуваа средства од некое место, дали се правеа апликации, дали се правеа апели...? Како функционираше системот?

XXX: Значи има неколку фази на... прво има едно... како да кажам, тој фонд кој е (неразб.) средства кои се... како да кажам, цело време во приправност нели и на мала интервенција може да се пуштат и да пристигнат за најбрзо време.

К.Г.: Тие се од XXX на XXX?

XXX: Да, да. Тоа е имаме на неколку локации во XXX (неразб.) или некои итни средства, тоа е само првичниот одговор. Пак ќе ја спомнам таа пуста координација. Значи многу е битно за да пристигне правата помош и правите средства ова што го кажавме. Тоа е врзано. Значи кога ќе добиете (неразб.) профилира, вие праите таканаречен need assessment. Значи не е што XXX кажал, што XXX кажала, XXX работел двaес години и сеа - а бе тој е знаеш, дај ќебињата. И го кажувам намерно со ќебињата зашто тоа беше и факт, имаше илјадници ќебиња. Можеа дел од тие средства да се искористат за други работи. И тогаш се прави тој need assessment, rapid, така се вика rapid need assessment каде што вие стварно ќе ја оцените состојбата. И кога ќе имате таква подлога, тогаш правите пин да речам, до централата ваша или после до други организации. И најчесто тоа зашто е битно некогаш ќе кажат што не се разбира, можеби и сегашнава состојба што... можеби еве во моментот нашата организација нема пари пример, или ќе се јавиме во нашиот XXX или ќе речат - ние сега пуштаме пари за XXX или... е хитно, меѓутоа тие што имаат пари кај нас доаѓаат. Затоа што они прво се јавуваат ако се XXX, ако се XXX, се јавуваат кај XXX. Ќе дојдат од Холандија, доаѓа од Јапан ќе каже – ооо ние слушнавме, сакаме да помогнеме, имаме сто илјади. И они ќе дојдат кај нас. И ние немаме да им презентираме need assessment бидејќи не може да

искоординираме да се напраи и онда тие завршуваат у ќебиња, као симболично го зборувам. Значи заштo ќе се сретнат пак со XXX, они у дванаесет ќе дојдат и ќе речат – шо ви треба? – Ќебиња. И сега XXX ќе донесе ќебиња, па му кажале на XXX, XXX ќе донесе ќебиња, па дошле XXX и он донел ќебиња. Имаме стотици, стотици, илјадници ќебиња, а нема леб на пример. Ете тоа е целиот тој... значи постои тој прв степен кој има итна помош, може да се реализира. Вториот е на основа на assessment, значи тоа не вклучува само за лицата, вклучува на пример (неразб.) и ние експерт ангажиравме, имаме експерти кои веднаш дојдоа за исцртување на планови, колку шатори треба, колку огради, санитарни чворови, си има стандарди тука. Се исцртаа тие планови, се напраива...

К.Г.: Кој ги правеше тие?

XXX: Имаме наши експерти кои се... имаме... како се вика, во XXX, во XXX имаме emergency unit. Го има цело време на располагање, сите профили кои се потребни, вклучително архитекти, планери, логистичари, сè. И одма пратија на мисија.

К.Г.: А дали сега знаеш ако не е страшно, колку... со колку средства XXX се вклучи во целата криза?

XXX: Вака, ne знам сигурно, има...

К.Г.: Отприлика?

XXX: Не можам... искрено не можам да ти одговорам.

К.Г.: Треба да ѕирнам. Сигуно има и некои заеднички документи можеби и сè. Но генерално XXX од моите сознанија не ги реализираше сите средства сам директно туку и преку XXX.

XXX: Преку XXX. Преку XXX.

К.Г.: Преку XXX.

XXX: Индиректно... сега зависи овие што ни се... значи директно сме плаќале трошкови на XXX, на не знам... на XXX, на... И ондак преку XXX.

К.Г.: Следната секција на прашања се однесува на човечките ресурси. Отприлика со колку луѓе свои XXX вклучи во справување со кризата? Какви беа по структура, зборам

експертиза каква имаа и така натака? И дали беа тешко да се регрутираат нови ако имаше потреба?

XXX: Значи така се вика тоа, срцето на XXX е XXX XXX. Значи XXX таканаречена по нашки која... ние бевме девет – десет души цела канцеларија, само XXX и другите сите XXX. И онда имаме службеник за кадрово, службаник за финансово, службеник за ова... Меѓутоа суштината, најголемиот XXX тоа е XXX, XXX. Прво што се јави потреба значи беше да се зајакне оваа служба со специфични профили, на пример што работат само со деца, што работат за тоа XXX и што работат на координација. Така да од тој emergency unit одма пратија тим, еден координатор странец и онда неколку профили на филд лоџистичар, одма гледа тоа магацини, ваму-таму. Тие беа сите привремено ангажирани, да. Значи има ростер кој цело време секогаш трае еден ростер девет месеци. Луѓе се пријавуваат, проаѓаат обука и некои имаа веќе со самиот XXX и онда чекаат. И ко ќе ги викнат одма идат, мислам во рок од четрс осум часа може да пристигне. Така да кај нас по првичната проценка дојде прво еден тим за кратка проценка за нас што ни треба како канцеларија, се вратија. После дојдоа координатори и уште неколку колеги, вклучително и ова за логистика. Дојде експерт за тоа wash, значи water sanitation ова све да го испита... Дојде колега за програм бидејќи се зголеми обемот на партнерства, на пари, на договори, дојде колегата за програм, така да... После дојдоа за филд кои беа...

К.Г.: Во принцип беа странци, така? Странски експерти од... кои што се персонел на XXX во XXX. Така.

XXX: Да.

К.Г.: Тие претпоставувам лесно... нели штом толку брзо дошле, лесно се стартуваа, лесно се организираа. Дали имаше потреба XXX...

XXX: Одма. Они...

К.Г.: ...од национални... XXX дополнително да вклучува?

XXX: Прва потреба секогаш во овие состојби е ако се зголеми стафот ти треба возачи да зголемиш да речеме, преведувачи, бидејќи повеќе стаф имаш на терен што им требаат

повеќе преведувачи, пошто се странци тие, а зборам преведувачи македонско – англески нели. И онда помош...

К.Г.: Беше ли тешко да се најдат тие?

XXX: Па у принцип не беше тешко затоа што не знаева тие што ги чека што аплицираа у суштина (се смешка). Не знаева. Пред тоа беше нормална состојба. Бегалци, еј фино сеа, меѓутоа не знаева што е emergency.

К.Г.: Да, не е исто.

XXX: И така да одеднаш се најдоа да работат у три смени нели, дури и ноќни смени и сѐ. Меѓутоа кога си заедно на терен со овие шо се вика emergency, овие што сме XXX, многу полесно и брзо се учи, така да мислам дека ние релативно брзо најдовме. Види, проблем нас ни беше преведувачи со популацијата. Преведувачи на арапски, на фарси, на сомалиски, на... такви ни беше проблем да најдеме. И тие што ги најдовме, тоа беа луѓе што го говореа јазикот, а не беа преведувачи. Тоа ни беше, а инаку другото се снајдовме.

К.Г.: А генерално во кризи, па да ги наречам јас како што ги викам комплексни хуманитарни итности, колку е тешко да се регрутира стаф?

XXX: Не е тешко за да се регрутира стаф, тешко е да се регрутира добар стаф. Значи секогаш јас се сеќавам девеес деветта година значи кога имавме на „XXX“ улица, онде кај „XXX XXX“ канцеларија и луѓе...

К.Г.: Таму беше и XXX порано.

XXX: Ете, позади, е! Грб со грб бевме. И на пример ние ко ќе ни треба стаф и онда тоа се шири, по пријатели, по други организации ќе разберат и се напраи една редица на лица кои чекаат надвор да дојдат, да бидат интервјуирани. Тука секогаш се врши интервју. Имаше луѓе шо онака пешки си оделе и вика – абе шо е ова? – Еве бе, интересно. И застанаа и стварно еден или двајца и се вработија од тие шо случајно застанаа на улица. Значи у суштина има, се наоѓаат луѓе што може да помогнат, што знае јазик, меѓутоа тоа е секогаш краткорочно нели два-три месеци. Меѓутоа добар стаф да најдеш, она што стварно ти треба, е тука малце е потешко. И немаш толку време да го бараш стафот така да бара доста интензивна онда job training, контрола и слично и тоа ете...

К.Г.: Следниот дел ми е за нешто кое што веќе доста спомнавме ама ај уште еднаш да го потврдиме и заклучиме. Дали постоеше национална координација и кој ја имаше таа улога?

ХХХ: Значи постои систем на национална координација...

К.Г.: За време две и петнаеста – две и дваеста.

ХХХ: Тоа на највисоко ниво кои имаа така зацртани некои колеги.

К.Г.: Кој беше тоа?

ХХХ: Највисоко тело е тоа меѓуминистерско тело, ХХХ влагат таму, ХХХ...

К.Г.: Меѓуресорско тело?

ХХХ: Тие се највисокото тело кои носат одлуки. После има тој ХХХ и ХХХ, како што е по Законот за менаџирање на кризи.

К.Г.: А ХХХ до кого известуваше за време на кризата? Дали известуваше уствари? До кого репортираше?

ХХХ: Значи ние баравме тоа што се случува, еве као сега, ние бараме да не... секогаш да бидеме вклучени во координацијата, до советодавната улога. Така да ние конкретно немавме таков пристап. Бевме на еден состанок, два можеби, на тоа координативно тело у ХХХ, се видовме еднаш со ХХХ и така меѓутоа не беше као девеес девета кога заедно седевме владата и ние. На сите координативни состаноци беше назначен координатор од страна на ХХХ и бевме ХХХ и другите ХХХ. Овој случај во две илјади и петнаеста не беше, можеби тоа се должи малце што беше тоа цела мешана работа, имаше и мигранти и бегалци и сè. Меѓутоа или мислеа дека не им е потребна таква помош, не знам, ставот беше очигледно дека ова не е локална само криза него е регионална и повеќе се ослонуваа на ХХХ во смисол на финасиска помош...

К.Г.: Дали постоеше државен мониторинг и следење над ХХХ?

ХХХ: Како мислиш?

К.Г.: Па дали воопшто постоеше државен механизам кој што правеше мониторинг на севкупно превземените активности на својата територија? Дали имаше некој кој што

правеше мониторинг, па вклучително и на луѓето на терен кои што се од XXX, што се случува на нејзина територија?

XXX: Мониторинг не постоеше, не постоеше. Меѓутоа постоеше нешто... вероватно таму кога ќе се сретнат у XXX, а тие секоја недела како се... веровантно ќе каже – ние од XXX добивме тоа, XXX праи ова или овие XXX ќе дадат тоа... Така некако, све беше ад хок – реко ми човек, јас се слушнав, ми кажаа, еве... Значи немаше систем кој што тоа цело го апсорбира системски, добива информации од сите, дал се финансиски, дал се... значи за да се види со што се... Тоа не постоеше воопшто.

К.Г.: Дали сметате дека имаше преклопување во цифрите на известена и доделена хуманитарна помош?

XXX: Па претпоставувам. Претпоставувам. Секој... секој... како да кажам си брои свое што... ја дадов толку денеска пакети храна, ја дадов толку ќебиња, ја дадов волку ќебиња... Знаеш што е страшно тука? Што беа обвинети бегалците дека ги фрлаат ќебињата. А сеа ти... ќе влезе он, дошле некоја невладина му дал ќебе. Дошол XXX му дал ќебе. Дошол XXX, дошол „XXX" му дал ќебе. Ќе иде у Табановце, ќе му дадат уше две ќебиња. Сега не може да носи седум!

К.Г.: Ќе ги остаи на Табановце. Да.

XXX: Не може да носи седум!

К.Г.: Да. Не може.

XXX: Другите ќе ги остаи, ќе земе две. И – еве ги, глеј ги, ги фрлаат. Ја ќебиња сум однел, они ги фрлаат. Такви работи...

К.Г.: Да, да, да. Имам инсајт во ова и од другите, исти работи.

XXX: Да. И сега вероватно преклопување... не можам да кажам преклопување меѓутоа значи да, дуплирање на помош место... како да кажам, приоретизирање и кој што дава и така. Тоа се случуваше.

К.Г.: А дали според вас државните институции и органи, надлежните министерства можеа да се справат сами со кризата две и петнаеста – две и дваеста?

XXX: Па знаете како, ова е најтешкото прашање затоа што кој и да ги прашате нив, ќе речат – да, абе тоа нема проблем! Што се за мене однесува, за мојот сектор, да. Меѓутоа значи како заеднички ако гледаме... ја не знам ни... уопште еве не мора ние. Не знам дали они сами имаат искомуницирано кој, што, колку XXX, кое XXX и кому дал. Тоа не ми е јасно исто, дали знаат сами колку потрошиле они.

К.Г.: Се спречи ли човечко страдање?

XXX: Како?

К.Г.: Дали се спречи човечко страдање?

XXX: Па мислам откога се смени значи ова што ви го кажувам, легалниот пристап, откога се донесе измената и откога можеше да луѓето да доаѓаат и слободно да се движат, оттогаш – да. Пред тоа страшни страдања имаше. Доволно е да потсетам само на XXX што е бивша дечја градинка адаптирана во XXX со капацитет од седумдесет – сто лица, кај што имаше по четрсто лица сместено во исто време. Сега можеш да замислиш.

К.Г.: Е па тоа ми е следното прашање, дали се зачуваа човековите права, дали се почитуваа? Колку се успеа во тоа? Бар да речеме минимум стандард некаков. Ако постои во делот човекови права минимум стандард.

XXX: Тоа е као кога ќе идете на одмор, после се сеќавате само на убавите работи таму, кога било убавото време и така. Имаше многу, многу... како да кажам, требаше многу голем напор да се вложи за да се разбере дека човекови права не се само, како да кажам... превенција од насилство, од тепање, од викања, од... него опфаќа многу широк корпус. И сега ќе кажат многу – да, меѓутоа ако ги отвориме кои све човекови права им припаѓаат, ќе видите дека многу не беа задоволени да речам као што треба. И сега прашање е колку може, колку е капацитетот. Меѓутоа требаше многу, многу голем напор да се објасни што значи тоа. Па да не речам еве најосновно... тамо на пример во XXX, тоа и на телевизија го гледавме, не дека јас... не знам таму како им продаваа по една кока – кола, по пет евра им наплаќаа, за полнење мобилни по две евра, по три евра. А тоа требаше одма да се обезбеди. Значи денеска основна... нешто за дете тоа, за пристап тоа после интервениравме, стаивме и интернет и... Ама тогаш на пример оти тоа никој не го гледаше као некој проблем.

К.Г.: Во бројка отприлика колку луѓе се асистираа од страна на XXX?

XXX: Па не можам, тоа се огромни бројки, како да кажам. Ние го сметаме сите што беа од... мислам претходно, имаме податоци, како да кажам... на месечно ниво сигурно по три-четири илјади луѓе. Сега што значи тоа? Значи вие ќе им дадете информација, ќе им кажете...

К.Г.: Сѐ значи.

XXX: Да. Значи да се даде основен совет, ако имаат потреба од ова, од тоа, ако им се случи нешто... Значи имаше претходно веќе по месечно ниво по три – четири илјади луѓе кои ги среќававме. А тогаш мислам сите беа опслужени, значи сите преведувачи и XXX сѐ што го праева, плус статус регулирање, до регистрацијата, сето тоа го помагавме, како да кажам, XXX односно XXX. И ние лично, и јас сум идел и таму у смени сме седеле и со секој да разговарам. Ние ги организиравме после групите како да идат, до интервенции основни механизми, идентификување на непридружувани деца малолетници, како да се напраи да се интервенира, семејно насилство, било што да е од тој... спојување на семејства. Мислам нормално тоа не можеш све сам нели да го направиш, но сакам да кажам, можам да кажам дека скоро сите беа опфатени.

К.Г.: Дали XXX направи нешто за домашното население во Македонија? Или можеби за справување со ксенофобија, некои активности во таа насока дали имаше?

XXX: Па интересно прашање. Ние највеќе гледавме да... луѓето го гледаа тоа малце како од дистанца затоа што тоа у Гевгелија и Табановце им се гледаше далечно и проаѓаа... не влегуваа у Скопје да речем или... у принцип. Во Гевгелија после првичното... првичниот бран откога веќе бевме присутни повеќе таму, знаете клучно во ова сѐ е да се разговара со луѓето. И онда со локалната заедница секој ден ги посетувавме сите села, локални продавници, население. И полека ко ќе разговарате и ко ќе им објасните што е, друго е. Они ќе се извентилираат, вие ќе им кажете, ќе им укажете на основни работи. Не чувствувам... не се деси некој ксенофобичен напад нешто да ги... Имаше дела на општ криминал, нели некого ќе го опљачкаат на пример од лица кои можеби и мене и вас би нѐ опљачкале. Али вака немаше кај популацијата некој израз на ксенофобија и така. Генерално слушавме по медиите меѓутоа вака на локално ниво не. Овде што направивме после тоа во сите... сета

околина, значи у сите места разговаравме со локалните луѓе. Имавме неколку овие како се викаат... quick impact projects. И што значи тоа, во ова село на пример или мало место поставивме ограда на училиштето бидејќи немаше ограда, а одма е до пат. И стаивме ограда на тоа школо, може да истрчаат...

К.Г.: Тоа е трајна вредност.

XXX: Тоа им требаше. Таму требало дечјите игралишта у паркот кај шо се збираа порано луѓето блиску до железничката станица, го реновиравме целиот парк, тие играчки, забава за деца. Направме спортски терен еден, два кои беа, ги реновиравме, стаивме нови спортски реквизити. Значи со локалното... што на локалното население му треба со назнака дека е ова... како да кажам... некој канал. Што ќе побараат, што им треба.

К.Г.: Да, да, да. На тој начин да се покаже дека не се грижиш само за другите луѓе, туку и за домашното население.

XXX: Да. А од она што го утврдивме и вака, немаше да речеме девастација, на пример да е оштетен некој објект. Можеби посеви некои, ониа со најлони шо беа покриени некои посеви кај што влегле луѓе за да се сконат од дождот. Немаше нешто дека имот им е земено. Значи едноставно се работеше така да се одговори на заедницата кои се нивни... така потреби. Имаше може седум – осум проекти такви и успешно беа завршени и се одбележаа на нај, најпригодно онака ниво. Мислам доста успешно.

К.Г.: XXX, ако утре се случи нов бегалски бран колку сме ние чекори понапред да интервенираме? Брзо да интервенираме и соодветно.

XXX: Па еве земи го примерот сега со украинските бегалци. Значи план сѐ уште нема, одговор нема структуриран. Значи постои некое решение кое владата го разработува со повеќе сценарија, како да се помогне на овие лица, меѓутоа сѐ уште званично нема никакво решение.

К.Г.: Тоа ми е следното прашање. Дали има потреба нашата држава од некакви измени и дополнувања на легислатива за подобро дејствување и одговор на комплексни хуманитарни итности и кризи генерално? И кој е предлогот?

XXX: Предлогот е многу едноставен. Значи или да се прифати европскиот начин што е, види го овој последниот извештај на XXX мислам пишува дека немаат таков континценси план. Или тој модел или навистина да се напраи план со помош на докажани меѓународни организации, меѓутоа да се раздвои што е... значи откога ќе влезат лицата шо треба и како да се напраи покоординирано. А овој другиот дел што е, да се превенира влез, да се чува граница, да се безбедна... тоа е сосем друг план. Тој е друг. Ама не да биде измешано на една маса све. Меѓутоа не гледам искрено...

К.Г.: На повидок?

XXX: М?

К.Г.: На повидок нешто такво.

XXX: Не, не гледам такво, мислам некако за оваа состојба ајде ако дојдат, после ќе видиме што ќе праиме. Така е некако чувство...

К.Г.: XXX, долго време си во XXX, долго време си се справувал со различни ситуации, различни кризи, шо ќе понесеш од оваа последната, две и петнаеста – две и дваеста? Како искуство, како филинг, како...

XXX: Да ти кажам лично што е...

К.Г.: Лично ме интересира.

XXX: Да. Лично најголемото прашање на кое не можам да одговорам, имајќи ги сите комплексни проблеми, координации, сè, ќе идете на терен, ќе идам сабајле у осум и цел ден сум таму работам. И дента, имаше денови нели по пет илјади, по седум илјади луѓе ќе дојдат. И тие ај да ги речам дваес четири часа си исполнет, си организирал, си помогнал на луѓето сите што имале мака...

К.Г.: Имаш фидбек.

XXX: Знаше што, она си ја завршил работата, си помогнал, си видел луѓето дека тоа што им требало им е пружено и онда стануваш утре као да ништо не си напраил, пошто нови пет, седум илјади доаѓаат и ти мораш наново све истото да го поминеш. И секој ден беше така. И онда се прашуваш – ќе застане ли ова? Дали е ова нешто што напраив... дали

помогна? Зошто секој ден ти доаѓаат пет, седум, десет и сѐ од почеток почнува, истата приказна ја раскажува, бараш преведувачи, чекај, расправај се, не ги буткајте, не ги ова... на овој дете му... Значи тоа све и утредента пак. Тоа ми беше тоа најчесто да речам вечерта кога ќе речеш – еј сум завршил работа, гледаш дека утредента прашање е повторно, предизвик.

Transcription no.7

Место: Скопје

Датум: 15.10.2022

XXX: Може да почнеш.

К.Г.: Добро. Не, пенкалцето ќе си го посакав, заради тоа.

XXX: Ааа.

К.Г.: Само ако може да се претставиш?

XXX: Моето име и XXX, работам за XXX.

К.Г.: Која е твојата позиција моментално?

XXX: XXX.

К.Г.: Колку долго време си во XXX?

XXX: Десет години. Единаесет.

К.Г.: Добро. Која беше твојата лична улога и функција нели во периодот на мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста, а која на XXX?

XXX: Значи... значи јас во функција на... во мандат на XXX, тоест како вработена на XXX, како XXX учествував во оние ние што ги викаме XXX, значи во имплементација на проекти кои што беа конкретно наменети за одговор на мигрантската криза.

К.Г.: А XXX каква улога имаше?

XXX: XXX е една од XXX кои по покана на XXX или по повик на XXX се вклучија во одговор на мигрантската криза во спроведување на материјално-техничка помош, но и на едукација, градење на капацитетите на XXX.

К.Г.: Какво е искуството на XXX во справување со кризи? Генерално, позитивно, негативно...

XXX: XXX е на XXX ниво познат како мошне флексибилна и XXX која што има... која што спроведува... која што може брзо да спроведе или да се вклучи во спроведување токму на ваков тип на имрџнси проекти. Баш заради флексибилноста на постапките кои што ни овозможуваат во многу краток рок да правиме комплексни набавки, како што е на пример да воспоставиме прифатен центар, со целокупната инфраструктура и слично.

К.Г.: Колку таквото искуство влијаеше во Македонија за справување...

XXX: Многу, многу. Значи ние ги подигнавме прифатните центри во рок од неполни два месеца.

К.Г.: Врз основа на кои документи и мандат стапи XXX да интервенира за одговор на мигрантската криза?

XXX: Па според меморандумот кој што е потпишан помеѓу XXX и XXX од две илјади и прва година.

К.Г.: А што беше побарано од страна на државните институции како евентуален услов за да се вклучите во кризата?

XXX: Нема услови. XXX. Ние ѝ одговараме на помош.

К.Г.: Да. Дали може некои активности само да ми наброиш кои што ги правеше XXX за време на кризата?

XXX: За тоа кажав, материјално-технички и на ниво на образова... на ниво на едукација. Значи кога зборувам за материјално – технички, зборувам за... еве отпочнав со воспоставување на прифатно - транзитните центри, значи од осмислување како да се воспостави тој центар... Значи двата центра се воспоставени, извини, центарот во Гевгелија како прв, на влез е воспоставен според сфера стандардите.

К.Г.: Сфера.

XXX: Сфера стандардите. Значи тоа е стандард на Обединети нации или стандард генерално кога станува збор за воспоставување на прифатни шелтри или прифатни центри од привремен карактер. Значи имаме голем наплив на луѓе од точка А кон точка Бе, точката Бе ни е всушност прифатниот центар и воспоставуваме прифатна инфраструктура. Точно се

знае каде е административниот дел, колку треба да биде димензиониран, колку треба да биде сместувачкиот капацитет, колку треба да биде вош капацитетот и слично. Значи тоа е едниот дел. Втора работа е на пример донираве доста опрема како на припадниците на XXX XXX за воспоставување на XXX XXX, така и на припадниците на XXX за да им ја зголемиме мобилноста, така и на XXX, донираве компјутери и компјутерска опрема и слично. И воедно воспоставивме низа... ќе кажам градење на капацитетот но на ниво на знаење, значи обуки за справување со токму ваква една ситуација.

К.Г.: Што ти би издвоила како активност што според тебе беше така впечатлива, што ти би сакала да ја споделиш што ја спроведе XXX?

XXX: Центрите. Значи двата прифатно-транзитни центра, мислам дека навистина во рекордно време ги воспоставивме откако државата ги идентификуваше локациите и ги обезбеди значи оние просторни услови и во смисол одобрување од страна на сопствениците на земјиштето, тоест да ги изрегулира тие некои правни работи значи. И ние за многу кратко време ги воспоставивме центрите. Мислам дека тоа придонесе ите како кон заштита на оваа група во движење, тоа е една работа. И втора работа е што би сакала особено да ја истакнам е тоа што во ниту еден момент не ги заборавивме точките на влез и на излез, Гевгелија и Куманово. Како што кажав и преескa, асистиравме со интервенција или асистенција во болниците. Значи направивме една голема инвестиција во болницата во Гевгелија и во болницата во Куманово. Во Куманово направивме амбуланта за прифат на мигранти, а во болницата во Гевгелија сем што направивме амбуланта и донираве баш голема медицинска опрема и медицинско возило. И на пример ја реновиравме салата за хируршки интервенции. Значи со тоа се намали и потребата да лицата кои што им е потребна вака покомплексна медицинска помош да не бидат транспортирани во Скопје туку сето тоа да се врши во Гевгелија.

К.Г.: Што од овие сите активности, можеби и други за тебе се чинеше најкомплексно за реализација?

XXX: Најкомплексно за реализација... Па комплексно е само работа на гледање на нештата. XXX као прво на XXX има големо искуство во овој тип на активности, така да ништо не беше комплексно за нас. Значи едноставно беше работа на тоа дека имаме согласност, имаме добра комуникација со XXX и работевме на заеднички приоритети. Точно знаевме

што треба да се направи, каде треба да се направи и како тоа што го правевме треба да изгледа. Што треба да се купи во однос на технички средства, дали ќе бидат тоа компјутери за центарот каде што се вршеше регистрација, дали тоа ќе бидат овозможување на луѓе, на преведувачи, медицински тимови и слично, значи тоа беше само работа на координација со XXX. Пак ќе кажам, не беше толку комплексно. Можеби најкомплексниот дел беше менаџирањето на големиот број на луѓе кои што ги ангажиравме во тој момент, можеби тоа беше покомплексниот момент, да се најдат преведувачи на сите тие јазици: арапски, фарси, пашту и слично. Значи во тој квантум кој што им беа потребни на XXX кои што работат таму. Единствено тоа е комплексно.

К.Г.: Како би ја опишала соработката со државните институции пред мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста?

XXX: Ние имаме феноменална соработка со XXX XXX, повторно од причина што ние сме XXX и формирани сме токму од XXX, а Република Северна Македонија е една од државите членки формално на XXX. Така да ние навистина имаме феноменална соработка со институциите.

К.Г.: Дали истото важеше и за време на кризата?

XXX: Да.

К.Г.: Дали имавте соработка со локалните самоуправи, со кои и како течеше тука протокол за комуникација?

XXX: Да. XXX и XXX, имавме отворена комуникација со нив и тие не беа нешто посебно ангажирани или вклучени, мислам дека беа само оние што ги имавме како координативни состаноци во кои што ги запознававме со бројките, со статистиките, со активностите и слично. Навистина XXXX и ден-денес имаме феноменална соработка и се обидуваме да ги поддржуваме на секој можен начин. На пример ги ангажираме јавните претпријатија кои што се занимаваат со чистота, со изнесување на смет, не знам, со работи, потоа ангажираме лица од локалните заедници за извршување на работи во центрите и слично. Значи се обидовме на секој можен начин да помогнеме и мислам дека тоа беше увидено и признаено од страна на XXX. Јас имам и некоја редовна комуникација и со XXX и ден-денес. Сега бев, прошлата недела кај XXX на XXX.

К.Г.: Дали постоеја некакви потешкотии при комуникација и протоколите за работа со државните институции?

XXX: Не.

К.Г.: А каква беше соработката со XXX меѓународни хуманитарни организации?

XXX: Ние функционираме на принцип на XXX и XXX го води... XXX го води XXX што значи дека тие ја понесоа водечката улога. Значи секоја од организациите си придонесуваше во склоп на мандатот и во склоп на активностите за кои што имаше обезбедено финансиски средства и воедно имаше регулирано и некои протоколи со институциите.

К.Г.: Дали тоа значи дека и целата комуникација со другите организации течеше да речеме слеано, непрекинато, без некои потешкотии?

XXX: Да, да, апсолутно. Мислам дека делот кој што се воспостави како тој координативен механизам кој што го прифатија и XXX, на пример на почетокот имавме координативни состаноци на ниво на кампови. Значи не на ниво на кластер, на централно ниво, туку на ниво на кампови. Значи што придонесе целата таа комуникација и координација на повеќе нивоа? Всушност да немаме дуплицирање слеш триплицирање. Тоа е многу важна работа во една ваква голема хуманитарна интервенција. Зошто? Затоа што на пример ако сте вие некоја невладина организација и воедно сте успеале да обезбедите или да купите петсто јакни за деца број М, ама во меѓувреме тука ви е вас XXX во чиј што мандат се децата и тие веќе имаат и М и Л и С. Елем не треба да има триплицирање на нештата. Зошто? Затоа што една од организациите ќе остане да седи на pile od jackets, а другата организација ќе рече – па да ама не нè праша никој што да купат и што е попотребно. А мигрантите ќе останат без пантолони бидејќи на никој не му текна дека пантолони всушност им треба. Значи ние тоа на ниво на XXX го решаваме, пак ќе нагласам, можеби бидејќи XXX функционираат на XXX ниво на тој принцип. Значи можеш да го погледнеш... можам да ти пратам линк значи како изгледа тој XXX и точно се знае која организација за што е задолжена.

?: Јас се извинувам, само да ве поздаравам. Мило ми беше. Секое добро.

XXX: XXX се гледаме.

?: XXX ќе се чуеме.

К.Г.: Ќе се чуеме.

?: Мило ми беше, секое добро.

К.Г.: Среќен пат!

?: Многу добро збориш, те чув малце сега на маса.

XXX: Кој јас? А она!

?: Сега извини ама за нејзе тука... (се смеат).

XXX: А извини. XXX

?: Нејзе пошто ја чув тука со дечкиве како збори...

??: Фала многу!

?: XXX

К.Г.: XXX! Значи океј, XXX на ниво на XXX. Дали имаше некоја меѓународна хуманитарна организација со која што имавте најдобра соработка што би ја издвоиле или со секој...

XXX: Па со сите. Од XXX, XXX, сите. Па и XX X е тука. Јас XXX... иако локалната организација или организацијата на XXX што е од XXX навистина фасцинантна интервенција направи и сè уште работи, најактивна е, значи баш е прва перјаница и не само во центрите, туку и надвор од центрите. И ќе се навратам сега на она што тој го кажа ама во однос на XX X ние сите точно си го знаеме местото. Си ги знаеме активностите кој за што е задолжен и кој каде треба да се вклучи. Нашата координација воопшто не е спорна ниту пак е предмет на преклопување на мандати. Нема преклопување на мандати. Акцентот... и затоа на XXX се воспоставени тие XXX значи каде што точно се знае кој што треба да прави. Имаше една одлична координација исто така на ниво на XXX, XXX ја водеше и XXX на пример уште... Значи ако ги имавме камповите, XXX ги координираше тие состаноци каде што на пример кај нас оперативците и јас одев од време на време ако имаа некоја жешка тема да зборуваме па јас тука нешто да кажам еве од некое така повисоко ниво. Значи тоа е едната комуникација. Втората комуникација е на ниво на тој XXX кој што си го водеше XXX. И третата комуникација и координација всушност беше на ниво на XXX. XXX ги координираше сите државни институции, сите меѓународни институции, сите донатори кои

што во тој момент беа присутни и сите невладини организации кои што добиле проектче за нешто. И тоа на пример за мене беше одличен пример како всушност државата треба да ги води тие работи. Зошто? Примерот што ти го кажав за јакните, сите за јакните се фативме, пантолоните останаа. На пример во еден момент ние во центарот во Табановце во Куманово воспоставивме вош капацитет ама тој вош капацитет нема... значи септичките јами, бидејќи таму нема централна инфраструктура, тој вош капацитет требаше да се приклучи на септичка јама која што немаше толкав капацитет за сега нововоспоставениот вош капацитет нели, бидејќи ние го проширивме кампот за да одговориме на потребите. Што се случи? Значи ние велиме океј, добро, ние го контактираме донаторот и велиме – слушај, не ми треба септичка јама, ми треба прочистителна станица. Зошто? Бидејќи со прочистителната станица јас ќе го решам не само проблемот на кампот со отпадните води туку ќе го решам и проблемот на селото со отпадните води. Значи ќе ги поврзам селаните и за нив добро и за нас добро. И ми вели (неразб.) ми вели – чекај, зошто ти ќе правиш септички јами? А јас веќе имам пари за септички јами. На истиот состанок. Јас велам – па добро, ајде тогаш дај да ги споиме, јас ќе ја направам пречистителната, а ти направи го поврзувањето. И навистина така беше.

?: Кратко ќе ве прекинам, само да ве поздравам.

XXX: Ви благодарам многу!

?: Задоволството беше мое.

XXX: Остануваме во контакт и да се видиме во Скопје.

?: Секако, секако. XXX

XXX: Бев на ова што е правната клиника...

?: Каде? Во XXX, во другото?

XXX: Не, не, не. На факултетот бев...

?: На XXX, да.

XXX: На XXX бев. XXX

К.Г.: XXX

XXX: XXX

?: XXX

К.Г.: Да. XXX. Во делот на финансиите сега следно. Од кои фондови се финансираа активностите на XXX за справување со кризата?

XXX: Во кризниот период?

К.Г.: Да.

XXX: Вака, значи имавме неколку донатори. Прво беше XXX дивелопмент фонд, потоа XXX, XXX, XXX, тоа е XXX, XXX еид... што имавме друго? Имавме... мислам дека имавме и од XXX пари. Мислам дека тоа е тоа. И XXX.

К.Г.: XXX како владата или ова што е XXX?

XXX: XXX.

К.Г.: XXX. Океј. Овие фондови, донации се реализираа по претходно доставени барања и повици или пак...

XXX: Вака. XXX значи бевме поканети да им доставиме предлог проект бидејќи XXX беше всушност посредникот во целата таа комуникација и XXX се разбира, XXX се специјалните фондови, специјалните мерки. Значи за XXX во специјалните мерки ние имаме директен пристап. За XXX значи идевме преку XXX и XXX, значи од нив беа пратени барања, а за XXX и за XXX еид и за XXX тоа се глобални фрејмворк агриментс кои што беа потпишани како одговор на барањето на нашиот директор џенерал за поддршка на мигрантско-бегалската криза. Значи тоа се оние рамковни глобални договори кои што се потпишуваат. Ние сложуваме активност, велиме – во Македонија тоа се потребите и ни доделуваат средства.

К.Г.: Ако си во тек, ако си информирана нели, дали беа користени државни фондови значи од буџетот за справување со кризата?

XXX: Не. Дали ние сме ги користеле?

К.Г.: Не. Општо за кризата.

XXX: Да.

К.Г.: Дали тие беа доволни?

XXX: Не. Сигурно не. Види као прво, ние како држава и немаме такви континценси фондови значи за одговор на вакви кризи бидејќи ние сме континуирано во криза како држава самите со себе, една работа. Ми беше фасцинантно бидејќи имав еден состанок со XXX баш на оваа тема, дали имале средства, единствена институција која што има континценси бацет лајн е XXX. Беше изненадување. Значи за вонредни... за вонредни услови, но и не е за изненадување. Значи може да се случи пандемија, еве се случи пандемија, така? Значи тие мора да направат интервентен увоз на вакцини, интервентен увоз на не знам, лекови и слично. Значи мора да имаат таква линија. Не се за осудување, значи апсолутно не се за осудување бидејќи многу поразвиени држави многу лошо се справија со оваа криза. Земи ја на пример една Грција, земја на XXX. Значи тие беа буквално... па нема да кажам на колена ама буквално зависеа од средствата на XXX кои што ги додели за да одговори државата на таквата криза. Значи ниту една држава нема такви средства кои што може во еден момент да ви помогне да се справите со транзит на еден милион луѓе. Нема таква држава на светот.

К.Г.: А со колку средства XXX се вклучи со сите овие донации?

XXX: Па не би знаела сега вака...

К.Г.: Отприлика?

XXX: Во првата година?

К.Г.: Не. Вкупно.

XXX: Од кога до кога?

К.Г.: Две и петнаеста до две и дваеста.

XXX: Ау не, многу се тоа. Многу. Значи само специјалните мерки се... едната е девет милиона, другата е четири... Многу. Многу средства.

К.Г.: Има некој извештаи некои кои што би... јавни, што би можела да ги пребарам?

XXX: Не, не, нема. Затоа што тие се... значи сите буџети можеш... Значи како прво ние немаме обврска да ги објавуваме буџетите. Втора работа е... можеби единствено кај донаторите ако имаат објавено некој извештај ама не ми се верува дека и буџетот би го ставиле. XXX ги објавува ама ништо нема да ти помогне во целото тоа затоа што треба да го поделиш буџетот на колку е стаф и не е секаде праволиниски триесе, седумдесет. XXX на пример за стаф енд офис не дава повеќе од дванаес посто, така да... Али навистина многу средства. Многу.

К.Г.: А во делот на човечките ресурси со колку капацитети, колку луѓе имаше XXX на терен и општо ангажирани во мигранската криза и каков беше типот на кадарот, значи по структура, возраст, експертиза?

XXX: Еден интересен податок, до две илјади и петнаеста година ноември месец... ноември, декември XXX броел пет луѓе.

К.Г.: И што се случи после?

XXX: Во две... на први јануари две илјади и шеснаеста година XXX веќе имаше сто пеесет вработени. Значи брза мобилизација, брзо значи организирани и слично. Кадарот е најразновиден. Во однос на џендер се држиме пеесет – пеесет, на тоа навистина внимаваме. Значи најразлични возрасни години, но тоа што навистина... тоа што го направивме е всушност ангажиравме кадар од потребите, значи токму таков кадар каков што ни треба. Значи ако ни треба културен медијатор сме ангажирале некој кој што го познава јазикот и културата. Значи тоа е една работа. Ако ни треба медицински доктори, ангажираме медицински доктори со лиценца кои што можат да одговорат на ова. Значи најразличен кадар...

К.Г.: Колку беше тешко реално да се регрутираат?

XXX: Многу беше тешко и можеби затоа реков до ноември месец беше...

К.Г.: Најкомплексно, да.

XXX: Па за мене најтешко беше всушност во делот на преведувачи затоа што навистина беше предизвик да се најдат тој тип на преведувачи, некој човек кој што може денеска да му кажам – океј ју ар хајард. И он кога ќе ме праша – кога да почнам, и јас кога ќе му кажам

на пример – сега или во десет часот навечер да го пратам во камп да интервенира... Ми беше интересно бидејќи досега никојпат не сум ангажирала медицински лица и ми беше интересно каков кадар би можела да најдам или кои се тие лица што се пријавуваат на огласите и колку имаат подготвеност за такво нешто. Како што знаеш и самата од XXX всушност најголемиот предизвик е да имаш лица теренци кои што треба да работат брза дијагностика. Значи ти таму немаш комодитет – чекај, па да те гледам, па да те пратам на испитување. Немаш. Значи од врата мораш да го препознаеш шо има. Дали има настинка, има шуга или има некоја комплексна здравствена ситуација. Ние имавме многу голема среќа да превземеме кадар од XXX. И тоа беше навистина една наша голема среќа затоа што XXX го намалуваше персоналот и така некако имаше можност значи за да го превземеме. И навистина и ден-денеска работат за нас и двајцата доктори всушност доаѓаат од XXX, кои што работат за нас. И најимпресивно за мене беше еден случај во Табановце каде што докторката успева од врата да го дијагностицира дека он има всушност туберкулоза. Бидејќи според симптомите што ги опишал и како тој дишел, таа веднаш се посомневала. Другиот доктор рекол – не, мислам дека е срце. Она рекла – не, ова е туберкулоза. Од врата.

К.Г.: И стварно испадна така?

XXX: Стварно излезе дека е туберкулоза.

К.Г.: Мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста јас лично ја карактеризирам како комплексна хуманитарна итност. Ми треба твоето лично мислење колку е тешко да се најде кадар кога имаме вакви комплексни хуманитарни итности? Без разлика дали ќе биде оваа или некоја друга...

XXX: Не е толку тешко. Тешко е во смисол... знаеш кое е тешко? Тешко е во смисол кога ќе им ги кажеш условите за работа, кога ќе им кажеш дека договорот ќе биде можеби два месеца, може да биде две години. Значи единствено тоа е комплексноста. Но ние тоа го бајпасираме можеби на некој друг начин. Навистина даваме добра понуда во тој дел. Не е толку проблем да се најде кадар.

К.Г.: Постоеше ли национална координација и кој ја играше таа улога?

XXX: Да. Националната координација на почетокот две илјади петнаеста, шеснаеста си ја водеше XXX, потоа координацијата по завршувањето тоест по формалното завршување на мигрантската криза март две илјади и шеснаеста година индивидуално институциите, значи XXX, XXX, XXX, значи секој во својот домен.

К.Г.: До кого XXX рапортираше ако рапортираше за своите активности?

XXX: Само интерно и до донаторите. И по барање значи извештаи специјализирани или некои наративи специјализирани кон државните институции.

К.Г.: Дали постоеше следење и мониторинг од страна на државните органи?

XXX: На нашите активности?

К.Г.: Да.

XXX: Па да. Зошто? Затоа што ние сме таму XXX на терен така да тие не ни мораат нешто посебно да прават за да знаат точно што работиме и како работиме и дали тоа што го работиме е добро. И втора работа е што на пример XXX ни се нас членови на тие XXX особено за европските проекти кои што ги имплементираме. Значи... така да имаме буквално на месечно ниво координација што сме сработиле, што ќе сработиме, кај сме инвестирале, што сме купиле, што сме инсталирале и слично така да...

К.Г.: А постоеше ли национален механизам за следење на хуманитарната помош?

XXX: Не. Сем тој на XXX.

К.Г.: Така, така, така. Според ваше мислење дали постојат или постоева преклопувања во известувањето на цифрите, во однос на бројките, извештаите на организациите за доделена хуманитарна помош?

XXX: Сигурно. Сигурно.

К.Г.: Можеа ли сами да се справат државните институции?

XXX: Не. Со ваква криза? Не. Значи државните институции може да се справат со некои малечки кризи но не и со вакви комплексни. Значи овој тип на криза ниту една земја во светот или ниту една земја што беше зафатена не можеше сама да се справи. Значи дури и поголемиве држави викаа на помош, дали активираа меѓународни механизми за да се

справат. Прво никој не поседува таква опрема која што ти е потребна. Втора работа, никој не поседува таков буџет кој што ти е потребен за да ја воспоставиш таа... Вообичаено тоа што би требало да се случи е следното: државата да го активира механизмот за меѓународна помош и да каже... значи аплицира до XXX XXX, XXX XXX вика – океј, ја активираме хуманитарната асистенција, ги активираме механизмите, тоест ги активираме кластерите на XXX, така? Значи ги активираме кластерите на XXX. Значи XXX XXX доаѓа со сопствени пари. Значи тие како организација имаат сопствени пари кои што директно им доаѓаат од XXX. XXX има ама тоа се многу мали пари. Тоа се многу мали средства, значи тоа се тие XXX дивелопмент фонд. И сега они може да добијат пет милиона ама ние ќе добиеме сто илјади од нашите. Значи ние ќе помогнеме за нешто што е итно сега да се направи ама печинг, значи фластерче едно малечко на најмалата рана. А они доаѓаат со пар милиона и вика – не. XXX вика – колку деца имате он д мув? Сто деца он д мув цела недела? Го активираме механизмот. XXX излегува на терен. XXX доаѓа со пари. Значи XXX не чека да регрутира донатори. XXX не чека за да регрутира донатори. Они ги активираат нивните средства бидејќи тоа им е мандатот. Значи за тоа се воспоставени како специјализирана агенција на XXX. Значи тоа е.

К.Г.: Дали се успеа да се даде успешен одоговор на мигрантската криза и да се спречи човечкото страдање?

XXX: Мислам да. Тоа зборува...

К.Г.: Се задоволија основните човекови права?

XXX: Да. Знаеш зошто? Затоа што тоа беше брз, брз транзит. Значи мораш да правиш една малечка дистинкција. Ситуацијата две илјади петнаеста – две илјади шеснаеста, ситуацијата пред две илјади и петнаеста, пред активирање на мигрантско – бегалската криза од страна на XXX, прогласување. Значи пред да се прогласи и ќе ти кажам зошто тоа ти го нагласувам. Откако се прогласи до затварање во март на балканската рута и крајот на таа бегалско – мигрантска криза и што после тоа. Дали тие исчезнаа? Не. Дали се намали текот? Да. Но сега тие луѓе имаат поинакви потреби. Знаеш зошто? Затоа што тие луѓе сега само отворија повторно бизнис на шверцерите. Значи тие луѓе се жртви на шверцери, плаќаат шверцер за да ги транспортираат. Значи ако претходно можеа да се движат, да користат јавен превоз, воз, автобус, такви и слично, значи сега не. Сега не може да функционираат во тој дел. Значи

сега мора да користи шверцер за да не мора да оди пешки или да оди по ниви и да чекори двеста километри, да ги чекори дваес дена, така? Две илјади и петнаеста – две илјади и шеснаеста брзиот транспорт, значи у дваес четири саата, да не кажам у четрс осум часа влез – излез. Значи девеесет посто се случуваше у дваес четири часа. Стрендед мајгрантс две илјади и шеснаеста од јануари месец како почнаа да се задржуваат групи, до затварањето на рутата во март и комплетното значи она заглавување. Ние во две илјади и шеснаеста година имавме околу две илјади луѓе на територија на држава. А тоа сите го заборават дека ние имавме стренден мајгрантс. Мигранти кои што беа заглавени во државата значи и како тоа државата се справуваше. Значи ако досега имавте луѓе кои што во дваес четири часа ви поминуваат и може да им дадете едно сокче или една водичка, сега вие имате две илјади луѓе кои што ви се тука дома на чување. Од деца, од жени, од изнемоштени лица и слично кои што едноставно не знаеја како да продолжат или што да прават понатаму. Си го најдоа патот брзо бидејќи ова е нова група на мигранти, добро се информирани, ги знаат каналите, знаат начинот на движење и слично. Значи најголемиот дел од нив до крајот на две илјади и шеснаеста веќе беа заминати на другата страна за да во две илјади и седумнаеста навистина започнеме со многу ниски бројки и потоа го гледаме ова што и ден-денеска го гледаме.

К.Г.: Колку луѓе поминаа, со колку луѓе всушност... на колку луѓе асистираше XXX?

XXX: Би морала да ја видам бројката ама мислам дека таа е некаде околу... сега од глава не можам... ама мислам дека е шеесетина илјади ама ќе ти ја потврдам уше еднаш бројката бидејќи водиме прецизна статистика за тоа колку сме асистирале.

К.Г.: Имплементиравте...

XXX: Зборам од две илјади и седумнаеста наваму.

К.Г.: А од две и петнаеста до две и седумнаеста?

XXX: На сите.

К.Г.: На сите.

XXX: На сите. Значи сите.

К.Г.: Дали имплементираше XXX активности за домашното население за полесно разбирање и прифаќање на мигрантите или пак го третиравте прашањето на ксенофобија?

XXX: Не многу конкретно иако доста работевме значи преку разни групи и со XXX, со локалните организации, со енџиоата и слично. Можеби на некој индиректен начин тоа го покривавме, не толку директно...

К.Г.: Преку претпоставувам инфраструктурните инвестиции.

XXX: Ние тоа ни беше и поентата, на инфраструктурните инвестиции. Конкретен пример ќе ти дадам како всушност го помагавме локалното население. Се случи пандемија ковид нели, на топ оф мајгрант крајсис или мајгрант ситуејшн имавме и пандемија на ковид. У еден момент аберот што дојде до мене е дека всушност жителите на Табановце и Куманово се загрижени дека има голема група на мигранти во кампот кои што можеби имаат ковид и дека всушност претставуваат закана за здравјето на локалното население. Сега зборувам за периодот кога уште не се знаеше, март, април, кога уште не се знаеше...

К.Г.: На почетокот.

XXX: И тука имаше голем стрес. Тоа што се обидовме да направиме е всушност веднаш да го нивелираме стресот. Поселивме огромен број на маски, ракавици, дезинфисиенси и слично. Дел од тоа отиде и кај локалното население. Значи за цело време комунициравме. Пак ќе ти кажам, ние во двата кампа ангажираме локално население, значи ако направиш анализа од каде се колегите во Гевгелија и во Табановце ќе видиш дека всушност девеесет проценти се од... или се од Куманово и од Табановце или се од Гевгелија, гевгелиско. Тие што не се, се или некои преведувачи, специфичен јазик, или е само едниот доктор во Гевгелија. Едноставно немаше во тој момент доктор кој што аплицираше за работата инаку да аплицирал сигурно дека би го примила.

К.Г.: Ако утре се случи нов бран на мигранти, колку чекори сме понапред за да се справиме како држава?

XXX: Мислам дека научивме доста. Мислам дека научивме доста, можеби тие некои мини... мини пушис што ги правиме особено сега во овој период што јас го нарекувам винтеризација или ние генерално го нарекуваме винтеризација кога всушност си го

проверуваме магацинот, што имаме, немаме и слично. Значи ние сме спремни да ги активираме целокупните сместувачки капацитети на камповите за четириес осум часа.

К.Г.: И се потребни ли на нашата држава, мислам на Република Северна Македонија измени и дополнувања на легислатива за подобро дејствување и одговор на вакви комплексни хуманитарни итности? И предлози ако...

XXX: Мислам дека не толку. Мислам дека тоа што ѝ е потребно е всушност можеби некој пишан документ и... Значи не дека они не функционираат добро. Не дека тој XXX кој што според Законот за кризи го води XXX и го XXX и слично, значи не дека они сето тоа го немаат ама некако мислам дека XXX комуникација XXX треба маце да се унапреди. Значи мора да се знае кој е кој, кој води, а кој следи. И кој за што. Затоа што не е кој ги донесе парите па тој ќе прави туку всушност треба да се знае кој што треба да си работи. Значи ако нас ни е партнер XXX и ние сме донеле проект... сме донеле... Имплементираме проект кој што е по барање на XXX ама проектот е за инфраструктура, комуникацијата иде со XXX, не иде со XXX. Да, XXX е присутен, информиран, све, но тој во фајнл лајн или во крајна цел е всушност да ги унапреди условите за престој, повторно е за заштита, повторно е во мандатот на XXX ама бидејќи станува збор за инфраструктура и одговор на кризи во ваква ситуација, а XXX треба да е одговорен за инфраструктурата каде што ќе бидат сместени и дадени услугите во мандатот на XXX... Значи тие такви некои работи. Потоа XXX значи мора да воведе механизми, иако ги има, не дека ги нема... На пример како што беа во две илјади и петнаеста веднаш вакцинација, проверка и слично и слично.

К.Г.: Последното прашање ми е XXX, што ќе понесеш ти од кризата две и петнаеста – две и дваеста, лично искуство, впечаток, чувство?

XXX: Ммм види...

К.Г.: Океј ти е кога ќе помислиш наназад?

XXX: Мене ми е многу океј и ќе ти кажам зошто. Затоа што ние направивме сѐ што можевме и сѐ што...

К.Г.: Не можевте.

XXX: ...беше побарано од нас. Да, направивме многу работи што не можевме ама сепак ги направивме. Ко ќе погледнам наназад велам на многу луѓе им помогнавме да не седат на дождот на железничка станица, туку барем у некое контејнерче да влезат да се засолнат колку – толку. Ќе помислам на голем број на деца кои што поминаа токму низ детското катче кое што ние го превземавме од XXX кога XXX веќе XXX да ги поддржува XXX мислам дека го водеше доле во Гевгелија и рекоа – знаете што, веќе XXX нема толку деца. А јас викам – не, не е точно, има деца. Можеби нема деца XXX, ама има деца. За мене и едно дете е дете на кое што треба да му се помогне. Ќе понесам многу смешки, многу прегратки од секој пат кога и да влезам таму и некое насмеано дете. Сега бев, минатата недела, да, минатата недела бев во кампот и беа две момчиња од Авганистан и ги беше ангажирала... како се вика... девојката која што работи за нас, XXX ги беше ангажирала, цртаа. Цртаа, момчињата цртаа. И јас почнав да ги прашувам – од кај сте– шеснаес години, патуваме сами и слично. И забележав во еден момент дека маицата му е скината и велам – ама маицата му е скината, зошто не им дадете маици, шо, немаме маици? Тоа сакате да ми кажете, дека немаме маици? И ми вели – не, не, не, ќе им дадеме маици. Јас велам – не, не, не, јас сега сакам маици да им се дадат. И дотрча XXX тука, маиците одма се најдоа (се смее). И јас му велам – те молам облечи ја маицата бидејќи вака не те личи, ти си волку убаво момче, не те личи вака со скината маица да седиш. Тој вели – не, јас прво сакам да го направам цртежот за тука да го ставите на таблата и да имате едно сеќавање од мене и за мојот престој, бидејќи денеска ми е многу убав денот бидејќи ми дадовте можност тука да седам и да бидам дете. На шеснаесет години момчето што тргнало на пат само и мене ми вели дека денеска сме му дале можност да биде дете. Значи тоа се тие такви... такви некои моменти. Ќе понесам и многу луѓе кои што со оптимизам работеа абав енд бијонд. Значи дел од нив сѐ уште работат за нас, дел си заминаа, работат за некои други организации, за некои други компании и слично. Значи тоа ќе го понесам. Пак ќе ти кажам, никој не може да одговори. Ја спомна пред две илјади и петнаеста, да не ми побегне мислата, зошто многу го ценам XXX и можеби сум една од оние кои што... особено па и во мојата организација, генерално секојпат го салутирам затоа што XXX беше првата организација што излезе на терен пред две илјади и петнаеста август месец. Значи ние сме диносауруси. Нас ни треба малце да се поместиме, па полека, па некој да ни каже дека треба да се поместиме и слично. А XXX, тоест организацијата на хуманитарците. На луѓето на кои што не им треба многу.

Треба да им се каже – дечки, има тука една екипа што оди со точаци, ајде вода да им однесеме! Значи не треба многу. Како што кажав и преескa на почетокот на презентацијата, понекогаш треба да го прашаш човек и – како си. И тоа е помош за него. И затоа јас толку многу го салутирам XXX. XXX навистина како прво е лицето на државата и мислам дека и така треба да биде. Да, XXX е меѓународна организација. Да, XXX е голем на светско ниво. Ама XXX е лицето на државата, лицето на сите нас. Како ние всушност се однесуваме према луѓето во потреба, према луѓето... старите луѓе, према бегалците, према луѓето кои што дошле тука буквално затоа што не знаеле каде да дојдат.

К.Г.: Го отсликува менталитетот наш.

XXX: Го отсликува нашиот менталитет. За жал, значи тие што јас ги гледам или тие со кои јас соработувам во XXX навистина се за мене... значи тоа е риспект врвен. Мислам дека треба ите како повеќе да ги мотивираме младите за да утре не дај боже во наредна криза, не од ваков... се надевам никојпат повеќе од ваков калибар ама и на најмала криза значи да можат да излезат и да помогнат без да прашаат – чекај, а колку ќе ми платите вие мене? (се смее). Така да тоа...

К.Г.: Само да кликнам...

XXX: Се надевам дека ти одговорив на сите...

К.Г.: Да, ми одговори...

Transcription no.8

Место: Скопје

Датум: 9.3.2022

К.Г.: Ако ти е полесно на англиски да ми кажеш, кажи ми, океј? Значи првото, колку години имаш?

XXX: XXX!

К.Г.: XXX

XXX: XXX

К.Г.: XXX

XXX: Да.

К.Г.: Океј. Do you have… А! На англиски (се смее). Дали имаш семејство и колку членови брои?

XXX: Членови?

К.Г.: Колку луѓе има твоето семејство?

XXX: Три. Јас (имиња – неразб.), така?

К.Г.: Како?

XXX: Дома?

К.Г.: Не колку живеете заедно. Него кое е твоето семејство? Your family, do you have a family?

XXX: Аха.

К.Г.: OK. How many people?

XXX: Четири.

К.Г.: Четири. Океј. Во која година замина од дома? Од XXX?

XXX: Јас?

К.Г.: Мхм. Која година? Може да ми напишеш ако сакаш.

XXX: Која година XXX?

К.Г.: Yes. When did you…

XXX: Јас дојдов во Турција?

К.Г.: Па која година тргна од XXX? Која година си отиде од дома?

XXX: Во XXX јас дојдов во Турција.

К.Г.: Океј. Ама која година. Which year?

XXX: Да, знам.

К.Г.: Две илјади и?

XXX: Три.

К.Г.: Две илјади и тринаеста?

XXX: Да.

K.G.: Are you sure? That's long time ago.

XXX: Јас шес години...

К.Г.: Две илјади дваеста, две илјади дваес прва, две илјади дваеста, две илјади деветнаеста, две илјаде осумнаеста, две илјади седумнаеста? Can you write me the year? You can write here the year.

XXX: Не знам, не...

К.Г.: Отприлика? Две и седумнаеста, две илјади и шеснаеста?

XXX: Две години јас Турција.

К.Г.: Добро, две години Турција.

XXX: Шес месеци во Грција. Сега пет и пол јас Македонија, после шес.

К.Г.: Ти си пет и пол, шес години у Македонија си?

XXX: Да и роденден за XXX тука.

К.Г.: Ааа, XXX колку години ќе праи?

XXX: После шес.

К.Г.: Шес ќе праи XXX?

XXX: Да, сега пет има.

К.Г.: Аааа значи шес и две, седум и таа осум, значи две илјади дваес втора, две илјади дваес прва, две и дваеста, две и деветнаеста, две и осумнаеста, две и седумнаеста, две и шеснаеста, па две и петнаеста. Две и петнаеста. Океј. Од која земја? Од која земја потекнуваш?

XXX: Си...

К.Г.: XXX, така?

XXX: Живеам во XXX.

К.Г.: XXX, океј. Дали твојата држава е сиромашна, дали има вооружено насилство?

XXX: Кој, ја?

К.Г.: Во XXX. In XXX is there a conflict, a (неразб.) is there a violence?

XXX: Не. Јас... како се вика...

К.Г.: Замина од дома. Пробај на англиски ако сакаш.

XXX: Не, не... Тука Скопје, вилиџ...

К.Г.: Океј село.

XXX: Јас има (неразб.) големо.

К.Г.: Аха, големо село.

XXX: Јас бев во вилиџ.

К.Г.: Живееш во село. Живееше во XXX.

XXX: Да.

К.Г.: Океј. Дали таму имаше насилство? Дали има во XXX дали има војна? Шо се случуваше во XXX?

XXX: Не разбирам.

К.Г.: Војна. War, people shoot.

XXX: Не, XXX...

К.Г.: Wait, just a second, sorry. I will take the google translate another phone and… Ај тука гугл транслејт. Океј. Ајде. Чекај. Океј. XXX, јес? (гугл транслејт)

XXX: Да има, сега не.

К.Г.: А во две илјади и петнаеста кога отиде?

XXX: Не. Беше прво има друга...

К.Г.: Друго место.

XXX: Да. Ова многу далеку во... после, прво тука проблем, после луѓе од XXX за тука дојди за (неразб.). Дојди тука, после сите тука работа, вака – така, нема проблем. После Турција и друга Азија, не знам како се вика, друга. Све две заедно, дојди во XXX. Е сега XXX проблем оди сите вака, вака, нема никако.

К.Г.: Океј. (гугл транслејт)

XXX: Јас?

К.Г.: Мхм.

XXX: Не за проблеми јас не. Мајка ми во Турција, јас во XXX. После сестра мајка ми во Турција заедно, после дојде и во XXX, земи јас во...

К.Г.: Се омажи.

XXX: Се омажив. Тука јас XXX нема проблем. Беше јас дојдов тука, XXX проблем. Во Македонија, XXX проблем. Беше не.

К.Г.: Аха. А во XXX ти немаше проблеми никакви?

XXX: Не, не, не, не. Беше јас тука нема ништо проблем. Само (неразб.) проблем, тука не за (неразб.) и за мене, за друга. Е после, сега за (неразб.) проблем XXX.

К.Г.: Аха. Што влијаеше најмногу да си заминеш од дома? Сега уствари со превод подобро. (гугл транслејт)

XXX: Јас не. Само јас мажена, јас дојдов.

К.Г.: Во XXX?

XXX: Да. Јас дојдов во Турција.

К.Г.: Во Турција.

XXX: Беше јас нема проблем, нема ништо. За ова јас дојдов, за Турција. Не дојдов за ништо.

К.Г.: Колку земји помина пред да дојдеш во Македонија? Ау прозор отворен. Ќе се стоплиме ние задутре.

XXX: Проблем?

К.Г.: Отворен беше. Колку земји помина пред да дојдеш во Македонија? Од XXX до Македонија, каков беше патот? Describe the road from XXX to Skopje. (гугл транслејт) Зашо неќе сега? Не се преведува. Зашо? Нема поврзување? А еве го. Му треба малце време. (гугл транслејт)

XXX: Во XXX дојдов за Турција? (гугл транслејт)

К.Г.: From XXX to Skopje. Can you tell me how it was?

XXX: Не, јас во XXX дојдов за Турција, во еден ден јас во џангл.

К.Г.: Џангл. Вудс. Океј.

XXX: Јас тука, после има полис (се смее). После јас беше јас не разбирам ништо, оди тука вака. После сестра мајка ми кажи сега полис оди, сите трчи, оди брзо до... ако ти оди на

друга место готово, полис не земи ти. Јас трчи, брзо оди на друга место, после спие тука, после сабајле седни во автобуска и после оди на Стамбул.

К.Г.: Значи од XXX, па во Турција беше?

XXX: Да.

К.Г.: Па од Турција во Грција?

XXX: Не. После јас дојдов од Турција тука (се смее). После ја мажена, две години јас во Турција, после маж ми кажи сестра мајка ми оди на Холандија. После кажи оди, овај дојди сите, отвори (неразб.) и оди. Јас кажи – јас не сакам, не може, јас само дојдим вака. Јас заплачи – не сакам. Кажи – нема проблем, брзо ти дојди тука, нема проблем. Јас дојдем во Грција, сите затвори, не може оди луѓе. После јас седим тука шес месеци. После XXX дојди (се смее). После јас кажем, маж ми каже на луѓе – ајде земи ова оди, кажи сега има бебе, многу тешко, нема, не може. Беше само, до сега нема проблем. Јас многу лута. Јас кажим маж ми јас одим пешки. После јас во Грција, во Македонија јас дојдем пешки.

К.Г.: Аха. Кога стигна во Македонија, дали беше во транзитниот центар во Винојуг, во камп во Македонија?

XXX: Јас прво... не, не, не, не. Јас дојдем во Скопје.

К.Г.: На граница прво.

XXX: Гевге...

К.Г.: Во Гевгелија.

XXX: Гевгелија, тука нозе крши јас, луѓе не може прави тука. Кажи оди на Скопје, кажи, после полисија не знам што кажи за XXX.

К.Г.: XXX...

XXX: Не, не, не.

К.Г.: Во државна болница.

XXX: XXX. Не XXX, XXX беше јас тука.

К.Г.: А XXX, XXX.

XXX: После земи јас кажи има бебе, една жена нозе крши, после кажи дојди на Скопје. После ние дојди во Скопје, јас прво дојдим тука јас одим на лекар. И после луѓе земи XXX, јас плачи, јас ка дојди, јас не разбирам никој. Сите зборат македонски, јас не ра... инглиш, Македонија, нема ништо, не разбирам. После една дојди XXX кажи вака, вака, вака, вака. Јас кажем ќерка ми. Не пие млеко, вака рака само за мене пика и луѓето после луѓе земи оди (се смее). Кажи не, не, луѓе не вака. Земи ќерка ти, оди. Јас кажем добро, после кажи утре во десет ја земам ќерка ти, дојди на болница.

К.Г.: На преглед.

XXX: После во десет дојди, луѓе кажи вака, вака. После јас пет ден вака јас во болница, после луѓе земи јас, оди на тука, седни. После (се смее)....

К.Г.: Знам после навака. А да те прашам нешто сакав, дали беше во Гевгелија, кога дојде од Грција? Во Гевгелија беше тука во камп во Гевгелија или не?

XXX: Не.

К.Г.: Одма во доктор, болница?

XXX: Нозе проблем, вака.

К.Г.: Аха, аха.

XXX: Не може. Јас не одим на Гази баба, не камп, не.

К.Г.: Нигдека, така?

XXX: Не.

К.Г.: Ајде бе. (гугл транслејт)

XXX: Кога јас одим...

К.Г.: Не, дали пак би го направила истото?

XXX: Не. (се смее)

К.Г.: Не?

XXX: Не, фала. Во Грција јас дојдем тука многу тешко, многу проблем. Јас плачи, плачи, луѓе во Авганистан, Пакистан, не знам многу проблем. Кажи спие тука, седи тука, луѓе кажи дојди земи ти во џангл голема кажи седи тука. Кој... јас не разбирам никој. Јас кажим не, не (неразб.) (се смее). Јас плачам кажи после јас дојдам во Гевгелија, после полис, јас паднав (се смее). Јас XXXX падна, нозе крши, после полис ме зема и јас оди на болница не знам има тука, не знам каде земи ја. После кажи не може тука. Оди на Скопје. Луѓе кажи на мене, јас – а? (се смеат)

К.Г.: А во другите земји, во Турција и во Грција дали некој ти помагаше? И кој?

XXX: Турција?

К.Г.: И во Турција и во Грција?

XXX: Не. Јас, маж ми разбира турски кажи, јас не разбирам.

К.Г.: А дали имаше некоја организација шо ви помагаше?

XXX: Не.

К.Г.: Не? Значи прва средба, прво кога сретна во Македонија со кого имаше средба? Со полиција? И со болница.

XXX: Јас немам Визбегово, камп.

К.Г.: Да, да, да. А во Визбегово беше или не?

XXX: Не.

К.Г.: Ни во Визбегово? Не. Во Македонија од кого најмногу добиваше поддршка? Помош.

XXX: Помош?

К.Г.: Да, во Македонија, од кого? Чекај. I think that internet is not good, that’s why… Мислам дека интернетот не е добар. Значи во Македонија кој ти даваше најмногу поддршка? Кој ти помагаше најмногу во Македонија?

XXX: Прво?

К.Г.: Цело време, објасни сè.

XXX: Прво јас дојдов тука во... ах... forgot име... XXX. XXX.

К.Г.: XXX?

XXX: Да.

К.Г.: XXX. XXX. XXX?

XXX: Не, не, не.

К.Г.: XXX. Не го знам кој е XXX.

XXX: XXX.

К.Г.: Океј. XXX.

XXX: Прво помага, оди вака, вака, тука. После XXX...

К.Г.: Она е од XXX. Од преку XXX.

XXX: XXX. Ова беше многу тешко. Прво јас XXX дојдиме само тука, а XXX е малку тешко. Не брзо... кажи вака, вака, вака, сите не брза. Храна беше нема. Кажи ајде, кажи утре – задутре, утре – задутре. Јас нема проблем, деца многу проблем. Нема пари, нема ништо. Вака кажи океј, океј, добро, после. Океј, океј, само кажи океј. После јас дојдем само (неразб.) – добро. (се смее) Сега добро. Беше многу тешко. Нема плата, не е добро вака проблем.

К.Г.: Океј. (гугл транслејт)

XXX: Нема шанси.

К.Г.: Ааа. So… Какво ти е искуството со државните институции, со државата? Со XXX, со XXX, какви искуства имаш?

XXX: Добри.

К.Г.: Какви ти се најчестите проблеми кои што ги имаш сега?

XXX: Сега имам проблем?

К.Г.: Дали имаш проблеми и кои се тие? Ако имаш. Или што ти е потешко?

XXX: Тешко е за јазик (се смее). Јазик многу тешко. Тука...

К.Г.: Кажи ми дали имаш... кој ти дава правно советување? Legal advice? (гугл транслејт) I don't know what… (гугл транслејт). Кој ти дава правно советување? Кој ти е адвокат? XXX?

XXX: Да. XXX, после XXX, после XXX.

К.Г.: Да ама адвокат кој ти е? Кој ти е адвокат? Who is your lawyer? (гугл транслејт) XXX. Од XXX, така?

XXX: XXX.

К.Г.: Според тебе, твое лично мислење ме интересира, на кој начин мислиш дека би можело да им се помогне повеќе на мигрантите? (гугл транслејт)

XXX: Ова е сега... ова тешко... Јас и ти, не е исто. Јас Скопја не е исто за тебе. Јас и ти не е исто.

К.Г.: Не е, не е, не е.

XXX: Ти мејби нема проблем, јас има проблем. Јас луѓе кажи оди на работа, после кажи не може вака. Оди на надвор, луѓе не сака јас за работа за сите. Јас и ти не е исто.

К.Г.: А ти што мислиш, како може да напраиме да им биде подобро на мигрантите? Како може да се помогне повеќе? Што им треба на мигрантите?

XXX: Јас сакам...

К.Г.: (гугл транслејт)

XXX: Разбирам јас што сакаш (се смее) за тебе.

К.Г.: Сакаш да пробаш на англиски да ми одговориш?

XXX: Не, не. Разбирам кажам македонски.

К.Г.: Ама чекај, може...

XXX: Што јас кажи за тебе нема...

К.Г.: Значи може слободно да збориш на арапски.

XXX: Не, не.

К.Г.: Одговорот.

XXX: Не, не, разбирам. Јас што јас кажем за тебе не знам.

К.Г.: Не знаеш што да ми кажеш.

XXX: Многу има за...

К.Г.: Па нешто.

XXX: Јас и XXX ова тешко малку. Работа малку е тешко, а плата тешко. Не е исто јас и ти. Не е исто вака. Во месец јас XXX проблем. Деца проблем, сега XXX има контрол, даде пари. Илјада, илјада вака. XXX оди на лекар, XXX оди на лекар, јас исто. Јас пет месеци јас во болницата, дојдем дома, една нозе во лекар...

К.Г.: Спобудале ова. (гугл транслејт) (се смеат) Сега на англиски. Ама ти може да ми одговориш на арапски ако сакаш. What is the… (гугл транслејт). Го слушна така?

XXX: Аха.

К.Г.: Можеш да ми кажеш на арапски слободно.

XXX: Во ова... во „XXX“ многу помага и јас и XXX. Ова тука добро. Беше ногу тешко. Сега добро. Помага вака, вака, вака.

К.Г.: А кој човек ви помага? Кое лице? Дали имате еден човек шо ве води во процесот?

XXX: „XXX“.

К.Г.: Yes, but who from XXX? OK. The Red cross. That’s OK.

XXX: XXX многу оди за едно вака...

К.Г.: Да, да, да, да, да. Дали беше тешко да се добие статус? I will have to translate this. Was it hard to get the status? (гугл транслејт)

XXX: Кога?

К.Г.: Не. Дали беше тешко да добиеш...

XXX: Беше.

К.Г.: Не. Меѓунаро... сега имаш ти статус на субсидијарна заштита, така? Сега имаш статус во државата. Дали беше тешко да го добиеш статусот? (гугл транслејт)

XXX: Јас прво дојдме тука. Ова ногу тешко. Кажи на мене, јас не разбирам добро, вака, јас заплачи, јас не разбирам сите и јас прво дојдов тука. Јас вака не разбирам ништо, јас беше многу проблем, прва јас дојдов тука.

К.Г.: А колку време требаше откако дојде во Македонија додека да почнеш да живееш тука во станот? После колку време? Кога почна да живееш во станот во XXX? Колку време имаше период.

XXX: Сега три години. Три години.

К.Г.: Океј, три години. Добро. Последното...

XXX: Јас учам македонски (се смее) добро, работа добра, XXX оди на градинка вака.

(гугл транслјет)

К.Г.: М? Океј. Добро, супер. Чекај само секунда.

Transcription no.9

Место: Скопје

Датум: 23.2.2022

К.Г.: Јас ќе го ставам ова вака тука. XXX колку години имаш?

XXX (преведувач): XXX има, ќе има сега.

К.Г.: Океј. Океј. Дали има семејство и колку членови брои семејството?

XXX: Моето семејство моментално не се тука, во XXX се. Тројца браќа имам, една сестра и моите родители, татко ми, мајка ми.

К.Г.: А ова сестра ти што е во Америка, така? Океј. Која година замина од дома и од која земја потекнуваш?

XXX: Од XXX потекнувам и има веќе три години како ја напуштив...

К.Г.: Две илјади деветнаеста?

XXX: Да.

К.Г.: Отприлика. Добро. Дали е твојата држава сиромашна и дали има вооружено насилство во XXX?

XXX: Да. Тоа се разбира и веќе познато за цел свет. Уште пред да се родам јас, уше од тоа време ситуацијата во XXX било небезбедно и немирно. Имало војна што надворешна, што внатрешна. Секогаш било така. И еве сега со последната ситуација.

К.Г.: Добро. Кажи ми која е причината поради која што ја напушти твојата држава? Што најмногу влијаеше на твојата одлука да си заминеш?

XXX: Мојот проблем беше конкретно тоа што татко ми работеше во државна работа и имаше да кажам, некоја поголема позиција. И покрај генерално шо не е безбедно во XXX, дојдоа XXX, го бараа татко ми, значи ни ја запалија куќата и имавме ептен лични проблеми со нив.

К.Г.: Добро. Можеш да ја извадиш маската зошо скоро си прележал. Слободно. Сега прележа (се смее). Како сакаш, да. И ти си прележал. Колку земји помина пред да дојдеш во Македонија? Низ колку земји?

XXX: Иран, Турција и Грција. Три.

К.Г.: Добро. А можеш да ми го опишеш патот како стигна до тука?

XXX: Со многу проблеми, со многу потешкотии. Ако треба да објаснам детално ќе одземе многу време, но генерално многу тешко, со многу големи проблеми. Се дешавало по пет дена значи да немам шо да јадам, јадев значи листови од дрвја, значи проблеми со други луѓе, значи насилства да речам, такви работи. И со многу проблеми.

К.Г.: Секојпат беше копнен транспорт?

XXX: Имало и преку вода, значи од Иран према Турција коа идев имаше кратко со бротче и од Грција, од Турција према Грција.

К.Г.: XXX, ако погледнеш наназад низ сè што помина дали пак би го направил истиот пат за да дојдеш до тука?

XXX: Не знам искрено бидејќи тогаш бев многу поспособен, бев... можев да се движам, го немав проблемот со ногата. Бев ептен активен, по десет, дваес дена сум пешачел, не ми било проблем. Ама сега не го можам сето тоа, затоа не можам да кажам дали пак би го направил истото.

К.Г.: А колку време траеше патот? За колку време ти требаше за да стигнеш до Македонија?

XXX: Имаше значи... бидејќи имаше и застанувања, останувања на некои места, поминаа со месеци додека стигнам до Грција. Но и од Грција према Македонија кога идев бидејќи целиот пат беше пешки, мислам дека околу пеес дена поминаа.

К.Г.: Пеес дена од Грција до Македонија?

XXX: Од Грција до Македонија седум дена ми потраа пешачењето, но пред тоа, пред да стигнам до Грција со месеци поминаа.

К.Г.: Мхм. Добро. Во другите земји кога беше Иран, Турција, Грција дали имаше некој кој што водеше грижа за тебе, со кого комуницираше?

XXX: Не. Значи во државите како Иран и Турција нема ни кампови, нема ни толку организации. Многу е однесувањето лошо према луѓе шо патуваат, шо мигрираат...

К.Г.: Немаше помош никаква?

XXX: Не. Дури, вика, многу се однесуваат лошо таму, значи знаат и дрско да се однесуваат као да си куче, а не човек.

К.Г.: А во Грција?

XXX: Во Грција бев во камп, значи имавме секој по некој шатор, но таму доаѓаше полиција од време на време да кажам, на неколку дена и нѐ депортираше во Турција и не само шо нѐ депортираше, нѐ тепаа, ни кршеа раце и нозе.

К.Г.: Од Грција за Турција... А какво е твоето... Ти дојде преку Грција во Македонија, така кажа. Какво е чувст... искуството, какво беше твоето искуство кога стигна во Македонија? Дали беше во Винојуг или во Табановце, во некој од нашите кампови?

XXX: Јас кога влегов во Македонија значи ми се случи случката шо паднав под воз, шо ја изгубив ногата, бев во болница. Но после тоа ме сместија во кампот Гевгелија шо искрено и тоа беше многу тешко за мене затоа шо прво беше затворен камп и условите не беа значи... они ни даваа храна и вода ама не беше сѐ како што треба.

К.Г.: Во Грција дали знае кој го водеше тој камп? Чив беше тој камп? Кои организации беа присутни тука?

XXX: Таму искрено не видов некоја посебна организација освен некои луѓе шо доаѓаа. Дали беа од „XXX“ или од друга организација не знам точно, шо им помагаа само на фамилии со деца. Не им беа битни ни малолетни, ни ништо. Јас имав некоја слика од „XXX“ и други организации од XXX. Но највеќе ги запознав организациите откако останав тука во Македонија.

К.Г.: А со кого имаше прва средба во Македонија?

XXX: Првиот момент кога ми се случи случката тука најпрво со XXX имав контакт, па после коа ме сместија во кампот имав со некоја жена од XXX, значи она разговараше со мене. Потоа кога ме префрлија во кампот Визбегово, таму други организации и така.

К.Г.: Значи ти беше во Визбегово, така? Сместен во Визбегово.

XXX: Да, четириес дена.

К.Г.: Добро. Кое беше твое прво живеалиште во... место на живеење во Македонија? Ако го иземеме Визбегово.

XXX: Прво значи во болница бев двaес дена, после тоа значи четириес дена бев во кампот Гевгелија, мислам дека тоа ми беше...

К.Г.: И таму четириес дена?

XXX: Да.

К.Г.: Добро. А сега си веќе... живееш сам, така?

XXX: Да. И тогаш бев сам и сега сум сам.

К.Г.: Ако го иземеме периодов сега, откако имаш добиено меѓународна заштита, нели субсидијарна заштита, во целиот претходен период од кого најмногу добиваше помош?

XXX: Ја и откако добив значи статус, долго време пак престојував во Визбегово. Но откако излегов од Визбегово значи со... од „XXX“ и од XXX највеќе имам добиено заштита и помош.

К.Г.: Добро. Каква е твојата ситуација сега? Кој сега најмногу работи со тебе?

XXX: Значи „XXX“, највеќе „XXX“ е тука за мене. И од XXX знаат повремено да ми се јавуваат, да ме прашуваат за некои работи. Но мислам дека највеќе „XXX“ е тука за мене и со други организации не сум добил некоја помош друга.

К.Г.: А какво е твоето искуство со државните институции?

XXX: Искрено сѐ уште немам разговарано со некои од XXX директно иако би сакал многу некој надвор од хуманитарните организации директно од XXX да разговарам, но сѐ уште немам некое такво искуство.

К.Г.: Добро. Во изминатиов период, што е тоа што ти требаше до сега, а не го имаш добиено? Не знам, храна, облека, психолошка помош, место за живеење, административна помош... нешто што ти треба, а што не си го добил?

XXX: Тоа што јас очекував да го добијам повеќе, нешто што е повеќе само од храна и место за живеење, значи сакав работа. Сакав да најдам работа, да работам нешто, да се социјализирам. Исто така барав подобра протеза да имам затоа што мислам дека и протезата е многу битно тука за да можам да излегувам, да се движам, да се дружам со луѓе, да работам. И не е... моите права мислам декна не е само тоа: храна, облека и место на живеење. Мислам дека треба многу поголеми активности да имам, шо не добив периодот.

К.Г.: Океј. Дали ти е јасна соработката помеѓу државата, хуманитарните организации, дали некој ти го објаснил тоа како функционира системот?

XXX: Не знам точно искрено како детално функционираат работите, но тоа шо ми кажаа и шо дознав, знам дека сè што се случува, да речеме сè што прави „XXX" за мене, државата тука знае. Исто така и од страна на XXX ако се направи нешто за мене, информирани се од „XXX".

К.Г.: Со какви проблеми се соочуваш на дневна основа?

XXX: Проблемите се многу. Да сакам да ги кажувам сите се премногу. Но еве ако кажам една дневна основа, еве баш сега бев на психијатар, разговаравме и со него, најголем проблем ми е значи со ногата, значи со протезата и психолошките проблеми шо и примам терапија. И чувствувам дека секој ден само тонам и наместо да напредувам, да одам погоре, јас сè одам подоле и подоле. И самото тоа ми ствара така стрес и неубаво и тоа е секој ден.

К.Г.: Дали добиваш правно советување и кој те застапува?

XXX: Добивам правна помош, значи имам адвокат XXX, но...

К.Г.: Од каде е он?

XXX: Од XXX значи. Добивам, но не го добивам тоа што го сакам јас, тоа што го очекувам јас не го добивам од нив и за сè што треба да се направи, многу долго трае. Да речеме ќе побарам некоја работа, некогаш месец дена трае и мислам дека си ја работат својата работа, но не онака како што сакам јас.

К.Г.: Дали државата ти обезбедува дополнителна некаква правна помош?

XXX: Од страна на XXX добивам само тие некои парична помош шо е месечна.

К.Г.: Според тебе што би требало да се направи? На кој начин мигрантите пред да добијат некаков статус во државата и откако ќе добијат би можело да живеат подобро и да имаат подобри услови, што би требало да се направи?

XXX: Дали мислиш на лица како мене шо се со вакви посебни проблеми шо добиваат статус или општо мигранти што поминуваат тука?

К.Г.: Општо, општо. Значи за сите, да. Како би имале поголема помош? Шо треба да се направи да им се помогне?

XXX: Мое мислење без разлика дали луѓето се тука у кампови привремено или добиле статуси тука да живеат, мислам дека највеќе им треба на луѓето работа. Или работа или некоја активност. Исто така значи и јазик и за децата значи да има школување, ама многу е битно да се активни луѓето затоа шо кога не се активни тука после може да се случуваат многу лоши работи бидејќи психолошки они не се у добра состојба, може да напраат и проблеми не дај боже или било што. Затоа мислам дека е најбитно да имаат работа или активност.

К.Г.: Што беше најтешко за тебе пред да добиеш меѓународна заштита?

XXX: Значи пред да добијам статус престојував во кампот јас и покрај тоа шо храната не беше баш онака како што треба, друга страна и за гардероба, сакав да ми се помогне да одам сам да купам нешто, тоа беше за мене проблем. Исто така и кога ми требаше некаква лекарска помош или асистенција, тоа многу долго траеше. Не беше така да речеме сега да побарам и за неколку дена тоа да се случи. Многу долго траеше.

К.Г.: Во кого имаш најголема доверба откако си во Македонија дојден? Од сите оние луѓе со кои што имаш контактирано кои ти помагале, што ти асистирале?

XXX: Највеќе искрено имам доверба значи како што кажав и претходно, во „XXX XX“ и во XXX затоа што и највеќе сум имал комуникација со нив. Со државните институции и други организации не сум имал толку контакти за да можам да им верувам.

К.Г.: Што до сега беше за тебе најголемата поддршка која ја имаш добиено и од кого?

XXX: Мислам дека најголема помош и нешто што највеќе ми значи тука шо направиле за мене е тоа кога ми се случи случката шо сè уште не знам точно која организација, кој ми

помогна, но луѓето шо ме однесоа у болница. Затоа што таму можев да го загубам животот. Можев да изгубам крв и буквално да починам таму. Тоа многу ми значи.

К.Г.: Не знае од која организација?

XXX: Не знам. Не беа организации.

К.Г.: Може луѓе.

XXX: Може и полиција беше, да. И после тоа значи исто така највеќе ми значеше поддршката за протеза шо ми направија, шо и за тоа ден – денес не знам која организација ми помогна за тоа.

К.Г.: Ти знаеш?

Преведувач: Не знам ни ја искрено за протезата.

К.Г.: Океј. А што беше најтешко до сега за да се справиш у Македонија? Најголем предизвик.

XXX: Беше или е? Кое?

К.Г.: Што беше?

XXX: Најтешко ми беше значи моментот кога ја загубив ногата, ампутацијата и сите потешкотии околу тоа. Тоа ми беше прво нешто и после тоа значи сега сѐ уште процесот на документација, за личната карта, за пасошот, сите тие работи ми ствараат многу стрес. Процесот на тоа што барам начин како да одам од тука, да си одам кај сестра ми, тоа ми е најтешко.

К.Г.: Дали си тука вклучен во процес на интеграција и како?

XXX: Да, сум значи во процесот на проектот за интеграција, значи доаѓам тука во „XXX“, одам на часови, разговараме, еве бараме работа за мене.

К.Г.: Последното прашање е дали имаш стручно лице кое што те води низ тој процес на интеграција, кое е тоа лице, која организација или државна институција, кој ја прави интеграцијата?

XXX: Искрено сè уште не ми е јасно тоа чисто, знам дека тука се значи организациите „XX XX“ и XXX и XXX, но сè уште не знам тоа точно како функционира, какви договори имаат меѓу себе. Знам дека часовите по македонски и компјутери едното беше од XXX, едното од „XXX“, но чисто не ми е јасно тоа како функционира.

К.Г.: Јас ти благодарам многу!

Transcription no.10

Место: Скопје

Датум: 6.3.2022

П.: преведувач

K.G.: I will try to take some notes but you can ask me… you will translate, yes? OK. So first question is how old are you? This is demographic.

Преведувач: How old are you?

К.Г.: А! Колку години имаш? Леле на македонски.

П: This is confidential question. She is not saying that how old…

K.G.: No, no, no, nothing.

П: (se smee)

K.G.: OK. If you don't want… No, no, no, if you don't want, you don't have to.

П: You should know that some question from the woman are dangerous questions.

K.G.: Yes, yes, yes. Bravo… (se smeat).

XXX: I am XXX.

K.G.: XXX, OK. Do you have family and how many members in the family? This was in English but she understands.

XXX: I have one brother and four sister.

K.G.: One plus four. OK. Do you remember which year when you flee from home? Која година си замина од дома и од која земја?

П: Three years ago…

К.Г.: Кога си замина од дома? Која година? Which year?

XXX: I don't…

K.G.: Around?

П: Три години. Пред три години.

XXX: Three years ago.

К.Г.: Две илјади и деветнаеста.

П: Деветнаеста.

K.G.: OK. And which country?

П: XXX.

K.G.: XXX?

П: XXX.

XXX: XXX. I'm from XXX but I came from Iran.

K.G.: Where you were living?

П: In XXX.

XXX: XXX. Capital.

K.G.: Oooo. OK. Уствари XXX. This is interesting. I didn't know this. Is your country poor and is there violence, is there a conflict?

П: Yes.

XXX: Of course.

K.G.: OK. And which is the reason why you went… why you flee? Зошто си отиде?

XXX: Forced marriage.

K.G.: Forced marriage?

XXX: Mhm.

K.G.: OK. And this was the only reason? Дали е ова единствената причина?

П: Мојот маж беше наркоманец и forced marriage и тоа така сакаш да бега од овој живот.

K.G.: And what was the biggest decision for you to…

XXX: Can you explain more?

K.G.: Yes. What was the biggest decision, I mean it was forced marriage you said but any trigger… некоја конкретна причина, некој настан што рече она веќе не можам, морам да одам.

П: За freedom. За слободен да бидам и од сите да бегам.

К.Г.: Ќе ми преведеш? (се смеат)

П: Да, рече само за слободен да бидам. После со сила брак и таму од моја државија, после во друга државија, имам наркоман си маж и сакам да бидам слободен. Ова беше нај...

К.Г.: Причината.

П.: Нај... да, причина. Сакам да имам исто прави како други луѓе. Не...

К.Г.: Колку земји помина пред да дојдеш во Македонија?

П.: Турска, XXX и... XXX, Турска и Грција.

К.Г.: Океј. Присилно те тераа да се мажиш во XXX или во XXX?

Ф.А.: XXX.

К.Г.: Значи XXX, Турција, Грција па Македонија.

П.: Да.

К.Г.: Океј. Дали можеш да го опишеш патот додека да дојдеш до Македонија?

П.: До кога ќе бев со мој брат до Македонија не беше многу тешко. Брат ми беше со мене. Ама од Македонија поделивме со брат ми и после многу тешко беше.

К.Г.: А како патувавте додека да стигнете?

П.: Многу тешко беше патување. Од XXX во Турска пешки три дена во планина и после од Турска со брод во Грчка и во Грчка шес месеци и многу тешко беше и до тука многу тешко беше.

К.Г.: Ако сега погледнеш наназад дали би го направила истиот пат?

П.: Не знам како речам ама многу тешко беше и во брод, десет дена пешки во шума така ова, ама сега гледам вреде кога ќе стигнам тука, гледам вреде.

К.Г.: Кога проаѓаше низ другите земји пред да дојдеш во Македонија дали имаше некој со кој што комуницираше постојано, некој од државните институции, некој од други организации? Кој се грижеше за тебе? In Turkey, in Greece, in Iran, who was contacting with you, who give you support, who was taking care?

П.: Само сестра ми. Никој...

K.G.: No other organization or institutions, or the states?

XXX: No.

K.G.: So, you didn’t receive any help.

XXX: No.

K.G.: What is your experience like when you came to North Macedonia?

Ф.А.: Ако речам право, подобро од Грција беше и Грција не беше моја финансија за ова final destination не беше во Грција ама кога ќе стигнам тука гледам повише имам безбедување и после тука гледам подобро од Грчка е. Само не помина многу држави, ова два-три државија е и compared with Грција тука беше подобро.

К.Г.: Океј. Значи... So, you came from Greece and when you came to North Macedonia who did you have contact with first? Who did you have contact with first?

П.: Првиот пат кога ќе заминам во Гевгелија сум имал со XXX, со XXX, со XXX, со... организација ќе работа во Гевгелија.

K.G.: But you were in Vinojug? In Gevgelija in the transit center?

П.: Да.

К.Г.: Океј значи била во транзитниот центар. And what happened next from Gevgelija?

П.: После четириесет дена пуштија мене тука кај Визбегово.

K.G.: OK. SO, you were staying in… I mean I know the answer but I have to ask. You were staying in Vizbegovo.

XXX: Yes.

K.G.: OK. In Center for asylum seekers. Is this your first accommodation in…

XXX: Yes.

K.G.: OK. From Vizbegovo here and this is your first place where you live. OK. Since the beginning who did you received help most. Who helped you most in all the process? You were receiving humanitarian aid or not, did you have some administrative help… Who was guiding you through the process to come here now?

П.: На почеток сакам да идам, не сакам да останам тука ама после полека, полека кога ќе останам тука сменам мое мислење да останам тука и...

К.Г.: Океј. А во целиот процес додека да дојде тука да живее кој најмногу ѝ помагаше, кој ја водеше, административни процедури...

П.: На почеток сакам да идам кај сестра ми во XXX, во XXX и ама после кога ќе зборам со XXX и со XXX луѓе околу мене, рече ова е многу опасно, така илегално да иди. После смена мислење да останам тука.

K.G.: And what is now your situation like?

П.: Сега добро е ама уште сакам да... сам да решнам све и уште секогаш кога ќе имам нешто прашувам тебе и што ќе правам (се смее). Ево уште не знам што ќе правам. Сестра ми... јас знам секој ноќе зборат со сестра ѝ, рече тие знај кога сестра ми збори рече – дојди тука, не остани таму, таму не е државија за остани таму. Уште пеесет – пеесет, не знам ни што ќе... Ама сега за сега тука сум.

K.G.: Where is your sister?

XXX: In XXX.

K.G.: A in XXX.

П.: Кога ќе зборат со сестра, сестра рече – тука нема ништо ова... нема ништо тука, што ќе остани тука, дојди... кога ќе збори како XXX рече како рај. Тука не е како XXX и рече заради тоа уште не знам ни што ќе правам.

K.G.: But as far as I know now it's OK because you have work, you have place to live.

XXX: Of course, good job with well pay.

K.G.: Yes. That's very good. What is your… now who is working with you? I mean from public institutions or organizations, who is working most with you now?

П.: Рече сега имам добра работа и имам све луѓа во тебе, ти најди ова работа, ти праи ова, јас зборам со XXX и кај не треба да кажуе ова и... Рече имам добра работа и имам добар сега... сега за сега све по ред е океј.

K.G.: And what is your experience with public institutions? Какво ѝ е искуството со државните институции?

П.: Како мислиш?

K.G.: Well… her answer now, actually her question is telling me what is your communication with institutions, public… basically there is no communication. Because if you had some communication you would have told me when you were in the integrative process, public institutions, the XXX they have a whole program that they should have engaged you in. But this program was ever presented to you? Значи само и на македонски кажано. За мене сега одговоров многу ми кажува. Она уствари нема контакт со државните институции. Инаку...

П.: Не, нема.

К.Г.: А државата уствари, XXX има програма. Они треба да ја контактираат нејзе и да ја водат низ програма за XXX. Ама ме интересира дали е контактирана?

П.: Ова ништо не праи. Све сам прави. Преку мене, јас пред ова имам контакти со него и речам – ајде дојди тука нема проблем и рече за место јас со тебе праиме работи, ти најди работа, XXX, кажа ништо не праат за мене. Уште до денеска ништо не најдоа мене помош и пари и ништо не дојде. Све јас XXX, така.

K.G.: And when you look back what is what you needed in the past and you never received it? I don't know clothes, food, administrative support, legal support, place for living, work, job… everything that you needed before and you never received it. Што све ѝ требало претходно што го немала, од овие работи што ги кажав, а што би требало... што смета дека би требало да биде понудени?

П.: Првиот беше малце помогне „XXX“ помогне ама после ова све сам правам. Ама првиот удар беше од „XXX“.

K.G.: OK. But what did you miss then? I mean was everything OK or you maybe you needed something more but you never got it.

XXX: Yes, I need something more. I told them that I know it takes log time, at first I know myself where I am, what is my situation, but I need more support.

K.G.: OK. And what kind of support? What type of support you need?

XXX: I talked with psychologist, I had a lot of fears and either now I think I don't have enough courage and I think…

K.G.: You are doing verry good. (се смее)

XXX: Thank you but…

K.G.: You should be proud of yourself.

XXX: Yes, I am sure that I am the right way.

K.G.: That's very good. Did anyone informed you and do you have a clear picture about the collaboration between organizations and public institutions and the state? Дали некој до сега ѝ кажал или ѝ ја објаснил соработката помеѓу државните институции и организациите?

П.: Не разбирам толку што сакам да прашање ама не разбирам ни што е работа на државија, тука за институција, колку и што е работа на хуманитариан организација. До кога ќе имам во процедура, ова како пинг-понг топка од „XXX“ фрла кај XXX, од XXX фрла накај „XXX“. Не знам кој е тој што... не знам и што ќе...

K.G.: That’s why I asked the question because I… because my personal view is that everyone should be XXX, what is the role of the XXX, how they are communicating and that should be presented to each person. That’s why I even asked this question.

П.: Колку пати се жалам во XXX, во „XXX“, речам јас не можам тука во (неразб.) да останам више, имам стрес, имам нервоза и помогни. И само чекај, ништо друго не кажуе, не знам кој работа, кој работа... од кој треба да барам помош.

K.G.: XXX by the way is a volunteer, he can’t do anything almost. What are the problems or challenges that you face on a daily basis now? Are there any?

XXX: Now or before?

K.G.: Now, now. Well, you can tell me before and now.

XXX: Challenges… Actually, there isn’t any challenges. Just, I think problem is me because I cannot decide. I scared maybe my decision will be wrong. I don’t know which way sometimes really its confusing for me.

K.G.: OK. What about with other people, do you face any challenges, with the people around you?

XXX: In my new work place it is super, great. They are respectful, they don’t behave like boss and I like it (се смее).

K.G.: Cool. Do you have… do you receive any law help? Do you have any legal advice? Who is doing this with you? Кој ѝ дава правно советување, дали има правник што ја застапува?

(се смеат)

К.Г.: Шо вика?

П.: Највише тебе. Да кажам? Ако сакаш кажи. До сега највише ти помогна, кажи што треба, кое е мое право, до кој треба да контактирам...

К.Г.: А нема адвокат шо ја застапува?

П.: Има адвокат, XXX е адвокат. Ама јас пет пати се карам со XXX. Само со XXX.

К.Г.: Да?

П.: Колку пати се карам со XXX и заради тоа. Ова рече највише ти помогни и не адвокат, не „XXX“, све ти кажи мене... XXX

K.G.: Is she aware that she can change her lawyer if she wants. Она може да смени ако сака. Yes, you can change the lawyer if you want.

П.: Знае. Ја многу пати му заканувам, го кажувам – XXX вака, така, другпат слушам така праи, ќе сменам, ова така и знае. Многу пати со „XXX“, со XXX, со ова, со сите ова кажам е што е неговиот прави, не може така да праи ама ова не знае.

К.Г.: Да.

П.: Не знае. Е што ќе каже, дај така кажа. XXX, не е така.

К.Г.: (се смее) Да?

П.: Така е.

K.G.: One more time, is the state providing you any legal support? Дали државата ѝ дава некаква правна помош?

П.: Не. До сега не.

K.G.: OK. Now I will need your personal opinion. What do you think that the migrants need to feel better, to have their rights before they got their status and after they got their status, and to become enrolled into integrative process? Значи што им треба на мигрантите според нејзино мислење, каква помош во процесот до интеграција и за време на интеграција? Нејзино мислење.

П.: Многу е смешен, е дојден некој од организација кога ќе бев таму кај... во камп. Ќе донесат нешто играчка и ово и мигранци треба играчка да играме ова и ова. Помош е... овај? За пет-шес години дете да игре таму, не знам нешто играчка. Овај не е помош, ова...

K.G.: And your advice?

П.: Многу пати речиме да стаат нешто часови за нешто да учиме нешто, да идиме понапред, и ониречат добро, добро ама ништо не праат.

K.G.: What was the hardest thing for you before you got the status?

П.: Еден година помине да дадат мене статус и овај најтешко. Еден година не е малце време и сите паднат во депресија, како еден година (неразб.).

K.G.: Since you came in North Macedonia, who do you trust most? Is there an organization, a person or someone that you trust most?

П.: Ако сакам да кажам персонал ти највише помогни во мене и пред тоа беше XXX од XXX мој адвокат. И „XXX“ и таму ама откога ти влегуе во олараунд, сите XXX.

К.Г.: Значи тебе најмногу ти верува. You trust XXX most.

XXX: You know it was like that that I take ten steps in once before I meet him.

K.G.: OK. And what was the biggest support so far?

П.: Рече после мене и рече „XXX“.

K.G.: But what from the “XXX”? Or what from XXX? What was the biggest support? Like this is who, but what? Што беше највеќе?

П.: Како јас не знам ова каже, кога ќе почне да тука ти речи – јас све ќе праам и чувствувам...

К.Г.: Психолошки најдобро.

П.: Како дете почне да шета и ти помогни и...

K.G.: OK. So, the psychological support. OK. Are you now enrolled into integration process?

П.: Да, ова недела мислам ќе завршам со доктори со матичен лекар и со све и со XXX. Јас контактирам со... ова е стаен часот за јазик и...

К.Г.: Супер. You started Macedonian classes.

XXX: Yes. This evening I have also class.

K.G.: Super, super. OK. That’s very important. And the last question is do you have one person that is guiding you through the process of integration and who is this person?

П.: На почеток XXX, после јас.

K.G.: Aha. OK. So, this is everything not formal. No one from the organization, no one from the public institution.

П.: Па и во „XXX“ збореа рече ние треба да праиме за интегрејшн ама ништо не праeт. До кога ќе јас влегувам во ова работа и барам да праиме и барам што треба да праам и...

К.Г.: Океј. Опс, извини...

Transcription no.11

Место: Скопје

Датум: 4.3.2022

K.G.: OK. First one is how old are you?

XXX: XXX.

K.G.: XXX.

XXX: XXX.

K.G.: OK. XXX. Do you have a family and how many members?

XXX: I have mother and two brother and one of my brother also he is dead. I have one brother now.

K.G.: OK. Your father?

XXX: He is dead.

K.G.: OK. Which year did you flee from home? From your motherland?

XXX: Two thousand eight – two thousand nine.

K.G.: Two thousand eight?

XXX: Yes.

K.G.: Two thousand eight? Not eighteen?

XXX: Eight.

K.G.: Eight?

XXX: Yes.

K.G.: Wow, that is a long time ago. It is XXX?

XXX: Yes.

K.G.: XXX. Is your country poor and is there any violence and I don't know, armed conflict or something like that?

XXX: My country is not poor country but we have problem with the government because it is the big dictatory there. No freedom, no democracy, no talking against the government, no talking about (nerazb.), not for them…

K.G.: And… yes, sorry.

XXX: Because of that I am coming out.

K.G.: That was my next question, why did you live your country? So, this is the reason what you said.

XXX: Yes, yes. Because I writed something against the government against (nerazb.) and because of that thing I did thirty years jail for me and run out with my family, it's my mom and two brother.

K.G.: OK. And where are they now?

XXX: They are in XXX.

K.G.: They are in XXX. And you have contact with them?

XXX: Yes, every day.

K.G.: Yaa? Cool. That's very good. What… this was the decision, the reason for your decision to go out of the country.

XXX: Yes.

K.G.: OK. And how many countries did you passed till you get to North Macedonia?

XXX: Too much. (se smee)

K.G.: Like around?

XXX: Turkey, Greece, Macedonia, Serbia, Hungary, Austria, Germany…

K.G.: And did you…

XXX: Belgium, and go to Netherland, France, Switzerland, Italy and again come back to Greece and from Greece, Macedonia.

K.G.: Can you try to describe the road to here.

XXX: I walked from XXX to Turkey, mountain. We passed the mountain and we go to Turkey. I stayed for ten days in the first village near the border up hear. After they took me to the one is the biggest city near the border with Iran at that side. From there I take car to go to the Bayazit. From the Bayazit with the bus I go to Istanbul. From Istanbul we came to the border together near the border with Greece. We walked there like ten hours. Sleep in the border one night. Morning take a bus go to Thessaloniki, Thessaloniki – Athens. I was like four years in Greece.

K.G.: Four years in Greece? Do you speak Greek?

XXX: Yes.

K.G.: Really?

XXX: Yes.

K.G.: O! Would you go the same road again? From this perspective, from now?

XXX: No. Never.

K.G.: Never.

XXX: And who is asking from me to come out from XXX, XXX or other country I am telling them – if you don't have any problem, don't come. Because it's so difficult. I know that.

K.G.: When you were passing through other countries who was communicating with you? Was there someone to take care of you or your family?

XXX: No.

K.G.: No organizations or?

XXX: No.

K.G.: No. Did you get… did you received any help maybe from the states or…

XXX: Nothing.

K.G.: And what was your experience like when you get in North Macedonia?

XXX: At first when they stop me at the border, because I passed the border, I go to Serbia. In Serbia they catch us and back to Macedonia. And I was thinking – Oh my God!

K.G.: Was it the XXX?

XXX: Yes. Because I had bad experience about the XXX, Macedonian XXX. In two thousand twelve they kidnaped my brother in the border. I send my brother with some smuggler to pass the Macedonia – Serbia, to go to Hungary. And at the border of Serbia, they kidnaped my brother, the smuggler with the XXX gays. And I paid four thousand five hundred euros to take it back.

K.G.: Oh! Is he OK now?

XXX: He is dead in Belgium.

K.G.: OK. So, your first meet in North Macedonia was with the XXX.

XXX: Yes. The XXX was so different.

K.G.: Yaa? Now it was different?

XXX: Yes. I was thinking about that previous things what when the XXX gays comes, they write everything and when its finished they close its phone and said – don't worry, don't say too much things, you will go to close camp after some days you come out and we will make asylum here. They were healthy.

K.G.: So, it was OK?

XXX: Yes.

K.G.: Such a relief.

XXX: Yes.

K.G.: Were you accommodated in Vinojug in Gevgelija or in Tabanovce…

XXX: No, no.

K.G.: In the transit center?

XXX: No, no.

K.G.: You were not in the transit centers?

XXX: No. I go from the border to Gazi baba, and I was like one month in there, thirty-eight days.

K.G.: Than to Vizbegovo.

XXX: Vizbegovo.

K.G.: What was the reason for you to go from one place to another. You had to fill in the asylum seeker documents?

XXX: Yes.

K.G.: And then they transferred you.

XXX: Yes.

K.G.: Now you have your own… I mean your own… now your first living accommodation you have?

XXX: Yes.

K.G.: Your own, I mean.

XXX: Yes.

K.G.: Your own. Probably rented. Or?

XXX: Yes.

K.G.: OK.

XXX: First accommodation legal in fourteen years. (se smee)

K.G.: Wow! Congratulations! I hope that now everything goes well from now on.

XXX: Yes. I hope.

K.G.: And from the beginning in North Macedonia who were you receiving the biggest support?

XXX: The first it was the XXX.

K.G.: XXX.

XXX: Yes.

K.G.: OK.

XXX: The advocate from XXX is coming there, he told me – don't worry, we are here, we are helping you. Don't worry, you will get status here, we'll try our best. You will get negative but we will try more. It has to much way to again, you apply, don't worry, don't go again illegal. He was talking to much with me and I trust him, I like it.

K.G.: Super. I am very happy about you.

XXX: And he introduced me to XXX also for the job.

K.G.: OK. Now you work for the XXX?

XXX: Yes.

K.G.: Is it a part time job or a full-time job?

XXX: Full time.

K.G.: I mean I know this but just…

XXX: Its full time.

K.G.: What is your situation now? Who works with you, who helped you to get the accommodation or did you find it by yourself?

XXX: I was looking by myself, I find and I asked for XXX and XXX find for me the accommodation. They talked and…

K.G.: Who helped you from the XXX?

XXX: XXX…

K.G.: XXX?

XXX: XXX, XXX.

K.G.: OK. Cool! I know those gays. (se smee) What is your experience with the state institutions here in North Macedonia? What is like? What is the communication like? Do you have any support? With state institutions. With the government.

XXX: I don’t have any experience.

K.G.: Except for the court probably.

XXX: Yes.

K.G.: But that’s it.

XXX: Yes.

K.G.: What was something that you needed it, needed you in the past period but you never received and you wanted it. Like I don’t know, food, psyho-social support, administrative support, place for a living… If you look back till now, till you are with a status, what was that you needed but you never received?

XXX: Job.

K.G.: A job.

XXX: Because we find rules in the book rules to who is living in Macedonia nine months and who is asylum seeker. And this procedure is open, is not finished. You can go to apply to get the job permits.

K.G.: Yea, but you don’t have the ID.

XXX: Yes.

K.G.: That is the gap in the system.

XXX: They are writing this but when you are going to apply, they say…

K.G.: And where did you read this? Was it in the law?

XXX: In the law.

K.G.: OK. I will have to check the law. Migration law I should check this. Is it clear for you the collaboration between humanitarian organizations and the state? Are you aware that lets say that humanitarian organizations have communication with government, with ministries…

XXX: No.

K.G.: OK. You are not aware of that. Do you face any problems these days?

XXX: No.

K.G.: OK. Do you have… I mean you already mentioned this but one more time, who is representing you in front of the state? Do you have a law legal help and legal advice?

XXX: XXX.

K.G.: Is the XXX. And the state? Is the state maybe securing you with any…

XXX: No.

K.G.: If… I need now your personal opinion. In which way do you think that migrants can have bigger support in the process of integration and during… before the integration and during the integration in the country. How can we help them more? What they need?

XXX: Finding the job is the most important. You know, I had experienced to too many countries to be asylum seeker. I was in Greece, in Hungary, in Austria, in Germany, in Belgium. I make asylum in all of these countries and I was there. In all of these countries after few days they are given the ID, identification number to you until you are living there and with that identification number you can apply for job permits…

K.G.: You can?

XXX: Yes.

K.G.: Oh!

XXX: For job permits, for finding a place to buy, everything what you want. Because you have identification number. But in Macedonia it isn't like this. If the people be like Europe to get that identification number it's so easier to stay here and live here also as Europe. Is Europe! Is not different, really is not different. I was in Hungary. Here I think it's my ID, here is better that Hungary for finding the job, for finding the friend, connection, people. Here is very familiar people there are here. In other countries in Europe, they are not like that. They are so racist.

K.G.: OK. Aha, aha!

XXX: Yes. They are not letting you to get a good job there. But here everyone are trying to help you to go to one more good job, to get more salary…

K.G.: And what was the most difficult thing for you before you get a status.

XXX: Before getting status…

K.G.: Yes, most difficult.

XXX: It’s the finding the money and job. It was so difficult. Because I had little bit saved money and I finished it.

K.G.: Of course.

XXX: Three years I stayed here.

K.G.: Savings are going away.

XXX: Yes. All the savings goes… I spend like maybe more than fifty thousand these two years.

K.G.: Mhm. And if you look back from this point of view, who do you have most trust in? Which institution, organization, or… Who do you trust most? Or who did you trust most?

XXX: XXX and XXX.

K.G.: The ones who helped you.

XXX: Yes. And they support me until today. And they will support me again. They are behind me. They didn’t say – ok, you get your status, go out. They are supportive. They continue to support me.

K.G.: Now it’s the integration program for you.

XXX: Yes.

K.G.: And maybe any challenge that you faced so far that you would like… except for the job that you mentioned that you also like to add? A challenge that you had in this period.

XXX: I asked for the job when I was in XXX.

K.G.: OK.

XXX: I think you come there.

K.G.: Yea. But that was with the assessment with the XXX. I was present there.

XXX: Yes. You and XXX was coming two or three times and they asked – OK what you want, what you can do, we'll help you. They came from other organization, I forgot, XXX.

K.G.: XXX.

XXX: With XXX, with XXX nothing is changing. Nothing, really its nothing. They just came there, talk, brought some sweets, biscuits (nerazb.). Come on men. We are not here to (nerazb.).

K.G.: (se smee) Oh my God!

XXX: They are making classes there with XXX in XXX...

K.G.: With Macedonian language?

XXX: Macedonian classes. And go and sit there, she is coming, she writeed the alphabet and say – where is A? I said - come on! I am not five years. She was the teacher of the kindergarten.

K.G.: So, that means that the classes were not… there was not pre assessment made like for your knowledge, how much you know and those were supposed to be personalized classes, not everything for everyone…

XXX: Yes.

K.G.: So, one more time, who did you received the biggest support, from who?

XXX: From… absolutely from XXX and from XXX.

K.G.: Are you now enrolled in the process of integration and how? Not jet. (se smee) In the beginning.

XXX: Not jet. It's in the beginning.

K.G.: Are you aware who is going to be the person who will enroll you into the… step by step in to the integration? Do you know who will do the integration for you with you here?

XXX: No.

K.G.: You don't know which organization will work with you? About integration?

XXX: About integration I know its XXX.

K.G.: Yea, it's the XXX, OK. Do you know the person…

XXX: No I don’t know the person.

K.G.: OK. It will be XXX and XXX (se smee). Yes. OK. Well, let mi just see… do you have anything that you will like to add, you know, that might be helpful for my master thesis but in general for improving the work about working with migrants and people that have migrated?

XXX: I think it will be helpful for the people who is coming to make asylum into Macedonia to… at the first day to tell them what is their right, because no one is coming there to tell them. Not in Macedonia. In all the countries is like that. And when they goes to the center, they will be there, they are thinking – OK I’m in Europe and they are working for me. All the asylum seeker is thinking that. They are working for me. They are expecting you must to do that. But it’s not like that.

K.G.: OK. Thank you.

Transcription no.12

Место: Скопје

Датум: 16.3.2022

К.Г.: Океј. Дај ова во случај нешо да ми треба нешто за транслејт. Океј. Значи не спомнуваме имиња. Да те прашам колку години имаш?

XXX: Јас сум...

К.Г.: Колку години имаш?

XXX: Јас XXX. XXX.

К.Г.: XXX. Супер. Дали имаш семејство и колку членови има семејството?

?: Фамилија.

XXX: Фамилија?

К.Г.: Фамилија, да.

XXX: Во XXX или тука?

К.Г.: Па ај тука, па и во XXX кажи.

XXX: Во XXX порано седум деца на мајка ми, татко ми.

К.Г.: И седум деца.

XXX: Сега шес деца.

К.Г.: А тука?

XXX: Не. Тука само јас и децата.

К.Г.: Тука... ама тука имаш и деца, така?

XXX: Да.

К.Г.: Океј. Јас се правам дека не знам ништо нели зошто (се смее)... Значи тука имаш колку деца?

XXX: Две деца.

К.Г.: Две деца. Добро, дали имаш друго семејство негдека на друго место?

XXX: Не.

К.Г.: Маж?

XXX: Маж и женска.

К.Г.: Не, дали имаш ти маж?

XXX: Маж да, јас имам.

К.Г.: Тој не е тука.

XXX: Не е тука, во XXX е.

К.Г.: Добро. Дали знаеш во која година замина од дома и од која земја потекнуваш?

XXX: XXX.

К.Г.: Од XXX. А која година? Во која година си отиде од Конго?

XXX: Во Конго. Во...

К.Г.: Од Конго во Македонија која година дојде?

XXX: А четири години. Четири години. Во XXX или друга земја...

К.Г.: Која година беше кога си отиде од XXX? Две илјади и?

XXX: Две илјади... две илјади... две илјади шеснаесет.

К.Г.: Две илјади и шеснаеста?

XXX: Шеснаеста, да.

К.Г.: Добро. Дали твојата земја, Конго, е сиромашна, дали има насилство таму? Ќе те прашам со гугл транслејт, не се секирај.

XXX: (се смее).

К.Г.: Ова е битно прашање.

?: Дали може... не ајде... можеш и да го поедноставиш: дали може убаво да се живее...

К.Г.: А не. Мене овие клучни зборови ми се. Тие ми се клучни зборови, дали... насилство...

?: Не, не, не, ќе си дојде после само по себе.

К.Г.: Фајнд френч. (гугл транслејт)

XXX: Да. Вилонс... сите...

К.Г.: Каква е ситуацијата во XXX?

XXX: Сите... не е добра.

К.Г.: Не е добра?

XXX: Не е добра.

К.Г.: А што се случува во XXX?

XXX: Сега јас... исто. Исто проблем.

К.Г.: Не сега. Тогаш кога си отиде како беше во XXX?

XXX: Беше во XXX... јас сум... како се вика... манфестација...

К.Г.: Манифестација.

XXX: Манифестација. Прво манифестација. Мојата фамилија не сака јас како има проблем за женерал. Женерал за сите, сака да манифестација. Мај фамилија не сака, јас не жена мала, не може јас. Јас два пати таму, два пати таму на манифестација, фамилија кажав – не може, стој. Стој, толку.

К.Г.: Дали има пукање, дали има оружје, дали луѓето... дали има вооружено насилство?

XXX: Не.

К.Г.: (гугл транслејт)

XXX: Да. За џенерал, за пресидент не сака пресидент не добро. Сѐ таму не добро како друга пресидант. За сите не сака...

К.Г.: А зошто ти си отиде од XXX?

XXX: Јас одам во... јас XXX... како се вика...

?: Заминав.

XXX: Децата... јас таму е многу тешко за сите. За сите е многу тешко. Нема болница, многу пари, има училиште, многу пари јас не може. Само јас не може. Јас не беше, јас не на училиште, не ногу, не ногу и мајка ми нема пари за... за... како се вика, за плаќање таму во школа. Нема пари. Јас гледај зимај децата, не може. Маж ми не е тука. Во XXX. Јас сакам оди во XXX да... за друга земја и јас и децата и XXX.

К.Г.: А колку земји помина пред да дојдеш во Македонија?

XXX: Ова треба трансилет (се смее).

?: Не бе, знае. Кај беше пред да дојдеш во Македонија? Кои земји ги поминавте? Ангола... Кои земји беа?

XXX: Јас XXX, Браза, Сенегал...

(гугл транслејт)

XXX: XXX, Браза, Сенегал, Мароко, Туркија...

К.Г.: Четири.

XXX: Грис и Маседониа, шес.

К.Г.: Дали можеш да ми кажеш како беше додека да стигнеш до Македонија? Патот да ми го опишеш.

XXX: Тука во Македонија...

К.Г.: Патот, не, не. Од XXX до Македонија како помина?

XXX: Во Конго јас доаѓав во XXX нема паспорт во Ангола и Ангола не паспорт конгоски нема, само лич...

К.Г.: Лична карта.

XXX: Лична карта во Бразави. Бразави во XXX не може, сега правам паспорт, тога јас немам пари за да правам паспорт, таму многу пари е, јас не може. Јас одам друга земја во Бразави, јас правам паспорт.

К.Г.: Пасош.

XXX: Да. После таму јас седи две недели, јас не може, јас правам паспорт, не може луѓе правам брзо, јас одам. – Не, не може. После друга... луѓе таму прашав јас - ако сакаш земи пари даде на XXX... како... XXX за друга земја, ако сакаш. Јас – океј, колку пари? Не знам, не знам колку за пари за Бразави не знам колку пари. Јас ќе дадам таму пари само за личка и билет со авион јас одам за контрола. Контрола за имиграција. Контрола јас нема ништо друга, правам пари, пари за друга... како се вика, друга луѓе зборува со имиграција. Дадам пари, после јас... јас одиме во авион. Таму во... јас...

К.Г.: Со авион до кај отиде?

XXX: Во Сенегал.

К.Г.: Во Сенегал.

XXX: Да. После во Сенегал нема ништо. Нема паспорт, нема... само личка за мене.

К.Г.: А беше трудна кога патуваше?

XXX: Како?

К.Г.: Дали беше бремена кога патуваше или имаше веќе дете?

XXX: Дете XXX, да, да.

К.Г.: Со XXX.

XXX: XXX ден години.

К.Г.: Една година.

XXX: Една година, да.

К.Г.: И после тоа заедно со него од Сенегал каде отидовте?

XXX: После во Сенегал јас одев во... Сенегал, после Сенегал луѓе кажат – јас не може, оди во друга земја, нема паспорт, нема ништо. Проблем после можеби полис, не може друга земја, нема паспорт. После јас прашам колку пари за паспорт да правам сите за јас и XXX. – Океј, нема проблем. Одам таму, само да зборува со друга луѓе, луѓе во Бразави. (неразб.) за луѓе, јас видува луѓе во Сенегал, после јас зборува со луѓе, ако каже вака, вака, вака, вака, добро. После јас се стигна во... во...

К.Г.: Мароко?

XXX: Не Мароко, во Сенегал, јас нема ништо. Само личка и билет со авион. А имиграција кажав што, зошто дојди тука. Нема пасош. Сите има, зошто нема паспорт, нема документи за... само документ да го правам тамо, зошо нема документ, нема ништо. Јас кажам нема документ, нема ништо. Зошто дојде тука и децата? Што проблем? Каде е татко на тие деца? Јас – нема татко. Нема тука. Само јас. После полиција земи јас, како се... фати јас. Ако каже - зошто дојди тука, нема ништо, нема паспорт. – Дојди тука. Многу зборува со тебе. После полис фаќа, јас таму во... не знам како се вика на македонски, како...

K.G.: Say it in France.

XXX: Како присон.

К.Г.: Аха, аха, добро. Затвор.

XXX: Затвор.

К.Г.: Притвор се вика тоа.

XXX: Да, да. Тамо две недели.

К.Г.: Со XXX беше притвор?

XXX: Со XXX, да. Ако не... заборавив, се...

К.Г.: Да, да, да. Тоа каде беше? Во Сенегал или во Мароко?

XXX: Во Сенегал. После јас полис, после јас во затвор таму. После отвори јас каже - ајде оди таму, земи документи за мене, лична во XXX, земи за мене и билет земи. Јас одам таму, а после јас зборува со други луѓе, беше во Бразавил број, што јас правам тука во Сенегал. Јас нема фамилија, нема документ. Океј, нема проблам. После земи јас, оди друга куќа, за

други XXX. Јас си живеев таму, после јас живеев таму... После јас живеев таму после три недели. Ако не заборавив, три недели таму.

К.Г.: Во Сенегал?

XXX: Во Сенегал. После правам јас и прашам каде јас треба паспорт и билет, лична за оди друга земја. Океј, нема проблем. Ако има пари може правам документи за оди друга земја. Јас ќе чекав на документ за паспорт или...

К.Г.: Лична карта.

XXX: Лична карта за Сенегал. Јас после правам јас и XXX. После правам и јас и XXX. Да. После правам јас и XXX, после оди во Мароко.

К.Г.: Со документите од Сенегал отидовте во Мароко.

XXX: Да.

К.Г.: Во Мароко како стигнавте? Со авион?

XXX: Со авион. Јас таму во Сенегал, после Мароко уште јас прашам луѓе кога јас и... како е? Полета? Кога јас полета?

К.Г.: Авион кога полета, да.

XXX: Авион кога полета јас праша каде и кога во Конго, кога луѓе како јас во земја од Конго каде живее? – О не, нема проблем, има тука многу. После јас прашав, јас нема... јас тука нови, не разбирам ништо, нема пари за хотел...

К.Г.: За живеење, да.

XXX: Не може. Јас нема пари, ако сакаш јас и друга куќа, јас пеј, а јас плаќам пари, ако може. Да. Добро. После јас одам друга луѓе од XXX, јас живеев таму.

К.Г.: Луѓе од XXX во Мароко, така?

XXX: Во Мароко, да. Таму многу.

К.Г.: Има многу луѓе од XXX во Мароко.

XXX: Да. Јас живеев таму две месеци, јуни... јуни... не, јули, јас и јули таму, до јуни, а во септември.

К.Г.: А четири месеци.

XXX: Три месеци.

К.Г.: Три месеци.

XXX: Јуни - септември.

К.Г.: Јуни, јули и август.

XXX: Јас живеев таму.

К.Г.: И во септември отиде на друго место?

XXX: Да, после јас таму тешко за мене. Јас не разбирам, нема ништо, многу пари јас плаќам и за дома, за интернет, сè. Јас (неразб.), јас си живеев таму. После јас имам исто паспорт и билет. Јас одам друга земја, нема проблем. После јас јавив, јас зборував со друга луѓе каква јас треба јас одам друга земја. Што...

К.Г.: Што да напраиш?

XXX: Што да направиш. Јас океј, нема проблем ако сака јас ќе купам билет со авион, оди на друга земја, после ти... како се вика не знам... како на одмор, на... како се вика? Купам билет со авион на друга земја.

К.Г.: Во друга земја да одиш.

XXX: Стои таму, после ти излези...

К.Г.: Оди во трета земја.

XXX: После излези како одмор, како оди од една, после оди на... како се вика... после излези. После излези. Толку. Јас што, каков билет? Билет авион. После јас купам билет со авион...

К.Г.: Од Мароко до каде?

XXX: Од Мароко јас купам билет со Кенија Наироби, Наироби како скај.

К.Г.: Како авионска компанија.

XXX: Стои таму после на одмор за сите многу... многу... како се вика... многу висока сат.

К.Г.: Многу доцна.

XXX: Да, многу. Таму јас ќе чекам друга авион, после одам друга. Јас од имиграција може да одам... јас излези, јас купам нешто за ова, ова. После нема проблем. После имиграција...

К.Г.: Ти излезе надвор во... Во која земја тоа се случи?

XXX: Во Туркија.

К.Г.: А во Турција. Ти во Турција дојде со авион?

XXX: Со авион. Сите со авион.

К.Г.: Аха.

XXX: Да, сите со авион.

К.Г.: И после од Турција?

XXX: После Туркија јас живеев таму во Туркија шес месеца. Шес месец таму, шес? Да. Шес месец таму. После јас живеам таму како јас Аксарај кога јас (неразб.). Јас прашам каде друга земја вака во Африка? Океј, има таму.

К.Г.: Кај има луѓе од Африка што живеат во Турција?

XXX: Да. Таму оди во Аксарај многу таму. Јас одам таму јас прашав на луѓе, плус јас зема друга луѓе во Сенегал...

К.Г.: Цело време патуваше сама со XXX?

XXX: Со XXX.

К.Г.: Цело време сама со него.

XXX: Да. После јас прашам на луѓе, јас вака, јас ми треба друга... јас живеам таму, тука. Океј, нема проблем има друга земја во XXX, има тука многу. Сега јас се (неразб.) девојка... кажав океј? Јави тука во XXX пријатели на... после пријател. Океј, нема проблем. Земи сандак носи, јас децата таму XXX, дете XXX таму, јас живеев таму. Јас плаќање сѐ, јадење сѐ.

К.Г.: И после од Турција?

XXX: После Турција јас таму гледав друга земја. Друга земја уште пари за вода. Оди во Туркија, Истанбул и друга село многу... единаесет часот таму, ноќ, сабајле. Пари оди за вода, оди за вода, оди (неразб).

К.Г.: Со брод?

XXX: Да. Не знам како (неразб.) како вода.

К.Г.: На вода, брод, брод. Брод е шип.

XXX: Да, брод. Како балон.

К.Г.: Аха.

XXX: Како балон. Да, како балон, не исто како (неразб.). Како балон.

К.Г.: Аха, да, чамец, чамец, чамец. Yes, yes, yes, yes. Знам што е. Чамец. Со чамец беше.

XXX: Со машина.

К.Г.: Со чамец уствари беше. Со брод на дување.

XXX: Да.

К.Г.: Океј. Добро.

XXX: Прво јас одам таму, јас дадов пари на луѓе, шес месец јас живеев таму (неразб.).

К.Г.: За татко, добро.

XXX: Плус јас чекам луѓе, дојди зема јас, ајде оди таму. Оди таму, единаесет часот.

К.Г.: Ноќе? Ноќе, навечер?

XXX: Ноќе, навечер и сабајле. Сабајле во девет часот стигнавме таму.

К.Г.: Стигнавте во Грција.

XXX: Не во Грција. Јас одам таму, не може, оди таму, многу полисија за вода, не може одиме сега. Не само јас, многу луѓе. Шеснаесет два луѓе.

К.Г.: Во ист брод. Во ист чамец.

XXX: Да, многу луѓе. Не само луѓе во Африка, не. Сите земја, за Туркија... за Мароко, за Либија...

К.Г.: Од Мароко, од Либија.

XXX: Да. Алжир, многу луѓе ваму таму. После јас ќе чекав таму многу луѓе (неразб.) има куќа малечка куќа таму има снег. Снег таму е снег и паѓа. Не може, оди таму, многу ладно. Јас и друга луѓе четири дена таму спие таму. Вода тука, таму многу, многу ладно.

?: XXX сега ми треба телефонот XXX

К.Г.: Нема гајле. И колку време после патувавте со брод, со чамец до Грција?

XXX: Не, ова на друга, пак сега, стој, после стој. Таму спие таму во... четири дена таму многу ладно, многу, многу и снег. Не може оди во Грција. Се враќа полиција, дојди зема сите, врати во Истанбул. Сите.

К.Г.: Ааа, ве вратија во Истанбул.

XXX: Во Истанбул. Јас уште си живеам еден недели, еден недела јас живеев во Истанбул. После пак јас одам таму...

К.Г.: Кај бродот.

XXX: Да.

К.Г.: Колку време патуваше со брод, на вода?

XXX: Пет.

К.Г.: Пет саати?

XXX: Пет саати.

К.Г.: А после во Грција кај дојде во Грчка?

XXX: Во камп.

К.Г.: Во камп.

XXX: Да.

К.Г.: И после до Македонија како?

XXX: Во камп пет дена, таму јас во камп. После даде јас документ, јас одам во Атина. Јас и XXX дете, (неразб.) јас одам таму во Атина. После Атина јас живеам таму Атина исто друга луѓе. Јас живеам таму, таму не е добро. Исто јас плаќам пари за сѐ. Таму многу, многу тешко.

К.Г.: И после како дојде во Скопје? Во Македонија?

XXX: Таму многу тешко. После јас секој ден јас јави маж ми. Маж ми таму колку години, таму единаесет месеци таму.

К.Г.: Единаесет месеци беше таму? Во Атина?

XXX: Во Атина. Многу тешко таму. Многу, многу, многу. Јас се јавим, маж ми и татко на маж ми таму не добро, Атина јас спие, многу проблем, јас купувам сѐ за децата, за дете XXX. После XXX... После јас јави секој ден, јас се јави татко на маж ми и таму имавме многу проблем, не може XXX вака, вака, вака. Еден месец јас нема ништо, нема пари, нема ништо таму. Јас надвор, луѓе фул и јас надвор. Ако има пари може сѐ, ако нема пари не може живее таму. Надвор. Еден ноќ јас спиев надвор во парк.

К.Г.: Со XXX.

XXX: Со XXX ладно јас спиев во парк таму. Многу ладно.

К.Г.: И после?

XXX: После јас зборував во маж ми, јас на маж ми. Океј, ти јако, јако, јако имав проблем. После добро. После јас седи живеев.

?: Си имаш друштво. Како си XXX?

XXX: Добро сум.

?: Добра ли си?

XXX: Добро сум.

?: Ајде.

К.Г.: Ќе се видиме.

XXX: После јас живеј таму вака, вака, вака, океј. Друга жена земи јас, оди таму на друга живја уште, јас даде пари и таму уште многу тешко. Таму во Грција сите не добри. (неразб.) живее таму. Сите не добро. После јас се јави маж ми тука не добро, не може, не може. Уште јас XXX во стомакот, не може.

К.Г.: А беше трудна.

XXX: Да, за Соња. Не може јас живее таму, не може, не може. За еден... како се... уште еден недела и јас се...

К.Г.: Треба да се породиш.

XXX: Јас велам маж ми ако јас уште тука проблем јас каде јас живеам? Може дојди земи јас, јас одам во XXX таму. Ми треба сега XXX. После дојди тука кажав не знам, во XXX и таму е многу проблем, не може оди таму. Таму ќе чекам интервју. Интервју на друга. Кажав јас ако...

К.Г.: Ако се породиш.

XXX: Ако се породам дојди таму. Уште е (неразб.), нема социјал таму. Таму јас одам таму за социјална, јас сакам (неразб.) јас живеев таму. Ако добро таму добро за друга луѓе. Луѓе друга. Ти живее не добро. (неразб.) Јас сакам да живее таму, не може. Јас одам во социјална. Јас сакам дома вака, дома. Океј. Уште пак дојди уште таму. Земи адвокат за живе... и после адвокат добро. Јас не може живее... земи адвокат, јас не разбирам англиски, нема ништо. Само XXX, не може. Не може. Зема адвокат, земи друга куќа. Не може. Даде јас стан, станот не може. После маж ми правам документ XXX и документи за само личка за во XXX, правам документ и за XXX паспорт за XXX. Кажав дојди земи јас и XXX со кола, одиме во XXX. Јас добро, океј, маж ми дојди. После дојди тука земи јас и XXX, оди нормал во Грис и Бигарија.

К.Г.: Во Бугарија.

XXX: Бугарија полис стои јас чека паспорт...

К.Г.: А дојде маж ти во Грција?

XXX: Во Грција.

К.Г.: Дојде?

XXX: Дојде во Грција и друга жена. Друга жена не знам како, кога, како пријатели... татко не живее во XXX. Е во Холандија. Татко дојди зема XXX. XXX и јас не разбирам, нема ништо. Ова е жена заедно живее во Холандија. После зборував со жена, нови пријатели. Јас одам во XXX, маж ми дојди во Грција земи јас и дете оди во XXX. Океј, нема проблем. Татко ми тука дојди земи јас, јас си живее во Холандија. Може одиме заедно ако маж ти сака, одиме заедно. Маж ми и јас се... јас зборував со маж ми има жена тука оди заедно со... маж ми праша – има докуманти? Јас праша... уште јас прашам на жена – има документи? Да, има документи. Оригинал. Не, за жена.

К.Г.: За жената, да.

XXX: Не. Жената не. Само татко орижинал.

К.Г.: Само татко ѝ нејзин шо е во Холандија.

XXX: Во Холандија. Ова жена не. Јас кажав на маж – да, има документ оригинал. Јас не разбирам ништо. После дојди тука и дојди во Грис, земи јас и друга жената и татко. Татко кажав ако има гас, земи пари за гас, одиме заедно во Холан... во Франција.

К.Г.: Па она нека оди за Холандија.

XXX: Да, океј, одиме заедно маж ми, јас одиме заедно. Јас во Булгарија, јас стој во Булгарија. Сите – дај документ. Само за мене тешко, не може. Стави документ, не може. Стави документ, не може. Не...

К.Г.: Не можете да пројдете.

XXX: Да. Полиција кажа – ова не е документ за жена, потпис тука. Јас потпис не, не е исто. После XXX, кажи – ајде земи документ, оди во Грција, дај оригинал документ во Грција.

К.Г.: И ве вратија во Грција?

XXX: Не, јас дадав документи, јас ставив во ранец. Ако стои јас (неразб.) документ ова е за агенција. Океј. Се вратив во Грција овој маж и друга жена оди и дете оди. Ти оди во Грција. Маж ми кажа не може ти во Грција, се враќа во Грција. Кога иде XXX и ова жената и татко на жената оди... не може ти сама оди. Може, оди се, враќај се ти. После маж ми кажа... кажа на сите – океј, има идеја, ако може оди на друга место.

К.Г.: Друга граница.

XXX: Да. Друга... оди во Скопје. Оди во Скопја. Маж ми вози, одиме во Грци... во Маседониа. Во Маседониа не може, јас одам, маж ми тука...

К.Г.: А не се породи во меѓувреме ти?

XXX: Јас да, имав во стомак бебе.

К.Г.: Бебе.

XXX: Јас позади тука маж ми, јас позад, позад за колата кај багаж.

К.Г.: Аха, во гепек. Да, во гепек.

XXX: Да. Јас таму поз, нема документ, нема ништо. После контрола. Таму контрола во...

К.Г.: На граница.

XXX: Да.

К.Г.: Помеѓу Македонија и Грција.

XXX: Во Македонија. Контрола таму, отвори сè. – Што има таму? – Нема ништо, нема ништо. После отвори има жена тука. – Ајде доле! Јас кажи јас... – ајде доле, може документи. Јас немам документ. После маж ми кажа – јас ако има документ кажи на полиција, документ тука во Македонија, луѓе мафија земи документ, ранец, сите. Јас кажав – нема документи. XXX земи документи. Океј. – Како се вика? Јас кажав маж ми порано жената на маж ми...

К.Г.: Поранешната жена.

XXX: Да, да. Се... како се вика?

К.Г.: Се разведеле.

XXX: Да. Ако сакаш имам или за другата жената и им дадов за паспорт. Јас гледа, јас луѓе има листи пишува еве име и презиме за мене. После полисија пиши ништо таму. Ако нема документ, оди во амбасада. Амбасада во XXX, оди таму, дај виза после со... оди во XXX. Маж ми се врати таму, врати таму кола, после врати таму одиме во... како се вика, хотел. Отел, јас си живеев во отел, а маж ми оди во XXX, се враќа...

К.Г.: А во хотел во Македонија.

XXX: Во Македонија. XXX не може оди во XXX, ако сакаш живеј во отел...

К.Г.: А дали те сместија во кампот во Македонија во Винојуг, во Гевгелија? Беше во камп во Македонија или не?

XXX: Беше во камп, да.

К.Г.: Во кој камп? Во Гевгелија?

XXX: Не.

К.Г.: Во Табановце?

XXX: XXX?

К.Г.: Во Македонија или во Грција?

XXX: Во Македонија, тука во Македонија.

К.Г.: Како се вика?

XXX: Не во камп. Во... (неразб.).

К.Г.: Не знам. Имавме во Винојуг, во Гевгелија е тоа и во Табановце. И во Гази баба.

XXX: Не. Беше во Гази баба. После од Гази баба фати јас, не тука. Океј. Јас оди во...

К.Г.: Да, беше во хотел, добро. После?

XXX: После хотел маж ми кажа – оди во XXX. XXX во Македонија, XXX, Македонија што јас, пиши ништо. Кажи оди во XXX. Оди во XXX, XXX дадат документи. Ова пиши документ за тебе...

К.Г.: Дека ти ги земале.

XXX: Да. Пиши документ. Јас маж ми оди во полиција и треба документ за оди во отел. Нема документ, не може оди во отел. Јас кажам ова вака, вака, вака, јас сè кажам, маж ми јас не зборувам добро. Ова не е документ за мене. Може после големо проблем. Нема проблем, нема проблем, само оди во Франција, толку. После...

К.Г.: Во хотел се смести или не?

XXX: Има документ за полис. Јас одам во полиција, јас маж ми даде пари за да правам документ за сите. После јас живеев во хотел. Маж ми оди во XXX.

К.Г.: Ти си остана во хотел.

XXX: Во хотел.

К.Г.: Колку време беше во хотел?

XXX: Во... во триесет јану... декември во две илјади седумнаесет, да. Јас во хотел после маж ми оди во... оди во...

К.Г.: Во XXX.

XXX: Оди во XXX. Одам тамо, маж ми стои во... тука долу, во Маседониа, оди во Маседониа долу, Сербиа. Многу голем проблем уште и таму.

К.Г.: Ти дојде во Србија?

XXX: Не, јас тука во Маседониа.

К.Г.: Ти си цело време во Македонија.

XXX: Маж ми оди во Сербиа. Многу голем... многу тешко, таму не може оди. Контрола таму за документи.

К.Г.: Добро. И ти остана во Македонија.

XXX: Да, да. Гледа жена, каже ова жена не е за же... во Македонија. Добро. Во Булгарија, добро. Во Србија ова жената не може. Гледа жената... за XXX не гледа, нема ништо. Само за жената. Кажа жената не добро. После за жената не добро, дојди за XXX, кажи ова не е за тебе. Каде е мајка на Софијан? Каде е мајка? Маж ми кажа – мајка на XXX еве го во

Маседониа, документ. Проблем, не може, дојди тука. Не може. После гледа документ кажа овај не е... како се вика? Во телефон, ена паспорт.

К.Г.: Не може да се провери.

XXX: Не може исто.

К.Г.: Не е исто.

XXX: Ова е големо, ова е мало тука, не може. После проблем за XXX, XXX полис таму јави социјална дојди земи XXX. Жената...

К.Г.: А вие пробавте да идете во Србија?

XXX: Јас не. Јас тука во Македонија.

К.Г.: А XXX го зема XXX.

XXX: Да. Само XXX оди во Сербиа, проблем во Сербиа таму.

К.Г.: Ама со XXX отиде?

XXX: Со XXX.

К.Г.: И тука го земаа XXX.

XXX: Тука. Јас живеев тука во хотел...

К.Г.: Ти тука, а XXX со XXX.

XXX: Со XXX да. Со XXX. После XXX... после XXX и XXX одат во... за... како се вика? Социјална. Кажа на XXX – оди, ако мајка на XXX дојди тука земи XXX. Има документ орижинал ова... како се вика?

К.Г.: А XXX немаше документ дека XXX е негов син?

XXX: Да. Нема документ. Само документи за... не исто, име и презиме не исто. Да, не исто.

К.Г.: А ти и XXX имате исти?

XXX: XXX не, бевме исто. После XXX, мајка на... како се вика?

К.Г.: XXX го задржаа во социјално во XXX.

XXX: Во Сербиа полис фати жената, татко на жената ја вози... Маж ми... како се вика? Одмора, кога полис фати...

К.Г.: Го фати него.

XXX: Овај жената...

К.Г.: Таткото на жената.

XXX: Таткото на жената оди вози кола. Фати татко на... во Сербиа, на жената. На жената фати кажи ти XXX

К.Г.: Јасно, да.

XXX: Луѓе, мафија тука. Фати, оди во не знам каде. Маж ми кога...

К.Г.: А XXX со нив беше, така?

XXX: Во Сербиа. Кога социјала земи маж ми...

К.Г.: XXX.

XXX: XXX, маж ми вака главата врти, не разбирам, нема ништо, каде децата оди? Каде XXX оди? Не гледа Софијан, нема каде XXX. После полисија земе маж ми беше кажана јас како има проблем таму. Јас тука, не разбирам, нема ништо. Само јас спие, јас плаче, не разбирам, нема ништо тука, нема фамилија, нема ништо. Ако има проблем нема никој тука. После маж ми... после маж ми...

К.Г.: Го најде XXX каде е?

XXX: Да. Каде е XXX? После ојде во полиција маж ми адреса на XXX. Еве XXX адреса за луѓе таму. Маж ми оди таму, јас таму прашај – каде е XXX. Не знам, жената кажа таму, XXX... океј, XXX е тука, каде е мајка? Мајка во Македонија е, нема документи. – Зошто XXX дојде тука? Социјално кажа на XXX – XXX. Не може дојди гледа XXX. Не уште па. После XXX плаче, XXX плаче, после и маж ми оди надвор, не гледа, ова е татко... татко на жената не гледа нема ништо. Каде оди не гледа, нема ништо, каде оди. Толку таму, после маж ми се враќа, само маж ми дојде се враќа тука во Македонија. После кажа XXX вака, вака, вака, плаче XXX, полисија земе. Јас кажав XXX има во Сербиа таму, кој зема XXX после? После заплачи нема јас да ни земе XXX. XXX во Србија, океј, нема проблем тука е

ова. Децата далеку, тука после адвокат правам ова, ова и зима децата. Нема проблем. Ако ти мајка, добро мајка, родила мајка, татко, зошто се прави.

К.Г.: Да. А колку време траеше тоа? Колку време беше XXX во Србија?

XXX: Шес месеци.

К.Г.: Шес месеци. А ти во меѓувреме се породи во Македонија?

XXX: Да, јас во Македонија. После маж ми кажа на јас океј уште оди има документи за полиција да правам оди во амбасадор во XXX, оди кажи има документ за тебе тука во Маседониа, луѓе XXX, земи документи за тебе. Ако одиме во XXX во амбасад... амбасада во XXX, ако дај XXX тука документ, јас одам. Ако правам нема ништо, не може. Ја ако има бебе во стомаков ја... плаче. Сега треба оди во амбасада. Јас каже јас се плашам нема... име, презиме не за мене. После има проблем. Океј, нема проблем, нема проблем. Јас кажам ова, ова, маж ми... долго време заедно со друга жена, разбирам сè. После таму во амбасад, јас одам таму, јас и маж ми влезе таму...

К.Г.: Тука во Македонија во XXX амбасада бевте?

XXX: Да. Таму кај Водно. Јас плашам вака, овај јас... јас сум (неразб.) жената... име за жената на маж ми беше. Беше јас во Грција, дојди тука документи, луѓе, јас зборував XXX имав бол во стомакот, јас зборувам не добро. Јас многу проблем стомакот не добро. Уште четири дена јас...

К.Г.: Треба да се породиш.

XXX: Пет дена јас...

К.Г.: Се породи.

XXX: XXXX

К.Г.: После те однесоа во Гази баба?

XXX: XXX, кажа на XXX, XXX. Кажа XXX - оди во Франција, ти тука, нема документ. Ако има документ, оди. Нема документ тука. Јас стој тука.

К.Г.: А XXX си отиде после во XXX.

XXX: Во XXX. Јас во... тука Македонија, во Гази баба. Еден ден јас спие таму. После проблем многу...

К.Г.: Ти се вртеше.

XXX: Да. Полис таму во Гази баба, после јас оди во еден ден во болница, во амбуланс. Јас јави – јас оди во болница. После во болница три дена таму, три дена, четири дена таму. После...

К.Г.: Се породи.

XXX: Не. Сабајле. Навечер... сабајле една вечер јас се...

К.Г.: Се породи.

XXX: Да. После полис дојде земи јас оди во... како се вика? XXX?

К.Г.: XXX.

XXX: XXX. Да. После таму.

К.Г.: Добро. Дали сега од оваа перспектива, дали би го прошла пак истиот пат?

XXX: Да.

К.Г.: Да? Дали би го поминала... Дали пак истото би го направила?

XXX: За пак? Не.

К.Г.: Затоа што беше тешко, дали пак би го прошла истиот пат за да дојдеш до тука? (гугл транслејт)

XXX: Да.

К.Г.: Да?

XXX: Да.

К.Г.: Океј. Кога беше во другите земји, во Турција, во Грција, во Бугарија, каде сѐ беше, во кои земји, кој ти помагаше? Дали имаше некоја организација да ти помага? Во Грција кога беше, во Турција? Дали имаше организација некоја што ти помагаше?

XXX: Во Туркија не.

К.Г.: Не?

XXX: Не.

К.Г.: Некој како XXX или како „XXX“ или...

XXX: Не.

К.Г.: Никој?

XXX: Никој.

К.Г.: А во Грција?

XXX: Никој.

К.Г.: Океј. Јасно ми е дека прва средба во Македонија имаше со XXX и после тоа со болница. Ми кажа и дали си била сместена или не во... Дали беше сместена во Визбегово, во Центар за баратели на азил или не?

XXX: Не.

К.Г.: Не? А каде живееше прво во Македонија?

XXX: Чекај таму малце...

К.Г.: А, океј. (гугл транслејт)

XXX: Не.

К.Г.: Не? Океј. Значи да се навратиме на прашањето, дали би го поминала истиот пат од XXX до Македонија, би го направила пак истото или не?

XXX: Не.

К.Г.: Не, не.

XXX: Не. Толку. Јас... кога јас сам, сама јас и дома се врати дома, како патувам во вода, се јас вака...

К.Г.: Ти се врти низ глава, да.

XXX: Многу тешко. Многу тешко беше.

К.Г.: Значи не би го правела пак истото?

XXX: Не може. Не може.

К.Г.: А каде живееше прво во Македонија?

XXX: XXX.

К.Г.: Да, XXX, каде живееше прво?

XXX: Во XXX. XX таму.

К.Г.: Во safe house е тоа на XXX.

XXX: На XXX, да.

К.Г.: Кој сега... каква ти е сега ситуацијата?

XXX: Сега ситуација е добра. Многу добро.

К.Г.: Кој работи сега најмногу со тебе?

XXX: Сега јас работам во...

К.Г.: А со тебе кој работи? Кој ти помага?

XXX: Сега „XXX

К.Г.: „XXXX“.

XXX: Да, „XXX“.

К.Г.: А какво е твоето искуство со државните институции. Да ти го преведам. (гугл транслејт) Или немаш искуство?

XXX: Немам.

К.Г.: Добро.

XXX: Само многу екперанс како мајка сега. Како мајка за сè, за децата, многу експерианс.

К.Г.: А кажи ми што е тоа што можеби ти требаше во изминатиот период, а не си го добила? Wait here I will turn on the sound. Чекај тука, ќе го уклучам звукот. (гугл транслејт) Не знам храна, место на живеење, правна поддршка, административна поддршка, облека, што ти требаше, а што не ти го даде никој? Ако има нешто такво. Дали има нешто што ти требаше, а што не го доби?

XXX: Јас треба сè добро сега.

К.Г.: Океј.

XXX: Сè добро, јас децата во училиште, во градинка...

К.Г.: Дали имаш некои проблеми?

XXX: Не проблеми.

К.Г.: Дали добиваш правна помош? Дали имаш адвокат?

XXX: Адвокат? Да, беше, да.

К.Г.: Имаш?

XXX: Има адвокат.

К.Г.: Да. Кој ти го дава тој адвокат? XXX?

XXX: XXX, да.

К.Г.: Сега ме интересира твое лично мислење. Ќе ти го преведам. (гугл транслејт)

XXX: Ајде пак.

К.Г.: (се смее) Ајде. Океј. Ти во кого имаш најголема доверба во... досега? На кого најмногу му веруваш? Конфиданс... (гугл транслејт).

XXX: Сега јас „XXX“.

К.Г.: „XXX“. Дали си вклучена во процес на интеграција?

XXX: Интеграција, да.

К.Г.: Интеграција, да, добро. А кој ти ја прави интеграцијата?

XXX: Адвокат и друга жена... како се вика? XXX. Жената да.

К.Г.: Од XXX.

XXX: Да.

К.Г.: А активности за интеграција кој ти помага?

XXX: Адвокат.

К.Г.: Добро. Со адвокатот. Добро. Само уште нешто... дали... (гугл транслејт).

XXX: XXX.

К.Г.: А „XXX“?

XXX: И „XXX“, да.

К.Г.: Океј. Дали има нешто друго што би сакала ти да дополниш на ова што го зборувавме денеска? Нешто да додадеш. Океј ако нема, тоа е тоа. Чекај само секунда ова да го исклучам.

Transcription no.13

Место: Скопје

Датум: 6.4.2022

К.Г.: Вака сега, јас само прво пред... да знам кој прашалник да го земам. Дали работевте на терен ме интересира?

А.В.: Да. Да.

К.Г.: Е добро. Добро.

ХХХ: Одев и (неразб.) на терен.

К.Г.: Е супер, супер, супер. Тоа и ми требаше. Океј, добро. Јас имам и вакви потврди за сѐ да знаете дека е океј, од факултет, со потписи, со сѐ, нели дека сѐ е регуларно. И сега веќе би почнала кон прашањата за да не ви одземам многу време. Значи прво ме интересира колку години имате?

ХХХ: ХХХ.

К.Г.: ХХХ. А во моментот на активностите? Околу ХХХ претпоставувам.

ХХХ: Во две и петнаеста... ХХХ.

К.Г.: А кој степен на образование го имате завршено и какво образование?

ХХХ: Високо. Социјален работник.

К.Г.: А дали во кризата бевте инволвирани професионално или волонтерски?

ХХХ: Професионално.

К.Г.: Добро. Дали тоа беше ангажман кој што беше ад хок, случаен за потребите на кризата или па го имавте од претходно?

ХХХ: Па имав ја претходно ангажман меѓутоа канцеларијата се затвори кога почна кризата...

К.Г.: Добро. А која институција всушност беше?

XXX: XXX.

К.Г.: XXX. Кога ќе се спомне кризата две и петнаеста, две и дваеста какви чувства ви пробудува, бидејќи сте биле на терен ангажирани?

XXX: Па не... прво што ми... затоа што сега седум години од пред една слична криза, прво што ми поминува е дека сосем различни гледишта имаше што се случи во две илјади и петнаеста (неразб.) и сега што се случува. Во тој период луѓето во Македонија многу не беа информирани, дури можам да кажам дека и со омраза ги гледаа бегалците што поминуваа. Ние што бевме вклучени директно на терен ја видовме правата слика. Значи јас сум работел од... ова го работев од девеес деветта, од косовската криза, до мигрантско-бегалската криза што беше со Сиријците, јас искрено не видов некоја голема разлика. Значи и во едното и во другото гледав луѓе кои што побегнале од војна. Сакале да го спасат својот живот и животот на своите најблиски. И нив целта им... се гледаше страв во нивните очи. И нивната цел беше значи да се засолнат и продолжуваа патот понатаму. Значи тоа што беше по јавноста, поготово во одредени социјални мрежи, кај што луѓето се напаѓаат според мене немаше врска. Сите тие бегаат, затоа што никој не бега од рајот.

К.Г.: Јасно. Дали вие се чувствувавте безбедно додека ги обавувавте вашите задачи?

XXX: Да.

К.Г.: Дали организацијата XXX сметате дека доволно ве заштити вас за обавување на теренската работа? Дали имавте некакви осигурувања, насоки за дејствување?

XXX: Да, да, да. Ја сум сè уште дел од имрџнси тимот на „XXX“ на светско ниво, така да мојата задача беше да ги тренирам луѓето што работеа на терен. Ја имав претходно десетгодишно искуство во кризни региони, така да мене не ми беше никаков проблем.

К.Г.: Да. Тоа сакав да прашам следното, дали имавте претходно вие учество во други кризи и од каков тип?

XXX: Значи јас работев пет години во „XXX“, пет години во „XXX“, период две илјади и прва - две илјади единаеста поминував значи со косовски бегалци, кризата во Македонија,

после тоа враќање на раселените што беа во Србија, Црна Гора и Македонија, во Косово. Така да ги имав поминато што се вика сите кофликти на Балканот.

К.Г.: Значи плодно искуство за работа со мигранти и бегалци генерално.

XXX: Да. Мислам дека кризата што беше во Македонија со бегалците мигранти од Сирија беше многу полесно за менаџирање за разлика од другите кризи.

К.Г.: Дали вие претходно бевте обучени за хуманитарна асистенција и теренски активности, ако го тргнеме она искуственото, него дали имавте обуки пред да пристапите на терен?

XXX: Вака значи, јас ќе повторам, дел сум на имрџнси тимот на XXX, бев на обуки во XXX во период две илјади и шеста-две илјади и седма година, така да по мене не беше ништо... и луѓето што беа на терен беа обучувани од моја страна и од страна на мојот супервизор кои што бевме со преку дваесгодишно искуство. Земавме со нас искусен тим. Еден член исто беше со дваес годишно искуство низ цел свет, додека локалниот персонал ние го обучувавме.

К.Г.: Дали исто така...

XXX: Имаше тим помеѓу канцелариите на „XXX" Македонија и Србија.

К.Г.: Дел од обуките имаше кои се случуваа за време на кризата, така? Согласно потребите?

XXX: Да, да. Значи посетувавме кампот во Прешево каде што беа стационирани „XXX" и ги обучувавме вработените и во Македонија и во Србија како треба да се...

К.Г.: А дали според вас генерално капацитетот кој што го гледавте... капацитетот на кадарот кој што го гледавте на терен имаше доволни знаења и искуство за успешно да се справи со ситуациите?

XXX: Мислите на „XXX"?

К.Г.: Кажете ми и општо и за „XXX".

XXX: „XXX" мислам дека девеесет посто од луѓето беа супер обучени. На генерално ниво океј беше. Имаше можност... На почетокот беше хаотично поради што се плеткаа и луѓе и што знаат и што не знаат, меѓутоа после воспоставивме ред. Тука беше „XXX", „XXX", XXX, XXX, така да после тоа секој си ја знаеше својата работа.

К.Г.: А генерално беа ли доволно човечки ресурси за справување со мигрантската криза?

XXX: Да. Искрено, на почетокот беа и премногу. Едно време имаше повеќе луѓе што волонтираат, работат во кампoвите од мигранти, бегалци.

К.Г.: Ваше лично видување во однос на тоа какви мерки би ја подобриле состојбата и подготвеноста на терен? Кај луѓето, ваша, дали нешто недостасуваше, што мислите дека би можело да се смени и да биде направено подобро? За лицата кои што одговараат на терен.

XXX: Јас не се сложував со типот на сместување. Според мене требаше да биде земен српскиот модел кој што беше направен од страна на „XXX". Имаше одморалишта детски во близина кои што можеше да се изреновираат, да се користат за време на кризата и ќе ѝ беа вратени на државата реновирани. Тие одморалишта колку што ја разбрав беа доста руинирани, така да државата ќе имаше поголем бенефит. А од човечки аспект доволно беа покриени со тоа што, пак ќе повторам, имаше организации кои што лутаа, не знаеја што работат. Во случај, според мене, на нова криза, треба да се знае секоја организација што е да си го има своето поле на делување. На пример „XXX" е специјализиран за набавки и за инфраструктура и нема што да се меша во други сектори.

К.Г.: Апсолутно. Разбирам, да.

XXX: Така што во тој поглед имаше многу организации кои што добиваа пари од... еве да кажам од било каде, а и самите не знаат што работат.

К.Г.: Кои беа вашите обврски некои конкретни активности?

XXX: Мои лични?

К.Г.: Да.

XXX: Водење на двата тимови што ги имаше „XXX", набавки имавме кои што беа во договор со канцеларијата на „XXX", одржување на кампот беше исто задолжение на „XXX", тука спаѓа значи...

К.Г.: На двата кампа или? Табановце и Гевгелија?

XXX: На двата кампа, значи тука спаѓа комплет одржување, водоводни, електрични инсталации и сите поправки во кампот, внатре во контејнерите. Имавме исто шелтер

инжињер кој што беше задолжен за проширување на кампот, поставување на контејнерите, како треба да се постават, на кое растојание. Иако од почетокот беше хаотично, па се повторуваа кој кај ќе стигне, ние донесовме наш чоек планер, па пробавме колку што е можно подобро да се реорганизираме.

К.Г.: А вие од кого примавте насоки за дејствување?

XXX: Од донаторот, од „XXX“.

К.Г.: Од „XXX“, така. Дали според вас постоеше национална координација и усогласеност на активностите?

XXX: Па горе – доле да. Иако се менуваа, зе мешаа знаеш на почетокот на XXX и на XXX, средивме.

К.Г.: А кој според вас беше национален координатор на операцијата?

XXX: XXX.

К.Г.: Како течеше, односно како би ја окарактеризирале теренската комуникација помеѓу меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Одлична.

К.Г.: А со државните институции и органи присутни на терен?

XXX: Па може да се каже многу добра.

К.Г.: А како „XXX“ значи вие како човек ангажиран на терен со која меѓународна хуманитарна организација имавте најлесна, наједноставна, најглатка соработка, да речам?

XXX: Па „XXX“ ни беше донатор така да со нив имавме супер. Со „XXX“ беше исто одлична соработката.

К.Г.: Од ваша гледна точка каков фактор претставуваа меѓународните хуманитарни организации за справување со кризата две и петнаеста – две и дваеста во Македонија?

XXX: Како клучен фактор, затоа што сите ние што работевме таму дојдовме со претходно искуство и со претходна работа во кампови од косовската криза и знаевме и како треба да се постави и како да се менаџира. Добро беше што во владините институции имаше луѓе со

кои што соработувавме од претходно, се знаевме и беше многу полесно да се договориме со нив затоа што и тие имаа претходно искуство. Нè знаеја кои сме, така да идеше глатко целата соработка.

К.Г.: А дали имаше некој кој што водеше статистика на дистрибуирана хуманитарна помош и надозр над истата?

XXX: Од наша страна ние non food items имавме дистрибуција, на секое што беше дадено се водеше дневна евиденција, се добива, за да може да го информираме после донаторот за сè што е потрошено.

К.Г.: Постоеше ли мониторинг контрола на распределбата на хуманитарна помош и кој го правеше тоа?

XXX: Јас бев мониторинг контрола, значи сè што е дадено од страна на „XXX“ јас вршев контрола и од канцеларија преку дневни извештаи, а и на терен кога се правеше дистрибуцијата.

К.Г.: Тоа е значи за вашиот дел. А вкупно целата хуманитарна помош во кризата на терен дали можевте да видите или секоја организација си водеше за себе?

XXX: Секоја организација за себе меѓутоа имавме ние и координативни состаноци кои што беа организирани од страна на XXX, каде што секоја организација даваше информации и секоја организација беше обврзана да дава на месечно ниво што е дистрибуирано.

К.Г.: Според вас што беше клучен фактор или кој беше клучен фактор за да се спроведуваат теренските активности? Што беше најважно?

XXX: Најважно добра координација и требаше да се види точно на кого треба да се даде. Затоа што според мене не требаше целата хуманитарна помош на почетокот имавме ситуации каде што се дели буквално на сите луѓе. Според мене доколку некој човек има веќе облека, нема потреба да му се достава дополнително зашто тие луѓе патуваат и им се јавува терет. И неколку пати се случуваше сите тие да добијат ќебиња па после да ги најдат како се качиле во воз како ги фрлиле ќебињата надвор од возот, што е за мене... не е тоа исправно.

К.Г.: А кои беа најсоодветни чекори кои што според вас се превземаа во мигрантската криза за нејзинот справување?

XXX: Па имаше договорено начин на дистрибуција и како ќе се праи дистрибуцијата. Значи од влезот во кампот, еве пример Гевгелија се знаеше, кога ќе влезе чоекот, кога ќе помине на регистрација, добива храна од страна на „XXX", потоа се гледа што друго му е потребно. Значи првите два-три месеца беа хаотични, после воспоставивме систем заедно со другите организации.

К.Г.: Значи воспоставувањето на системот.

XXX: Да.

К.Г.: Освен ова што го спомнавте со облеката значи што беше друго несоодветно изменацирано од страна на организациите и државните институции?

XXX: Па сега што беше друго... се праеја непотребни редови на почетокот. Имаше ситуации каде што лошо време, врне, луѓето наредени во ред еден по еден ги пуштаат. Меѓутоа тоа ад хок го решававме. Успеавме да направиме и големи настрешници на влезовите за да не може... да не треба луѓето да чекаат. Океј беше според мене сѐ. На почетокот фалеа тушеви, тоалети, меѓутоа мора да признаеме дека бевме затечени од оваа мигрантска криза така да ад хок решававме сѐ што е можно побрзо за да може луѓето да ги добијат основните потреби. Друго на почетокот беше неорганизирано од страна на XXX. Се случуваше кампот во Табановце да е препун, а од Гевгелија пуштиле веќе нов воз за Србија и блокирала границите. Али тоа веќе... ние тука не можевме затоа што тоа е координација помеѓу XXX.

К.Г.: Од сите овие работи што вас лично ви пречеше најмногу во обавување на својата работа?

XXX: Мене тоа ми беше најголем проблем затоа што на пример кампот во Табановце е преполн и од Гевгелија јавуваат – тргнува возот. Значи тоа е некоординација на XXX. Не сме ние некоја голема држава, два кампа имавме. И тука требаше и XXX и XXX да реагираат навреме. Додека не се испразни едниот камп, да не трга воз од другиот. Имавме еднаш ситуација каде што возот тргна дваес километри па го враќаа назад во Гевгелија. Кампот у

Гевгелија празен, а Табановце пун, беше и помалку капацитетот, преполн, а Гев... И луѓе плус имаше заглавени на меѓупростор со Србија. Тука требаше XXX да изменаџира.

К.Г.: Според вас што од превземените активности даде најголеми и најсоодветни резултати за мигрантите?

XXX: Навремена дистрибуција на храна, сместување и... овие нонфуд ајтемс шо ги викаме.

К.Г.: Сметате ли дека се даде соодветен одговор и асистенција на терен, генерално?

XXX: Да. Да, да.

К.Г.: Се почитуваа, се зачуваа и се овозможи ли практикување на човековите права?

XXX: Па за луѓето што беше во кампот, да. Сега за овие што ги фаќаа надвор од камповите тоа веќе не... не беше обврска на меѓународни организации. Инаку во камповите сѐ беше океј.

К.Г.: Имаше ли доволно хуманитарна помош?

XXX: И премногу.

К.Г.: Според вас беше ли доволно хуманитарна асистенција? Значи имаше доволно хуманитарна помош ама дали асистенцијата од луѓе на луѓе беше доволна, дали беше во прав момент?

XXX: Да. Да, да.

К.Г.: Се спасија ли човечки животи?

XXX: Да, да, секако. Многу.

К.Г.: Ако погледнеме station наназад, на скала од еден до десет дали се даде соодветен навремен и успешен одговор на мигрантската криза? Од еден до десет.

XXX: Осум.

К.Г.: Беа ли доволни државните институции сами да одговорат на мигрантската криза?

XXX: Не.

К.Г.: Што би промениле вие, освен тоа со одмаралиштата што е интересен предлог.

XXX: Што би променил...

К.Г.: Или какви грешки не смее да се повторат?

XXX: Па добро, сега горе – доле е спремно, у случај... не знам сега каква е состојбата, не верувам дека којзнае како се одржува кампот, меѓутоа кога веќе еднаш се направи таков прифатен центар транзитен, тој треба редовно да се одржува. Да не се остава она времето да го изеде. И треба XXX поголема координација со околните држави да се види како ќе биде, затоа што имавме ние наплив од Грција каде што во почетокот XXX искрено спиеше додека не ни дојдоа на граница. Меѓутоа тоа се работи што треба XXX да ги има, а хумани... меѓународните организации знаеме дека добиваат средства само откако ќе јави проблем.

К.Г.: А ако утре има нов бран на мигранти, дали е државата подготвена да одговори брзо и ефикасно? И од аспект на вклученост на организациите, но и самиот механизам на државата?

XXX: Па веќе ја научија мислам лекцијата, имаме горе – доле спремни капацитети, така да со дополнителна финансиска помош од меѓународни организации, мислам дека е спремна.

К.Г.: А доколку се работи за друга комплексна хуманитарна итност која што не би подразбирала мигранти, туку едноставно на хуманитарна криза? Дали тогаш сме подготвени?

XXX: Зависи од кој тип е. Ако зборимe сега за хуманитарнава криза што е од Украина, јас искрено не очекувам голем број. Сега има колку што разбрав околу илјаду Украинци што се сместени кај пријатели и XXX мислам дека ќе се справи затоа што не очекувам да дојде до голем број. А за ваков мал број, државата е способна. Има луѓе кои што се со искуство и се на право место.

К.Г.: Океј, јас...

<u>Transcription no.14</u>

Место: Скопје

Датум: 8.4.2022

К.Г.: Ајде. Значи прво ми треба колку години имате? Имаш.

XXX: XXX.

К.Г.: Добро. Кој степен на образование и какво образование?

XXX: Високо.

К.Г.: Високо. А кое... Безбедност?

XXX: Одбрана.

К.Г.: Одбрана.

XXX: Така се викаше, сега може се вика како сакаат.

К.Г.: Аха. За време на кризата две и петнаеста – две и дваеста бевте волонтерски или професионално ангажирани?

XXX: Сега зависно што е волонтерски, што е професионално. Во суштина професионално, да.

К.Г: Бевте платени... Да.

А.Г.: Така ако гледаме, да. А инаку...

К.Г.: Дали бевте од претходно вклучени во организацијата што ја застапувавте и за која што работевте или...

XXX: Не.

К.Г.: ...специјално за кризата.

XXX: Да, да.

К.Г.: Специјално за кризата?

XXX: Специјално за кризата.

К.Г.: Преку која институција? Преку која организација?

XXX: XXX.

К.Г.: Морам да препишам.

XXX: Ако де.

К.Г.: Да. Кога ќе се спомне мигрантската криза, какви чувства предизвикува кај вас?

XXX: Возбуда.

К.Г.: (се смешка) Дали....

А.Г.: Може да добиеш, како се вика... неконформистички одговори, така да... (се смее).

К.Г.: Да, да, да. Ако, добро. Дали се чувствуваше безбедно при обавување на задачите?

XXX: Да.

К.Г.: Дали сметаш дека беше доволно заштитен од страна на твојата организација при обавување на задачите?

XXX: Да.

К.Г.: Дали имавте претходно... дали имаше ти претходно учествувано во некакви кризи?

XXX: Не.

К.Г.: А претходно некакво искуство во работа со мигранти и бегалци?

XXX: Не.

К.Г.: Дали имаше добиено обука за хуманитарна асистенција и теренски активности?

XXX: Па на почетокот не, после тоа за сегментот што го работев, да. Ама у принцип повеќе сам учев. Од почетокот. После тоа почнаа обуки. Ама на почетокот коа почнавме...

К.Г.: Да, тоа ми е следното прашање. Дали во текот на работата имавте обуки, тренинзи?

XXX: Да, да, после почнаа. Али веќе со некои... од почетокот до стартувањето некои три-четири месеци за да почнеме со првите. После тоа имаше ама веќе филмот заврши.

К.Г.: Дали според тебе кадарот имаше доволно капацитети, знаење, искуство за да се справи со ситуациите на терен? Генерално и на XXX и општо со колегите што ги среќаваше и другите институции на терен. Една севкупна слика за кадарот, искусни ли беа?

XXX: Дали имаа искуство?

К.Г.: Дали имаа искуство, дали имаа капацитети, како се снаоѓаа?

XXX: Мислам дека на почетокот не. Освен индивидуалци шо прелетуваа да речеме, по некои организации кои ги носеа од страна.

К.Г.: Беа ли доволно човечки ресурси за да се справиме со кризата?

XXX: Па мислам дека да. Сега збориме... значи ја како ја праам дистинкцијата. Ја праам дистинкција на периодот кога беше отворен каналот, рутата...

К.Г.: На почетокот.

XXX: И све после тоа. Ззначи додека... кога беше отворена рутата беше едно сосема друго темпо на работа и на доживување и тип на работа, него после тоа. Значи сосема два различни сегменти. Пошто не стоеја кај нас после. Све беше тоа проточно и беше...

К.Г.: Јасно, да. Затоа и толку се прашањата општи за да може да кажете сѐ што мислите. Според тебе кои мерки би ја подобриле состојбата и личната подготвеност за терен?

XXX: Лична на... на кого?

К.Г.: Твојата?

XXX: Мојата?

К.Г.: Да.

XXX: Сега веќе...

К.Г.: Не. Тогаш, во тој момент.

XXX: Тогаш...

К.Г.: Што мислиш дека ќе требаше да се случи за да бидеш и ти поподготвен за тоа што го работеше?

XXX: Ау не знам, мислам дека многу малку знаеја што ќе се случува и како ќе биде за да можат да дадат нешто конкретно. Некој тип на обуки или информации, да. Ама у тој период и кој знае шо да се дешаваше, тоа беше тоа у суштина. Луѓето идеа, си одеа и доменот на активности на организациите у принцип беше само на тој сегмент. За горе зборам. За доле не знам. Доле е друга... Значи вие делевте храна, другите не знам шо делеа храна, медицинска помош и ние шо го теравме тоа додека почнавме да го градиме кампот пред сѐ.

К.Г.: Кои беа твоите обврски и обврските на XXX? Некои конкретни активности кажи ми.

XXX: Првично беше XXX, интервјуата што се, XXX, така се вика. Во суштина тие се... основно интервју е тоа што XXX и ден – денеска знае да го прави. Тоа беше првично, значи собирање на информации. Колегата повеќе беше на инфраструктура. После тоа почнавме да ги делиме работите покривајќи се еден со друг затоа што како минуваше времето имаше донациите наши, почна кампот да се уредува да кажам. Се виде дека е мигрантска криза и чија мисија е. Пошто тука беа заплеткани и други организации претходно. Се одобрија фондовите и веќе почнавме у инфраструктурно, да не кажам, градење на сите тие сегменти шо отпосле се градеа, шо не беа првично напраени.

К.Г.: Од кого примавте насоки за дејствување?

XXX: Од нашиве тука, од канцеларија.

К.Г.: Од XXX, од матичната канцеларија.

XXX: Да. Имаше една – две одговорни да речам, од колешките шо ни биеа шефови и они ги тераа – тој таа активност, овој таа активност. Така.

К.Г.: Дали според тебе постоеше таа национална координација и усогласеност на активностите?

XXX: Не.

К.Г.: Според тебе кој беше национален координатор на операцијата? Ако имаше.

XXX: На терен?

К.Г.: Да.

XXX: На терен беше XXX али имаше страшна битка со другиве од XXX. Значи не си ги знае...

К.Г.: XXX е?

XXX: XXX од XXX.

К.Г.: А од XXX.

XXX: Да. Значи XXX ги менаџираше на терен работите али мислам дека си правеа големи сплетки меѓу себе во однос на она претходно шо го праевме муабет.

К.Г.: Како би ја окарактеризирал теренската комуникација помеѓу меѓународните хуманитарни организации?

XXX: На почетокот не беше нешто многу овакво, имаше доста спрепки али у меѓувреме сите научивме да бидеме доволно лицемерни, така да сега сме многу подобри у нештата (се смешка). И не се... тогаш се бореа за интереси значи кој да ја префати работава. А сега легнаа на ваквото, се виде кој е кој, сега се по така фини. А тогаш да, тогаш имаше... Ја додуша немав толку страшно искуство али „XXX“ понашање... XXX у тоа време нешто многу не. Додуше ја имав друга перспектива кон „XXX“ тогаш. У принцип беа волонтери, деца шо ринтаа таму овакво, а после...

К.Г.: А во однос на...

XXX: Ја не знам колку се слушам, ја немам радиофоничен глас, така да...

К.Г.: Не, не. Се слуша мислам дека добро.

XXX: Во овој џагоров може повеќе се слуша (се смешка).

К.Г.: Ќе видиме тој што ќе транскрибира. Во однос на комуникацијата со државните институции и органи, како со нив течеше соработката?

XXX: Лично немав некоја овакво, голема комуникација, освен за тековни работи шо беа на терен, у принцип со XXX. XXX инцидентно, али беа океј, ферски релативно.

К.Г.: Со која организација имаше наједноставна, најлесна соработка?

XXX: Од овие сите?

К.Г.: Па од сите што беа присутни на терен.

XXX: Тоа тука не знам шо да ти кажам уствари. Мислиш на меѓуна... на...

К.Г.: Да.

XXX: На општо или на државниве?

К.Г: Не на државниве, на меѓународните хуманитарни.

XXX: Ја лично немав некоја у тој момент, искрено. XXX околу кампот, информациите со мигрантите. Друго нешто со овие, онака другарски: - здраво; - здраво. Бевме енигматични малку у тој период (се смее).

К.Г.: Од твоја гледна точка кога ќе погледнеш station наназад каков фактор претставуваа организациите за да се справиме со кризата?

XXX: Значаен. Значаен. Пошто се полесни за мобилизација од државен сегмент и од овие поголемиве организации така да мислам дека првичниот удар ако не беа тие, колку и да беа непрофесионални, со сите маани али као хуманитарен, основното нели, малку поддршка, малку храна, вода, тие работи, пошто таков беше моментумот, прилично значајни. Мое видување е тоа. Пошто додека залуфаа големиве, они ја покрија... После тоа веќе беа проблем, али... (се смешка) тогаш – за тогаш, да.

К.Г.: Кој водеше статистика за надзор и дистрибуирана хуманитарна помош во кризата?

XXX: За нас ние водевме.

К.Г.: Секој за себе.

XXX: Да. Ние водевме за нас. И за тоа што ние го сработуевме, а за другото не знам искрено. После тоа, да, шо било напраено, од кого било, ја имав попис напраено у кампот, нели, кое е, шо е, како е ама у принцип тогаш – за тогаш сите своите претпоставувам.

К.Г.: Аха. Во однос на контрола на распределбата на хуманитарната помош, правеше некој?

XXX: Па ќе кажам, делот што ние го дававме како хуманитарна помош да кажам или асистенција, поддршка на државата пред сѐ, повеќе инфраструктурен беше, значи она ситните моменти на...

К.Г.: А кој правеше контрола на тоа? Самата организација или некој имаше и државата можеби праеше контрола...

XXX: Па претпоставувам дека и нашиве... ама мислам дека ние... Пошто државата само добиваше на готово со – еве ви ја донацијата, распределете ја. Пошто кај нас е со донирање. Веќе ко ќе го дадеме тоа веќе не е наше. Некои други луѓе го даваат као на користење, така ја колку шо сум се заинтересирал.

К.Г.: Кој беше клучен фактор за да се спроведат теренските активности?

XXX: Како го мислиш тоа?

К.Г.: Па од тоа што го виде на терен што беше најклучно да се реализираат активностите? Организациите, државата, луѓето, системот, координацијата?

XXX: Ау комплексно е ова. Комплексно е. Пошто за ова, за да реагираш, треба систем. А систем сега и у Украина верувам дека не функционира како шо треба. Со њухот шо го имам... така да и тогаш беше исто. Значи ако можеш сам да се координираш како организација, сите работеа секој со своето. Така да мислам дека XXX треба да биде клучна. Напорот шо го праеше XXX за некои работи океј му беше у секој случај XXX сега не можеш да... колку и тоа да било со сите маани и промашувања или погодувања. Ама треба да биде клучна XXX у смисла... за координација.

К.Г.: Од сѐ што виде на терен, што беа најсоодветни чекори што сметаш дека се превземаа за справување со кризата?

XXX: Најсоодветни? Хм. Паузирај го ова да не ти се потроши лентата (се смее).

К.Г.: Нема врска, не, не.

XXX: Најсоодветни чекори. Стварно не знам. Првично ми се свиѓаше тоа што... ај да кажам вашиот „XXX“ си беа истурени со храна, со медицинска помош таму, да речеме. Као ако гледаме тој директен... директна помош на мигрантиве. Безбедносниот аспект исто беше

мислам океј, иако мислам дека XXX премногу се вложи на тоа да се... да ги држи на страна луѓево шо малце беше не толку хумано али вака...

К.Г.: А нешто што сметаш дека можеби не беше соодветно изменаџирано од страна на организациите и државата?

XXX: Хм.

К.Г.: Што можеби би требало поинаку да биде.

XXX: Не знам искрено.

К.Г.: А тебе шо најмногу ти пречеше во теренската работа?

XXX: Хаос малку. Хаос беше.

К.Г.: Хаос.

XXX: Хаос беше али не може да не биде хаос у таква ситуација. Така да не знам шо би било не... Многу работи може да бидат секогаш подобро али вака сега (неразб.) на вакво...

К.Г.: А за мигрантите што сметаш дека даде најдо... најголеми резултати? Мислам веќе го спомна тоа со „XXX“. Дали има нешто плус, што сметаш дека за нив беше најсоодветно и најдобро?

XXX: За нив?

К.Г.: Мхм.

XXX: Па што знам иако не ми игледаа многу хумани тие услови на движење, мислам релативно брзо ако го земеме како... како еден уан лек шо го викаат, како еден момент на минење на државава, релативно да, скапо беше, беа натрупани, не беше баш нешто хумано ама па за брзо завршуваа со нас. Барем у делот ние кај шо бевме или... стигаа за два-три саата верувам четири, пет, тоа се ненормални услови внатре коа... колку беа набутани у возот ама па брзо завршуваа.

К.Г.: А се даде ли соодветен одговор на кризата? Целокупно гледано.

XXX: Мислам дека не.

К.Г.: Не?

XXX: Мислам дека не. Пошто има многу нијанси. Ова цела политика треба да ја тинтраш за да... Мислам дека не.

К.Г.: Се зачувуваа според тебе човековите права во време на движењето на мигрантите? Од тоа што го гледаше, нормално.

XXX: Од тоа шо го гледав, зависно до каде одиме со човековите права и колку сме...

К.Г.: Па ај оние основните.

XXX: И колку сме сензитивни околу тие човекови права. Грубо гледано океј, да развиме. Иако секогаш може да биде подобро, нели. Тој наплив на луѓе, толку изненадно, со тие ресурси не верувам дека... можеше и полошо да заврши. Да речеме шо знам... од претходно, пред да почне да го организира, да го канализира XXX, гледајќи луѓево сами кога се движат и сега кога се оставени сами, мислам дека тогаш беа позаштитени во живот. Сега тоа додека стигнеш од една до друга точка малце хаотично е претпоставувам али... шо знам. Искрено...

К.Г.: А имаше ли доволно хуманитарна помош?

XXX: Да.

К.Г.: А дали хуманитарната асистенција беше доволна? Мислам што е онака со човек на човек поддршка, не само во инкајнд него во асистирање?

XXX: Па мислам дека да. Мислам дека да. Имаше таму некои деца шо бааги се потресуваа околу децата на тие шо не се потресуваа за своите деца, така да... мое лично овакво.

К.Г.: Да, тоа и ме интересира.

XXX: Они идат со пет деца, нашиве... паѓа малото, нашиве тука жени, девојки, ја не ни ги знаев тогаш шо се, пискаат, трчаат, да го... Така да мислам дека тој сегмент беше океј. У цел тој хаос и времето за ваквото...

К.Г.: А се спасија човечки животи?

XXX: Па мислам дека да.

К.Г.: Имаше ли некоја случка која шо би сакал да ја раскажеш?

XXX: Во однос на тоа?

К.Г.: Да.

XXX: Па мал милион ги имаше тогаш. Доддуша тогаш кога беше гужвата тогаш немаше време за... простор и... многу, ти викам луѓето знаеја по илјаду луѓе да ги снема за петнаес минути. Не знам колку информации имаш од таму од XXX. Значи имало ситуации кај што за петнаесет минути знаеја да ги снема. Е сега, случки имаше после еден куп. Значи пресечени, удрени од струја на возот шо се пентарат лево – десно, такви сме имале мал милион ситуации. Затоа и додека бев таму еден од главните совети беше – не се качујте на возот горе. Пошто двајца се изгореа тука шо се вика пред нас. Башка возовите се зезната работа ама ризикот... Цврсти се. Цврсти беа, многу цврсти, спрема ние колку сме лигуши овдека, они си беа прилично цврсти. Свака им част. Индивидуално гледано вака, без политика значи.

К.Г.: На скала од еден до десет, според тебе се даде соодветен, навремен и успешен одговор на кризата?

XXX: Според тоа колку знаевме, каква беше кризата и кои капацитети ги имавме и како улетавме сите, збориме комплетно и за држава и за меѓународен...

К.Г.: Све.

XXX: Некоја шеска може да отиде.

К.Г.: А дали сметаш дека државните институции беа доволни и подготвени да се справат...

XXX: Не, не.

К.Г.: Што би променил ти?

XXX: Таму?

К.Г.: Да.

XXX: Таму ништо не се мења. Таму не може да се смени ништо. Треба... Има една анегдота, кога им ја кажав на некои таму од државното, викам - да имам чаробно стапче, би ве земал сите од XXX и би ве пратил у XXX. Една година. Ама XXX онакво, ако не ја продадеш робава денеска, леб не носиш дома. И ме гледаат онака навредени. Викам - не се плашете,

ќе ве вратам после година дена. Да научите да ја цените работата. Значи кај нас никаде ги нема тие услови. Чак и у XXX на некои сегменти, а не па во XXX. Несоодветни луѓе, ситни интереси, нечовечки односи, тоа секаде да речеме, компетентност никаква. Тие се XXX кај што треба одредени... порано за тоа имаше образовен систем. Сега веќе е хаос. Токму затоа никад нема да биде кај нас ништо.

К.Г.: Според тебе кои грешки не смее да се повторат? Еве ако утре се случи истото, што не смее да повториме?

XXX: Значи у меѓувреме се направија тие стандардно-оперативни процедури...

К.Г.: СОП.

XXX: СОП-ови. Претпоставувам дека сега имаат друг поглед на нештата и знаат кој како ќе функционира иако сумљам дека така ќе биде. Али е тоа добро да се знае пошто знаеш у која ситуација кој треба да настапи и како треба да настапи.

К.Г.: Научи некоја лекција ти, за која мислиш дека и другите ја научија од кризата?

XXX: А ја научив многу.

К.Г.: Сподели ми нешто.

XXX: Па не знам на шо посебно...

К.Г.: Како влијаеше на тебе целата криза и професионално и во размислување...

XXX: Не знам, професионално супер ми беше (се смее). Пошто после некој период без работа беше океј. Али размислувањата да, малце ми ги отворија погледите, да не гледам онака шовинистички или како да кажеш, претходно као Македонец шо гледа на работите, дека има многу нијанси у секоја работа. Тоа ми беше јасно и претходно ама сега ми стана малку поубаво јасно. Пошто имав малце искуство и со Босна горе кога беше гужвата...

К.Г.: Ако утре има нов бран на мигранти во државата, дали сме подготвени како организации присутни и држава да дадеме добар, соодветен одговор?

XXX: Како XXX сме сигурно дека поподготвени. А XXX претпоставувам. Не претпоставувам, мислам дека е за нијанса повеќе со сето искуство. Е сега целиот моментум е не верувам во таа институционална меморија шо ја викаат пошто луѓето сè уште се истите

луѓе. Ако го смениш еден, двајца, XXX, овој, тој шо работел, не знам дали новите би се снашле пошто сигурно нема да дојдат од тој сектор. Нема да дојде вториот човек зад нив и колку е амбициозен вториот човек што ќе дојде, него ќе дојде некој од надвор. Ко ќе дојде некој од надвор горе – доле исто е. Тој ми е прашалник во моментов.

К.Г.: Тоа е на пример ако се случи мигрантска криза. А ако е некоја друга комплексна хуманитарна итност да се интервенира, што не се работи за мигранти, дали тогаш можеби исто ќе влијае да сме поподготвени или неподготвени?

XXX: Ние или XXX? Мислам ние како XXX...

К.Г.: И организации и државата во соработка или како и да ќе биде.

XXX: Ние мислам дека сме далеку поокеј, зборам за нашиве од претходно, пошто претходно биле и со капацитет на луѓе и така натаму. Сега се створи некој тим што знае и шо работи. Вие сте си стандардни. А државата мислам дека не. Пошто тука требаат и XXX кои мислам дека... мислам, затоа што XXX порано што беше и сега шо ја исподелија на XXX кои не знаат кој шо работи. Четири, две, три, колку и да се. Мислам дека сѐ уште имаат хаос кај нив. Ама тоа е веќе XXX, XXX, пошто беше XXX, како и да се викаше, ги имам термините заборавено, си имаше сегменти внатре како што. И стар систем, на стара основа напраено. Сега пробаа да го модернираат малце западњачки, ова лаички, пошто не ни следам, него онака интуитивно шо ги гледам работиве. И мислам дека се заплеткани. И гледајќи колку луѓе несоодветно работат таму, не верувам дека нешто многу би... Не им ги знам материјално-техничките... денеска можеби некои од нив имаат нешто. Ама судејќи по некои таму пред... на времето на обуки таму кажуваа дека немаат компјутери некои од нив дома, мислам у канцелариите. Го носел лаптопот од дома дечкото таму не знам што. И моментумот исто е интересен, тоа што го имам забележано уште на почетокот, организација као XXX и XXX остана на две точки на неколку луѓе да... влезна и излезна точка да ги менацираат. Нивните колеги од XXX, XXX, не знам каде, немаат XXX шо се случува. Значи немаат... а знам кои луѓе работат од тие организации, затоа мислам дека не се спремни.

К.Г.: Добро...

Transcription no.15

Место: Скопје

Датум: 29.3.2022

К.Г.: Колку години имаш?

XXX: XXX.

К.Г.: Какво образование и кој степен имаш завршено?

XXX: Средно образование, економско .

К.Г.: Економско. Дали беше ангажиран за време на мигрантската криза волонтерски или професионално?

XXX: Волонтерско-професионално.

К.Г.: Океј, ако размислуваш во насока дали си бил пријавен или не, тоа не дефинира дали е професионално или не. Дали беше платен за тоа шо го превеше?

XXX: Да.

К.Г.: Тоа е професионално.

XXX: Добро.

К.Г.: Значи не волонтираше.

XXX: Не.

К.Г.: И надоместоците покриваа повеќе од храна и превоз, туку и други работи.

XXX: Да.

К.Г.: Значи е професионално XXX. Дали беше ангажиран претходно... од претходно во организацијата во која што работеше...

XXX: Да.

К.Г.: ...или ад хок беше викнат само за кризата.

XXX: Не. И од претходно.

К.Г.: И од претходно. Добро. Од која институција беше ангажиран, преку која организација?

XXX: Од „XXX.

К.Г. Преку „XXX. Кога ќе се спомне мигрантската криза две и петнаеста-две и дваеста, какво чувство ти предизвикува?

XXX: Уф. Какви чувства? На дружба... мислам не е чувство тоа. Ааа...

К.Г.: Па убаво чувство ваљда, на дружба.

XXX: На чувство на сполотеност, чувство на сплотеност, чувство ва хуманост... Чувство на сплотеност, чувство на хуманост... чувство на.... ај може ќе ми текне.

К.Г.: Дали се чувствуваше безбедно при обавување на твоите задачи?

XXX: Не секогаш. Во голем дел од ситуациите да, меѓутоа имаше доста ризични ситуации каде што се чувствував безбедно исклучиво заради тоа што го носев XXX. Меѓутоа доколку не би го носел можеби би се чувствувал многу уплашено и загрозено.

К.Г.: Загрозено. Дали беше... дали сметаш дека беше доволно заштитен од страна на твојата организација?

XXX: Ммммм сметам дека да. Мислам дека... сметам дека тука требаше да имаме поголеми некои осигурувања од... пошто не бевме ние... самиот ангажман не ни носеше... не ни носеше... немавме здравствено осигурување. Имавме некое ама не знаевме точно дали имаме... дали сме скроз, скроз осигурани и...

К.Г.: И како...

XXX: И сите под кои услови сме осигурани. Така да сметам дека организацијата требаше да нѐ осигура поединечно со конкретни... под конкретни услови.

К.Г.: Дали ти имаше претходно учество во други кризи и какви, ако да?

XXX: Па конкретно ваква криза не, меѓутоа сум имал учество на вежби, на активности од XXX претходно имав доста искуство сум работел на „XXX“, на отворени води кај што пак е поврзано спасување, прва помош и така натаму и така натаму. Така да не сум директно во некој криза – криза учествувал меѓутоа влегов како спремен кандидат со претходно искуство и знаење.

К.Г.: Дали имаше пртходно искуство во работа со мигранти и бегалци?

XXX: Не.

К.Г.: Дали имаше претходно обука за хуманитарна асистенција и теренски активности?

XXX: Па сум поминал у „XXX“. Конкретно кога го добив ангажманот немав обука.

К.Г.: Не, претходно.

XXX: Пред да го добијам ангажманот, ама претходно сум имал.

К.Г.: Дали во текот на работата ти беа понудени или беше дел од обуки и тренинзи за поуспешно справување со кризата?

XXX: Ммммм очекував повеќе да биде. Имавме само... моментално тогаш само гешталт терапија која што ја постувавме, имаше некои обуки меѓутоа мислам дека во почетокот кога почна требаше многу повеќе да имаме обуки. Отпосле дојдоа обуките веќе кога кризава почна да опаѓа и работата и све, тогаш почнаа да излегуваат и обуките и така натаму и така натаму. Мислам дека требаше порано да се реагира.

К.Г.: Дали според тебе имаше доволно кадар и дали кадарот поседуваше доволно капацитети и знаења...

XXX: Не. Имаше доволно кадар без капацитети и знаења.

К.Г.: Значи човечките ресурси беа доволни?

XXX: Бројчано да, квалитетно не.

К.Г.: Кои мерки според тебе би требало да се превземат и би ја подобриле состојбата и вашата подготвеност на терен? Како теренци, како генерална слика.

XXX: Прво, лекарско уверение пред да почне со некаков ангажман. Второ, да се земе во предвид претходното искуство што го имал кандидатот што аплицира да работи и да се спореди со стандардите на моменталната организација во која што влегува. Ако е XXX да се спореди со како... под кои процедури XXX работел во кризи и дали тоа лице ги има тие знаења. Ако работел во друга организација дали за таа организација...

К.Г.: Ги исполнува критериумите.

XXX: Ги исполнува критериумите. Дополнителни информативни обуки пред започнување на ангажманот и мож... сега зависи, за некои пракса од една недела пред почеток на официјален ангажман каде што нема ништо лицето да работи, само ќе седи и ќе гледа што се случува.

К.Г.: Кои беа твоите обврски?

XXX: Моите обврски беа... бев ангажиран како XXX во медицински тим, моите обврски беа да реагирам и да укажувам XXX на лицата кои што имаа потреба од тоа. Значи генерално за итни ситуации. Сè што беше поврзано со итна XXX јас требаше да го работам и го работев. Дополнително во слободно време или во зависност од ангажманите и од потребите на другите работи шо ги праеше организацијата, помагавме и во логистика и во дистрибуција и во магацинско работење и така натаму и така натаму. Меѓутоа генерално, голем дел...

К.Г.: XXX.

XXX: Девеесет и пет посто од времето го работев тоа што е, на почеток. После тоа работевме комбинирано. Како олабавуваше реалната работа, така се зголемуваа другите обврски.

К.Г.: Од кого примаше насоки за дејствување?

XXX: Од координаторот.

К.Г.: Од координаторот. Дали според тебе постоеше национална координација и усогласеност на активностите?

XXX: Не.

К.Г.: Кој според тебе беше национален координатор на операцијата, доколку имаше? Национален координатор на целата операција.

XXX: Мислам дека беа XXX од XXX мислам дека беше као национален координатор на кампот. На кампот, не на целата миграција или на...

К.Г.: А на целата дали беше информиран кој ја координира целата работа?

XXX: Он како теренец, претставник он беше на XXX кој шо од кај него беа... Меѓутоа имаше тука вклучено сите организации беа вклучени и многу од... многу од работата и одговорноста ја превземаше XXX, беа како... А техничките работи па XXX. Значи сѐ тоа шо се изработува реално како помош е XXX. А организациите некои... мада имаше тука... секој си беше главен во својата дејност, не знам како да кажам.

К.Г.: Како течеше и како би ја окарактеризирал теренската комуникација помеѓу меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Па мислам дека на почетокот беше лоша комуникацијата, недоволна, меѓутоа со текот на работата се подобри комуникацијата на лично ниво и на тој начин се подобри комуникацијата помеѓу организациите.

К.Г.: А комуникацијата со државните органи и институции на терен?

XXX: Да, имаше редовни состаноци, се работеше цело време на подобрување на комуникацијата со организациите невладини и со државните агенции и институции.

К.Г.: Со која меѓународна хуманитарна организација имаше најлесна соработка?

XXX: Па што знам со кој беше најлесна.

К.Г.: Едноставна.

XXX: Па не можам да дадам конкретен одговор за ова.

К.Г.: Мхм. Каков фактор претставуваа од теренска гледна точка меѓународните хуманитарни организации за справување со кризата?

Д,М.: Некои од нив ни претставуваа пречка.

К.Г.: Мхм. А генерално?

XXX: Па генерално беа пречка. Затоа што меѓународните организации... општо, сега не можам да одвојам конкретна организација, меѓутоа секој имаше... секој имаше некаква слика дека нешто не се работи како шо треба и дека не е по стандардите. Значи првичниот момент на некој претставник од било која организација беше да провери и првичната идеја беше дека тука ние работиме спротивно од XXX и дека начелната идеја беше дека највероватно ние дискриминираме. Па сега они почнуваат да бараат – чекај зашто ова вака било, па така било. Значи стартната позиција беше дека... секој кој што доаѓаше од меѓународните организации дека ние XXX.

К.Г.: Дали имаше некој кој водеше статистика и надзор на дистрибуирана хуманитарна помош и кој беше тоа?

XXX: Лице одговорно за логистика. Да, имаше. Во медицинскиот дел имаше доктор на смена што беше и се водеше...

К.Г.: Од самата организација.

XXX: Од самата организација.

К.Г.: Од XXX сакаш да кажеш.

XXX: Да, да, за XXX зборам.

К.Г.: Дали постоеше контрола на распределба на хуманитарната помош?

XXX: Мммм па да. Да, да, да.

К.Г.: Кој го правеше тоа?

XXX: XXX најчесто, меѓутоа во зависност од кој е донаторот на распределбата, ако донаторот е лупам, „XXX“, беше претставник на „XXX“ и претставник на „XXX“. Генерално сите донации, генерално, сега не баш сите – сите ама генерално сите поминуваа преку „XXX. Значи сѐ што влегуваше како донација во камповите, во Гевгелија и Табановце, поминуваше во магацинот на „XXX“.

К.Г.: Кој или што според тебе беше клучен фактор за спроведување на теренските активности?

XXX: Кој како институција?

К.Г.: Или как... да. Или што беше клучно за да се реализираат активностите?

XXX: Па немаше едноставно... шо знам шо беше клучно. Појма немам.

К.Г.: Кои според тебе беа најсоодветни чекори кои се превземаа во справување со мигрантската криза и кој ги правеше тие чекори? Активности најсоодветни.

XXX: Па генерално сметам дека многу од чекорите беа несоодветни. Многу превземени чекори беа несоодветни.

К.Г.: А кои беа најсоодветни според тебе?

XXX: Најсоодветни беа можеби во периодот кога се воведе некој правилен проток и протоколи како би требало да движат луѓето. Тоа беше соодветен чекор за да не лутаат луѓето наваму – натаму, едно – друго, па ние да ги бараме. Значи соодветен чекор беше правење на официјална рута по која што бегалците би требале да движат. А сѐ останато од коа заврши таа рута е според мене несоодветно, од страна на XXX. И од страна на другите XXX, не само XXX.

К.Г.: Што сметаш дека не беше соодветно изменацирано од страна на државата и организациите?

XXX: Манипулирање со лицата.

К.Г.: Мигрантите?

XXX: Да. Лажење дека таму ги чека не знам мед и млеко во Европа или во било кои држави, затварање на границите без претходна најава и без најава на колку секоја држава ќе прими. Од нигде – никаде, ајде затвараме све и бум, онака. Несоодветно беше префрлање на бегалци по пат на пинг – понг, Македонија на Србија, Србија на Македонија или Македонија на Грција, Грција на Македонија кога веќе се затворија границите. И тоа сѐ уште функционира така и тоа е несоодветно. Несоодветни се правните постапки кои што се отворени за криумчари и за бегалци каде што бегалците се држат во вид на затвореници за да бидат сведоци во судовите и кога и тоа да се деси идејата не им е на нив да останат во државата, да седат, сакаат да отидат по нивниот пат значи да си ги остварат своите цели и желби и потреби. Меѓутоа заради... ако бидат фатени со криумчари се затвараат и они се технички затвореници иако биле жртви на трговија со луѓе.

К.Г.: Што ти пречеше најмногу во теренската работа?

XXX: Изманипулираните луѓе да ги гледам и да ја дискутирам со нив едно-друго и да гледам колку се даун и нивната животна состојба и гледам дека се многу изманипулирани и мене многу ми беше проблем тоа у работата. Не знаев точно секогаш како да изреагирам, што е правилно да им биде кажано, како да им се помогне најправилно... Тоа беше доста тешко, доста голем...

К.Г.: Што според тебе, од сите превземени активности даде најголеми и најсолидни резултати за мигрантите во мигрантската криза?

XXX: Човечкиот однос од секој поединец.

К.Г.: Дали сметаш дека се даде на крајот соодветен одговор и асистенција на терен?

XXX: Па... мислам дека да.

К.Г.: Дали според тебе успешно се почитуваа, се зачуваа и се овозможи да се практикуваат човековите права?

XXX: Не.

К.Г.: Дали имаше доволно хуманитарна помош?

XXX: Премногу. Повеќе од шо беше потребно.

К.Г.: Дали според тебе беше доволно хуманитарна асистенција која што се превзема или имаше потреба од повеќе асистирање?

XXX: Па мислам дека беше доволно. Во зависност од периодите. Значи тука ова прашање би било во кој период... Како ти беше конкретно прашањето?

К.Г.: Дали имаше доволно хуманитарна асистенција? Значи рече дека имаше доволно хуманитарна помош и повеќе од шо треба, а што е со хуманитарната асистенција?

XXX: Да, имаше хуманитарна асистенција и хуманитарна помош, меѓутоа нештото што беше проблем е тоа што таа хуманитарна помош не беше правилно распределена. Значи во еден период имаше премногу хуманитарна помош и премногу хуманитарна асистенција. Во

еден период у Гевгелија имаше четири или четворица плинари кои што имаа задача да мењаат плински боци на сите што се оние печурки шо ги викаме...

К.Г.: Мхм, за греење.

XXX: Да. А после еден период немаше ниеден плинар, а боците стоеја и имаше потреба од некој да ги мења боците. Така да имаше доволно хуманитарна помош и асистенција меѓутоа не секогаш во вистински момент.

К.Г.: Дали според тебе се спасија човечки животи?

XXX: Се спасија.

К.Г.: Имаш некој пример да кажеш?

XXX: Многу.

К.Г.: Ајде еден.

XXX: Чекај, чекај, чекај, чекај... Не можам да се сетам сега кој е најсоодветен. Ај следно прашање.

К.Г.: (се смешка) Ако погледнеме наназад, се даде соодветен, навремен и успешен одговор на кризата? Од еден до десет.

XXX: Па од еден до десет нека биде седум.

К.Г.: Дали сметаш дека државните институции беа доволни и подготвени да се одговори на мигрантската криза?

XXX: Не.

К.Г.: Што би променил ти сега?

XXX: Што би променил? Влез на меѓународни организации во функционирањето, би променил политиката на национално ниво спрема другите држави. Би понудил инкузивност на луѓето во нашиот систем под наши правила и услови, не по меѓународни.

К.Г.: Какви грешки според тебе не смеат да се повторат?

XXX: Манипулација со луѓето. Не смее да се повтори. А ќе се повтара. Верувам дека тоа не баш лесно може да се смени.

К.Г.: Кои лекции се научија?

XXX: Колку животот е краток.

К.Г.: Дали ако утре има нов бран на мигранти државата е подготвена да одговори брзо и ефикасно?

XXX: Не.

К.Г.: Доколку се случи друга комплексна хуманитарна итност, што не мора да биде повторно со мигранти?

XXX: Не.

К.Г.: И за тоа не сме доволно подготвени да одговориме како држава и како организации?

XXX: Не сме.

К.Г.: Ти благодарам!

\

Transcription no.16

Место: Скопје

Датум: 29.3.2022

К.Г.: Колку години имате?

XXX: XXX.

К.Г.: Какво образование и кој степен на образование го имаш завршено?

XXX: Значи дипломиран инжињер архитект.

К.Г.: Мхм, значи високо образвоание.

XXX: Да, високо образование.

К.Г.: Во кризата, значи мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста бевте... беше ангажиран волонтерски или професионално?

XXX: Волонтерски цело време.

К.Г.: Значи уште еднаш само да повториме, дали сте биле инволвиран во кризата волонтерски или професионално?

XXX: Професионално.

К.Г.: Професионално. А претходно рековте волонтерски, само да ги појасниме, мислите не сте биле пријавен ама инаку хонорар, сте биле платени за работата.

XXX: Да, да, на тоа мислев. Да, да. Секако.

К.Г.: Значи? Волонтерски или професионално?

XXX: Професионално.

К.Г.: Дали претходно сте биле ангажиран во XXX која што ја претставувавте во време на кризата или дополнително, специјално за кризата ви беше понуден договор за да може да пристапите на терен?

XXX: Не сум бил претходно ангажиран ама сум имал познавање со XXX бидејќи XXX XX долго време има работено во истата XXX, една од тие организации шо имам работено.

К.Г.: Е сега преку која организација или институција беше ангажиран?

XXX: Па бидејќи јас бев XXX и сум сѐ уште по XXX и немаше друг освен мене да покрива, затоа бев во повеќе XXX ангажиран, како „XXX“, како XXX, како XXX и како „XXX.

К.Г.: Каде почна? Преку која организација?

XXX: Преку „XXX“.

К.Г.: Преку „XXX“?

XXX: Да.

К.Г.: Добро. Кога ќе се спомне мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста какво чувство ти предизвикува?

XXX: Уууф, многу убаво!

К.Г.: Убаво?

XXX: Многу убаво, да. Нешто што е веќе многу стивнато, многу беше по... повеќе имаше работа, многу беше по... да кажам пожустро тие години особено две илјади петнаеста и шеснаеста и веќе од две и седумнаеста бидејќи се затвори рутата и луѓето заминаа, камповите се испразнија, после само беше као транзит.

К.Г.: Добро. Дали се чувствуваше безбедно при обавување на задачите?

XXX: Генерално да. Имало моменти кога да кажам, сум осеќал небезбедност, кога сме влегувале во рапхолите, кога имаше значи... едно време имаше у Табановце у кампот илјада шесто пеес души.

К.Г.: Рапхоли?

XXX: Рапхоли се огромни шатори од XXX шо беа наместени и имало моменти кога било тензично, можело да биде ризично ама...

К.Г.: Дали беше доволно заштитен од XXX кои што ги претставуваше и за кои шо работеше? Дали они водеа доволно сметка за луѓето...

XXX: Не знам искрено како да одговорам на ова. До некаде да. До некаде да. Од нивна страна ни било кажано сѐ како препораки, но сега веќе кога си таму во ситуација и ја вршиш задачата, гледаш највеќе работата да се заврши.

К.Г.: Дали ти имаше претходно учество во други кризи и какви?

XXX: Не.

К.Г.: А дали имаше претходно искуство во работа со мигранти и бегалци?

XXX: Не.

К.Г.: Дали доби обука за хуманитарна асистенција и теренски активности?

XXX: Да, многу, доста обуки следев.

К.Г.: Дали обуките беа пред да се почне на терен или откако веќе почнавте?

XXX: За жал многу отпосле.

К.Г.: Многу отпосле.

XXX: Да.

К.Г.: А имаше разни... имаше повеќе обуки кои шо после ви беа понудени?

XXX: Да, да, имаше повеќе обуки, значи и како за XXX и како XXX.

К.Г.: Дали според тебе кадарот имаше и поседуваше доволно капацитети, знаење и претходно искуство за да се справи со теренските ситуации? Сега ко ќе погледнеш сите луѓе шо си ги гледал на терен.

XXX: Не сите.

К.Г.: Не сите.

XXX: Кај сите различно. Имаше луѓе шо им беше прво работно искуство, имаше доста искусни луѓе од претходно шо ја работеле истата работа.

К.Г.: Дали сметаш дека човечките ресурси беа доволни за да се одговори на кризата? Или недостасуваа луѓе или беа премногу?

XXX: Не. Мислам дека доволни беа.

К.Г.: Океј. Според тебе кои мерки кои што не се превземале би можеле да ја подобрат ситуацијата и подготвеноста на терен? Што би додал на тоа шо го имаше, шо мислиш дека фалеше или требаше да се случи за да подобро одговорите на терен, да бидете поподготвени?

XXX: На обучување на персоналот и кадарот.

К.Г.: Претходно можеби.

XXX: Претходно, да, претходно или за време на... само што почна требаше да имаме повеќе обуки за луѓето повеќе да знаат бидејќи секако тоа е друг менталитет, други луѓе, од друг свет доаѓаат, различни сфаќања и мислам дека тоа највеќе би помогнало.

К.Г.: Кои беа твоите обврски? Именувај конкретни активности.

XXX: XXX на интервјуа, интервјуа од страна на XXX за доброволно враќање во своја матична држава, XXX на психотерапии, XXX за секојдневни работи.

К.Г.: А за со XXX?

XXX: Со XXX исто да, XXX за барање за азил.

К.Г.: Од кого ти примаше насоки за да дејствуваш за твоите обврски? Кој те несочуваше?

XXX: Од надлежните од XXX.

К.Г.: Од XXX, добро.

XXX: Да, секогаш сме имале или тим лидери или...

К.Г.: Дали според тебе постоеше национална координација и усогласеност на активностите? Самиот ти кажа дека си бил дел од повеќе XXX во ист период присутен на терен. Дали

постоеше некој кој што ја менацираше целата ситуација на национално ниво? Без разлика дали било тоа организација или државна институција?

XXX: Немаше некој посебен туку организациите сами меѓу себе се согласуваа и можам да кажам бидејќи имам работено и во Табановце и на Винојуг, на Винојуг многу поубаво функционираа организациите меѓу себе за разлика од Табановце. Некако сами меѓу себе се усогласија и работите течеа многу...

К.Г.: Дали мислиш дека тоа е човечки фактор затоа што истите организации со иста целна група на различна локација само... човечки фактор или...

XXX: Не знам искрено. За тоа не знам зашто така. Можеби самите луѓе шо работеа у моментот во XXX, во XXX...

К.Г.: Ако сега погледнеш наназад кој според тебе, во твоите очи беше главен национален координатор? И покрај тоа шо официјално го немало. Кој мислиш дека најмногу ги водеше работите?

XXX: По камповите? Или општо со кризата?

К.Г.: Општо со кризата, да. А може секако да кажеш и во камповите.

XXX: Па мислам дека не може да се каже одредена организација али највеќе мислам дека најголемите работи ги вршеа „XX X“ и XXX, реално.

К.Г.: Како би ја окарактеризирал и како течеше целата комуникација помеѓу тие организации? Од твоја перспектива.

XXX: Меѓусебно, меѓу организациите?

К.Г.: Мхм.

XXX: Па добро. Доста добро.

К.Г.: А со државните институции и органи кои што беа на терен?

XXX: Со државните институции секогаш имало проблем.

К.Г.: Проблем?

XXX: Секогаш, да. Никогаш работата не одела глатко и од прва.

К.Г.: Што мислиш според тебе што е причината за тоа?

XXX: Причината е тоа што веројатно и во другите XXX и XXX во XXX шо работите не се организирани, не се координирани како што треба.

К.Г.: Ти со која организација имаше најлесна соработка? Наједноставна, најглатка.

XXX: Со „XXX X".

К.Г.: Каков фактор претставува од теренска гледна точка, каков фактор претставуваа меѓународните хуманитарни организации во справување со кризата?

XXX: Како? Уше еднаш?

К.Г.: Од твоја перспектива значи, меѓународните организации каков фактор претставуваа во целата криза?

XXX: Па многу голем фактор. Значи без организациите не би можеле тие луѓе уопште да издржат толку време во кампот или многу помош им била пружена и кога не биле во кампот, кога само транзитирале. Многу голем фактор. Многу голема помош.

К.Г.: Дали имаше некој кој што водеше статистика и надзор на дистрибуирана хуманитарна помош?

XXX: Да.

К.Г.: Кој?

XXX: „XXX".

К.Г.: Дали имаше контрола на распределба на хуманитарната помош и ако постоеше некаква контрола на тоа што на кого се дава, кој го правел тоа?

XXX: Не знам за тоа искрено.

К.Г.: Што беше според тебе клучен фактор за да се спроведат теренските активности?

XXX: Клучен фактор?

К.Г.: Мхм. Не знам комуникацијата, брзината на дејствување, некакви документи... Што мислиш во целата приказна дека беше најбитно за да се одговори на терен?

XXX: Па да, како шо кажа комуникацијата најпрво, значи организираноста меѓусебно значи... кога ќе дојде да речеме некој шо работи во... пошо во тоа време сите сè работеа. Да речеме ќе дојде некој, ќе се обрати у „XXX“, тоа му треба и од „XXX“ ќе отиде некој во XXX, тоа му треба. Значи добра соработка мислам дека.

К.Г.: Соработката значи.

XXX: Да.

К.Г.: Што сметаш дека беа најсоодветни чекори кои што се превземаа за да се справиме со мигрантската криза?

XXX: Најсоодветни чекори...

К.Г.: Најпаметни чекори.

XXX: Најпаметни... Не знам искрено сеа у моментов.

К.Г.: Мхм. Добро. Што сметаш дека можеби не беше баш најсоодветно изменаџирано од страна на организациите и државните институции? Во кој дел они во менаџирањето на целата криза организациите и државните институции можеби можеа нешто подобро да направат?

XXX: Па имаше многу такви моменти кај што концентрацијата беше на некое место, на некои нешта што у моментот не им беше толку потребно на мигрантите. А од друга страна нешто што стварно им требаше у моментот не им беше пружено.

К.Г.: Можеш само некој пример да ми наведеш ако ти текнува?

XXX: Да, можам да кажам пример, еве пошто имам и активен сум сè уште во XXX дека од страна на XXX беше донирано за време на пандемијата не знам колку палети средства за дезинфекција шо никогаш не се искористија и еден тон пари значи се фрлија, а од друга страна имаше многу работи како забава, како активности, како спорт на луѓето шо им фалеше во XXX.

К.Г.: Што тебе најмногу ти пречеше во теренската работа?

XXX: Најмногу... не знам искрено.

К.Г.: Може не ти пречело ништо.

XXX: Ништо посебно.

К.Г.: Добро. Според тебе, од сите активности кои што се преземаа за мигрантите што даде најголеми и најсоодветни резултати за нив?

XXX: Од сѐ што е превземено?

К.Г.: Мхм. Сѐ што е правено за нив. Размислувај сега за овие што беа во транзитните центри, организациите шо све правеле или државата што правела и што од тоа беше најс... со најголем ефект.

XXX: Па мислам дека кога им се одговарало на некое нивно барање во однос на документација дека тоа имало најголем резултат. Бидејќи за основни работи, за храна, за место, за тоа им било дадено и не било толку...

К.Г.: Значи индивидуалните случаи, решавање на...

XXX: Да, да, да. Тоа е. Спојување на фамилии.

К.Г.: Сметаш ли дека се даде соодветен одговор и асистенција на терен?

XXX: Да, дефинитивно.

К.Г.: Дали според тебе се почитуваа успешно, се зачуваа и се овозможи да се практикуваат човековите права?

XXX: Седумдес посто да.

К.Г.: Имаше ли доволно хуманитарна помош?

XXX: Да, секако.

К.Г.: Дали беше доволна хуманитарната асистенција која што се презеде во моментот?

XXX: Да.

К.Г.: Се спасија ли човечки животи?

XXX: Дефинитивно.

К.Г.: Имаше ли некоја случка шо би сакал да ја раскажеш?

XXX: Има повеќе случаеви. Кога работев во мобилниот тим на терен, преку „XXX“ значи липковскиот терен, бидејќи луѓево патуваа преку шуми, преку планини, на црно, имаше многу моменти кај што луѓево беа на раб да си го изгубат животот, но благодарение на медицинскиот тим шо сме го носеле со нас навистина им било спасено животот. Ако не у моментот барем сме асистирале да стигнат до болница и да им се спаси животот.

К.Г.: Ако погледнеме station наназад на скала од еден до десет дали се даде соодветен, навремен и успешен одговор на кризата?

XXX: Осмица.

К.Г.: Дали државните институции беа доволни и беа подготвени за да се справат сами со мигрантската криза?

XXX: Не, апсолутно не.

К.Г.: Што би променил ти во целиот изминат период во одговорот? Еве на пример да те стави некој на одговорна позиција утре како ти што треба да дадеш некакви насоки, да донесеш одлука, шо би сменил, шо би координирал поразлично?

XXX: Повеќе контрола на работата на организациите, како шо спомна ти претходно дека да има некој шо би го контролирал сето тоа шо се случува.

К.Г.: Какви грешки не смее да се повторат?

XXX: Какви грешки... па не знам сега вака генерално не ми текнува. Ми текнува конкретни примери. Како на пример кога ќе дојдеа во камп двајца маж и жена што се претставуваат како маж и жена па после ќе испадне дека тој е криумчар или не знам што, па ја малтретира или силува. Мислам дека тоа треба поубаво да се провери кога луѓето пристигнуваат во кампот.

К.Г.: Супер. Кои лекции се научија вака нешто ако можеш да ми кажеш како лесонс лрнд за во иднина?

XXX: Многу работи се научија преку кризава, стварно многу работи на професионално ниво и на приватно ниво и сè. Нешто мене вака у моментот шо ми текнува дека на крајот на денот дека сите луѓе се исти од каде и да доаѓаат, каква нација и каква вера да се дека луѓето се исти и дека треба секогаш секој да се испочитува максимум. И дека не треба да се верува веднаш на тоа што у моментот изгледа туку треба малку поубаво да се... подлабоко да се истражат работите.

К.Г.: Ако утре има нов бран на мигранти во државата, дали државата е подготвена да одговори брзо и ефикасно? Е сега размисли и во делот на државниот механизам и меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Државата ко држава можеби се малку поподготвени за разлика од пред пет години, но државата сама без организациите ништо нема да направи.

К.Г.: Значи доколку се случи друга хуманитарна итност шо нема да биде мигранти, дали па тогаш сме спремни да одговориме?

XXX: Како држава?

К.Г.: Мхм.

XXX: Не.

К.Г.: Добро. Дали сеа во однос на тие работи можеби хуманитарните организации имаат пак повеќе експертиза и знаење?

XXX: Секако дека да. Организациите се сега да кажам после оваа криза максимум спремни со најголем капацитет да дадат одговор на било каква криза.

К.Г.: Добро. Ти благодарам многу!

Transcription no.17

Место: Скопје

Датум: 8.4.2022

К.Г.: Добро. Значи колку години имаш?

XXX: XXX.

К.Г.: Добро. Какво образование и кој степен на образование имаш?

XXX: Социјален работник.

К.Г.: Високо, факултет, така?

XXX: Да.

К.Г.: Во кризата... мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста дали беше ангажирана професионално или волонтерски?

XXX: Професионално.

К.Г.: Дали беше во организацијата вклучена од претходно или беше ад хок специјално за тоа вклучена?

XXX: Од претходно.

К.Г.: Преку која организација, институција?

XXX: „Отворена порта XXX“.

К.Г.: Кога ќе се спомне кризата какви чувства ти предизвикува?

XXX: Ауф, измешани.

К.Г.: Дали се чувствуваше безбедно при обавување на задачите?

XXX: Во поголем дел да, ама во некои ситуации не.

К.Г.: Дали сметаш дека беше доволно заштитена од страна на XXX XXX? Дали имаше некакво осигурување посебно или нешто?

XXX: Не. Доволно мислам, да ама во однос на осигурување стриктно, не.

К.Г.: Дали имаше претходно учествувано во други кризи и какви?

XXX: Не.

К.Г.: А дали имаше претходно искуство во работа со мигранти и бегалци?

XXX: Не.

К.Г.: Дали имаше претходно добиено обука за хуманитарна асистенција и теренски активности?

XXX: Да.

К.Г.: Дали во текот на работата ти беа понудени исто така обуки и дообуки?

XXX: Да, да.

К.Г.: Дали според тебе кадарот кој што беше на терен севкупно ако го гледаш, и од „XXX" и од другите организации и институции кои што ги виде, сметаш дека имаа доволно капацитети и знаења и искуство за да се справат со теренските ситуации?

XXX: Капацитети да. Знаење не, зашто беа многу кои што немаа искуство исто како јас во бегалската криза, така да би рекла недоволно можеби.

К.Г.: Дали беа доволно луѓе? Дали имаше доволно човечки ресурси на терен?

XXX: За таа бројка на почетокот, не. А понатака да.

К.Г.: Според тебе кои мерки, кои активности би ја подобриле целата ситуација во тој даден момент за подготвеност на терен?

XXX: Координација, соработка. Тоа фалеше најмногу.

К.Г.: Кои беа твоите обврски конкретно, некои активности да ми кажеш што правеше ти?

XXX: Работа со деца, активности со деца, помош на мајки, семејства, хуманитарна помош, активности едукативни, креативни колку шо дозволуваше времето.

К.Г.: Од кого примаше насоки за да дејствуваш?

XXX: Од XXX.

К.Г.: Од „XXX“?

XXX: Од „XXX“.

К.Г.: Дали според тебе имаше национална координација и усогласеност на активностите?

XXX: На почетокот не, понатака да.

К.Г.: Во твоите очи дали имаше еден кој што беше национален координатор?

XXX: Конкретно едно лице, не. Организација да, ама лице не.

К.Г.: А која организација?

XXX: XXX.

К.Г.: Како течеше и како би ја окарактеризирала теренската комуникација помеѓу меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Па исто би рекла на почетокот потешка, покомплицирана, понатака веќе кога секој си ги знаеше улогите, многу полесно.

К.Г.: А во однос на комуникацијата со државните институции и органани, како во тој дел беше комуникацијата?

XXX: Јас немав голема комуникација, така да не знам тоа, пак беше на некое повисоко ниво да кажам. XXX со институција. Ние не толку.

К.Г.: Со која организација ти имаше наједноставна и најлесна соработка?

XXX: Со сите. Не би издвоила некоја конкретна. Со „XXX“ нели секогаш беа тука пошо ние ги упатувавме доколку нели дојдеа кај нас мајки и деца, ако видевме дека има потреба, секогаш ги упатувавме. Најголемата комуникација ни беше со нив, така да...

К.Г.: Одеше лесно.

XXX: Да. Да.

К.Г.: Според тебе каков фактор претставуваа од теренска гледна точка меѓународните хуманитарни организации за да се справиме со кризата во две и петнаеста – две и дваеста?

XXX: Каков фактор?

К.Г.: Мхм.

XXX: Доста голем.

К.Г.: Дали и кој водеше статистика и надзор на дистрибуираната хуманитарна помош на терен? Што се случуваше?

XXX: Секоја организација водеше за себе би рекла.

К.Г.: Постоеше ли контрола на тоа како се распределува, што се распределува во делот на хуманитарна помош и кој ја правеше таа контрола над нештата?

XXX: Организациите лично си ги... нели даваа хуманитарните пакети со тоа што нели отпосле се изготвуваше извештај, бројките се... јавно беа достапни за сите. Сега може XXX беа тука највеќе во однос на собирање на тие податоци.

К.Г.: Што беше според тебе клучен фактор за спроведување на теренските активности? Што беше најбитно?

XXX: Пак исто: соработката, комуникацијата. Зашто на почетокот беше доста потешко додека секој да... пошто на сите мислам, не само на XXX, на сите XXX ни беше како нешто што досега не сме го искусиле, така да требаше одреден период за конкретно да знаеме кој, што, како, упатувањето кон кого иде, така да...

К.Г.: Според тебе кои беа најсоодветните чекори кои што се спроведоа за да се справиме со кризата на терен? Дали има нешто што ти сметаш дека не беше баш најсоодветно изменаџирано од страна на сите присутни актери на терен? И организации и државни институции.

XXX: Имаше пропусти во моменти кога една организација, еве конкретно да зборувам, XXX ќе идентификувавме потреба дека треба да се делува од страна на други организации, а истото го немаше.

XXX

XXX: Здраво.

К.Г.: Здраво.

XXX

К.Г.: Кате, драго ми е.

XXX

К.Г.: Добро. Што тебе лично најмногу ти пречеше во теренската работа?

XXX: Истиот тој момент. Кога ќе воочевме дека има некоја ситуација која што е потребно некое упатување, ќе упатевме, а другите ќе проценеа дека не треба и нема соодветно да делуваат на случајот.

К.Г.: Од сите превземени активности што сметаш дека даде најголеми резултати?

XXX

XXX: Се снима.

XXX.: (се смее). Извини!

XXX: Ништо нема. Извини, уште еднаш? Што даде најголеми резултати?

К.Г.: Што... да. Што даде најголеми резултати? Можеби брзата интервенција или па непосреден пристап...

XXX: Па би рекла сè. Сè од тоа.

К.Г.: Се даде ли на крајот соодветен одговор? Добро ли се одговори на теренот?

XXX: Па... Знаеш како, пробувам да направам некоја разлика помеѓу почетокот бидејќи ја бев скоро година и кусур, пак се навраќам на тоа сеа кога гледам на крајот, можеби да, додека бев таму, а на почетокот не. Затоа пробувам да направам знаеш некоја дистинкција...

К.Г.: Различно е.

XXX: Да. Целосно ама...

К.Г.: Според тебе се успеава да се зачуваат човековите права?

XXX: Во голем број да.

К.Г.: Дали имаше доволно хуманитарна помош? Па и хуманитарна асистенција?

XXX: Пак исто. На почетокот не. При крајот додека бев таму значи на почетокот две илјади и петнаеста не, две илјади и шеснаеста веќе да.

К.Г.: Се спасија ли човечки животи?

XXX: Да.

К.Г.: Може да ми раскажеш некоја случка ако ти текне...

XXX: Ау многу се. Не знам. Конкретно... има многу што ми се останати вака во сеќавање, имам позитивни, имам негативни. Конкретно памтам ми остана во сеќавање, мајка на осум деца, млада жена која што за време... додека доаѓале од Турција кон Грција од бродот изгубила две деца.

К.Г.: Ако погледнеме station наназад твоето лично мислење на скала од еден до десет, колку се даде успешен одговор на кризата?

XXX: Ш... пет.

К.Г.: Дали беа државните институции доволни сами да се справат со мигрантската криза?

XXX: Не.

К.Г.: Што би променила ти во целата ситуација или не знам некои грешки кои што сметаш дека не треба да се повторат? Не смеат да се повторат.

XXX: Делувањето на XXX.

К.Г.: Како? Делувањето?

XXX: На XXX.

К.Г.: Некоја лекција која што сметаш дека треба да се научи?

XXX: Поголем осврт на човекови права и поголема хуманост. Тоа малце фалеше.

К.Г.: Ако утре се случи нов бран на мигранти во државата дали сме... дали државата е подготвена заедно со капацитетите на меѓународните хуманитарни организации веднаш, брзо да се справи со ситуацијата?

XXX: Не.

К.Г.: Можеби доколку не се работи за мигранти, некоја друга комплексна хуманитарна криза и итност, дали тогаш сме подготвени?

XXX: Не.

Transcription no.18

Место: Скопје

Датум: 13.5.2022

XXX: За XXX ќе кажам.

К.Г.: Да. Благодарам! Само пенкалото за да запишувам и јас. Значи колку години имаш?

XXX: xxx.

К.Г.: Добро. Кој степен на образование?

XXX: Високо.

К.Г.: А што?

XXX: Правен факултет, имам положено правосуден испит.

К.Г.: Дали бевте инволвирани за време на кризата две и петнаеста – две и дваеста волонтерски или професионално?

XXX: Професионално.

К.Г.: Дали тоа беше ангажман кој што го имавте уште претходно во организацијата или пак беше ад хок за потребите на кризата?

XXX: Од претходно.

К.Г.: Од претходно. Преку која институција бевте ангажирани?

XXX: XXX.

К.Г.: XXX. Кога ќе се спомне мигрантската криза две и петнаеста – две и дваеста, какво чувство предизвикува кај вас?

XXX: Многу ненаучени лекции, многу работи кои што требаа да се направат, меѓутоа се надевам дека доколку би имало повторно, мислам дека би биле поспремни.

К.Г.: Се чувствувавте ли безбедно при обавување на задачите?

XXX: Да.

К.Г.: Сметате ли дека бевте доволно заштитени од страна на вашата организација за да ги обавувате теренските активности?

XXX: Да, да, да.

К.Г.: Дали имавте претходно учество во други кризи и какви?

XXX: Не, не.

К.Г.: Дали имавте искуство во работа со мигранти и бегалци?

XXX: Пред две илјади и тринаеста не.

К.Г.: Добивте ли претходно некаква обука за хуманитарна асистенција и теренски активности?

XXX: Не.

К.Г.: Дали во текот на работата ви беа понудени обуки, тренинзи...

XXX: Да, да, од повеќе организации. Дали според вас кадарот кој што можевте да го видите на терен, без разлика дали беше од XXX) или од другите XXX, поседуваше доволно капацитети и знаења, дали имаа претходно искуство од разговорите кои што можевте да ги видите?

XXX: Претходно искуство не, меѓутоа работите се учеа во од и како одминуваше времето се стекнувавме сите заедно со потребното искуство да се справиме со кризата.

К.Г.: Беа ли доволно човечки ресурси за справување со кризата?

XXX: Да. Во некои сегменти и превише.

К.Г.: Според вас, кои мерки би ја подобриле состојбата и вашата подготвеност на терен? Ако некој друг, ако некој друг сега нов треба истото да го направи што вие во оваа криза, што вие би направиле за да биде по...

XXX: Па претходни обуки мора да има, размена на искуства и да се видат и практики од други земји како се справиле конкретно со бегалската криза, еве да речеме од најблиското соседство и опкружување.

К.Г.: Кои беа ваши обврски, некои конкретни активности?

XXX: Бидејќи сум XXX, мојот дел беше XXX информирање на мигрантите кои што беа присутни во двата транзитни центри, потоа на барателите на азил кои што беа во прифатниот центар за баратели на азил и од две илјади и деветнаеста и XXX информирање на мигрантите кои што се во прифатниот центар за странци во Гази баба. Меѓутоа кога беше бегалската криза значи бев и психолог, бев и социолог (се смее), бев и делач на храна, делач на вода, на лекови, така да... значи генерално сè.

К.Г.: А вие од кого примавте насоки за да дејствувате на терен?

XXX: Првично примав од моите надредени од XXX. Меѓутоа имаше одредена координација на сите организации, „XXX“ предначеше, XXX, некаде XXX и така.

К.Г.: Дали според вас постоеше национална координација и усогласеност на активностите?

XXX: Многу слаба.

К.Г.: Кој според вас, во вашите очи беше... доколку има таков, национален координатор на целата операција?

XXX: „XXX“.

К.Г.: Како течеше и како би ја окарактеризирале теренската комуникација помеѓу меѓународните хуманитарни организации?

XXX: На почеток беше хаотична, значи јас ова го кажувам од искуство бидејќи почнав од железничката станица во Гевгелија, меѓутоа откога се направија двата транзитни центри, се подобруваше и од време... од ден на ден стануваше сè подобро и во насока на заштита на сите тие луѓе кои што бегаа.

К.Г.: Во однос на комуникацијата и односот со државните институции и органи присутни на терен?

XXX: Тешко идеше комуникацијата. Јас како XXX имав многу расправии најчесто со XXX во делот на XXX и пристапот во постапката на дел од тие кои што изразуваа намера за азил. XXX немаше нешто слух, XXX исто, така да... XXX.

К.Г.: Ако треба да издвоите една организација со која што наједноставно, најлесно сте комуницирале, кој би бил тоа?

XXX: Па добро реално јас навеќе комуницирав со „XXX“, со XXX, со XXX (ѕвони телефон). Ало!

К.Г.: Значи рековте дека имавте најмногу комуникации со „XXX“ и?

XXX: Па со меѓународниве да речеме, со XXX, со XXX и со... А од државниве со XXX, XXX и XXX.

К.Г.: Со кого беше наједноставно да се функционира и комуницира? Најбрз проток на информации.

XXX: Со „XXX“.

К.Г.: Каков фактор претставуваа од теренска гледна точка меѓународните хуманитарни организации во справување со кризата, според вас?

XXX: Помогнаа многу, се вложија многу средства, логистика, така да... Меѓутоа сепак ќе кажам недоволно.

К.Г.: Недоволно.

XXX: Да.

К.Г.: Дали постоеше, од тоа што можевте да видите, контрола на распределба на хуманитарна помош и кој го правеше тоа?

XXX: На почетокот не. Кој стигнеше носеше храна, делеше, чаеви, кафиња, млеко и такви работи, меѓутоа со текот на времето мислам дека сè се канализираше преку „XXX“ и XXX. И ден – денеска јас кога XXX кога носи да речеме храна, лекови во Гевгелија, го канализираме тоа преку XXX и XXX.

К.Г.: Што од сите работи беше клучен фактор за да се спроведуваат теренските активности? Што беше најбитно во целата таа работа?

XXX: Најбитно беше да има добра координација и поефикасно. Бидејќи се работеше за голем број на луѓе, приоритет требаше да се дава на ранливите категории и едноставно на девеес девет запирка девет посто целта беше да се замине што е можно побрзо од Македонија, така да немаше потреба од главење на луѓето од... нели чекаат на Винојуг, па чекаат воз, па чекаат Табановце таму. Така да... мораше да иде побрзо сето тоа.

К.Г.: Што според вас беа најсоодветните чекори кои што се превземаа за справување со кризата?

XXX: Па прво... првенствено според мене беше битно тие луѓе да се згрижат примарно, да се видат кои се нивните потреби, доколку има потреба од лекарска интервенција, храна, облека, тоа. Потоа се разбира правниот основ доколку некој сака да останат, да побараат заштита од Македонија, да им се овозможи тоа. Доколку не, да си го продолжат патот.

К.Г.: Што сметате дека не беше соодветно изменаџирано дали од страна на организациите или државните институции?

XXX: Се направи непотребен хаос на почетокот. Значи со неколку збора тоа би било никаква координација. На сите ни беше тоа ново, не велам не, меѓутоа дали немаше доволно капацитети, немаше доволно искуство. Меѓутоа јас кога идев на терен по транзитни центри имав впечаток дека не се знаеше кој пие, кој јаде.

К.Г.: Што најмногу ви пречеше во теренската работа?

XXX: Сите што се правеа главни и што кажуваа. Јас сметам дека треба да се почитува хиерархија меѓутоа треба да се знае кој што кажува, кој што работи. Така да... А вака сите кажуваа, сите беа главни и...

К.Г.: Што од сите активности сметате дека даде најголеми резултати за самите мигранти?

XXX: Па мислам дека првичниот прифат и медицинската заштита, храната, лековите, облеката...

К.Г.: Најосновните потреби.

XXX: Најосновните потреби на луѓето. Тоа што се делеа ранци и топки и некои други глупости, така да апсолутно беше беззначајно.

К.Г.: Се даде ли соодветен одговор и асистенција на терен?

XXX: Да. Имајќи ги во предвид претходното искуство и како сето тоа бидна, да.

К.Г.: Бидејќи сте правник дали успешно се почитуваа, зачуваа и се овозможи да се практикуваат човековите права?

XXX: Не.

К.Г.: Имаше ли доволно хуманитарна помош?

XXX: Да, имаше. Би рекол и премногу.

К.Г.: Дали беше доволно хуманитарна асистенција во дадениот момент?

XXX: Да, да.

К.Г.: Се спасија ли човечки животи, имаше ли некоја таква...?

XXX: Да, да.

К.Г.: Може ли нешто да ми кажете од терен, некоја активност, некој впечаток, некоја ситуација?

XXX: Еве јас ќе ви кажам една... тоа беше случај на железничката станица кога еден малолетник од Сирија го удри стуен удар од (неразб.) иако до некаде беше и негова вина бидејќи се трудел да најде штекер за да го полни телефонот. Веднаш беше превземен од „XXX“, беше однесен во болница, му се направи операција, беше внесен во постапка за азил, Македонија му даде заштита. Он кога беше во добра здравствена состојба волонтираше за XXX, така да и он даде поддршка на другите бегалци, мигранти кои што поминуваа. Има многу случаи со...

К.Г.: Среќна приказна е ова.

XXX: Да. Има многу случаи со непридружени малолетници, имаше неколку семејни обединувања што во Македонија, што на граница со Грција, на граница со Србија. Имаше

многу инвалидни лица на кои што им се помогна од XXX. Во делот на азилот, XXX. Така да има многу позитивни приказни. Мислам времето е кратко инаку...

К.Г.: Да, да, да, да, јасно. Дали ако погледнеме station наназад, се даде соодветен, навремен, успешен одговор на кризата? Од еден до десет ме интересира само.

XXX: Па еве да речеме седум. Таа оценка на факултет сум ја сакал највише.

К.Г.: Да. А државните институции беа ли доволни и доволно подготвени да се справат сами со кризата?

XXX: Не.

К.Г.: Што вие би промениле?

XXX: Има одредени... на пример законодавството поврзано со овие проблеми, значи непотребно се промени законодавството еве за таа намера, за азил, значи тоа обавезно мора да се избрише.

К.Г.: Тие седумдес два часа?

XXX: Да.

К.Г.: Тоа не сметате дека е добро?

XXX: Не функционира. Значи остана во законот... кога заврши бегалската криза, кога официјално се затвори западно-балканската рута ние нити... ние имаме само еден случај каде што е дадена намера. Така да значи не е функционално тоа. И кога беше од сто луѓе на железничката станица, на пеесет им се правеа намери и другите пеесет се пуштаа така. Дека јас инсистирав во пополнувањето на тие со XXX, така да не беа решение, сакам да кажам. И тие бројки што се официјални да ги кажам, не се точни. Треба да се отвори... нема стратегија за интеграција, нели долго време нема на ниво на XXX зборам. Ние ќе се залагаме како XXX за alternative detention. Тоа е нешто ново кое што во Европа го има, алтернативи на задржување.

К.Г.: Што би значело тоа?

XXX: Тоа значи да не се задржуваат луѓето, ранливи категории во прифатниот центар за странци Гази баба. Значи тука ќе треба законски измени да се прават. Законот за

меѓународна и привремена заштита мора да се менува. Значи има многу работи кои што лицава што се со субсидијарна заштита, бегалците од Косово, сега малтене сите ги одбија. Што понатака и со тие луѓе? Така да има многу работи кои што треба да се менуваат.

К.Г.: Јас имав едно прашање...

XXX: XXX е катастрофа.

К.Г.: Да. Имав едно прашање баш во делот на што вие би промениле во делот на легислатива ама еве веќе го одговараме. Мислам дополнително би сакала посебно да разговараме за...

XXX: Нема проблем, јас сакав да покренам... мислам не само ние туку јас сакам законски измени да покренеме во Законот за странци и во Законот за меѓународна и привремена заштита во делот на тие алтернативи за задржување. Значи тие ги немаме тие, малтене во сите европски земји ги има. Кај нас нешто XXX почна да промовира...

К.Г.: А што би значела алтернативата ако не detention, не знам...

XXX: Да речеме место да се сместуваат во XXX во тие услови, не знам дали си била, дали си влегла во просториите каде што ги чуваат. Јас сум влегол таму, така да... луѓе од затвор кога доаѓаат викаат дека во затвор е поубаво. Значи тоа значи на пример да го сместиш во друг објект или на пример да му одземеш паош, пари и такви работи додека трае постапката, дали е судска, дали е овакво. И тие баратели на азил што има некои на кои што треба да им се ограничи слободата на движење, да не им се ограничи таму. Туку да речеме во друг објект, налик нешто како што беше безбедната куќа ние што ја имавме до две илјади и деветнаеста.

К.Г.: Да, да, да. А ова што е со... на некој... сега баш со статус мислам XXX и уште некој, од хуманитарни причини беше, така?

XXX: Тоа сум ја пионер во тоа. За XXX и за XXX XX.

К.Г.: Така, така. Да. Дали они им следат некои права од законот било какви, не знам, као што овие другиве имаат домување, не знам...

XXX: Не.

К.Г.: Не. Ништо.

XXX: Не. Они се на ниво на наши државјани со првивремен престој.

К.Г.: Мхм. Еве на пример ако дојде некој во Македонија со работна дозвола и работи... мислам има статус тука на странец кој што е со легален...

XXX: Со пријавен престој.

К.Г.: Да. Дали има исти горе-доле права како овие што се од хуманитарни причини?

XXX: Да. Личната карта е иста, жолта...

К.Г.: Да, ја видов. Ми се пофали XXX пред некој ден дојде.

XXX: Жолта, така да... јас XXX го спасив од затвор, он беше XXX, така да беше во XXX, таму се запознавме. XXX му најдовме бидејќи јас не можам XXX во XXX. Не доби затвор, доби условна казна, без протерување. Побара азил, го одбија, скрос во сите инстанци, меѓутоа еве со хуманитарни за него и за XXX успеавме да завршиме...

К.Г.: Долго време беше он во XXX. Многу долго.

XXX: Да. Ми се најде XXX мислам така да.... бидејќи јас од шенсаести јули две илјади и дваеста не сум во XXX, така да...

К.Г.: Да, он беше XXX.

XXX: Да, да. Ми се најде он XXX. Сега имам друг еден човек од XXX кој што ми помага, башка и тие шо ми се јавуваат, XXX

К.Г.: Сега XXX е супер, во „XXX" е, во XXX.

XXX: Драго ми е, јас...

К.Г.: Му пратив речник, ми побара па отидов, го купив, му го пратив.

XXX: Е па еве XXX на дваесет и петти мај ако не се лажам, ќе полага македонски јазик.

К.Г.: Да, да, да. Супер. Уште нешто ситно остана да прашам. Во делот на... која грешка не смее да се повтори би било после тоа.

XXX: Која грешка не смее да се повтори.

К.Г.: Да. Кои грешки, ако има повеќе.

XXX: Од почеток мора да се знае кој што работи. Точно. Да не се навлегува во надлежноста на другиот. На пример XXX да не се ашка со некои работи кои што се од ваша надлежност да речеме и да мудруваат.

К.Г.: А дали ако утре имаме нов бран на мигранти, државата е подготвена да одговори брзо, ефикасно...

XXX: Не! Не! Не, не, не.

К.Г.: А доколку се случи можеби друга комплексна хуманитарна итност, друга emergency шо не подразбира мигранти, дали тогаш можеби сме спремни?

XXX: Па можно е. Можно е. Мене ми е... освен вие, не гледам друга XXX која би се справила бидејќи... јас лично ми е драг XXX, XXX, ама (се смее)...

К.Г.: Да, тоа не е фактор човек секојпат.

XXX: Ама не ги бива. А тој нека си XXX и такви работи, нека се мачи, а вака...

Transcription no.19

Место: Скопје

Датум: 23.3.2022

К.Г.: Да започнеме. Ме интересира колку години имате?

XXX: XXX.

К.Г.: А колку години имавте во периодот кога работевте на мигрантската криза?

XXX: XXX.

К.Г.: Не.

XXX: Да.

К.Г.: Седум години... Каков и кој степен на образование имате завршено?

XXX: Високо образование, економски факултет.

К.Г.: Економист значи. Дали бевте инволвирани во кризата волонтерски или професионално?

XXX: Професионално.

К.Г.: Добро. Дали бевте инволвирани... Дали беше инволвиран професионално како ангажман за оваа проблематика од претходно или беше... бевте ангажирани ад хок, специјално за оваа криза?

XXX: Како промена на активности во рамки на работно поле.

К.Г.: Значи и претходно беше во организацијата, само се смени обврската.

XXX: Да.

К.Г.: Која институција? Која организација?

XXX: „XXX“.

К.Г.: Кога ќе ја спомнам општо кризата две и петнаеста, две и дваеста, какви чувства ти предизвикува општо, генерално?

XXX: Бурни.

К.Г.: Бурни. Дали се чувствуваше безбедно додека ги обавуваше твоите задачи?

XXX: Генерално.

К.Г.: Дали сметаш дека доволно беше заштитен од страна на твојата организација при обавување на обврските? Од секаков поглед заштитен, значи здравствена превенција, безбедност генерална по твојот живот, твоите права?

XXX: Од еден до десет?

К.Г.: Не. Како сакаш, наративно изрази се, мислам биди искрен, отворен ова стварно нема... како се осеќаше, стварно?

XXX: Па евентуално... Зашто? Зашо во одредени моменти имаше ситуации и случувања каде што не сите и секогаш беа предвидени и несоодветно се одговори на нив од аспект на безбедност и претходна подготовка за можни сценарија. Така да многу од работите се случуваа и се преземаа одредени чекори после одредени случувања отколку пред. Зашо сето тоа сепак беше нешо ново со шо се сретнавме повеќето од нас што бевме...

К.Г.: Баш тоа ми е следното прашање. Дали има претходно искуство во други кризи и какви? Кој тип на кризи?

XXX: Во рамки на криза од овој обем, не. Некои вонредни состојби на локално ниво, односно национално ниво, топол бран, ладен бран...

К.Г.: Поплавите?

XXX: Поплавите беа две илјади и шеснаеста есента, така, после почетокот на мигрантската криза. А инаку поплавите па имаат сосема поинаква...

К.Г.: А дали имаше ти претходно искуство во работа со мигранти бегалци?

XXX: Да. Со бегалци од Косово, лица кои шо беа веќе подолго време тука, петнаесетина години и поинаков статус и потреби имаа и уживаа.

К.Г.: Дали од XXX или од било кое друго место имаше добиено обука претходно за хуманитарна асистенција и теренски активности? За тоа што го работеше.

XXX: Како подготовка конкретно во однос на мигрантската криза, не. Све тоа беше во од.

К.Г.: А дали во текот на обуката ти беа понудени... или беше дел од обуки, тренинзи за поуспешно справување со кризата?

XXX: Имаше опции одредени, варијанти одредени на различни теми врзани со кризата но во дел од нив... дел од нив не беа соодветни за типот на темата која што се разработуваше и потребата на истата на терен или пак лицето кое што ја водеше таа тренинг обука не беше соодветно... со соодветно искуство и соодветно информирано за тоа што треба и со што се соочуваме на терен.

К.Г.: Генерално ако ги земеш и твоите колеги со кои што си работел и од другите организации и државни институции, дали кадарот генерално поседуваше доволно капацитети и знаења и имаше претходно искуство за успешно да се справи со овие теренски ситуации? Или имаше луѓе што беа голи и боси (неразб.)?

XXX: Па со ова врзано во рамки на XXX во која што јас бев дел повеќето беа долгогодишни XXX ама никој од нив... ајде да речам пет посто преку сила беа лица кои што во рамки на кризата не само на терен, општо, околу пет посто од сите вклучени имаа евентуално некое искуство station наназад во годините со мигрантска криза и бегалци но... Капацитети имаше, добар одговор и здружен одговор на терен имаше поради долгогодишно познавање со повеќето луѓе, но соодветна подготовка немаше.

К.Г.: А дали имаше доволно човечки ресурси според тебе?

XXX: Од аспект на бројност, да. Од аспект на квалитет, не.

К.Г.: Според тебе кои мерки би ја подобриле во тој момент состојбата и подготвеноста на терен?

XXX: Во тој момент или сега?

К.Г.: Па и опошто. И тоа и тоа кажи го. Значи во тој момент шо требаше да се направи, а не се направило да речеме, би ја подобрило ситуацијата или сега ако има ново шо треба да се направи.

XXX: Прво сериозна проценка на човечките ресурси кои што се ангажираат. Второ, соодветна дообука и минимум стандарди на обука кои што треба да се... или обуки кои што треба да се поминат пред лицето да биде вклучено на терен, без разлика од потребата или итноста, во таа ситуација. А сега врз основа на соодветна добра и реална евалуација може да се работи на подготовки на зголемување на капацитетите, човечките капацитети и материјално – техничките, во случај на потреба како да се одговори.

К.Г.: Кои беа твоите обврски, некои конкретни активности, која беше позицијата која што ја имаше?

XXX: Како... На почетокот како XXX, првите три месеци, па понатаму наредните три месеци бев XXX во едната смена. Кога мислам едната смена мислам на три дена по дваесет и четири часа. За кратко после тоа да сум XXX на целата активност на XXX на јужната граница. Од спроведување и оперативно изведување и завршување на работите и задачите кои што ги имавме на терен како тим, до делот на дискусија, лобирање, преговарање со останатите актери државни институции одговорни во тој дел како и невладини организации, XXX сектор во насока на здружен одговор и дејствување со цел подостапна услуга и непреклопување во обврските на сите присутни.

К.Г.: А од кого примаше насоки за дејствување?

XXX: Од мојот претпоставен.

К.Г.: Само од претпоставениот од „XXX“ или имаше и други...

XXX: Во насока на генералните активности на „XXX“ насоките што треба да се работи како проблематика, односно сектор на терен се добиени од страна на мојот претпоставен. Во однос на оперативното работење и функционирање на терен беше, пак ќе речам, базирано на соодветни квалитети и квантитети... и капацитети на лицата кои што беа на терен и соодветно распределувани задачите како во рамки на тимот така и меѓу тимовите кои што беа присутни и од другите организации и институции на терен.

К.Г.: Дали според вас... според тебе постоеше национална координација и усогласеност на активностите?

XXX: Не. Зошто?

К.Г.: Не. Кој според вас беше национален координатор на операцијата? Ако постоеше.

XXX: Во рамки на XXX?

К.Г.: Не. Национален... на операцијата, генерално на активностите. Дали имаше и кој беше тој?

XXX: Па требаше да биде XXX, но тука голема улога зема XXX, односно XXX и XXX каде што иако секој требаше да делува во одреден сегмент во рамки на координацијата на активностите во рамки на мигрантската криза, се преклопуваа, имаа недоразбирање кој во кој дел реално треба да дејствува и до каде се границите на секоја една институција во случајот.

К.Г.: Во тој контекст како течеше, како би ја окарактеризирал теренската комуникација помеѓу меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Со оглед на тоа што беа вклучени локал стаф, лица од местата каде што се случуваа работите во различни организации, соодветно верувам квалификувани, базирано на претходно познавање на локално население, беше подобра комуникацијата од аспект на своевремено вклучени лица, терренски координатори од страна донесени од надвор кои што имаат одредени искуства во рамки на одредени кризи мигрантски, но во поинакви културолошки средини, така да ради волјата на терен и соработката имаше релативно добра координација, комуникација и размена на информации.

К.Г.: А истото тоа со државните институции и органи на терен?

XXX: Па морам да кажам дека индивидуалното однесување си придонесуваше за подобра соработка додека пак политиките кои што беа и насоките дадени соодветно, не секогаш соодветствуваа со реалните потреби и реалните можности за реализација на истите на терен.

К.Г.: Со која меѓународна хуманитарна организација имаше најлесна соработка на терен?

XXX: Не можам да издвојам бидејќи секоја една во различен сектор делува, така да... најлесна соработка... Соработка имаше со сите. Генерално можам да кажам...

К.Г.: Најлесна, наједноставна?

XXX: Најмногу можам да кажам со XXX бидејќи беа поддржувачи во дел од нашите активности и беше обврска да се комуницира, така да и најмногу изградена комуникација имаше со нив.

К.Г.: XXX бевте во тој период со XXX? XXX?

XXX: Во одредени сегменти и активности, да.

К.Г.: Според тебе каков фактор претставуваа меѓународните хумантирани организации за справување со кризата? Битен, важен, голем, мал, потребен, непотребен...?

XXX: Во однос на (ѕвони телефон)...

К.Г.: Јави се. Нема врска, тоа ќе...

XXX: XXX? Чао!

К.Г.: Дис вас изи гоинг. Значи каков фактор беа меѓународните хуманитарни организации, според тебе нормално?

XXX: Генерална слика?

К.Г.: Да.

XXX: Па битен финансиски поддржувач на активностите.

К.Г.: Дали некој и кој ако имаше водеше статистики и надзор на дистрибуирана хуманитарна помош?

XXX: На „XXX“ му беше тоа доделена активност и обврска, така да сите евиденции во однос на дистрибуираното, па и донација од меѓународни организации доаѓаше кај XXX и XXX ја XXX обврската да соодветни листи за дистрибуција на дневно ниво.

К.Г.: Дали постоеше контрола на распределбата на хуманитарна помош и кој ја правеше? Мониторинг?

XXX: Соодветните теренски лица од организациите кои што беа донатори на одредена хуманитарна помош си побаруваа и вршеа релативна контрола на соодветно делење и дистрибуција на хуманитарна помош на терен ама пак ќе речам, за... најмногу фокусирани на она што е нивна хуманитарна помош како истата се распределува.

К.Г.: Кој според тебе... или што беше клучен фактор за спроведување на теренските активности?

XXX: Прво соодветна поделба на активности, координација на дневна и неделна основа за реалните потреби на мигрантите или бегалците во случајов, и реалните капацитети и можности на организациите во кој дел можат да се вклучат и да пружат асистенција.

К.Г.: Што беа најсоодветните чекори кои што се превземаа за справување?

XXX: Редовна координација.

К.Г.: Нешто друго што можеби придонесе да има добар одговор на кризата?

XXX: Конкретно за долу можам да кажам бидејќи на јужната граница бев генерално цел период, некои шес месеци бев и на северната граница. За јужната граница дека имаше благодарение на редовната координација и координативни состаноци, зависно од потребите на терен, групите на мигранти и ситуацијата во делот на транзит, задржување, незадржување и така натаму, поради добрата координација имаше и редовна и брза промена на активностите и промена на потреба од хуманитарна помош зависно од...

К.Г.: Значи адаптација. Што беше несоодветно изменаџирано од страна на државата и организациите? Ако треба да издвоиш некои работи, активности. Шо мањкаше?

XXX: Недоволна комуникација меѓу терен и канцеларија и косење со реални потреби и буџетски можности.

К.Г.: А што најмногу ти пречеше во теренската работа?

XXX: Дискусија со несоодветна личност од несоодветна организација за реализација на одредена активност.

К.Г.: Што сметаш дека од сите активности кои што се превземаа дадоа најголеми резултати за мигрантите, за нивна добробит?

XXX: Брзата адаптација, брзиот одговор, пак ќе речам, брзата, редовна, искрена комуникација меѓу сите актери на терен и зимање во предвид апсолутно хуманитарниот аспект на целата мигрантска криза и состојба.

К.Г.: А дали сметаш дека се даде соодветен одговор и асистенција на терен.

XXX: Генерално? Да. Сегментално и по фази би било поинаку.

К.Г.: Дали се почитуваа и се зачувуваа... и се овозможи да се практикуваат човековите права?

XXX: Да.

К.Г.: Дали сметаш дека имаше доволно хуманитарна помош?

XXX: Доволно хуманитарна помош...

К.Г.: Во добра.

XXX: Имаше но не секогаш таа беше соодветна.

К.Г.: А хуманитарната асистенција дали беше доволна и токму таа што е потребна во дадениот момент?

XXX: Во рамки на целата криза имаше три сегменти на истата на делот на движење на мигранти кога не можеа да користат јавен превоз, движења на мигранти со јавен превоз во рок од седумдес два часа и после тоа забрана за движење на мигранти односно прво селективна поделба на кои држави... мигранти од кои држави можат да поминат, кои не, па и понатаму сместување во рамки на транзитните центри, така да по фази...

К.Г.: Добро. Прашав дали беше доволно хуманитарна асистенција, дали беше соодветна?

XXX: Зависно од фазата но пак ќе кажам периодот на адаптација беше оној период кај шо се... имаше одредени недостатоци, но тоа беше кратко во однос на целокупното траење.

К.Г.: Се спасија ли човечки животи?

XXX: Да, многу.

К.Г.: Може да ми раскажеш некои ситуации? На кратко, прво шо ти доаѓа на памет.

XXX: Па на кратко ситуација што ми доаѓа на памет, не знам сите се генерално долги ама можам да кажам еве од аспект на спасување животи еден дел од нашиот тим долу во интервенција на терен мораше да интервенира и да асистира пораѓај на одредена мајка каде што беше успешно породена со здраво машко дете.

К.Г.: Ако погледнеш station наназад дали се даде соодветен, навремен и успешен одговор на кризата ако треба од еден до десет да го оцениш?

XXX: Со што би го оценил?

К.Г.: Да.

XXX: Осум.

К.Г.: Добро. Тоа е висока оцена. Дали беа доволни државните институции подготвени за одговор на мигрантската криза?

XXX: Не.

К.Г.: Што би променил во целиот процес ако се случи утре нова криза? Кои грешки не смеат да се повторат?

XXX: Подготовка.

К.Г.: А што не смее да се повтори? Повторно исто таа подготовка што недостасуваше?

XXX: Не смее да се повтори задоцнет одговор.

К.Г.: А имаше задоцнет?

XXX: Па во одредени делови, да. Сегменти, да. Моменти каде што трпат луѓето. Кога трпат луѓето, трпи и системот, односно целата хуманитарна асистенција заглавува.

К.Г.: Значи... која е некоја најголема лекција што си ја научил што би ја споделил?

XXX: Никогаш не вели никогаш.

К.Г.: Дека може да се случи (се смешка). Ако утре има нов бран на мигранти, државата дали е подготвена да одговори брзо и ефикасно? Ме интересира сега и државниот и меѓународниот механизам ако се вклучат заедно.

XXX: Па врз основа на цела онаа докумантација која што се изработи од стандарни оперативни процдури пред сè, каде што удел имаат и државните институции и одговорниот... кризниот менаџмент и невладиниот сектор и XXX организациите, доколку се постапува по истото, да. Но сепак мислам дека кадровски не се пополнети...

К.Г.: Позициите.

XXX: Позициите и на институции и на XXX секторот бидејќи се прави нормално регрутација во случај на потреба ама пак оние кои што биле во рамки на досегашната мигрантска криза повеќе од четириесет посто, што и тоа можеби е висок процент, верувам дека нема повторно да бидат дел од некој нареден бран, каде што повторно ќе се... ќе има недостаток на соодветен кадар. Ако нема соодветен кадар и системот на изградена досега координација и комуникација ќе треба да се доработува.

К.Г.: Ова беше за мигранти. А ако е друга хуманитарна итност има државата и организациите тука соодвет... може да дадат соодветен одговор, дали имаат капацитети? Да не бидат мигранти, да биде друга потреба за итност?

XXX: Па активно се работи на системот за кризан менаџмент и превенција. Да.

К.Г.: Кој го координира тоа? Кој го работи?

XXX: Сè уште се моментално обврски првично на XXX, XXX со поддршка од XXX. Ама зависно од сценариото и местото и локацијата, како и (неразб.) на населението и подготвеноста на населението ќе биде импактот на соодветна криза или катастрофа, природна или неприродна.

Transcription no.20

Место: Скопје

Датум: 8.8.2022

К.Г.: Добро. Прашањето ми е колку години имате?

XXX: XXX.

К.Г.: Какво и кој степен на образование имате?

XXX: Високо, правен факултет.

К.Г.: (се смее) Затвори ја вратата, ќе XXX. Ќе се транскрибира ова, вклучително и јас шо кажувам (се смее). Дали за време на кризата беше инволвиран волонтески или професионално?

XXX: Професионално.

К.Г.: Добро. Дали тоа беше ангажман кој што се вклучи ад хок, заради кризата или постоеше и од претходно?

XXX: Не. Од претходно.

К.Г.: Добро. Преку која институција или организација?

XXX: XXX.

К.Г.: Добро. Кога ќе се спомне кризата две и петнаеста – две и дваеста какво чувство генерално предизвикува кај тебе?

XXX: Предизвикува чувство на некој историски момент.

К.Г.: Дали се чувствуваше безбедно додека ги обавуваше задачите?

XXX: Да. Со исклучок на одредени ситуации.

К.Г.: Дали сметаш дека беше доволно заштитен од страна на својата организација да ги обавуваш задачите?

XXX: Да.

К.Г.: А имаше претходно учествувано во други кризи и какви?

XXX: Не.

К.Г.: Дали имаше искуство во работа со мигранти и бегалци?

XXX: Да.

К.Г.: Дали беше претходно обучен за хуманитарна асистенција и теренски активности?

XXX: Не.

К.Г.: Дали во текот на работата ти беа понудени обуки и тенинзи за поуспешно справување со кризата?

XXX: Не.

К.Г.: Дали според тебе кадарот имаше и поседуваше доволно капацитет, знаење и претходно искуство за успешно да се справи со теренските ситуации? Зборам целата слика што ја виде таму. Не само од XXX. Од сите организации и владини и невладини. Дали имаше доволно луѓе, дали имаа тие доволно капацитети, дали имаа знаења, икуство?

XXX: Имаше доста луѓе со искуство меѓутоа фалеше координација.

К.Г.: А доволно број на луѓе?

XXX: Доволно број на луѓе за справување со ситуацијата?

К.Г.: Аха.

XXX: Имаше доволно, да. И од страна на институциите и од страна на XXX имаше доволно луѓе.

К.Г.: Значи ресурсите беа доволно човечки?

XXX: Да.

К.Г.: Кои мерки според тебе, би ја подобриле личната значи состојба и подготвеност на терен, твоја? Дали нешто...

XXX: Па моја лична... Проблемот беше, пак ќе речам, во координацијата. Значи доколку... имаше ситуации кај шо не знаевме шо праиме, зошто праиме, како праиме, затоа шо немавме никаква координација со XXX. Секоја XXX имаше насоки од своите XXX или од XXX со кои шо соработуваат меѓутоа ние не знаевме често шо праат другите XXX, шо праи XXX, шо праи XXX, шо праи XXX и така натаму. Така да мислам дека ако тоа беше појасно дефинирано, сите подобро ќе одговоревме на терен.

К.Г.: Кои беа вашите конкретни обврски? Некои активности да ми наброиш?

XXX: XXX имаше два тима на луѓе, еден на северната, еден на јужната граница и тимовите се состоеја од XXX и XXX и теренски соработници. Значи на јужната граница работевме на регистрација на новите лица кои што пристигнуваат во државата. Дополнително имавме преведувачи од арапски, фарси, урду, пашту и сите тоа што успеавме да ги најдеме јазици. И имавме XXX кои што им објаснуваа за XXX, транзитот, додека се луѓето во нашата земја. Јас конкретно ја координирав работата на северната граница на Табановце.

К.Г.: Од кого примавте насоки за дејствување?

XXX: XXX во тој момент имашпе договор со XXX за обезбедување на овие услуги на јужната граница, а на северната граница као точка на излез XXX нели не беше активна на почетокот и не работеше. А ние, нашиот одговор таму беше финансиран од страна на XXX, конкретно XXX XXX како XXX. А насоки за наше дејствување и наш одговор ги договаравме во канцеларијата на XXX.

К.Г.: Сега ова е повторување на веќе нешто што го кажа ама ај уште еднаш, дали постоеше национална координација и усогласеност на активностите?

XXX: Не во целост. Постоеше некоја координација меѓутоа често имавме поклопување на надлежностите помеѓу институциите, нејасна рамка кој што треба да прави, па така најмногу тоа се чувствуваше помеѓу XXX и XXX затоа што откако се прогласи кризна состојба по Закон за управување со кризи, XXX има улога на координација меѓутоа XXX има сопствен систем за одговор при вакви ситуации, посебно кога се работи за бегалци

мигранти. И законската рамка не даваше јасни насоки кој што треба да прави, односно иако XXX беше надлежен само за координација, во одредени моменти XXX навлегуваше и во управување, менаџирање на состојбите и така натаму. Додека пак XXX има нели согласно закон надлежности по кои што треба да постапува меѓутоа овде сè уште остана нејасно тие два транзитни центри дали... и кој е нивниот правен статус во државата. Единствена одлука шо ја имаме на XXX е да се формираат тие два транзитни центри, меѓутоа ништо понатаму. Ние до ден – денес...

К.Г.: А сè уште не се знае?

XXX: Немаме куќен ред, немаме правила и насоки кој треба, што треба да прави таму и така натаму.

К.Г.: Чии се уствари сега тие транзитни центри? На XXX или на XXX?

XXX: Ние пративме допис до XXX пред некое време и прашавме каков е статусот на прифатно – транзитниот центар Винојуг и каков тип на центар е тој. Одговорот од XXX... од XXX беше дека се работи за центар од отворен тип кој што е во надлежност на XXX. Од страна на XXX добивме одговор дека се работи за центар од затворен тип, на истото прашање за кој што надлежен е XXX. А XXX одби да ни одговори каков тип на центар е. Така што можам со сигурност да кажам дека никој во XXX не знае каков тип на центар е, какви лица може да престојуваат таму, врз основа на кој закон и кој е куќниот ред таму. Шес години после кризата.

К.Г.: А која е вашата лична препорака ова да се реши, како да кажам, да... Шо би требало... што е најсоодветното решение? Шо би бил предлог?

XXX: Како прво, после шес години ние немаме доволно оправдувања да постои кризната состојба во државата затоа што никој во државата не може да каже во моментот дали ова сега е моментална кризна состојба или ова е реалноста во која што живееме, кај што има постојани миграциски движења низ Балканот, а и низ Македонија. Така што, под број еден е сериозно да се пристапи кон разгледување на потребата од постоење на кризна состојба. Под број два, да се уреди статусот на прифатно – транзитните центри Винојуг и Табановце по примерот на како тоа го имаат регулирано земјите од Европската Унија. Дали со тие таканаречени хот-спот центри или некои други форми. Затоа што кај нас во Македонија

согласно законите има два типа на центри. Доколку се работи за бегалци баратели на азил, има прифатен центар за баратели на азил. Доколку се работи за странци со нерегулиран престој кои што влегле на незаконит начин во државата и се во постапка за нивно враќање, постои прифатен центар за странци кој што е надлежност на XXX. Значи ние хибриди од типот на центри кај што лицата ќе можат да престојуваат определен период...

К.Г.: Да се одморат.

XXX: Да се одморат, да добијат храна и сѐ, ние во закон немаме такви центри. Доколку сакаме да ги имаме, мораме да најдеме законско решение. Тоа што јас мислам дека е реално оправдано, имаме потреба да го направиме е да се формира еден прифатен центар на јужната граница, па еве нека биде и на северната граница каде што ќе имаме комбиниран... кој што ќе биде продолжение на прифатниот центар за странци кој што е во Гази Баба. Овој центар кој што би бил на јужната и на северната граница би требало во него да се постапува согласно законот за странци и сите лица кои што на незаконит начин влегле во државата, треба да имаат постапка за нивно враќање доколку не побараат азил. Постапка за нивно враќање, конкретно во сличајот на лицата од Грција, треба да биде согласно договорот за реадмисија со Европската Унија. И под најинтно XXX мора да го потпише билатералниот протокол со Грција за спроведување на договорот за реадмисија. Сите враќања кои што се прават во Грција од Винојуг назад во Грција, во моментот се незаконски. Затоа што XXX... и тоа е нотирано и во извештајот на XXX дека сите враќања, зборуваме за десетици илјади луѓе годишно, се на незаконски начин. Односно нашата XXX само ги префрла на грчка територија без официјално примо-предавање на XXX лица, без дописи, без документации и така натаму. Тоа мора да престане.

К.Г.: Многу можам да навлезам во оваа тема, ама ајде, затоа што се фокусирам на прашањата, според вас, ако треба еден да кажеме, кој беше национален координатор на операцијата?

XXX: Не знам.

К.Г.: Како течеше и како би ја окарактеризирале теренската комуникација помеѓу меѓународните хуманитарни организации?

XXX: Во... како да кажам, во... Имаше некој тип на координација која што ја организираше XXX.

К.Г.: Да, второто прашање, може и да ги сврземе, како беше општо комуникацијата со државните институции и органи на терен? Значи и со меѓународните комуникацијата ама и со државните институции и органи?

XXX: Со еден збор – хаотично. Затоа што имаше некоја координација која што ја спроведуваше XXX, меѓутоа не беше редовно, не беше постојана и не се... како да кажам... не ги засегаше сите, не беа сите вклучени во таа координација. Значи тие беа... тие XXX на XXX каде што по Закон за управување со кризи мора да се одржуваат тие XXX на XXX, каде што по покана присуствуваа и XXX и таму се дискутираа, се носеа заклучоци за управување со кризата. Меѓутоа XXX често и сами меѓу себе се координираа, посебно во делот на одговорот према настанатата состојба, дали е тоа од аспект на донации, дали од аспект на човечки ресурси, дали од аспект на донирање на опрема некој вид и така натаму. И често се случуваше да XXX сами директно комуницираат, без координација, директно со XXX, со XXX. Па така може да се случи, на пример одредена XXX директно да договори со XXX некоја донација без тоа воопшто да биде искоординирано и дискутирано на XXX. Или пак директно со XXX или со XXX, значи воопшто не можам да кажам дека имаше некоја координација како што треба да има во однос на работата на терен. Конкретно во делот на работата исто така не беше усогласена. Еве ќе ви кажам дека ние работевме на терен и сѐ уште работиме таму без никаков формален договор со XXX. Значи ние работевме на XXX на XXX XXX, XXX преку петсто илјади нови лица, имавме четириест луѓе кои што работеа на XXX, а притоа немавме никаков договор ниту со XXX, ниту со XXX за овој дел. И најголем дел од XXX кои што работеа, кои што беа присутни на терен работеа само со единствена пропусница издадена од XXX без да достават извештај за својата работа до XXX, без да достават програма за работа, без да достават нешто што значи опис и попис на нивните работни позиции.

К.Г.: Со која меѓународна хуманитарна организација вие имавте најлесна соработка?

XXX: Со XXX и со XXX.

К.Г.: А според вас каков фактор претставуваа од теренска гледна точка меѓународните хуманитарни организации за справување со кризата?

XXX: Придонесоа многу, особено затоа што имаа големи средства на располагање. Огромна хуманитарна помош им беше дистрибуирана на самите мигранти и бегалци, со помош на меѓународните организации се изградија транзитните центри буквално од нула така што мислам дека без помошта посебно финансиска на меѓународните хуманитарни организации, одговорот немаше да биде на тоа ниво.

К.Г.: Дали водеше и кој водеше статистика и надзор на дистрибуирана хуманитарна помош?

XXX: Тоа не би знаел.

К.Г.: Постоеше ли контрола на распределба на хуманитарна помош и ако да, кој го правеше тоа?

XXX: Не можам да се сетам, мислам дека нешто имаше, меѓутоа и да имаше контрола немаше целосна координација во однос на кој што дистрибуира и така натаму.

К.Г.: Што според тебе беше клучен фактор за спроведување на теренските активности во целата криза?

XXX: Како мислиш клучен фактор?

К.Г.: Што овозможи да се имплементираат активности, шо беше онака... ако погледнеш од пет години, шо беше онака најважно?

XXX: Најважно беше дека милион луѓе поминаа без ниеден посериозен инцидент. А мислам дека тука голема улога имаа луѓето кои што работеа на терен од организациите, од сите организации затоа што на некој начин ја олеснуваа целата комуникација со луѓето. Не е пријатно кога ќе видите само војници и полицајци со оружје околу вас, а имате илјадници мали деца во еден ден. Мислам дека луѓето, преведувачите, тие културни медијатори или тие шо го знаат јазикот имаа огромна улога затоа што нели кога ќе дојде човек во туѓа земја и кога некој ќе му зборне на неговиот јазик одма е веќе подруго. И мислам дека и нивниот пристап беше многу подобар спрема целата ситуација. Така што мислам дека тие беа... И трето, извини, трето и голема улога колку и да звучи едноставно, не е едноставно затоа што во некои земји беше проблематично, е тоа што самата држава Македонија им овозможи

пристап на сите меѓународни и домашни организации да работат на терен. Во некои земји тоа беше доста ограничено така да ова е една голема позитива за Македонија.

К.Г.: Дали ова би значело дека би се пресликаво во тоа кои беа најсоодветните чекори кои што се превземаа за справување со кризата или можеби би додале нешто? За успешно справување.

XXX: Да, секако. Мислам доколку повторно се соочиме... затоа што видете, овој тип на криза, обезбедување на заштита при транзит е многу специфичен, затоа што... и не само за нас. Специфичен е и во светски рамки затоа што досегашните хуманитарни кризи секогаш биле да се овозможи поддршка и помош на луѓето кои што бегаат од најразлични причини на едно место, значи дали е тоа кампови, дали е тоа центри, дали е тоа некои определени држави. Ваков тип на поддршка кај што милион луѓе поминуваат низ шес земји во многу краток период и притоа да им се обезбеди поддршка е многу специфичен. Така што мислам дека од тој аспект мора да се... дополнително да се проучува овој тип на помош. И секако ако самиот начин на комуникација помеѓу земјите... Вие имате... сега ние имавме многу случаи непридружувани малолетници, деца, можеби жртви на трговија со луѓе и така натаму кои што... немавме ние механизам на XXX и соработка. Денес се луѓето во Македонија, ние можеби сме идентификувале некои рани знаци на определени индикатори, утре лицата се наоѓаат во Србија и ние нема на кој да кажеме во Србија. И сето тоа беше на доброволна основа, па ние ќе побараме некој во Србија, во Прешево, па некој да дознае и така натаму. Таков вид на комуникација посебно меѓу XXX мораше да постои. Затоа што дури... дури еве конкретно за непридружуваните малолетници доколку ние имаме во Македонија, се назначи старател, доколку лицето оди понатаму во Србија мора да се извести тамошниот старател и постојано да се следи тоа дете каде е, што е. Значи има многу елементи од оваа криза кои што треба да се анализираат и да се стават во некоја рамка.

К.Г.: Го немам како прашање, ама сега ме поттикна, како ќе го окарактеризираш или не знам... дали ќе му дадеш хајлајт воопшто на оној дел од дозволата за седумдесет и два часа ако не се лажам престој, односно слободно транзитирање.

XXX: Да, да, да. Значи тоа е намера за...

К.Г.: Придонесе, добро ли беше?

XXX: Да, сега... значи тоа е намера за признавање на право за азил... намера за барање на азил и тој како механизам постоеше во законодавствата и во Србија и во Хрватска уште многу претходно, пред нас, меѓутоа тоа што е разликата меѓу кај нас и кај нив е тоа што Србија во законот вели дека вие мора прво да имате намера, па да поднесете барање за азил.

К.Г.: А кај нас е директно.

XXX: Нашиот закон ти вели – бирај, или сакаш намера или сакаш барање за азил. Кога се диску... кога се донесе тој член во законот, ние имавме забелешки, зборувам како XXX затоа што сметавме дека е несе... не е избрана најсоодветната формулација. И тоа се покажа во пракса, затоа што на крај за период од една година ние имавме некаде седумсто, осумсто илјади намери за барање на азил во Македонија, а помалце од сто апликации за азил. Значи самото тоа кажува дека нашата... дека не соодветствувала со реалноста тој XXX... таа правна формулација. Тој што ние што се залагавме во тој момент, затоа што сметавме дека е посоодветен е некој тип на хуманитарен влез, визи за хуманитарен влез, некој тип на транзитен документ, некој тип на нешто што повеќе ќе соодветствуваше со реалноста. Затоа што факт е дека тие седумсто илјади луѓе немаа намера да бараат азил, а ние вештачки ги прикажавме дека тие сакаат да бараат азил во Македонија затоа што тоа е законот.

К.Г.: Многу работи кажавме ама што сметате дека беше несоодветно изменаџирано од страна на организациите и државните институции.

XXX: Од страна на XXX сметам дека XXX на XXX беше доста проблематична. Висината на цената за тие билети посебно во еден таков хуманитарен про... ситуација која што ја имавме, XXX, колку беа, пет, десет евра од лице билет за воз беше доста проблематично и мислам дека XXX, треба да се види. Друга работа во однос на XXX организации, мислам дека премногу беа фокусирани на тоа да ги спроведат нивните проектни активности, нивните насоки кои што ги добиваа од нивните XXX кај и да се и тој притисок сам си ствараше ситуации на терен кај што се правеа работи кои што во тој момент можеби беа непотребни или можеби на друг начин би било посоодветно. Меѓутоа тука и комуникацијата со XXX затоа што и тие не ја изменаџираа добро состојбата. Јас спомнав дека имаше ситуации кај што денес XXX вели – ни треба тоа, тоа, тоа и тоа, на пример еве конкретно – ни треба тоалети за Винојуг, следна недела веќе пет XXX имаат обезбедено фондови за изградба на тоалети и не можат да се договорат кој да ги реализира.

К.Г.: Што најмногу ти пречеше во...

XXX: Па еве токму ова, да.

К.Г.: Што од превземените активности според тебе даде најголеми и најсилни резултати за мигрантите?

XXX: Па мислам дека тоа што го спомнав, добивањето на информација, приемот, да нема таква милитантна средина кога тие ќе дојдат, кога ќе транзитираат, да биде помалку стресно, да добијат колку – толку некаква помош, информација, затоа што во тој момент најмногу им требаше информација, ништо друго.

К.Г.: Сметате ли дека се даде соодветен одговор и асистенција на терен?

XXX: Да.

К.Г.: Дали успешно се почитуваа, зачуваа и се овозможи да се практикуваат човековите права?

XXX: Не во целост затоа што за разлика од другите земји XXX правеше профилирање на граница, значи тоа што е недозволиво и во еден момент дозволуваше само лица од Сирија, Ирак и Авганистан да поднесат намери за азил во Македонија и да влезат во државата што го нема ниту во уставот наш, ниту во било кој закон, а тоа е резултат на еден регионален договор на XXX од Македонија, Србија, Хрватска, Австрија и Словенија кај што Македонија е обврзана да го праи тоа XXX на јужната граница. И тоа беше голем, сериозен предизвик затоа што ние за сметка за тие... на тој, ќе го наречам политички договор, ние си ги суспендиравме и законот и уставот и се доби во пракса. Многу други состојби XXX односно луѓето кои што работеа на терен, од XXX добиваа политички насоки како да постапуваат наместо да постапуваат по закон и сметам дека ова е особено опасно затоа што XXX е таа која што мора највеќе да се држи до законот. Секое постапување надвор од законот отвара пандорина кутија за во иднина и така натаму.

К.Г.: Дали имаше доволно хуманитарна помош во кризата?

XXX: Да, имаше.

К.Г.: Дали имаше доволно простор, можност за хуманитарна асистенција да се даде и дали се даде доволно?

XXX: Да.

К.Г.: Се спасија ли човечки животи?

XXX: Да, многу.

К.Г.: Имате некоја ситуација што би раскажале евентуално нешто...

XXX: Не можам да се сетам на конкретни ситуации меѓутоа имаше многу разделени семејства, изгубени деца кои што со помош на „XXX“ и со другите XXX се споија, се најдоа. Имаше доста стресни ситуации меѓутоа пак ќе речам, за една ваква од овие размери ситуација да се... да помине сѐ безбедно за милион луѓе е огромен успех за сите кои што беа вклучени во овој процес.

К.Г.: Ако погледнеме station наназад, на скала од еден до десет, се даде соодветен, навремен и успешен одговор на кризата?

XXX: Да.

К.Г.: Од еден до десет.

XXX: Од еден до десет – седум.

К.Г.: Дали државните институции беа доволни и доволно подготвени да се одговори на кризата, сами?

XXX: Па мислам дека би се снашле и би одговориле затоа што вклученоста на XXX, на XXX, на тој дел, мислам дека беше на соодветно ниво меѓутоа мислам дека ќе имаше многу поголем број на инциденти, многу понемили сцени како дел од тие што ги гледавме по странските медиуми доколку не постоеја меѓународните организации и невладините организации. Све тоа ќе беше некако на погруб начин организирано и направено.

К.Г.: Ќе ги спојам следните три прашања во едно, односно одговорот нека биде во едно. Што би промениле вие, кои грешки не смее да се повторат и кои се научените лекции?

XXX: Добро, прво како една XXX која што се стреми еве да има XXX и владеење на правото, во ниту еден случај не би дозволил никој во XXX да постапува надвор од закон, ниту пак да XXX со XXX и со други XXX решенија затоа што мислам дека тука капацитетот на XXX се гледа, затоа што како вие ќе се претставите еве конкретно во XXX, затоа што со нив комуницираме, така и тие ќе ве гледаат. Ако ние речевме како XXX – за нас е законот и уставот посилен од ова што го барате вие како XXX – мислам дека самиот однос спрема XXX ќе беше поинаков. Второ, се даде еден приказ дека кога ќе дојде до вакви ситуации вие ги гледате сите инвестиции, да речам конкретно во XXX, во нивни обуки, тренинзи, па и опрема кои што ќе можат да дојдат до израз во одредена ситуација. Нас ни почна најголема мигрантска криза, пола XXXсе жалеа дека немаат соодветна опрема, алишта, чизми и така натаму. Значи тоа беше многу поразително XX XXX. Па баравме донации во таква опрема, што е недозволиво. Второ, сметам дека системот за XXX мора да се реформира за да даде одговор на вакви и на слични ситуации затоа што оваа криза само уште еднаш покажа дека имаме сериозен проблем на релација XXX, XXX, XXX и така натаму. Така да мислам дека тие неколку работи се клучни. И секако да не дозволиме да ни постојат шес години центри без законска основа.

К.Г.: Ако утре има нов бран на мигранти, дали е државата подготвена да одговори брзо и ефикасно?

XXX: Зависи што се подразбира под брзо и ефикасно. Ние можеме многу брзо и ефикасно да поставиме XXX...

К.Г.: И да не може никој да влезе.

XXX: ...Околу луѓето, меѓутоа за да одговориме на вистински начин согласно сите стандарди, не сме подготвени.

К.Г.: А доколку се случи друг тип на хуманитарна итност, дали ова беше некаква лекција за тоа, дали тогаш државата и институциите, па и организациите заеднички се...

XXX: Па беше, да. Видете, ние... еве конкретно ние како XXX доста научивме од оваа криза, меѓутоа и понатаму бевме вклучени уште во две други кризи, кога се случија поплавите во Стајковци и тогаш се активиравме со XXX и исто сега кога беше ковид, исто бевме дел од XXX на XXX и проблемите се повторуваат. Така да цело време зборуваме за недостатоци

низ тој XXX и дај боже да немаме посериозна ситуација затоа што ние ако на вакви помали ситуации не научиме да го подобриме системот, на поголеми тешко.